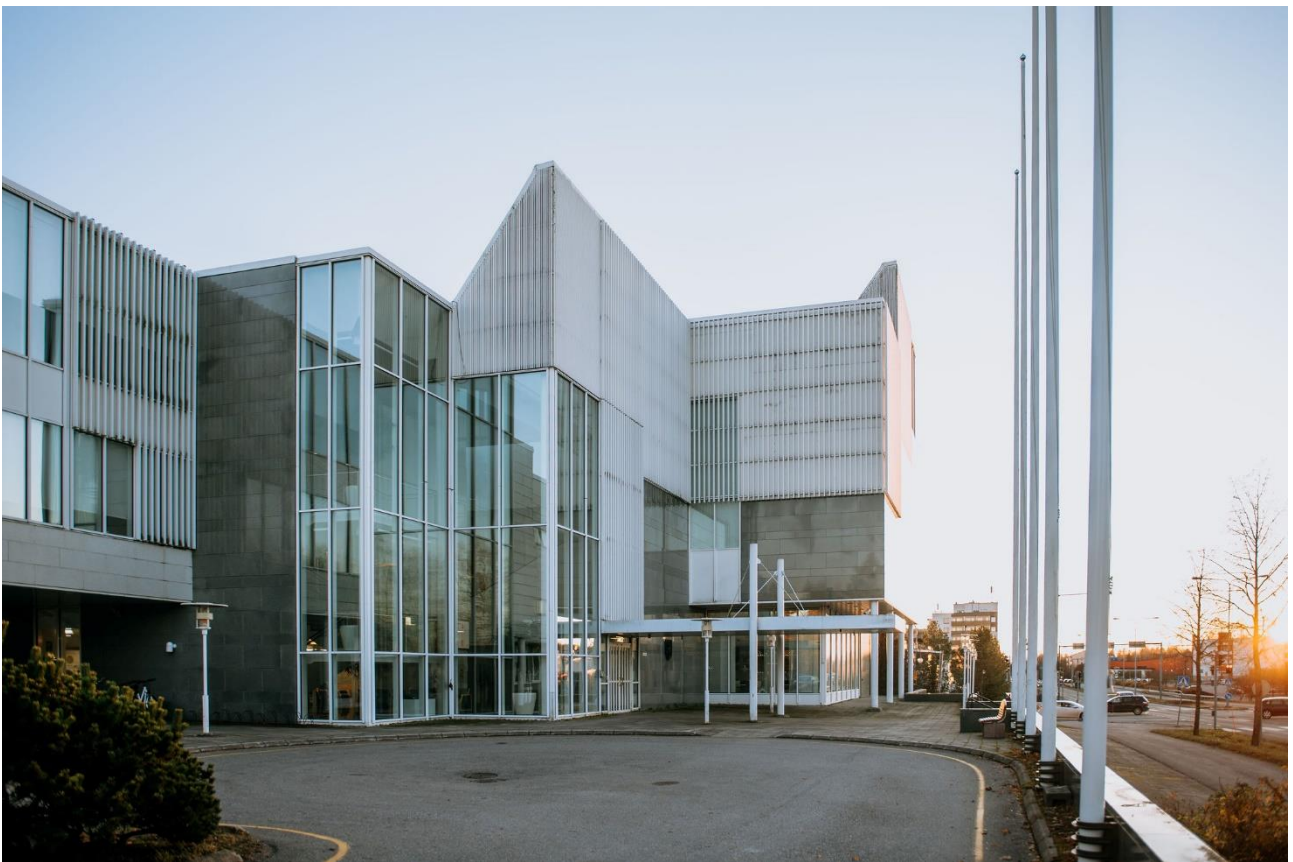

Kuva: Mäntsälän kunnan kuvapankki

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2022

Mäntsälän kunta

Kunnanhallitus 27.3.2023 §

Kunnanvaltuusto 22.5.2023 §

Sisällys

1 Tiivistelmä	4
2 Toimintakertomus	5
2.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	5
2.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	5
2.1.2 Kunnan organisaatio ja hallinto	7
2.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys ja oman alueen kehitys	12
2.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	16
2.1.5 Kunnan henkilöstö.....	21
2.1.6 Ympäristö	23
2.1.7 Muut ei taloudelliset asiat	23
2.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	24
2.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toimintaan vaikuttavista tekijöistä.....	24
2.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	26
2.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	28
2.3.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	28
2.3.2 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	29
2.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	30
2.4.1 Tase ja sen tunnusluvut	30
2.5 Kokonaistulot ja –menot	32
2.6 Konsernin toiminta ja talous.....	34
2.6.1 Konsernin rakenne ja omistussuhteet sekä konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yh teisöt	34
2.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	35
2.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat tilikaudella ja sen jälkeen	38
2.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	39
2.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	39
2.6.6 Kuntakonsernin tilinpäätös ja sen tunnusluvut	40
2.7 Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.....	44
2.8 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	44
2.9 Kriisikuntakriteerien toteutuminen Mäntsälän kunnassa	49

3	Talousarvion ja tavoitteiden toteutuminen	51
3.1	Käyttötalouden toteutuminen	51
3.2	Tavoitteiden toteutuminen	53
3.3	Talousarvion toteutuminen	56
3.3.1	Hallintopalvelut	56
3.3.2	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	67
3.3.3	Tekninen ja elinvoimapalvelut	75
3.4	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	82
3.5	Investointiosan toteutuminen	84
3.6	Rahoitusosan toteutuminen	88
3.7	Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisvertailusta	89
4	Tilinpäätöslaskelmat	91
4.1	Tuloslaskelma	91
4.2	Rahoituslaskelma	92
4.3	Tase	93
4.4	Kuntakonsernin tulos- ja rahoituslaskelma sekä tase	95
5	Tilinpäätöksen liitetiedot	100
5.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	100
5.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	101
5.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	102
5.4	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	105
5.5	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	110
5.6	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	112
5.7	Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen	116
5.8	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	117
6	Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä	120
	Luettelo ja selvitykset	121
	Liitteet	124

1 Tiivistelmä

Tulot	Verotulot 99,8 milj. €	Valtionosuudet 35,8 milj. €	Toimintatuotot 12,9 milj. €
Menot	Hallintopalvelut 83,3 milj. €	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut 36,3 milj. €	Tekninen- ja elinvoimapaalvelut 17,3 milj. €
Tunnusluvut	Lainakanta 96,4 milj. €, kassavarat huomioi- den 91,8 milj. €	Nettoinvestoinnit 11,9 milj. €	Vuosikate/poistot 151%
	Tilikauden ylijäämä 0,93 milj. €	Asukasmäärä 2022 lopussa 20 895	Tulovero% 21
	Lainakanta asukasta kohden 4 613 €, kassavarat huomioi- den 4 393 €	Kuntakonsernin lai- nakanta 189,6 milj. €	Toimintatuotot / Toi- mintakulut 9,4 %
	Vuosikate 553 € / asukas	Investointien tulora- hoitus 95,7 %	Toiminnan ja inves- tointien kertymä -5 557 € (5 vuotta)

2 Toimintakertomus

2.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

2.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Kunnan näkökulmasta toimintavuosi 2022 oli kaikesta huolimatta varsin suotuisa. Asukaslukumme kasvoi, talous oli tasapainoissa, päätöksentekomapiiri ja – kulttuuri oli erittäin hyvä henkistä. Kokonaisuutena voidaan myös arvioida, että vuoden aikana kuntalaisten hyvinvointi ja kunnan elinvoima lisääntyi.

Venäjän helmikuussa aloittama hyökkäyssota Ukrainaan heijastui monilla tavoin kunnan toimintaan ja toimintaympäristöön. Välittömiä seurauksia olivat mm. kuntaan tulneiden, tilapäistä suojelua hakaneiden ukrainalaisten määrä sekä energia- ja sähkömarkkinakriisi.

Mäntsälässä erittäin iso kysymys oli huoltovarmuus ja erityisesti kaukolämmön saannin varmistaminen. Mäntsälän kunnan omistama energiayhtiö Nivos Oy hyödyntää datacenterin (Global DC Oy, entinen Yandex Oy) hukkalämpöä kaukolämmön tuotannossa. Tähän tuli datacenterin sähkönsaanti vaikeuksien takia lähes kolmen kuukauden katkos kevätkesällä 2022. Osin tästä syystä ja erityisesti huoltovarmuuden turvaamiseksi tehtiin päätös 5 MW:n tehoisen biopellettiä polttoaineena käyttävän kaukolämpölaitoksen hankinnasta. Laitos valmistui Kapulin alueelle alkuvuodesta 2023.

Vuoden aikana kuntaan tuli yli 100 sotaa paennutta ukrainalaista. Maahanmuuttoviraston toimeksiannosta Kotokunta Oy ylläpitää vastaanotto-keskustoimintoja myös Mäntsälässä osana Järvenpään vastaanottokeskusta. Vuoden aikana meille tuli myös 20 syyrialaista kiintiöpakolaista.

Vuoden aikana kohotimme myös omaa valmius- ja varautumisastettamme. Teimme mm. tiiveysmittauksia väestönsuojiiin, tarkistimme niiden varustusta ja testasimme myös varavoimakoneiden

toimivuutta. Varauduimme myös sähköpulatilanteeseen eri tavoin ja olimme mm. mukana astetta alemmas kampanjassa. Vuosi 2022 oli edelleen koronavuosi, vuoden aikana kuitenkin siirryttiin akuutista koronaviruspandemiasta kohti endemiasiaa. Tämä tarkoitti sitä, että tauti oli tullut jädäkseen ja että siihen sopeudutaan.

Mäntsälän kuntastrategia vuosille 2022–2025 hyväksyttiin kunnanvaltuuston joulukuun 2021 kokouksessa. Perustehtävänä on kuntalaisten hyvinvoinnin ja yhteisön elinvoimaisuuden edistäminen. Strategiassa on myös määriteltynä kunnan arvot: turvallisuus, yhteisöllisyys ja vastuullisuus. Arvot ovat niitä ohjenuoria ja periaatteita, jotka näkyvät kunnan päivittäisessä toiminnassa ja johtamisessa. Strategian toteutumista seurataan kärkitavoitteille asetettujen tavoitteiden ja niille määriteltujen mittareiden avulla. Nämä konkreettiset tavoitteet ja mittariarvo päätettiin toukokuun 2022 valtuustossa, jolloin ne myös asetettiin vuoden 2022 talousarviotavoitteiksi.

Toimintavuoden aikana valmistauduttiin myös hyvinvointialueiden tuloon. Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023. Keväällä 2022 käytiin historian ensimmäiset aluevaalit. Mäntsälästä uuteen aluevaltuustoon valittiin kahdeksan edustajaa. Mäntsälä kuuluu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueeseen (KesuSote) yhdessä viiden muun kunnan kanssa. Vuonna 2022 sosiaali- ja terveyspalvelut olivat vielä kunnan vastuulla ja osa kunnan taloutta. Vuoden 2023 osalta näin ei enää ole, vaan sosiaali- ja terveyspalvelut kuuluvat kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden vastuulle. Kunnan tehtävänä on tehdä hyvinvointialueiden kanssa tiivistä yhteistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Lisäksi keskeistä on edunvalvonta siten, että palvelujen saatavuus ja niiden yhdenvertaisuus toteutuu myös Mäntsälässä.

Vuoden 2022 tilinkauden tuloksesta tuli selvästi parempi kuin alkuperäisessä talousarvossa ennakoiin. Verorahoituksen hyvä kehitys, Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän saama koronatuki, toimintakulujen maltillinen kasvu sekä suunnitelmapoistojen jäämien alle arvion käänsivät kunnan talouden selvästi positiiviseksi ja tilikauden tulos oli 3,9 milj. euroa ylijäämäinen. Tilinpäätöksessä 2022 toimintakate oli -124,1 milj. euroa ja vuosikate nousi 11,6 milj. euroon, mikä on 4,1 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 vuosikate. Vuosikate oli kuitenkin edelleen hyvällä tasolla. Hyvä tilikauden tulos mahdollistaa 3,0 milj. euron investointivarojen tekemisen vesiliikuntakeskuksen rakentamiseen, investointivarojen yhteismäärä ko. hankkeeseen on siten 9,0 milj. €.

Mäntsälän kunnallisverokertymä kasvoi 5,8 % edelliseen vuoteen verrattuna, kun koko maassa kasvu oli 5,2 %.

Kunnan asukasluku oli vuoden 2022 lopussa 20 895 henkilöä, missä oli lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna 58 henkilöä. Kasvu oli 0,3 prosenttia. Vuonna 2022 Mäntsälään muutti yhteensä 1 278 henkilöä, vastaavasti lähtömuutto oli 1 232 henkilöä. Merkille pantavaa on, että Mäntsälä oli muuttovoittokunta ja että lähtömuuttajien määrä pieneni lähes 170 edelliseen vuoteen verrattuna. Positiiviseen väestökehitykseen liittyy kuitenkin erittäin huolestuttava piirre eli luonnollisen väestökasvun kääntyminen negatiiviseksi. Mäntsälään syntyi vuonna 2022 yhteensä 158 lasta, kun taas kuolleiden määrä oli 207. Syntyvyyden lasku on ollut nopeaa ja jatkunut jo useamman vuoden. Esimerkiksi vielä kymmenen vuotta sitten eli vuonna 2012 Mäntsälään syntyi 271 lasta. Lasten määrän vähenemisellä tulee olemaan vaikutusta palvelukysyntään ja sitä kautta myös tilatarpeeseen.

Työttömyysaste oli vuoden 2022 lopussa Mäntsälässä 6,9 prosenttia eli samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Uudellamaalla työttömyysaste oli 9,6 prosenttia ja Mäntsälän työttömyysaste oli Uudenmaan seitsemänneksi alhaisin. Kunnan aktiivisen toiminnan ansiosta työttömyyskehitys on

Mäntsälässä pystytty pitämään jo useana vuonna selvästi Uudenmaan keskimääräistä tasoa alempana.

Kunnan nettoinvestoinnit vuonna 2022 olivat yhteensä 11,9 milj. euroa. Isoimpina yksittäisinä hankkeina olivat leasingrahoituksella toteutettu Ehnroosin koulun rakentaminen, jonka kustannukset vuonna 2022 olivat 4,1 milj. euroa, kokonaisuutena hankkeen kustannukset olivat n. 17,0 milj. euroa. Hanke valmistui siten, että henkilökunta ja oppilaat pääsivät uuteen kouluun elokuussa 2022. Toinen iso rakennusinvestointi oli Koskenrannan päiväkotia Amandan uudisrakennus, johon vuonna 2022 käytettiin 3,6 milj. euroa. Hankkeen rakentaminen jatkuu vielä vuonna 2023.

Kunnan ja kuntakonsernin lainamäärä pieneni vuoteen 2021 verrattuna 5,4 milj. euroa. Kunnan lainakanta oli 96,4 milj. euroa eli asukasta kohden 4 613 €. Kuntakonsernin lainakanta oli kokonaisuudessaan 189,6 milj. euroa.

Vuoden 2023 ja tulevien vuosien näkymiin vaikuttaa luonnollisesti maailmanlaajuinen taloudellinen ja poliittinen tilanne sekä sen epävarmuus. Venäjän hyökkäyssodan seurannaisvaikutukset vaikuttavat vielä pitkään kuntien toimintaympäristöön. Kustannustason nousu, energiakriisi, inflaatiokehitys, korkotason nousu sekä taantuman uhka vaikuttavat luonnollisesti kunnan toimintaan ja sen reunaehtoihin.

Haasteista ja epävarmoista näkymistä huolimatta voimme Mäntsälässä katsoa luottavaisesti tulevaan. Olemme tehneet paljon, paljon on vielä tekemättä, olemme kuitenkin hyvällä tiellä ja tekemisen suunta on selkeä.

Haluan esittää kunnan henkilöstölle, päätöksentekijöille ja kaikille yhteistyökumppaneille suuret kiitokset erittäin hyvästä työstä, yhteistyöstä ja luottamuksesta, kun yhdessä rakennetaan Mäntsälästä parhaan arjen paikkakuntaa.

Mäntsälässä 15.3.2023

Hannu Laurila, kunnanjohtaja

2.1.2 Kunnan organisaatio ja hallinto

Toimielinorganisaatio

Kunnan toimielinorganisaation muodostavat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunnat, niiden

jaostot ja toimikunnat sekä vaikuttamistoimieliimet.

Kunnan organisaatio 1.11. 2022 lukien TULOSALUEET

Viranhaltijaorganisaatio

Kunnan henkilöstöorganisaatiota johtaa kunnanjohtaja. Kunnan organisaatio jakautuu palvelualueisiin, jotka ovat: hallintopalvelut, sivistys- ja hyvinvointipalvelut sekä tekniset- ja elinvoima-

palvelut. Palvelualueita johtavat palvelualuejohtajina hallintojohtaja, sivistysjohtaja ja tekninen johtaja. Palvelualueet jakautuvat edelleen tulosalueisiin ja tulosyksiköihin.

Luottamuselinten kokoonpano sekä palvelualueiden johtavat viranhaltijat 31.12.2022

Valtuusto, 43 jäsentä

Keto-Huovinen	Pihla	KOK	puheenjohtaja
Laine	Tytti	SDP	1. vpj.
Allonen	Ilkka	KESK	2. vpj.
Aalto	Jussi	KESK	
Alaluusua	Sari	KESK	
Brusila	Eerik	KESK	
Goltz	Pauli	PS	
Hallikainen	Heli	SDP	
Havula	Tapio	KESK	
Heikkilä	Juho-Ville	KOK	
Heikkilä	Jussi	KOK	
Heikkilä	Teuvo	SDP	
Heinmurto	Katri	KESK	
Heinonen	Kalevi	KESK	
Helin	Anna	KOK	
Inkinen	Juha-Matti	KESK	
Juutinen	Ari	PS	
Kalenius	Christina	SDP	
Karttunen	Osku	PS	
Koivula	Susanna	KD	
Kokko	Eero	KOK	
Kopra	Sanna	VIHR	
Kosonen	Jyrki	KESK	
Krakau	Harri	KOK	
Kujanpää	Tiina	MäPu	
Laakso	Teemu	PS	
Lampi	Satu	PS	
Laukkanen	Erkki	VAS	
Leino	Timo	SDP	
Manninen	Katri	KESK	
Manninen	Marjaana	KOK	
Niemi-Korpi	Eemil	PS	
Pekkinen	Pauli	PS	
Ravolainen-Rinne	Heta	SDP	
Rinne	Antti	SDP	
Sillanpää	Jari	KOK	
Särkijärvi	Tuuli	VIHR	
Teppinen	Marja	KESK	
Toivonen	Tero	PS	
Tuomisto	Emmi	SDP	
Warras-Stjernvall	Annika	KOK	

Vierikko	Tarja	SDP
Virpiaro	Matti	KOK

Valtuuston voimasuhteet:

Keskusta	11 paikkaa
Kokoomus	10 paikkaa
Sosiaalidemokraatit	9 paikkaa
Perussuomalaiset	8 paikkaa
Vihreät	2 paikkaa
Mäntsälän puolesta	1 paikka
Vasemmistoliitto	1 paikka
Kristillisdemokraatit	1 paikka

Kunnanhallitus, 9 jäsentä

Havula	Tapio	KESK	puheenjohtaja
Lampi	Satu	PS	1. vpj.
Kokko	Eero	KOK	2. vpj. 21.3.2022 alkaen
Warras-Stjernvall	Annika	KOK	21.3.2022 lähtien
Pirkola	Suvi	KOK	20.3.2022 asti
Manninen	Katri	KESK	
Hallikainen	Heli	SDP	
Leino	Timo	SDP	
Toivonen	Tero	PS	
Särkijärvi	Tuuli	VIHR	

Kunnanhallitus, varajäsenet

Inkinen	Juha-Matti	KESK
Pohjonen	Niina	PS
Heikkilä	Jussi	KOK
Manninen	Marjaana	KOK
Teppinen	Marja	KESK
Vierikko	Tarja	SDP
Liinamaa	Reijo	SDP
Laakso	Teemu	PS
Kyrö	Jaakko	VIHR

Kunnanjohto

Kunnanjohtaja	Hannu Laurila
Hallintojohtaja	Esa Siikaluoma
Sivistysjohtaja	Timo Ahvo
Tekninen johtaja	Mika Pynttari
Talousjohtaja	Riitta Samola
Henkilöstöjohtaja	Juha Tynjä
Kuntakehitysjohtaja	Vesa Gummerus

Tarkastuslautakunta, 5 jäsentä

Laukkanen	Erkki	VAS	puheenjohtaja
Pekkinen	Pauli	PS	vpj.
Kuokkanen	Harri	KESK	
Lujamaa-Reisner	Leena	KOK	
Huittinen	Tanja	SDP	

Tarkastuslautakunta, varajäsenet

Auvinen	Marko	VAS
Goltz	Pauli	PS
Välimaa	Mikko	KESK
Jores	Minttu	KOK
Reinikainen	Tea	SDP

Keskusvaalilautakunta, 5 jäsentä

Jokinen	Pentti	puheenjohtaja
Luhtanen	Pirkko	vpj.
Halonen	Sirpa	
Laine	Jarmo	
Janhunen	Tomi	

Keskusvaalilautakunta, varajäsenet

Halme	Annika
Järvinen	Hannu
Partanen	Eeva
Hämäläinen	Mirja
Hämäläinen	Mirja
Ahosniemi	Hilkka
Laine	Kirsti
Nummela	Ilpo

Kuntakehityslautakunta, 9 jäsentä

Kosonen	Jyrki	KESK	puheenjohtaja
Toivonen	Tero	PS	vpj.
Eerola	Asko	KOK	
Niemi-Korpi	Jannica	PS	
Warras-Stjernvall	Annika	KOK	
Teppinen	Marja	KESK	
Inkinen	Juha	KESK	
Lepistö	Eija	SDP	
Heikkilä	Teuvo	SDP	

Kuntakehityslautakunta, varajäsenet

Kurki	Roosa	KESK
Nummela	Ilpo	PS
Määttä	Atte	KOK
Niemi-Korpi	Eemil	PS
Vikman-Kanerva	Merja	KOK
Heinmurto	Katri	KESK
Nisula	Mikko	KESK
Liukkonen	Minna	SDP
Paakkunainen	Eric	SDP

Kunnanhallituksen edustaja:

Kokko	Eero	KOK
-------	------	-----

Nuorisovaltuuston edustaja:

Etula	Miro
-------	------

Nuorisovaltuuston edustaja:

Hintsanen	Eemeli
-----------	--------

Tekninen- ja elinvoimalautakunta, 9 jäsentä

Kalenius	Christina	SDP	puheenjohtaja
Vikman-Kanerva	Merja	KOK	vpj.
Markkanen	Eero	SDP	
Aalto	Jussi	KESK	
Alaluusua	Sari	KESK	
Heikkilä	Jussi	KOK	
Laakso	Teemu	PS	
Karvinen	Reetta	PS	
Lindqvist	Rami	MäPu	

Tekninen- ja elinvoimalautakunta, varajäsenet

Peltola	Annika	SDP
Warras-Stjernvall	Annika	KOK
Lavikainen	Ari	SDP
Virtanen	Toni	KESK
Ruusunen-Jussila	Sari	KESK
Siljander	Hemmo	KOK
Kota-aho	Arto	PS
Pekkinen	Pauli	PS
Haapalainen	Milla	MäPu

Kunnanhallituksen edustaja:

Toivonen Tero PS

Nuorisovaltuuston edustaja:

Kaikko Santeri

Hämäläinen Alva

Sivistyslautakunta, 9 jäsentä

Virpiaro	Matti	KOK	puheenjohtaja
Nykänen	Martti	SDP	vpj.
Brusila	Eerik	KESK	
Kurki	Roosa	KESK	
Hoffman	Heidi	KOK	
Nousiainen	Salla	SDP	
Karttunen	Osku	PS	
Pohjonen	Niina	PS	
Tamminen	Liisa	VAS	

Sivistyslautakunta, varajäsenet

Leisiö	Esko	KOK
Kanerva	Teemu	SDP
Ylimartimo	Lauri	KESK
Puirava	Maarit	KESK
Lujamaa-Reisner	Leena	KOK
Lepistö	Eija	SDP
Nurisalo	Jani	PS
Tammilehto	Sari	PS
Koski	Päivi	VAS

Kunnanhallituksen edustaja:

Manninen Katri KESK

Nuorisovaltuuston edustaja:

Guttmann Alexandra

Nuorisovaltuuston edustaja:

Timoskainen Eveliina

Pukkilan kunnan edustaja:

Kalliokivi Markus

Pukkilan kunnan varaedustaja:

Tikkala Terhi

Hyvinvointilautakunta, 9 jäsentä

Goltz	Pauli	PS	puheenjohtaja
Hägglund	Antton	KESK	vpj.
Pöykkö	Enni	KESK	
Heikkilä	Juho-Ville	KOK	
Jores	Minttu	KOK	
Tuomisto	Emmi	SDP	
Helenius	Markku	SDP	
Juutinen	Ari	PS	
Koivula	Susanna	KD	

Hyvinvointilautakunta, varajäsenet

Tokola	Arvi	PS
Eloranta	Jari	KESK
Warelius	Heidi	RKP
Määttä	Atte	KOK
Vainio	Pirjo	KOK
Vierikko	Tarja	SDP
Lavikainen	Aija	SDP
Koivisto	Ville	PS
Virtanen	Matti	KD

Kunnanhallituksen edustaja:

Laine Tytti SDP

Nuorisovaltuuston edustaja:

Kivistö Rosa-Julia

Nuorisovaltuuston varaedustaja:

Ihalainen Wilma

2.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys ja oman alueen kehitys

Kansantalouden kehitys

Suomen bruttokansantuote kääntyi syksyllä 2022 lievään laskuun ja heikon talouskehityksen odotetaan jatkuvan talven ajan valtiovarainministeriön joulukuussa julkistetun taloudellisen katsauksen mukaan. Suomen bruttokansantuotteen (bkt) kasvoi 21 prosenttia vuonna 2022. Sen arvioidaan pienentyvän 0,2 prosenttia vuonna 2023 ja kasvavan 1,2 ja 1,4 prosenttia vuosina 2024 ja 2025.

Kuluttajahinnat nousivat vuonna 2022 keskimäärin 7,1 prosenttia. Vuoden 2022 inflaatio oli hyvin poikkeuksellinen viime vuosikymmenien kehitykseen verrattuna. Vastaavanlaisia lukuja on nähty viimeksi 1980-luvun alussa. Inflaatiovauhdin odotetaan kuitenkin alkavan hidastua, ja vuonna 2023 se on valtiovarainministeriön arvioiden mukaan 4 % ja vuosina 2024-2025 noin 2 %. Ilman energian ja elintarvikkeiden hintoja lasketun inflaation arvioidaan olleen vuonna 2022 keskimäärin 3,9 %. Inflaation kasvu on lisännyt painetta korkojen nousulle ja lyhyet ja pitkät korot ovat kasvaneet merkittävästi. Yleinen korkotason nousu ei näy vielä kuntien korkokuluissa kuntien korkean suojausasteen vuoksi.

Laaja-alainen hintojen nousu on leikannut kotitalouksien ostovoimaa, kun tulot eivät ole kasvaneet hintojen nousun tahdissa. Kotitalouksien tilannetta helpottaa vuonna 2023 inflaation hidastumisen lisäksi tulojen kasvun vauhdittuminen. Palkat nousevat totuttua suurempien sopimuskorotusten ja palkkaliukuminen ansiosta. Vuonna 2023

myös sosiaalietuudet, erityisesti eläkkeet, nousevat selvästi normaalia enemmän.

Vuoden 2022 lopulla työllisyysaste on ennätyskorkealla. Myös avoimia työpaikkoja on varsin paljon. Vuonna 2023 työllisten määrä vähenee noin 12 000 hengellä ja työttömyysaste nousee 7,0 prosenttiin. Notkahduksesta huolimatta työllisyystilanne pysyy hyvänä ja työllisyys kasvaa jo vuonna 2024. Vuoteen 2025 mennessä työllisyysaste nousee 74,4 prosenttiin.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema on kohentunut reippaasti nopean nimelliskasvun ja työllisyyden kasvun vuoksi tänä ja viime vuonna. Julkisyhteisöjen alijäämä alkaa kuitenkin kasvaa uudelleen vuonna 2023, kun talouskasvu ja siten verotulojen kasvu hiipuvat. Lisäksi muun muassa Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt toimet ja kohonneet velanhoitokustannukset kasvattavat erityisesti valtion menoja. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä, ja alijäämän ennakoidaan kasvavan muun muassa kasvavien henkilöstömenojen myötä. Kasvavien alijäämien ja hidastuvan nimelliskasvun myötä viime vuosina pienentynyt julkinen velkasuhde alkaa kasvaa uudelleen vuonna 2023. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon mittavat alijäämät sekä kohonneet velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla lähitulevaisuudessa.

Valtiovarainministeriön ennusteissa oletetaan, että talouspakotteet ja sodan vaikutus pysyvät nykyisenkaltaisina. On kuitenkin mahdollista, että

sodan uudet käänneet aiheuttavat merkittäviä ja nopeasti leviäviä vaikutuksia talouteen. Tällöin talouskasvu ja työllisyys kehittyisivät arvioitua heikemmin. Toisaalta sodan loppumisella ja jälleenrakentamisen käynnistymisellä olisi merkittäviä positiivisia vaikutuksia talouteen.

Kuluttajien luottamus talouteen on erittäin alhaisella tasolla. Muutokset kulutuskäyttäytymisessä

ovat toistaiseksi olleet varsin maltillisia. Jos kuluttajat vähentävät kulutustaan ennakoitua enemmän, on tuotannon väheneminen ennustettua suurempi ja pidempi.

Lähde: valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus, talvi 2022 20.12.2022

Kansantalouden ennustelukuja / valtiovarainministeriö 20.12.2022							
Vuosi	BKT, muutos %	Työttömyysaste, %	Ansiotasoindeksin muutos, %	Inflaatio, %	Lyhyet korot, %	Pitkät korot, %	Julkisyhteisöjen bruttovelka suhteessa BKT:een, %
2021	3,0	7,7	2,4	2,2	-0,5	-0,1	72,4
2022	2,1	6,8	2,6	7,0	0,3	1,7	71,7
2023	-0,2	7,0	4,0	4,0	2,9	2,9	73,4
2024	1,2	6,9	3,0	1,9	2,9	3,1	74,9

Kuntatalouden kehitys

Kuntien tilinpäätösennakkotietojen mukaisesti kuntatalous vuonna 2022 oli lievästi alijäämäinen toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna. Kuntien kertaluonteiset myynnit paransivat kuntien taloutta sadoilla miljoonilla euroilla ja kuntien yhteenlaskettu tulos oli 1,3 mrd. euroa. Omaisuuden, kuten kuntien sote-kiinteistöjen myynnit vähensivät lainanottotarvetta.

Kuntien toimintakulut kasvoivat keskimäärin 5,0 % ja toimintatuotot laskivat 1,9 %. Toimintakate heikkeni 7,4 %. Mäntsälän kunnan toimintakulut kasvoivat 8,5 %, mutta myös toimintatuotot kasvoivat 10,5 %. Toimintakate heikkeni 8,3 %. Keusoten toimintamenojen kasvu oli n. 11 % ja ilman Keusoten kustannusten vaikutusta toimintamenojen kasvu koko kunnan osalta oli 5,7 %.

Kuntien ja kuntayhtymien energiakulut, muun muassa sähkö, kaasu ja lämmitys, nousivat viime vuonna ripeästi. Energiakulut lisääntyivät edellisvuodesta noin 8 % ja aiheuttivat kuntatalouteen viime vuonna noin miljardin euron kulut. Hintatason nousu tulee välittymään ruuan, ostopalvelujen ja esimerkiksi korkojen kustannuksiin vielä pitkään. Vuonna 2022 kuntien kustannusten nousu

Venäjän sotatoimien vuoksi pysyi kuitenkin melko maltillisena. Keskeisenä tekijänä tässä olivat kuntien korkosuojaukset ja ostoihin liittyvät pitkät sopimuskaudet. Myös Mäntsälän kunnan energiakulut nousivat, lisäksi kunnan kertaluonteisia kuluja tilikaudella kasvattivat kirjanpidon ja palkanlaskennan palveluntuottajavaihdos ja tietohallinnon palvelujen siirtyminen Telialle Kuuma ICT:ltä.

Positiivisimman yllätyksen vuoden 2022 tilinpäätöslukemiin tuo julkisen sektorin vahva verokehitys. Kokonaisuudessaan kuntien verotulot kasvoivat 5,3 % ja valtionosuudet kasvoivat 6,5 %. Kuntien vuosikatteet heikkenivät 11,6 %. Investoinnit kasvoivat 8 % ja omaisuuden myyntitulot 100 %. Mäntsälän kunnan verotulot kasvoivat 5,5 % ja valtionosuudet 4,7 %. Vuosikate heikkeni 26 %, mutta oli silti erittäin hyvä 11,6 milj. euroa, joka riitti kattamaan poistot ja tilikauden tulos oli 3,9 milj. euroa ylijäämäinen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen seurauksena kuntatalous vahvistuu voimakkaasti vuonna 2023, kun kuntatalouden menot likimain puolittuvat, mutta verotuloja kertyy osin edelleen uudistusta edeltäneiden

korkeampien kunnallisveroprosenttien ja jako-osuuksien mukaisesti.

Sote-menojen poistuminen kuntatalousohjelman mukaisesta kirjanpidosta helpottaa kuntien ja kuntayhtymien menopaineita tulevina vuosina. Ilman muutosta tulevien vuosien painelaskelmatyyppinen ennuste olisi heikompi. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlasketun toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan jopa 1,2 miljardia euroa ja tilikauden tuloksen noin 2,7 miljardia euroa ylijäämäinen.

Sote-uudistus vaikuttaa kuntiin monin tavoin: tulorakenteet muuttuvat, menopuolen sopeutusvara pienenee, tarve investointien riskienhallintaan korostuu ja konserninäkökulman merkitys lisääntyy. Väestön ikääntymisen aiheuttamat kustannuspaineet poistuvat kunnilta, mutta ikääntyminen nakertaa jatkossakin veropohjaa. Sote-uudistus kaventaa kuntien tehtäväkenttää ja talouden sopeutusmahdollisuuksia. Tulorakenteen muutokset voivat edellyttää kunnilta myös

uudenlaista talouden suunnittelua. Sote-uudistuksen toimeenpano vaikuttaa kuntien talouteen, toimintaan ja rahoitukseen vielä usean vuoden ajan.

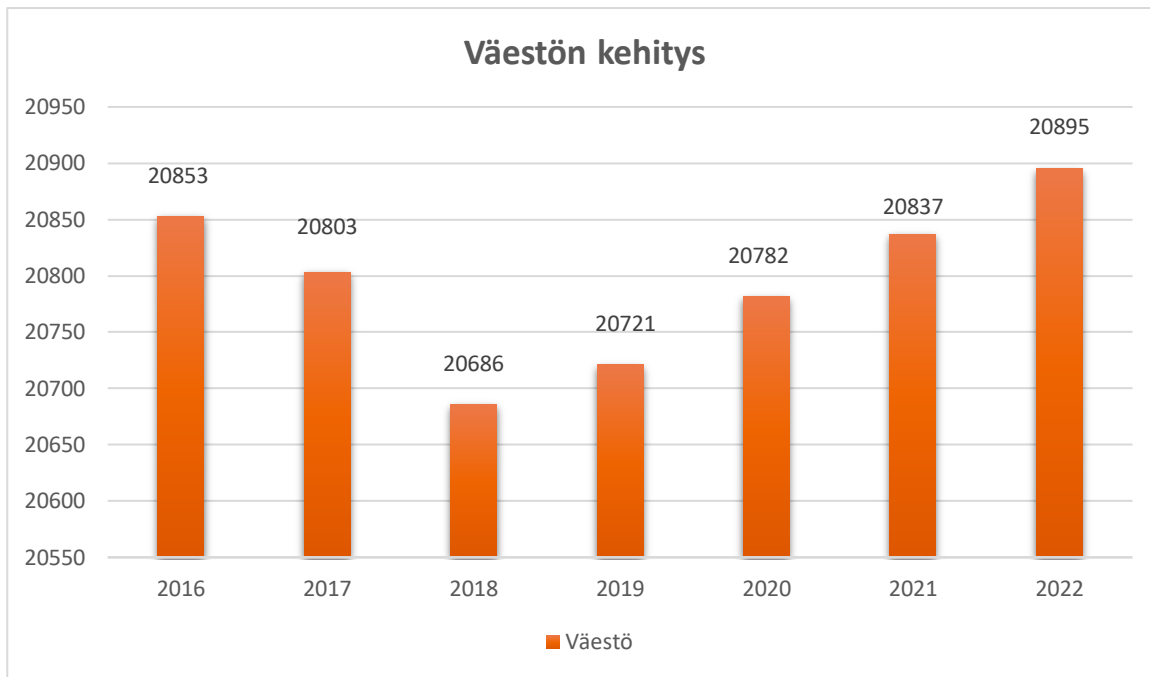
Sote-uudistus muuttaa merkittävästi myös kuntien valtionosuusjärjestelmää. Uudistuksen vaikutuksia tasaavien elementtien vuoksi valtionosuuksien ja omien verotulojen osuus kunnan tuloista voi muuttua hyvinkin paljon. Myös hallituksen esitys julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudistamiseksi muuttaa kuntien tehtäviä ja rahoitusta vuodesta 2025 alkaen. Kesän jälkeen lopullisesti selviävä sote-kulujen taso suhteessa ministeriön sote-siirtolaskelmiin vaikuttaa sekä kuntien että hyvinvointialueiden rahavirtoihin tulevina vuosina.

Lähde: Kuntaliitto: Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2022 tiedotustilaisuuden materiaali

Väestö ja työllisyys

Kunnan asukasluku oli vuoden 2022 lopussa 20 895 henkilöä, lisäys 56 henkilöä (+0,3 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Kuntien välinen tulomuutto oli 1278 henkilöä ja lähtömuutto 1232 henkilöä, yhteensä nettomuutto oli 46. Kuntien välinen

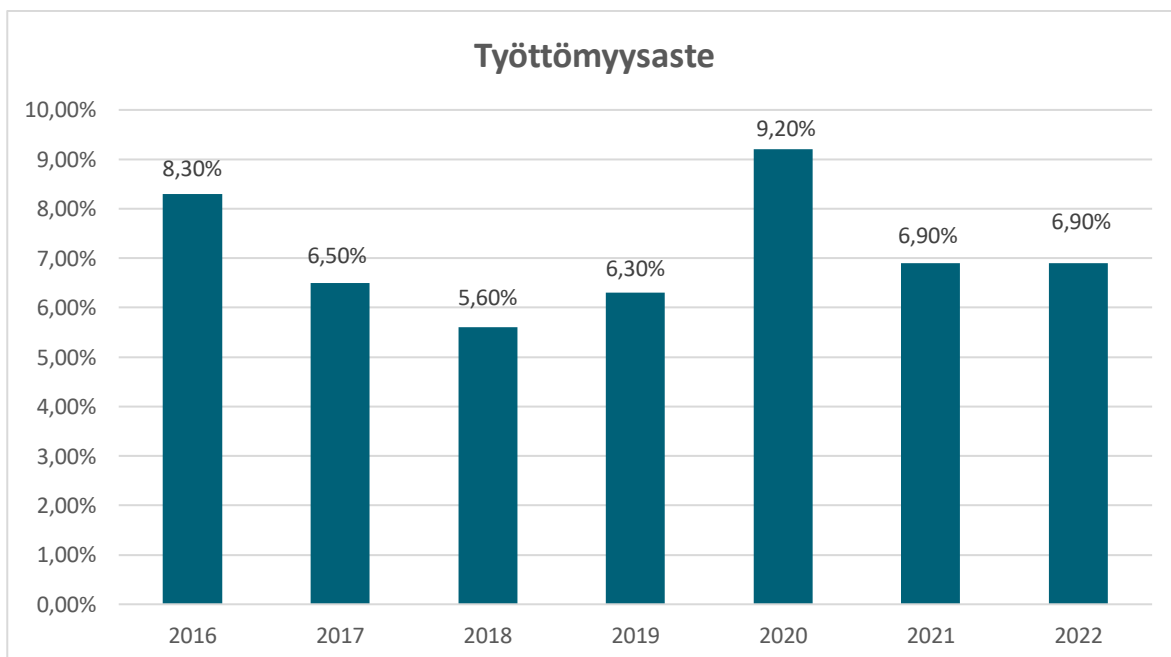
maahanmuutto oli 85 henkilöä ja maastamuutto 41 henkilöä, netto maahanmuutto oli yhteensä 44. Elävänä syntyneitä oli 158 ja kuolleita 207 henkilöä.

Kuvio: Mäntsälän kunnan väestön kehitys 2016 – 2022 välillä

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) kuntien alueella oli joulukuun 2022 lopussa yhteensä 84 988 työtöntä työnhakijaa. Työttömien kokonaismäärä Uudenmaan alueella väheni 6 879 henkilöllä (7,5 %) verrattuna vuotta aikaisempaan. Mäntsälässä työttömien

osuus työnhakijoista oli vuoden 2022 lopussa 6,9 % ja työttömyysprosentti oli keskimäärin 6,9 % (koko Uudellamaalla 9,6 %). Työttömiä työnhakijoita oli keskimäärin 699 hlöä, joista pitkäaikais-työttömiä oli 254 ja nuoria alle 25-vuotiaita 81. Avoinna olleita työpaikkoja oli keskimäärin 180.

Kuvio: Mäntsälän kunnan työttömyysasteen kehitys 2016 – 2022 välillä

2.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Verorahoituksen kehitys

Kuntien verotulot kasvoivat vuonna 2022 noin 1,4 miljardilla eurolla (n. 5,3 %). Verotulojen kasvu on huomattavasti suurempi kuin viime syksynä ennakointiin. Yksi keskeinen tekijä oli hyvä työllisyyskehitys. Kuntien verotulot ovat kasvaneet niin kunnallisveron, yhteisöveron kuin kiinteistöveronkin osalta.

Mäntsälän kunnallisvero kasvoi viime vuodesta 5,8 %. Kertymää kasvatti palkkasumman samansuuruinen 5,8 % kasvu viime vuonna. Koko maan palkkatulojen kasvu oli hieman suurempaa, 6,4 %. Kasvua on ennustettu myös vuosille 2023 - 2026, mutta kasvu on maltillisempaa.

Yhteisöverotulot kasvoivat Mäntsälän kunnassa, mutta vain 0,3 %. Koko maan tasolla kasvu oli 6,6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteisöverotulojen jako-osuutta kompensoitiin 10 % määräraikaisena tukitoimena kunnille vuonna 2021. Tämä tukitoimi päättyi 31.12.2021. Yhteisöverotulot eivät kuitenkaan tippuneet merkittävästi vuonna 2022.

Vuodesta 2023 eteenpäin yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuutta leikataan sote-uudistuksessa kolmanneksella verovuonna 2023. Varhaiskasvatustuksen alentaminen kompensoidaan kuntien jako-osuutta kasvattamalla 1,25 %, mutta sillä ei ole suurta vaikutusta Mäntsälän kunnan yhteisöverotulokertymään ja yhteisöverotulojen odotetaan Mäntsälässä alenevan noin 33,7 % vuonna 2023 viimeisimmän kuntaliiton veroennustekehikon mukaan.

Kiinteistöverot kasvoivat Mäntsälän kunnassa 7,1 %. Koko maan tasolla kiinteistöverot kasvoivat 6,3 %. Kiinteistöveron osalta viime vuosi oli odotettua parempi. Hyvä kehitys johtui pääosin rakennuskustannusindeksin noususta. Tämä johti siihen, että rakennusten jälleenhankinta-arvojen korotus nostivat rakennusten verotusarvoja.

Kiinteistöverotus vuonna 2020 siirtyi verovelvolliskohtaiseen verotuksen valmistumiseen. Verovuoden

2022 kiinteistöveroja kertyi yhteensä reilu 150 miljoonaa euroa vuoden 2023 tammi- ja helmikuussa. Tämä oli melkein 7 prosenttia verovuoden 2022 maksettavasta kiinteistöverosta. Samoin kävi vuoden 2021 tilinpäätöksessä, josta n. 190 milj. euroa maksettiin vuoden 2022 alussa.

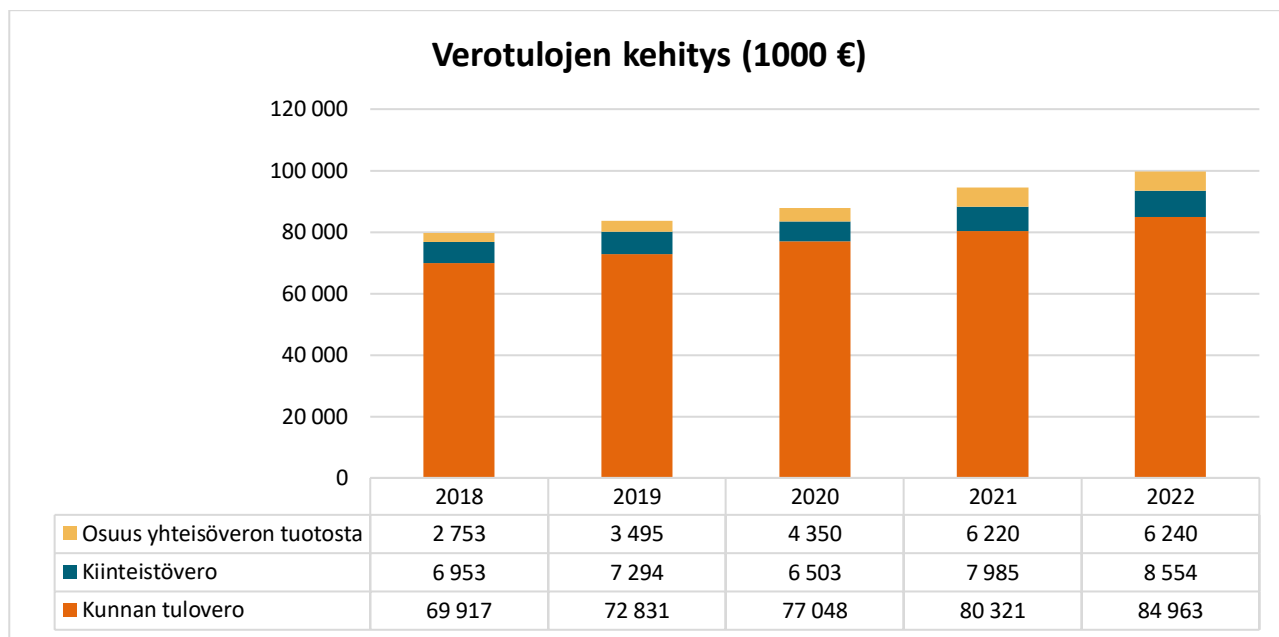
Mäntsälän kunnan valtionosuudet kasvoivat n. 4,7 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu oli hieman alhaisempaa koko maan kasvuun 6,5 % verrattuna, johtuen siitä, että kunta sai 1,55 milj. euroa harjannanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2021.

Suhteellisesti eniten kasvoi verotulomenetysten kompensatiot, joka ei ole varsinainen valtionosuus vaan sen kautta korvataan kunnille muutoin valtion tekemät uudistukset, jotka vaikuttavat kuntien verotuloja vähentävästi. Verotulomenetysten kompensatio kasvoi merkittävästi johtuen työmatkakulujen verovähennysoikeuden kasvattamisesta, joka leikkasi kuntien verotuloja ja hyvitettiin tätä kautta.

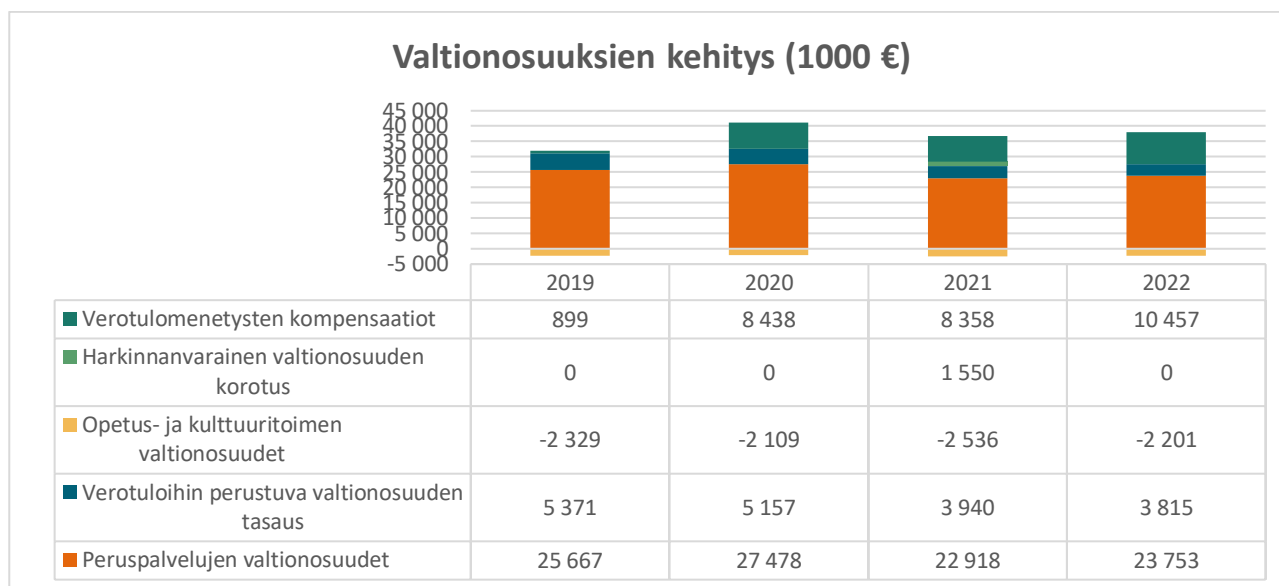
Kunnan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on negatiivinen, kuten useimmilla kunnilla, sillä kunnille maksettavista valtionosuuksista vähennetään omarahoitusosuus toisen asteen koulutuksen rahoittamiseen.

Vuonna 2021 peruspalvelujen valtionosuudet putosivat 12 % johtuen koronatuken siirtymisestä Keusoten haettavaksi ja sitä kautta kunnan sote-kustannusten maksuosuuden pienentymisenä. Keusoten antaman selvityksen mukaan Mäntsälän kuntaa koskevat koronatuot olivat 6,7 milj. euroa vuonna 2021. Vuonna 2022 koronatukea maksettiin Keusotelle 1,89 milj. euroa koskien Mäntsälän kunnan maksuosuutta.

Vuonna 2023 valtionosuudet tulevat tippumaan merkittävästi, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa ja soterahoitus siirtyy hyvinvointialueille.

Kuvio: Verotulojen kehitys 2018 – 2022.

Kuvio: Valtionosuuksien kehitys 2019 – 2022.

Koronatukien vaikutus kunnan talouteen

Koronatuet	2020	2021	2022
Osana peruspalvelujen valtionosuutta*	5 958 808	171 661	0
Osanan Keusoten maksuosuutta	0	6 688 650	1 888 315
Osana yhteisöverojen jako-osuutta	1 449 126*	1 288 136**	0
Yhteensä	7 407 934	8 148 447	1 888 315

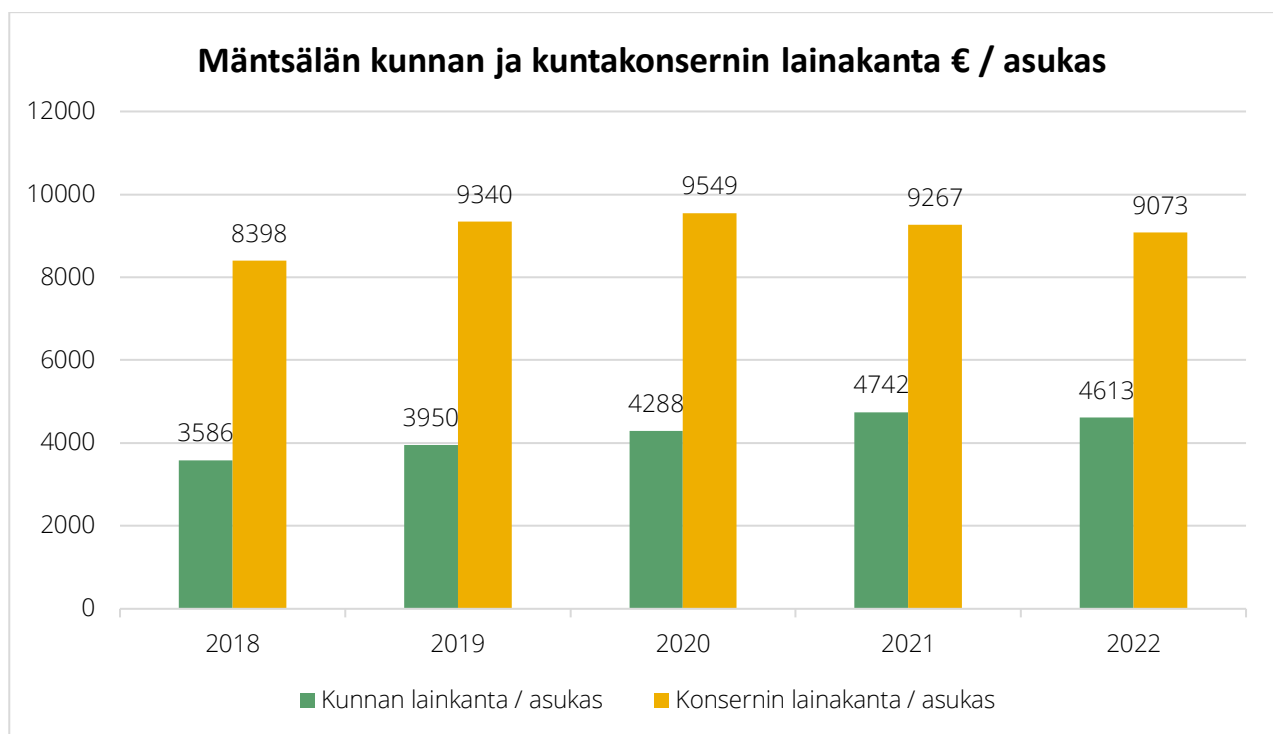
*Lähde: valtiovarainministeriö/kuntien ja sairaanhoitopiirien tukeminen vuosina 2020, 2021 julkaisuaineisto

**Lähde Kuntaliitto: Pekka Montell, elinvoima ja talous-yksikkö

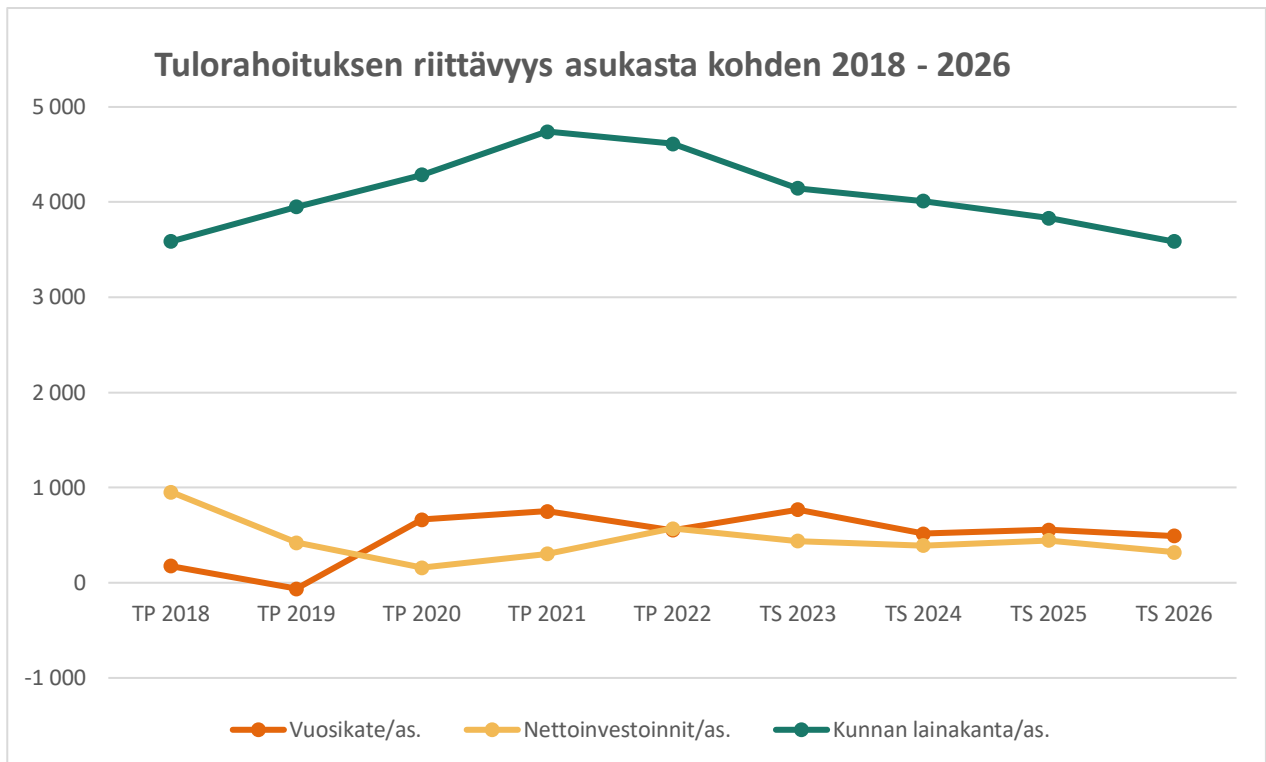
Kunnan lainakanta

Kunnan ja kuntakonsernin lainakanta pieneni vuoteen 2021 verrattuna vain hieman. Kunnan lainakanta vuonna 2022 oli 96,4 milj. euroa (vuonna 2021 98,8 milj. euroa). Konsernin lainakanta oli 189,6 milj. euroa (vuonna 2021 193,2 milj. euroa). Vuonna 2021 osana konserniin kuuluvan Mäntsälän Kodit Oy:n yhtiön talouden tervehdyttämistömiä yhtiö korvasi rahoituslaitoksilta otettuja

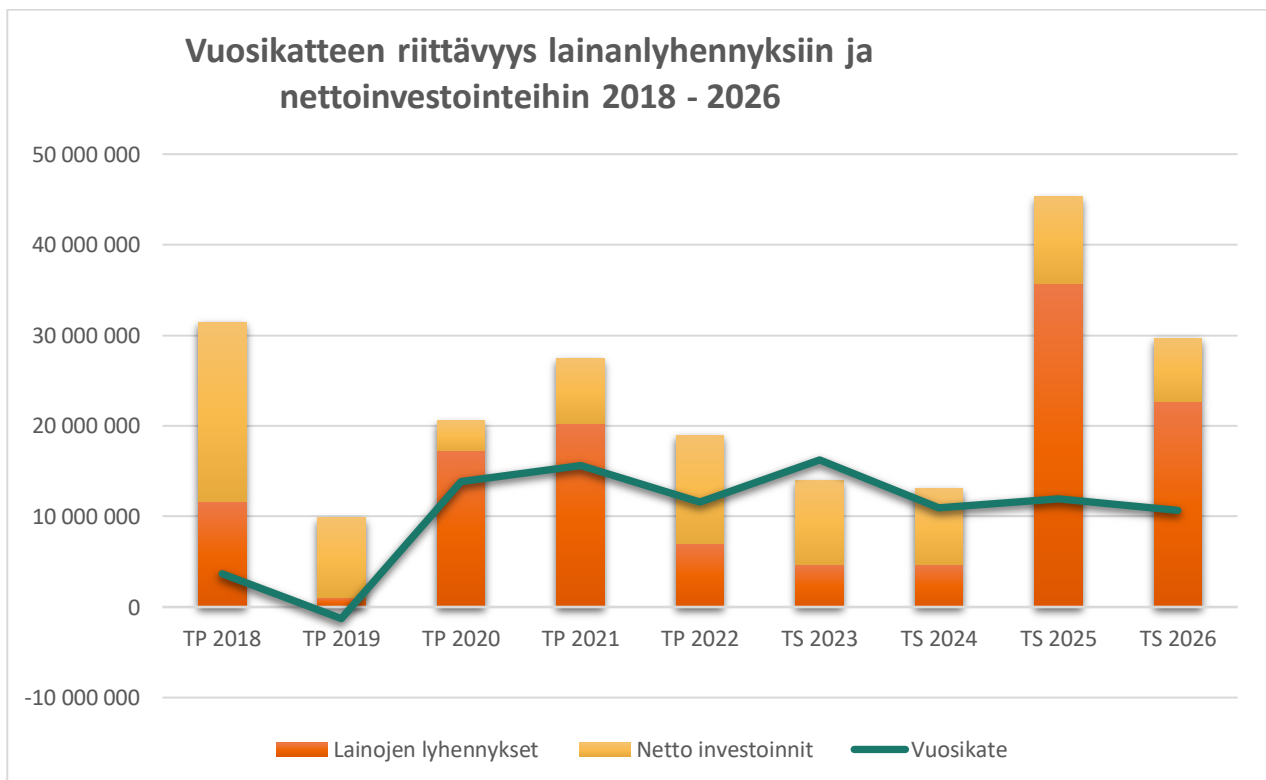
pitkäaikaisia lainoja kunnalta nostettavalta korkotasoltaan edullisemmalla lainalla. Mäntsälän Kodit Oy nosti Mäntsälän kunnalta yhteensä 19,7 milj. euroa lainaa. Lainaa on vuoden 2022 lopussa jäljellä 19,4 milj. euroa. Vuoden 2021 osalta antolaina nosti kunnan velkamäärää, mutta konsernilainojen osalta onnistuttiin velkamäärän kasvu pysäyttämään.

Kuvio: Mäntsälän kunnan ja kuntakonsernin lainakanta € / asukas

Kuvio: Tulorahoituksen riittävyys asukasta kohden 2018 – 2026

Kuvio: Vuosikatteen riittävyys lainanlyhennyksiin ja nettoinvestointeihin 2018 - 2026

*Vuodet 2023 -2026 on esitetty voimassa olevan taloussuunnitelman mukaisesti

Käyttötalouden toteutuminen ja merkittävät poikkeamat talousarvioon

Kunnan käyttötalouden toteutuma oli selvästi budjetoitua positiivisempi. Talousarviota laadittaessa näkyvät vuoden 2022 toteutumaan olivat huomattavasti heikommat. Talousarvio laadittiin 1,1 milj. euroa alijäämäiseksi. Verorahoituksen odotettua parempi kehitys tilikaudella, Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymän ennustettua parempi toteutuma ja muut säästöt toimintakuluissa käänsivät kunnan talouden selvästi positiiviseksi ja tilikauden tulos oli 3,9 milj. euroa ylijäämäinen.

Alkuperäisessä vuoden 2022 talousarviossa kunnan toimintakate oli -124,4 milj. euroa ja vuosikate oli 7,5 milj. euroa. Talousarviovuoden aikana tehtiin määrärahamuutoksia, joiden nettovaikutus toimintakatteeseen oli -3,1 milj. euroa ja vuosikatteen +0,35 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2022 toimintakate koheni talousarviosta ja oli -124,1 milj. euroa ja vuosikate nousi talousarviossa ennakoitua 11,6 milj. euroon.

Talousarvioon tehdyistä menomäärärahamuutoksista isoimmat olivat Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymän määrärahalisäys n. 3,5 milj. euroa sekä toimitilapalveluiden 0,53 milj. euron ja kuntatekniikan 0,32 milj. euron määrärahalisäykset. Tulopuolella sivistys- ja hyvinvointipalveluissa hanketuloja lisättiin 0,46 milj. eurolla ja toimitilapalveluissa 0,22 milj. eurolla. Verorahoituksen määrärahamuutoksia haettiin yhteensä 5,1 milj. euroa. Verorahoituksen alkuperäinen talousarvio oli 130,6 milj. euroa ja muutettu talousarvio 135,7 milj. euroa, joka toteutui lähes talousarvion mukaisena (135,6 milj. euroa). Verorahoitus nousi edellisestä vuodesta 6,8 milj. euroa (5,3 %).

Rahoitustuotoissa ja -kuluissa tilinpäätöksen toteutuma oli 0,1 milj. euroa, kun alkuperäinen talousarvio oli 1,36 milj. euroa. Rahoitustuottoihin sisältyy korkotuottoja kunnan antamista lainoista ulkopuolisille mm. Nivos Oy:n pääomallainan korko 1,68 milj. euroa, jonka johdosta rahoitustuotot- ja kulut netto on kunnassa positiivinen. Tilikaudella päätettiin jättää perimättä osana Nivos Oy:n tilikauden tukea pääomallainan korko. Tilikaudella

korkomenot eivät nousseet alkuperäistä talousarviota suuremmiksi, koska kunnassa on lainasalkku suojattuna yli 80 % tasolle.

Tilinpäätöksen 2020-2021 yhteydessä tarkasteltiin kunnan pysyviin vastaaviin kirjattujen hyödykkeiden tasearvoja suhteessa niiden tekniseen kuntoon ja tulevaan käyttöön palvelutoiminnassa. Selvityksen tuloksena vuonna 2020 kirjattiin yhteensä 5,1 milj. euroa lisäpoistoja ja vuonna 2021 lisäpoistoja tehtiin n. 1 milj. eurolla niihin kohteisiin, joilla ei ole enää vastaavaa tasearvoa. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä lisäpoistoille ei havaittu tarvetta ja poistot alittivat talousarvion n. 0,98 milj. eurolla.

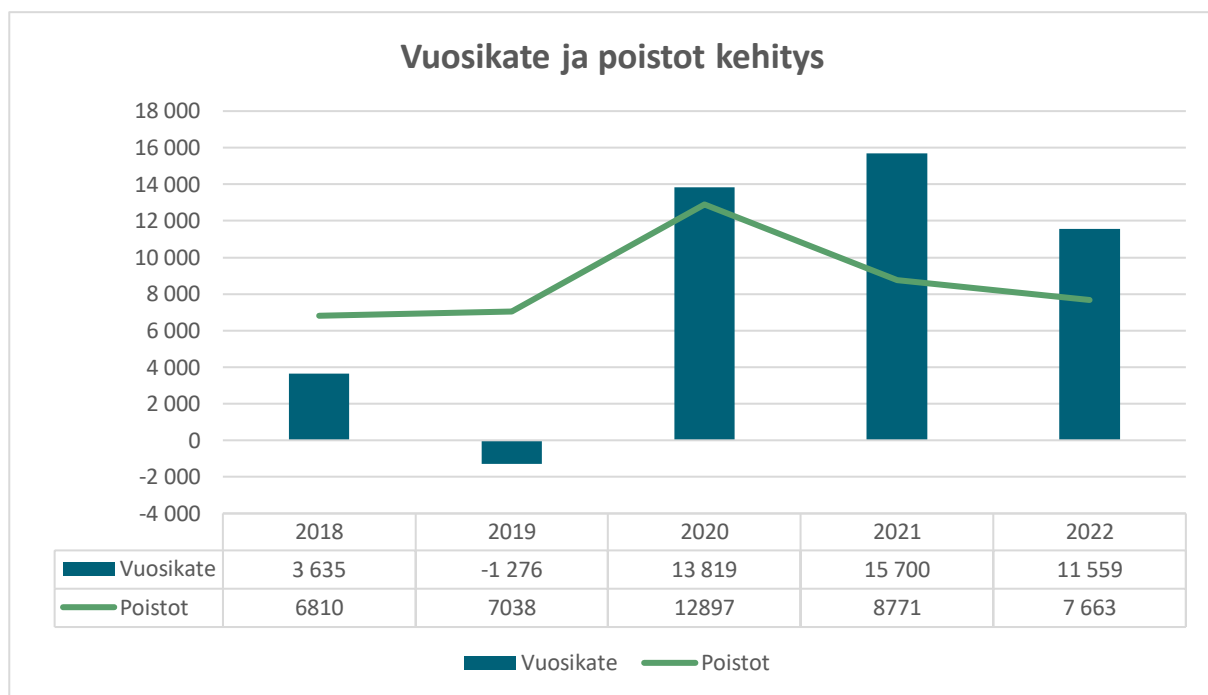
Käyttötalouden puolella kaikki palvelualueet pysyivät muutetun talousarvion mukaisessa toimintakatteessa. Hallintopalveluissa määrärahamuutosten nettovaikutus talousarvion toimintakatteeseen oli -3,8 milj. euroa. Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä (Keusoten) joulukuussa antaman ennusteen mukaan Mäntsälän kunnan talousarvio oli ylittymässä 3,9 milj. eurolla, jonka johdosta tehtiin määrärahamuutos joulukuussa. Lopullinen Keusoten Mäntsälän kuntaa koskeva toteuma kuitenkin alitti 2,9 milj. euroa muutetun talousarvion, kun Keusoten suoriteperusteinen kuntakohtainen maksuosuuslaskenta tehtiin. Kuntakohtaiset ennusteet ovat aina arvioita ja lopullinen maksuosuuslaskenta saattaa heittää kuntakohtaisesti vielä paljonkin, jos suoritteet eivät ole toteutuneet asukaslukupohjaisesti, millä ennusteet laaditaan. Hallintopalvelualueen tulosalueista toimintakate ylittyi TE- ja maahanmuuttopalveluissa 0,6 milj. eurolla ja tukipalveluissa 0,4 milj. eurolla.

Sivistys ja hyvinvointipalveluissa tilivuoden aikana tehtiin määrärahamuutoksia, jotka paransivat toimintakatetta yhteensä 0,96 milj. eurolla. Hanketuloja lisättiin ja käyttötalousmenoja vähennettiin varhaiskasvatuksen henkilöstömenojen ja lasten kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon osalta 0,4 milj. euroa. Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tulosalueet pysyivät talousarvion mukaisessa

toimintakatteessa lukuun ottamatta opetus-palveluja, joka ylitti talousarvion 0,27 milj. eurolla. Prosentuaalisesti ylitys oli vain noin 1 %. Sivistys- ja hyvinvointipalveluissa toimintakate kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna vain 1 %

Teknisten ja elinvoimapalveluiden palvelualueen tilikaudella toteutettujen määrärahamuutosten nettovaikutus oli 0,28 milj. euroa toimintakatetta

heikentävä. Kokonaisuudessaan palvelualueen toimintakate alitti talousarvion 0,12 milj. eurolla. Tekninen ja elinvoimapalvelualueen tulosaluista ainoastaan kuntatekniikka ylitti talousarvionsa 0,3 milj. eurolla. Suurimmat ylitykset johtuivat yleisen kustannustason noususta (lämmitys, sähkö, poltto- ja voiteluaineet) ja lumisen talven aiheuttamasta lisäkustannuksesta katujen ja yleisten alueiden kunnossapidossa loppuvuonna.

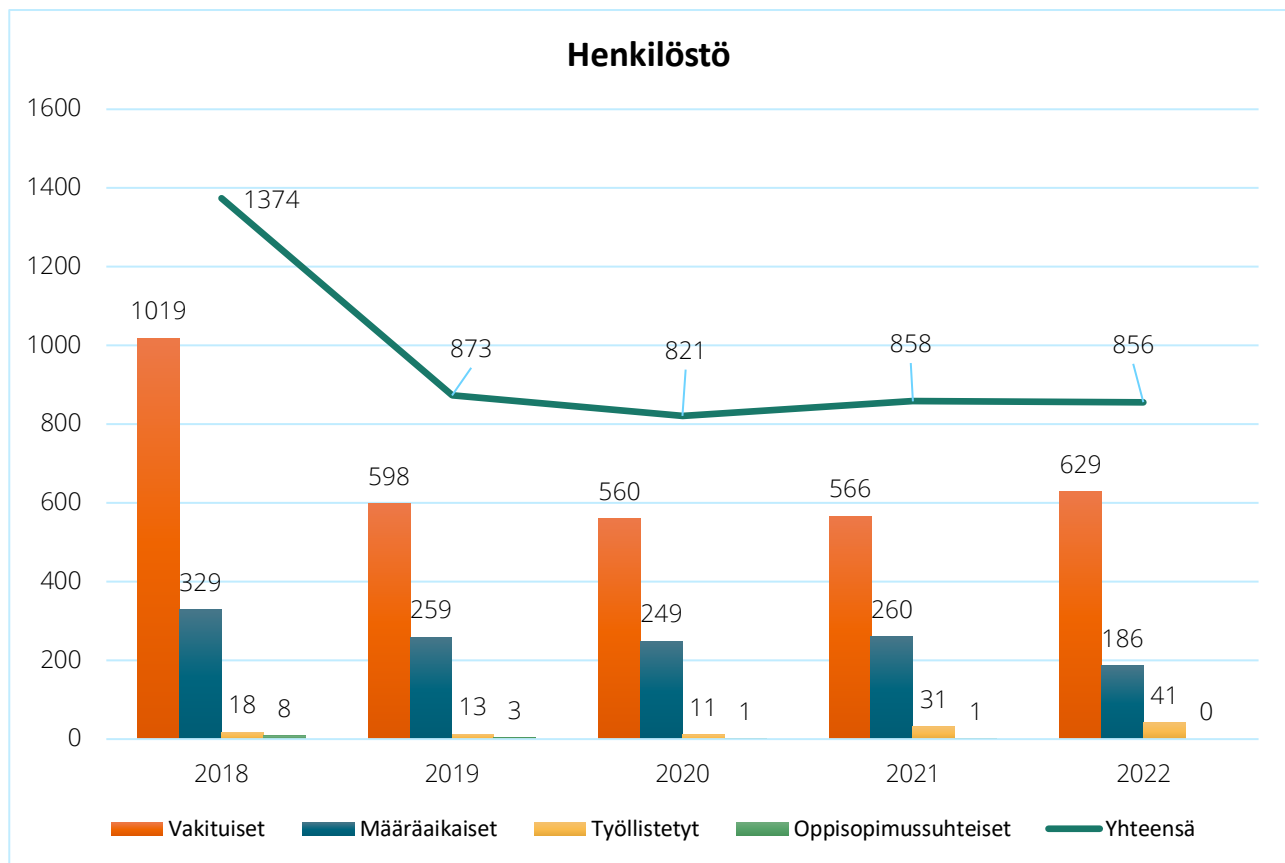

Kuvio: Vuosikatteen ja poistojen kehitys 2018 – 2022 välillä.

2.1.5 Kunnan henkilöstö

Kokonaishenkilöstömenot vuonna 2022 olivat yhteensä 37,3 milj. euroa, josta palkkojen ja palkkioiden osuus oli 29,6 milj., euroa. Eläkekulut olivat 6,6 milj. euroa ja muut henkilösivukulut 1,05 milj. euroa.

Kunnassa on laadittu erillinen henkilöstökertomus, joka sisältää henkilöstöä koskevaa tietoa koskien mm. työhyvinvointia, koulutusta ja sairauspoissaoloja.

Kuvio: Henkilöstön määrän kehitys 2018 - 2022

Vuoden 2022 aikana kunnan henkilöstömäärä kasvoi hieman. Suurin määrällinen kasvu tapahtui vakinaistetuissa palvelussuhteissa, joita tehtiin vuoden 2022 aikana erityisesti varhaiskasvatuksessa runsaasti. Tällä pyrittiin helpottamaan varhaiskasvatuksen yhä kasvavaa henkilöstöpulaa sekä rekrytinnin vaikeuksia.

Vuoden 2022 aikana tehty vakituiset ja yli vuoden määräaikaiset rekrytoinnit toteutettiin täyttölupamenettelyn kautta. Täyttölupamenettelyn yhteydessä arvioidaan vielä kertaalleen mm. täytettävien tehtävien sisältö, rekrytointitapa, henkilöstön sisäisen liikkuvuuden mahdollisuudet (esimerkiksi työkykyasiat huomioiden) sekä palvelussuhteen ehdot. Vuoden 2022 henkilöstösuunnitelmaan ei sisällytetty palkkatuettua työllistämistä tai tiettyjä hankerahoituksella toimivia hankkeita. Nämä henkilötyövuodet sen sijaan on laskettu mukaan tilinpäätökseen.

Kunnassa on laadittu erillinen henkilöstökertomus, joka sisältää henkilöstöä koskevaa tietoa

koskien mm. työhyvinvointia, koulutusta ja sairauspoissaoloja.

Vuoden 2022 alkupuolisko oli poikkeuksellinen koronapandemian vuoksi myös henkilöstöasioissa. Koronasta johtuvia poissaoloja oli mm. maaliskuuhuhtikuussa poikkeuksellisen runsaasti, joka heijastui myös koko vuoden poissaolotilastoihin. Tästä johtuen useita vuosia laskusuunnassa ollut poissaolojen määrä kääntyi nousuun, joka oli jopa ennakoitua rajumpi.

Vuoden aikana pyrittiin tukemaan työhyvinvointia nostamalla liikunta- kulttuuri- ja hyvinvointietuutta merkittävästi, lisäämään esihenkilöiden tukea työkykyasioissa sekä tekemällä entistä laadukkaampaa yhteistyötä työterveyshuollon kanssa.

Vuoden 2022 suurin muutos oli siirtyminen pois Sarastian taloushallinnon ja palkkahallinnon palveluista, sekä vaihdokseen liittyvä talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien muutos.

Muutosprojekti kuormitti merkittävästi sekä talous- että henkilöstöpalveluita. Suuri kiitos muutoksen läpiviemisestä kuuluu ammattitaitoiselle ja sitoutuneelle henkilöstölle.

Vuoden 2022 aikana toteutettiin organisatiomuutos, jossa maaseutupalveluiden sekä

2.1.6 Ympäristö

Mäntsälän kunta liittyi Hinku-verkostoon vuonna 2022 (kh päätös 6.6.2022). Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu ilmastomuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto, joka kokoaa yhteen kunnianhimoisiin päästövähennyksiin sitoutuneet kunnat, ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluita tarjoavat yritykset sekä energia- ja ilmastoalan asiantuntijat. Tavoitteena 80 % päästövähennys vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Lisäksi valtuustotavoitteissa on tavoite, että Mäntsälän kunta on hiilineutraali vuonna 2035. Viimeisimmät päästötiedot on vuodelta 2020 ja päästöjen kehitys on ollut oikean suuntaisesti vähenemään päin (päästöt/asukas vähentyivät noin 8 % vuodesta 2019 vuoteen 2020).

Vuoden 2022 aikana on ollut käynnissä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen vetämänä kaksi vesistökunnostusten suunnitteluhanke. Kilpijärven kunnostuksen osalta vuosille

työllisyys- ja maahanmuuttopalveluiden henkilöstö siirrettiin takaisin osaksi hallintopalveluita. Tästä syystä vuoden 2022 luvut verrattuna vuoteen 2021 eivät ole keskenään vertailukelpoisia sellaisenaan.

2022 ja 2023 sekä Isojärven osalta Halkianojan luonnonmukainen kunnostussuunnitelman laatiminen vuonna 2022. Kumpaan hankkeeseen on saatu ELY:n myöntämä avustuspäätös ja hankkeet ovat edenneet suunnitellusti ja talousarvion mukaisesti.

Mäntsälän kunta on mukana Helsingin seudun kuntien ja valtion välinen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksessa 2020 - 2031. Sopimuksen toimenpiteet luovat edellytyksiä seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja -investointien ja maankäytön yhteensovittamiselle. Toimenpiteillä edistetään vähähiilistä ja kestävästä yhdyskuntarakennetta ja sitä tukevaa liikennejärjestelmää ilmastomuutoksen torjumiseksi sekä mahdollistetaan sujuva arki, työmarkkinoiden toimivuus ja elinkeinoelämän elinvoimaisuus.

2.1.7 Muut ei taloudelliset asiat

Kunta on omassa toiminnassaan sekä ulkoisissa hankinnoissaan ja sopimuksissaan noudattanut kansallisen lainsäädännön ja EU-säädösten ympäristöasioita, sosiaalisia ja henkilöstöasioita, ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä korruption ja lahjonnan torjuntaa koskevia määräyksiä. Em. velvoitteet on pyritty huomioimaan myös kriteereinä hankintojen kilpailutusvaiheessa aina, kun hankinnan luonne on sen mahdollistanut. Kunta uudisti

tilikaudella hankintaohjeet, jotka hyväksyttiin hallituksessa 18.10.2021. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet hyväksyttiin kunnanhallituksessa 28.2.2022 ja sisäisen valvonnan perusteet 21.3.2022 valtuustossa. Rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 22.8.2022.

2.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Mäntsälän kunnan käyttötalouden menot tulevat laskemaan vuonna 2023 merkittävästi kun sosiaali- ja terveystoimen kustannukset siirtyvät hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueiden rahoitus toteutetaan kuntien verotuloja ja valtionosuuksia leikkaamalla. Kuntaverosta leikataan 12,64 %-yksikköä hyvinvointialueiden rahoitukseen. Mäntsälän kunnan kohdalla tämä tarkoittaa kuntaveron 21,0 %:n leikkautumista 8,36 %:iin vuonna 2023. Tulorahoituksen merkittävä pienentyminen vaikuttaa kunnan investointikykyyn ja osaltaan lainanhoitokustannuksista selviytymiseen.

Kunnan sosiaali- ja terveystoimen menot ovat nyt lopullisessa muodossaan ja kuntakohtaiset siirtolaskelmat päivitetään loppuvuodesta 2023. Lopputarkistus näkyy valtionosuuksissa vuodesta 2024 alkaen. Vuoden 2023 valtionosuusmaksatus korjataan takautuvasti vuosina 2024 ja 2025. Sote-kustannukset olivat lopulta lähellä vuoden 2022 alkuperäisen talousarvion mukaista määrää ja alustavien laskelmien mukaan hyvinvointialueelle siirtyvien kulujen ja tuottojen erotus oli n. 0,6 milj. euroa, josta muutosrajoitin on noin 60 % eli

kunnan valtionosuudet heikkenevät noin 0,37 milj. euroa tulevina vuosina.

Korkotason kasvu tulee vaikuttamaan merkittävästi kunnan tulevien vuosien rahoituskuluja kasvattavasti ja siten vaikeuttaa kunnan taloudellista liikkumavaraa. Lainanhinta tulee vaikuttamaan kunnan investointikykyyn.

Vuonna 2025 alusta TE-palveluiden siirto kunnalle ja siitä aiheutuvat lisäkustannukset työllisyyden hoidossa on vielä tilinpäätöksen laatimishetkellä vaikeasti arvioitavia. TE-palvelu uudistusta varten kunta tulee saamaan yleiskatteellista valtionosuutta. Toteutusmalli (isäntäkunta/kuntayhtymä) on vielä ratkaisematta.

Vuonna 2022 helmikuussa alkanut Ukrainan sota, sodan mahdollinen jatkuminen tai päättyminen tulee koskettamaan myös Mäntsälän kunnan taloutta. Energiakustannukset ovat nyt laskusuunnassa, mutta edelleen energian saatavuuteen ja omavaraisuuteen kiinnitetään huomiota.

2.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toimintaan vaikuttavista tekijöistä

Kunnan johtoryhmä on säännöllisesti arvioinut kunnan toimintaan keskeisesti vaikuttavia riskejä. Tarkastelun perusteella merkittävänä riskeinä nähtiin tulevien vuosien talousarvion toteutumisessa inflaatiokehitys ja sen tuomat lieveilmiöt kuten korkojen nousu ja palkkakehitys.

Toiminnallisina riskeinä nähtiin erityisesti tiettyjä aloja koskevat rekrytointiongelmat, henkilöstön uupuminen ja sairaspotilaisten hallinta sekä avainhenkilöriskit. Henkilöstöön liittyviin riskeihin on mietitty hallintakeinoja. Rekrytointiongelmaan

helpottavina ratkaisuinähtiin henkilöstön mahdoll. vakinaistaminen, tutkimusjohtavan koulutusmallin rakentaminen, työhyvinvoinnin johtamiseen panostaminen, rekrytointimarkkinoinnin vahvistaminen, työnantajamaiseen parantaminen, kannustava palkitsemisjärjestelmä. Tehtävänkuvien kehittäminen ja urapolkumallit sekä palkkausrakenteiden arviointi on tärkeää. Näiden toimien tulee olla jatkuva.

Turvallisuuskäsitteet ovat nousseet hyvin vahvasti tänä vuonna esille ja varautuminen

häiriötilanteisiin on nostettu yhtenä merkittävänä riskinä esille. Uusina riskeinä on noussut esiin mm. laajat tietoliikenne ja tietojärjestelmäkatkokset tai sähkökatkokset. Valmiussuunnitelmien ajantasaisuutta pidetään yllä ja kunnan kiinteistöille tehdään kriittisyysluokittelu. Kiinteistöihin liittyvien riskien (vajaakäyttö, korjausvelka ja käyttötarkoitus) osalta myös tarkastetaan tilaratkaisuja ja vakuutusten ajantasaisuutta.

Lapsimäärän väheneminen vaikeuttaa varhaiskasvatuspalvelujen ja opetuspalvelujen suunnittelua niin, että palvelut voitaisiin järjestää tehokkaasti. Kunta on aiempina vuosina investoinut kyläkouluihin ja kylien päiväkoteihin, jotka uhkaavat jäädä vajaakäytölle lasten määrän vähenemisen seurauksena. Tilatarveselvitys tehdään vuoden 2023 aikana pohjautuen päivitettyihin väestö- sekä opilastietoennusteisiin.

Myös tietosuoja- ja tietoturva koettiin merkittävänä riskinä ja sen rooli on korostumassa edelleen. Tietoturva- ja tietosuojariskeissä hallintatoimenpiteeksi todettiin henkilöstön koulutus ja sovittujen toimintatapojen vahvistaminen, tietoturva- ja tietosuojakoulutus vuosittain ja esihenkilöiden roolin vahvistaminen tässä. Selkeät työnkulkukuvat vahvistavat tietoturvaa. Sovelluksille tehdään kriittisyysluokittelu. Palveluiden jatkuvuudenhallinta varmistetaan johtamisen, sopimusten ja omien toimenpiteiden avulla. Tietoturvavastaavat on nimetty alueilla ja koko kunnan tasolla.

Kunnalla on merkittäviä takausvastuita tytäryhtiöiden lainoista. Kuntien takauskeskuksen vastuita lukuun ottamatta takausvastuut olivat tilikauden päättyessä 58,4 milj. euroa, joista tytäryhtiöille annetut takaukset 57,6 milj. euroa. Kunnan riskien arvioidaan kasvaneen erityisesti Mäntsälän Jäähalli Oy:n osalta yhtiön toiminnan kärsittyä koronaepidemian aikaisista rajoitustoimista.

Kunnan ja kuntakonsernin velkaantuminen muodostaa merkittävän riskitekijän tulevalle talouskehitykselle. Konsernivelka oli 9 073 euroa/asukas (vuonna 2021 9 267 euroa/asukas). Konsernin

lainat ja vastuut olivat 10 487 euroa/asukas, joka pieneni hieman edelliseen vuoteen verrattuna (vuonna 2021 10 836 euroa/asukas). Vastuut sisälsivät mm. leasing-vuokriin sisältyvät vastuut. Kunnan leasing- ja vuokravastuut olivat tilinpäätöksessä 18,8 milj. euroa. Myös korkotason nousu kasvattanee velanhoitokustannuksia merkittävästi tulevaisuudessa. Kunnalla on tällä hetkellä korkosuojattuna yli 80 % lainoista. Konserniyhtiöiden rahoitusriskejä tarkastellaan erillisten konsultointitoimeksiantojen kautta.

Vuosi 2022 on viimeinen vuosi, kun Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä on osa kunnan konsernitalinpäätöstä. Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä on tehnyt palkkaharmonisaatiota vuodesta 2019 alkaen ja palkat on saatu harmonisoitua ylimpään desiiliin. Henkilöstöä edustavien järjestöjen mukaan palkkoja ei ole harmonisoitu kohtuullisessa ajassa, minkä perusteella järjestöt ovat vaatineet palkkojen tasaamista korkeimpiin palkkoihin eli ns. piikkipalkkoihin sekä palkkojen takautuvaa korvaamista henkilöstölle piikkipalkkojen mukaisesti vuoden 2021 alusta lukien. Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän arvion mukaan järjestöjen vaatimus takautuvista palkkasaatavista aiheuttaisi noin 17-18 miljoonan euron palkkakustannuksen, josta Mäntsälän osuus olisi n. 2 milj. euroa. Asia on parhaillaan keskusjärjestötason neuvotteluissa. Koska menon toteutuminen ei ole varmaa tai todennäköistä, ei Keusoten tilinpäätökseen ole tehty pakollista varausta. Maksuvelvoite ei ole kiistaton, mikä puoltaa menon esittämisen vastuuna liitetiedossa pakollisen varauksen kirjaamisen sijaan.

Toisena Keusoten toiminnasta aiheutuvana merkittävänä riskinä on Itä-Uudenmaan poliisin tutkimia petosrikoskokonaisuus, josta voi mahdollisesti seurata kuntayhtymälle taloudellisia vaikutuksia. Koska asian käsittely on vasta tutkintavaiheessa, ei tilinpäätöksessä ole huomioitu mahdollisia euromääräisiä vaikutuksia. Keusoten vastuista voi seurata taloudellista seuraamusta omistajakunnille.

2.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta Mäntsälän kunnan johtamisen tukena

Mäntsälän kunnanvaltuusto 21.3.2022 § 23 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja kunnanhallitus on 28.2.2022 § 49 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet. Ohjeistukset on päivitetty vastaamaan muuttunutta Kuntalakia, kunnan organisaatiota ja toimintatapoja.

Myös kunnanvaltuuston 24.10.2022 päivittämässä hallintosäännössä on määräykset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävistä (luku 10).

Mäntsälän kunnanhallituksen selonteon valmistelu

Palvelualuilta ja konserniyhteisöiltä kerättiin tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon pohjaksi yhtenevällä arviointilomakkeella. Tämä selonteko perustuu palvelualueiden johtoryhmien sekä kunnan tytäryhteisöjen raportointiin tietoihin.

Valvontaympäristö

Kunnan on noudatettava toiminnassaan useita eri lakeja, asetuksia ja normeja. Keskeisiä, toimintaa ohjaavia normeja ovat mm. kuntalaki, useat sosiaali-, terveys- ja sivistystoimen erityislait ja viranomaisohjeet. Edellisten lisäksi kunnan toimintaa ohjaavat hallintosääntö sekä muut toimintaohjeet. Hallintosääntöä täydentävät palvelualueiden toimintasäännöt. Eri viran- ja toimenhaltijoiden päätösvaltuudet on määritelty hallintosäännössä. Päätöksistä pidetään päätöspöytäkirjaa.

Säännöt ja ohjeet ovat pääosin ajan tasalla. Tilikaudella on päivitetty mm. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet ja konserni- ja hyvä hallintotapaohje sekä hallintosääntö. Päivitystarpeita on todettu myös mm. tilahankkeiden toteuttamis-

ohjeissa. Lisäksi jatkovalmistelussa ovat eettiset ohjeet.

Riskienarviointi

Riskiarviointia on toteutettu kunnan johtoryhmässä säännönmukaisesti. Lisäksi riskityötä on tehty palvelualueiden johtoryhmissä sekä tytäryhtiöiden hallituksissa/johtoryhmissä.

Kunnan johtoryhmässä on käsitelty koko kuntaa koskevia merkittäviä riskejä. Riskit on luokiteltu, pisteytetty, vastuutettu ja niihin on mietitty hallintakeinoja. Tulevilla tilikausilla riskityötä on tavoitteena koordinoita palvelualueitasoisesti niin että luodaan yhteneväiset käytännöt johtoryhmyöskentelyyn. Tavoitteena on tunnistaa ja priorisoida kunkin palvelualueen strategian, toiminnan ja talouden kannalta merkittävimmät riskit. Tavoitteena on vastuuttaa organisaatio systemaattiseen riskienhallintatyöhön ja kehittämistoimenpiteillä pienentää kunnan kokonaisriskitasoa priorisoidamalla merkittävimmät riskit. Eri palvelualueet ovat käsitelleet omat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteot ao. toimielimen tai tytäryhteisön hallituksissa tilinpäätöksen yhteydessä.

Valvontatoimenpiteet

Palvelualueilla ei ole tunnistettu merkittäviä puutteita kontrolloissa, suojauksissa tai sopimusten hallinnassa. Käyttöoikeuksien hallinta ei ole tällä hetkellä täysin aukotonta. Käyttöoikeuksia myönnetään manuaalisesti.

Palvelualueilla on avainhenkilöriskejä eikä varahenkilöitä voida kaikilta osin nimetä. Palvelualueilla on tehty prosessikuvauksia tilikauden aikana, jonka vuoksi prosesseihin liittyviä riskejä voidaan arvioida tarkemmin.

Sopimushallintaa selkeytetään, kun kilpailutusprosessit siirtyvät Cloudia järjestelmään ja koko

hankinnan elinkaari tulee sen kautta todennetuksi. Kuitenkin on todettu, että sopimushallinnan tiedot eivät kaikilta osin ole Dynasty-järjestelmässä.

Tieto, tiedonvälitys ja viestintä

Valtuuston talousarviossa asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamisen valvonta kuuluu toimielinten tilivelvollisten viranhaltijoiden vastuulle. Lautakuntia on ohjeistettu talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa reagoimaan ennakoivasti mahdollisiin poikkeamiin ensisijaisesti palvelualueen sisällä. Kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat talousarvion toteutumista. Valtuusto saa 31.3., 30.6. ja 30.9 osavuositarkastuksissa tiedon talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä tilinpäätösennusteen.

Kunnan talous- ja hr-järjestelmät vaihtuivat 1.10.2022 ja tämän vuoksi uusien järjestelmien opettelu ja käyttöönotto aiheutti hetkellistä viivettä tietojen hakemisessa.

Seuranta

Ulkoisen tarkastuksen tuomat havainnot käsitellään johtoryhmässä ja havaintojen perusteella tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin.

Tilikauden aikana ei ole tullut esiin väärinkäytöksiä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistarpeena on nostettu esiin riittävä perehdytys, esihenkilöiden valvontavastuu sisäisen valvonnan osalta, avainhenkilöriskeihin vastaaminen, käyttöoikeuksien ja sopimushallinnan parantaminen.

2.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.3.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

TP Tuloslaskelma 1000 € + tunnusluvut

	2022 1000 €	2021 1000 €
Toimintatuotot	12 892	11 664
Valmistus omaan käyttöön	5	17
Toimintakulut	-137 025	-126 325
Toimintakate	-124 128	-114 643
Verotulot	99 757	94 526
Valtionosuudet	35 823	34 230
Rahoitustuotot ja -kulut		0
Korkotuotot	212	1 822
Muut rahoitustulot	367	319
Korkokulut	-455	-528
Muut rahoituskulut	-16	-76
Vuosikate	11 559	15 650
Poistot ja arvonalentumiset	-7 663	-8 771
Tilikauden tulos	3 896	6 880
Tilinpäätössiirrot	-2 969	-5 969
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	927	910

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	9,4	9,2
Vuosikate/Poistot, %	151	178
Vuosikate, euroa/ asukas	553	751
Asukasmäärä	20 895	20 839

Toimintatuotot/Toimintakulut, % = $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate/Poistot, % = $100 \cdot \text{Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate, euroa/ asukas = Vuosikate jaettuna asukasmäärällä

Asukasmäärä = Kunnan asukasmäärä per 31.12.

2.3.2 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

TP Rahoituslaskelma 1000€ + tunnusluvut

	2022 1000 €	2021 1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	11 559	15 650
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-1 649	-2 096
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-12 412	-6 814
Rahoitusosuudet inv.menoihin	335	120
Käyttöomaisuuden myynnit	1 811	2 119
Toiminnan ja investointien rahavirta	-355	8 979
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0	-19 702
Antolainasaamisten vähennys	245	276
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 629	20 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 058	-20 295
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-16 000	10 000
Oman pääoman muutokset	0	-328
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1	-18
Vaihto-omaisuuden muutos	1	1
Saamisten muutos	-962	-2 869
Korottomien velkojen muutos	612	-287
Muut maksuvalmiuden muutokset	-349	-3 173
Rahoituksen rahavirta	-2 533	-13 221
Rahavarojen muutos	-2 889	-4 243
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 683	7 572
Rahavarat 1.1.	7 572	11 814
	-2 889	-4 242
TP Rahoituslaskelma + tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	-5 557	-11 682
Investointien tulorahoitus, %	95,7	233,8
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	1,3
Lainanhoitokate	1,6	0,8
Kassan riittävyys, pv	10,9	15,9
Asukasmäärä	20 895	20 839

Toiminnan ja investointien rahavirta / 5v. = Tilinpäätösvouden ja 4 edellisen vuoden toiminnan ja investointien kertymä – Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus = 100 x Vuosikate / Investointien hankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv) = 365 pv x Kassavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

2.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

2.4.1 Tase ja sen tunnusluvut

Tase 1000€ + tunnusluvut

VASTAAVAA	2 022	2 021
	<i>1000 €</i>	<i>1000 €</i>
A PYSYVÄT VASTAAVAT	232 859	228 723
I Aineettomat hyödykkeet	1 837	2 019
Muut pitkävaikutteiset menot	1 837	2 019
Ennakkomaksut		
II Aineelliset hyödykkeet	136 801	132 351
Maa- ja vesialueet	28 870	28 093
Rakennukset	70 591	71 669
Kiinteät rakenteet ja laitteet	28 221	24 737
Koneet ja kalusto	1 418	1 213
Muut aineelliset hyödykkeet	62	62
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 639	6 577
III Sijoitukset	94 221	94 353
Osakkeet ja osuudet	43 430	43 316
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Muut lainasaamiset	48 523	48 768
Muut saamiset	2 268	2 268
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	11	11
Lahjoitusrahastojen varat	11	11
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 829	12 759
I Vaihto-omaisuus	90	91
Aineet ja tarvikkeet	90	91
II Saamiset	6 056	5 096
Pitkäaikaiset saamiset	11	10
Muut saamiset	11	10
Lyhytaikaiset saamiset	6 045	5 086
Myyntisaamiset	1 208	899
Muut saamiset	743	699
Siirtosaamiset	4 095	3 488
III Rahoitusarvopaperit	0	0
IV Rahat ja pankkisaamiset	4 683	7 572
VASTAAVAA YHTEENSÄ	243 698	241 492

VASTATTAVAA	2 022	2 021
	1 000 €	1 000 €
A OMA PÄÄOMA	125 837	124 910
I Peruspääoma	53 570	53 570
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	71 340	70 430
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	927	910
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	9 634	6 665
Poistoero	634	665
Vapaaehtoiset varaukset	9 000	6 000
C PAKOLLISET VARAUKSET	2	5
Muut pakolliset varaukset	2	5
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	230	99
Lahjoitusrahastojen pääomat	230	99
E VIERAS PÄÄOMA	107 995	109 814
I Pitkäaikainen	88 179	74 010
Joukkovelkakirjalainat	50 000	50 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	37 723	23 581
Muut velat	455	429
II Lyhytaikainen	19 816	35 803
Joukkovelkakirjalainat	0	20 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 668	5 239
Saadut ennakot	1 395	464
Ostovelat	5 363	2 747
Muut velat	644	770
Siirtovelat	3 746	6 584
VASTATTAVAAYTHEENSÄ	243 698	241 492

TASEEN TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste, %	55,9	54,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	71,8	77,9
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	71,8	77,9
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000€	72 267	71 340
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	3 459	3 423
Lainakanta 31.12., 1 000€	96 391	98 821
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 613	4 742
Lainat ja vastuut, 31.12., 1 000 €	115 182	122 379
Lainat ja vastuut, €/asukas	5 512	5 873
Lainasaamiset, 1 000€	48 523	48 768
Asukasmäärä	20 895	20 839

Omavaraisuusaste,%=100*(Oma pääoma+poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma-saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = 100* (vieras pääoma – Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt yli-/alijäämä 31.12., 1000€ = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

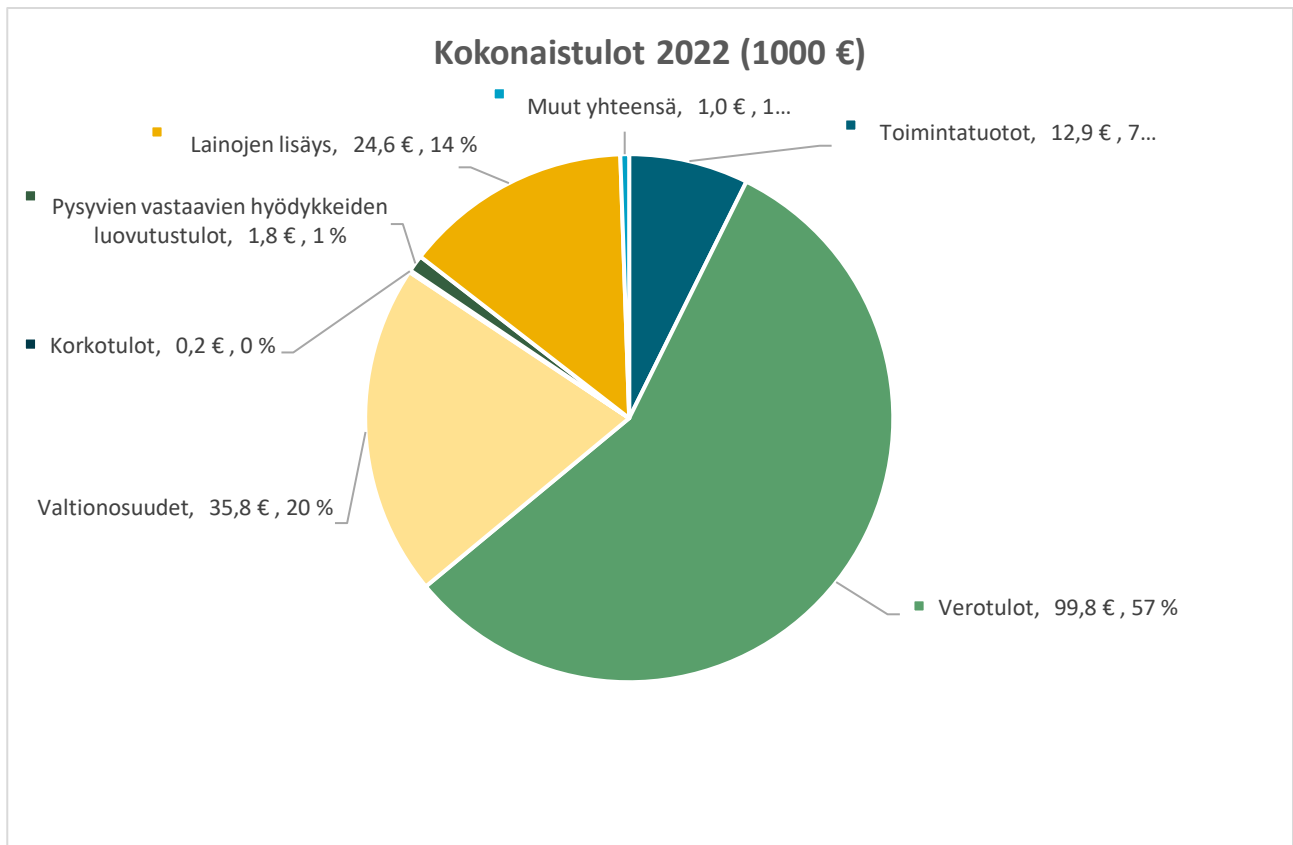
Lainat ja vastuut 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

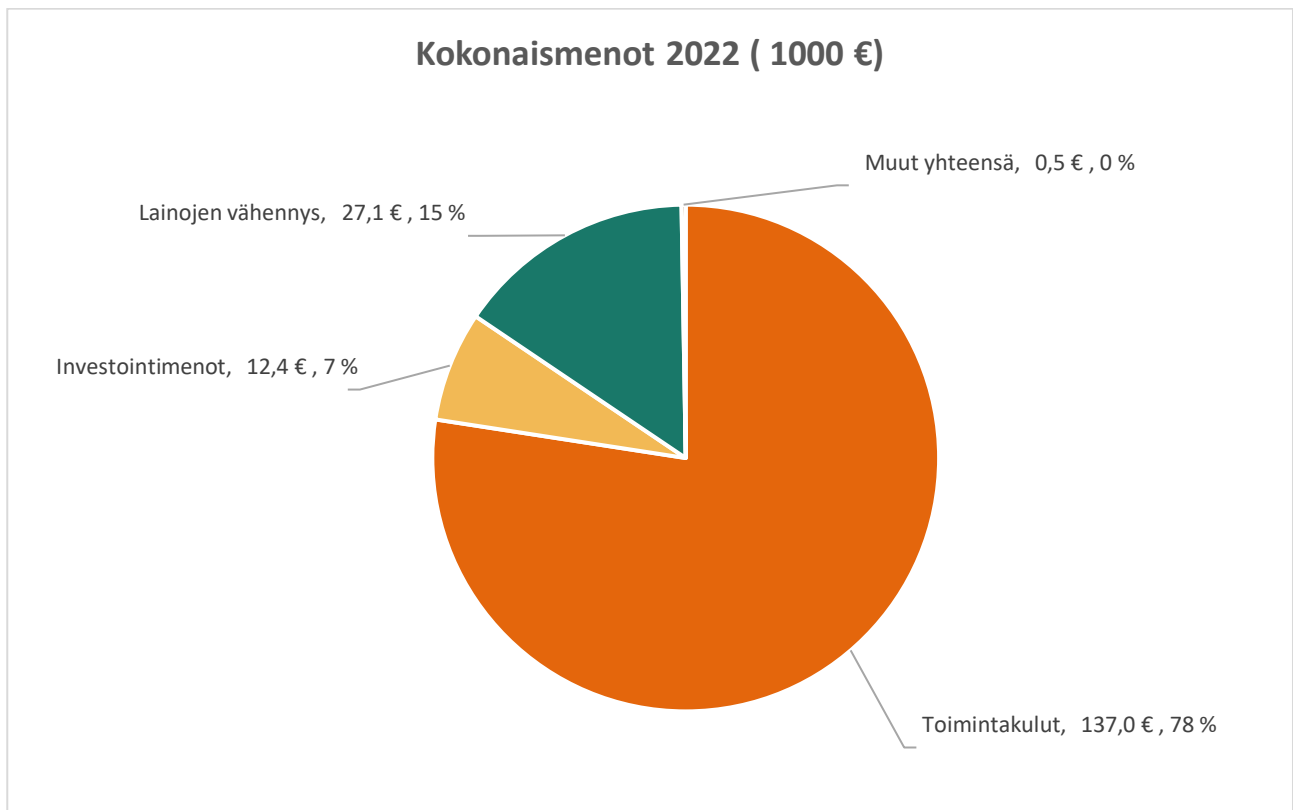
*Lainakanta 31.12. kassavarat huomioiden on 91 249 euroa ja 4 379 €/asukas

2.4 Kokonaistulot ja –menot

TULOT	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminta		
Toimintatuotot	12 892	11 664
Verotulot	99 757	94 526
Valtionosuudet	35 823	34 230
Korkotulot	212	1 822
Muut rahoitustuotot	367	319
Tulorahoituksen korjauserät		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuotot	-1650	-1 841
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	335	120
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 812	2 119
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	245	276
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 629	20 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	74 000
Kokonaistulot yhteensä	174 422	237 234
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	137 025	126 325
Valmistus omaan käyttöön	-5	-17
Korkokulut	455	528
Muut rahoituskulut	16	76
Pakollisten varausten lisäys	0	344
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuotot	1	-89
Investoinnit		
Investointimenot	12 412	6 814
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0	19 702
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	11 058	20 295
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	16 000	64 000
Oman pääoman vähennykset	0	328
Kokonaismenot yhteensä	176 962	238 305
Täsmäytys:		
Kokonaistulot ja -menot	-2540	-1 070
Rahavaraston muutos-Muut maksuvalmiuden muutokset	-2540	-1 070

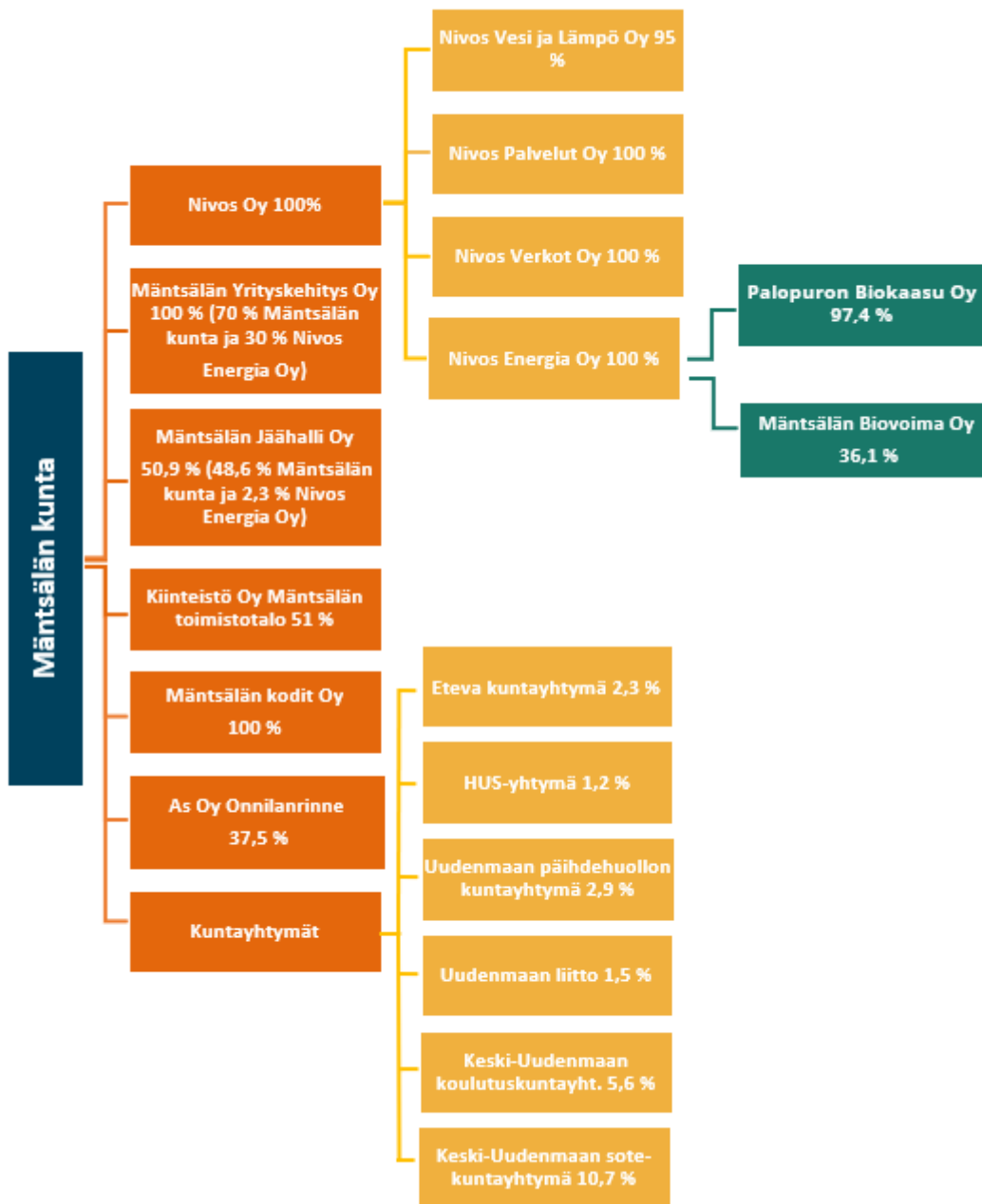
Kuvio: Kokonaistulojen erittely 2022 (1000 €)

Kuvio: Kokonaismenojen erittely 2022 (1000 €)

2.6 Konsernin toiminta ja talous

2.6.1 Konsernin rakenne ja omistusosuudet sekä konsernitilinpäätökseen yhdistellyt yhteisöt

Kuvio: Konsernin rakenne ja omistussuhteet 2022

2.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Mäntsälän kunnan hallintosäännön mukaisesti kuntakonsernin johdon muodostavat kunnanhallitus, kunnanjohtaja, hallintojohtaja ja talousjohtaja. Kunnanhallituksen puheenjohtajalla ja kunnanjohtajalla on ollut läsnä- ja puheoikeus Nivos Oy:n ja Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n hallituksen kokouksissa. Konserniyhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan osavuositarkastuksien yhteydessä ja tarvittaessa konserniyhteisöjen edustajia on kuultu hallituksen kokouksissa.

Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymä huolehti kunnan sosiaali- ja terveystalouden tuotannosta. Kuntayhtymä huolehtii myös erikoissairaanhoidon kustannuksista, joten erikoissairaanhoidon (HUS) toteutumaraportointi tilivuoden aikana tapahtui

kuntayhtymän välityksellä. Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymän kuntajohtajien ja talousjohtajien neuvottelukunta huolehti osaltaan konserni- ja taloudenvalvonnan toteutumisesta kuntayhtymässä.

Tilikaudella uusittiin konserniohje ja hyvä hallinto- ja johtamistapa ohjeistus noudatettavaksi 1.6.2022 alkaen kunnanvaltuuston päätöksellä 23.5.2022.

Vuoden 2022 talousarviossa tytäryhtiöille asetettiin tavoitteet. Yhtiöt raportoivat toiminnastaan sekä talouden ja tavoitteiden toteutumisesta osavuositarkastuksissa maaliskuun, kesäkuun ja syyskuun tilanteiden mukaisesti. Tilinpäätöstä varten on toimitettu tiedot tavoitteiden toteutumisesta.

Nivos-konserni

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Infrastruktuurin kehittäminen tukien Mäntsälän kunnan strategiaa		
Huolehdimme välttämättömyysinfrastruktuurin kehittämisen vastaamaan kunnan kasvua ja mahdollistavan sekä yrityksille että asukkaalle riittävän laadukkaat ja luotettavat infrastruktuuripalvelut mahdollisimman kustannustehokkaasti.		
Elinkeinopolitiikan tukeminen paikallisesti		
Osallistumme aktiivisesti suurimpien uusien yritysten Mäntsälään sijoittumiseen tarjoamalla energiaratkaisuja kilpailukykyisin ehdoin.		
Seutuyhteistyön vahvistaminen		
Haemme volyymietuja laajemman yhteistyön kautta Nivos-konsernin toiminta-alueella esimerkkinä vesilaitosyhteistyö Pukkilan ja Pornaisten kuntien kanssa sekä kaukolämpöyhteistyö Pornaisten ja Kärkölen sekä mahdollisesti muidenkin		
Mäntsälän kunnan talouden tukeminen		
Kohennamme talouden tulosta tulevien vuosien aikana pääomallain koron maksukyvyn palauttamiseksi. Keskitymme pienentämään velkaantuneisuutta ja nostamaan omavaraisuusastetta.		
Terve voitollinen liiketoiminta	Liikevoitto	Liikevoittoprosentti paranee suunnitellusti
Onnellinen asiakas	Asiakaskokemus	Mitataan ja seurataan säännöllisesti, tavoitteena jatkuva parantaminen. <i>Asiakaskokemusta on mitattu säännöllisesti ja tilikauden aikana asiakaskokemus on säilynyt korkealla tasolla.</i>
Vahva tekemisen kulttuuri	Henkilöstökysely	Mitataan ja seurataan säännöllisesti, tavoite säilyttää nykyinen taso. <i>Henkilöstökokemusta on mitattu säännöllisesti. Muutosneuvottelut heikensivät henkilöstökyselyn tuloksia hieman kesän aikana, mutta tulokset paranivat loppuvuodesta.</i>
Ekologinen vastuullisuus	Ympäristökuormituksen jatkuva pienentäminen.	Mitataan ja seurataan säännöllisesti, tavoitteena asiakkaiden hiilijalanjäljen pienentäminen. <i>Energiakriisi heikensi väliaikaisesti asiakkaiden hiilijalanjälkeä erityisesti kaukolämmön osalta, mutta loppuvuoden investoinneilla saavutetaan jälleen pienenevä kehitys asiakkaiden hiilijalanjäljessä.</i>

	Tp 31.12.2022	Ta 2022	TP 2021
Liikevaihto (1000 €)	26473	29012	27076
Liikevoitto (1000 €)	-412	1186	378
Omavaraisuus %	26 %	30 %	30 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	357 %	319 %	345 %
Investoinnit (1000 €)	8765	7349	6563
Lainamäärä (1000 €)	94466	92666	93384
Vastuut (1000 €)*	654	557	735
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	95119	93223	94119
Lainamäärä € / asukas	4521	4417	4473
Asukasmäärä	20 895	20977	20839

Mäntsälän Kodit Oy

	Tp 31.12.2022	TA 2022	TP 2021
Asukkaat lkm	669		606
Kiinteistöt lkm	16	16	16
Asunnot lkm	402	402	402
Asuinneliöt	19905	19905	19905
Kesk. neliövuokra / kk	11,87	11,87	11,85
Asuntojen vuokrausaste	98,76 %	≥96%	98,0 %
Vaihtuvuus % / vuosi	25,60 %	<20%	25,6 %
Vuokrasaatava	52674,76	<30000	55176
Hakemuksia jonossa	106	<80	111

	Tp 31.12.2022	Ta 2022	TP 2021
Liikevaihto (1000 €)	2996	3096	3026
Liikevoitto (1000 €)	229		240
Omavaraisuus %	1 %	1 %	1 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	12 %	12 %	12 %
Investoinnit (1000 €)	238	260	0
Lainamäärä (1000 €)	25483	25482	26155
Vastuut (1000 €)*			
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	25483	25482	26155
Lainamäärä € / asukas	1220	1215	1255
Asukasmäärä	20 895	20 977	20 839

Mäntsälän Toimistotalo Oy

	Tp 31.12.2022	Ta 2022	TP 2021
Tuotot / kulut %	100 %	100 %	100 %
Omavaraisuus %	6 %	6 %	6 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	13 %	13 %	12 %
Investoinnit (1000 €)		18	
Lainamäärä (1000 €)	3358	3341	3594
Vastuut (1000 €)*			
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	3358	3341	3594
Lainamäärä € / asukas	161	159	172
Asukasmäärä	20895	20977	20839

Mäntsälän Jäähalli Oy

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Jäähallin kävijäkerrat vuodessa	160000 kävijäkertaa vuodessa	147 200
Lasten ja nuorten harrastajamäärien kasvattaminen	Aloittavien ryhmien, kuten kiekko- ja luistelukoulujen kasvattaminen	114
Mainospaikka myynti vuodessa	43 000 €	64 026 €
Tilikauden tulos	0 €	-309 466 €

	Tp 31.12.2022	Ta 2022	TP 2021
Liikevaihto (1000 €)	505	817	356
Liikevoitto (1000 €)	-228	-10	4
Omavaraisuus %	-3	4 %	2 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	13	731 %	1865 %
Investoinnit (1000 €)	0	200	7457
Lainamäärä (1000 €)	6 438	5977	6277
Vastuut (1000 €)*	4	6	6
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	6 442	5983	6283
Lainamäärä € / asukas	308	285	302
Asukasmäärä	20 895	20977	20839

Mäntsälän Yrityskehitys Oy

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Seuranta- ja toteutuma
Sitovat tavoitteet:		
Uudet suuret yritykset 2 kpl ja keskisuuret yritykset 3 kpl (2022-2026)	Suuret 0 kpl, keskisuuret 2 kpl (2022)	asiakashallintarekisteri , MYK
Yrityskonsultointien määrä 120 kpl/vuosi	1.1.-31.12.2022 yritys-konsultointien määrä 125 kpl	asiakashallintarekisteri , MYK

	Tp 31.12.2022	Ta 2022	TP 2021
Liikevaihto (1000 €)	345	365	364
Liikevoitto (1000 €)	10	0	12
Omavaraisuus %	99 %	99 %	99 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	0 %	0 %	0 %
Investoinnit (1000 €)	4	10	0
Lainamäärä (1000 €)	0	0	0
Vastuut (1000 €)*	0	0	0
Lainat ja vastuut yhteensä (1000 €)	0	0	0
Lainamäärä € / asukas	0	0	0
Asukasmäärä	20895	20977	20839

2.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat tilikaudella ja sen jälkeen

Kunnan konsernirakenteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden aikana. Kuntayhtymistä jää jäljelle hyvinvointialueiden muodostamisen jälkeen Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä sekä Uudenmaan liitto. Keusoten kuntayhtymä purkautuu 1.5.2023 alkaen.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikutti konserniyhtiöstä erityisesti Nivos Oy:n ja sen tytäryhtiöiden toimintaan. Nivos Oy:n konsernitilinpäätös oli 7,2 milj. euroa tappiollinen. Merkittävänä tekijänä tappioon oli, kun Nivos Energia Oy joutui kirjamaan arvonalennusta 6,4 milj. euroa Fennovoiman Hanhikiven ydinvoimalaan tehtyjen sijoitusten vuoksi. Lisäksi Nivos Energia Oy joutui alaskirjaamaan tilinpäätökseensä yhteensä 1,7 milj. euron sijoitukset ja saamiset Palopuron Biokaasu Oy:n osalta.

Sähköenergian korkea hinta nosti yhtiön häviösähkön kustannuksia merkittävästi tilikauden aikana. Nivos hyödyntää kaukolämmön tuotannossaan venäläisomisteisen Yandex Oy:n nyk. Global DC:n hukkalämpöä, joka on merkittävä lämmönlähde. Global DC:n sähkönsiirto katkaistiin tilikaudella, koska yhtiö ei saanut sähkönmyyjää. Loppuvuodesta yhtiö käytti sähköä 75 % normaalista tehostaan.

Energiakriisin nopeuttamana yhtiössä päätettiin kaukolämpölaitoksen hankinnasta. Laitoksen odotetaan olevan täydessä tuotantokäytössä alkuvuonna 2023. Pornaisten ja Pukkilan kaukolämpölaitos myytiin tilikaudella ja tällä pystyttiin osittain rahoittamaan tätä investointia.

Yhtiössä käynnistettiin muutosneuvottelut kesäkuun alussa ja ne päättyivät elokuussa. Tuotannollisin ja taloudellisin syin käytyjen neuvottelujen seurauksena lopetettiin isojen energiaratkaisujen myyminen ja toimittaminen. Tämä vaikutti myös henkilöstömäärää vähentävänä.

Nivos Oy:n tytäryhtiöomistuksiin liittyvät osakkeiden arvonalennus- ja korotuskirjaukset, jotka oli toteutettu vuosina 2020 ja 2021 peruutettiin

tilikaudella 2022 ja yhtiön pääomalainan koronmaksukyky palautettiin. Kunta päätti, että se ei peri pääomalainan korkoa 1,68 milj. euroa vuonna 2022 Nivos Oy:ltä osana yhtiön tukitoimenpidettä.

Mäntsälän Biovoima Oy:n taloudellinen tilanne kehittyi vuonna 2022 ja käräjäoikeus hyväksyi velkasaneerausohjelman.

Mäntsälän Kodit Oy:n toiminnassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikaudella. Yhtiö kilpailutti kiinteistönhoidon ja siivouksen ja uudet sopimukset astuvat voimaan 1.1.2023. Mäntsälän Kodit Oy:n kautta vuokrattiin tilikaudella myös ukrainalaisille asuntoja Kotokunta Oy:n kautta, joka toimi vastaanottokeskuksena alueella.

Mäntsälän Jäähallin vuosi 2022 alkoi koronarajoitustoimenpiteillä ja lajin harrastajamäärät ovatkin tippuneet kahtena edellisenä vuotena vaikuttaneen koronapandemian vuoksi. Jäähalli sai kunnalta toiminta-avustusta vuoden alussa sulk- ja rajoitustoimista aiheutuvien tappioiden kattamiseen 0,1 milj. euroa. Lisäksi kunta osti jäähallilta mainostilaa 55 000 eurolla. Kunnanhallitus edellytti Jäähallia talouden tasapainottamissuunnitelman laatimiseen ja selvitystä siitä, miten toiminta saataisiin kannattavaksi. Mäntsälän Jäähalli teki edelleen tappiota tilikaudella 0,3 milj. euroa ja yhtiön oma pääoma oli negatiivinen.

Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymän osalta vuoden aikana valmisteltiin siirtoa hyvinvointialueelle. Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä päätettiin purkaa 1.5.2023 alusta. Kuntayhtymän talouden ennustaminen oli jälleen hankalaa ja loppuvuoden ylitysennuste 3,9 milj. euroa ei ollut niin suuri. Kuntayhtymän toteutuma alitti jo muutetun talousarvion 2,9 milj. eurolla.

Konsernin tuloslaskelma oli 0,6 milj. euroa alijäämäinen. Konsernin vuosikate aleni edellisestä vuodesta 9,4 milj. eurolla ja oli 15,6 milj. euroa. Investointien tulorahoitus heikkeni ja oli 61,5 % (ed. vuonna 85,3 %). Tilikauden päättyessä konserni-velkaa oli 189,6 milj. euroa eli 9 073 euroa/asukas.

Konserninelan muutos edelliseen vuoteen nähden oli -194 euroa/asukas. Konsernin omavaraisuusaste oli 24,6 %.

2.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernin velkaantuminen on merkittävä riski tulevalle kehitykselle, kun korkotason nousu nostaa lainanhoitokustannuksia. Nivos yhtiöillä ja Mäntsälän Kodit Oy:llä on merkittävä määrä uusittavaa lainaa viiden vuoden sisällä.

Nivos Oy:n konsernirakennetta pyritään yksinkertaistamaan vuoden 2023 aikana. Nivos Energia Oy:n sähkönmyyntiliiketoiminta siirtyi 1.2.2023 Fortumille. Nivos Oy:n Global DC:n konesalista ostaman hukkalämmön saatavuutta vaarantaa toimijan omistuspohja. Venäjän jatkaessa hyökkäystään Ukrainan valtion alueella on myös mahdollista, että uudet pakotteet vaikuttavat konesalin toimintaan ja pienentää Nivoksen mahdollisuuksia saada hukkalämpöä. Uusi kaukolämpöä tuottava biopellettilaitos aloitti toimintansa alkuvuodesta 2023 jolla saadaan korvaavaa lämmönlähdettä.

Mäntsälän Jäähalli Oy:n talouden haasteita pyritään miettimään tiiviillä yhteistyöllä kunnan ja yhtiön välillä. Tärkeintä olisi saada harrastajamäärät

jälleen normalisoitumaan ja palauttaa pandemiaa edeltävä kysyntä. Jäähallin osalta ollaan teettämässä vuoden 2023 alkupuolella taloudellinen selvitys, millä reunaehdoilla yhtiö pystyy toimimaan ja millaista taloudellista tukea se kunnalta vaatii.

Mäntsälän Kodit Oy:n asuntojen käyttöaste on pysytellyt hyvänä ja näkymä vuokramarkkinoilla on hyvä. Vuokra-asuntojen kysynnän odotetaan pysyvän vakaana. Mäntsälän Kodit Oy:n investointikyky on selvitetty erillisellä toimeksiannolla, koska yhtiöllä on purkukuntoisia kohteita. Investointikyky tässä korkomarkkinatilanteessa on haastava ja vaatisi kunnalta yhtiön pääomittamista. Yhtiö on velkainen ja kunta joutunee edelleen lainoittamaan yhtiölle annetut antolainat 19,4 milj. euroa.

2.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernin tytäryhtiöt raportoivat konserniohjeen mukaisesti toiminnastaan ja taloudestaan kunnan osavuosikatsausten yhteydessä sekä erillistapaamisin. Kunnanjohtaja on osallistunut säännöllisesti Nivos Oy:n ja Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n hallituksen kokouksiin. Lisäksi kunnanjohtaja on syksyllä käynyt konserniyhtiöissä tutustumiskäynneillä ja yhtiöiden ja konsernijohtajan välistä vuoropuhelua on toteutettu säännönmukaisesti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon laatimiseksi kunta on pyytänyt konserniyhtiöitä antamaan selvitystä sen toteutumisesta yhtenäisellä pohjalla.

Konserniyhtiöt eivät ole raportoineet eikä konsernivalvonnassa ole tullut esiin merkittäviä puutteita sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta. Konsernin tytäryhtiöissä on tehty omaa riskiarviointia ja riskien arvioinnin osalta on pyydetty konserniyhtiöitä esittämään toimintaan kohdistuvat merkittävät riskit ja niiden hallintatoimenpiteet. Riskiarviointien ja riskienhallintatoimenpiteiden merkitys kasvaa edelleen koko konsernin osalta, kun arvioidaan tulevien vuosien taloutta ja konsernirakennetta

2.6.6 Kuntakonsernin tilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	153 520	147 291
Toimintakulut	-265 894	-252 802
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-50	03
TOIMINTAKATE	-112 424	-105 508
Verotulot	99 474	94 294
Valtionosuudet	35 823	37 673
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	137	132
Muut rahoitustuotot	340	248
Korkokulut	-1 111	-1 539
Muut rahoituskulut	-6 589	-241
Rahoitustuotot ja -kulut	-7 223	-1 401
VUOSIKATE	15 651	25 059
		0
Poistot ja arvonalentumiset		0
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 330	-17 112
Omistuksen eliminointierot	0	-10
Arvonalentumiset	-60	0
Poistot ja arvonalentumiset	-16 390	-17 122
TILIKAUDEN TULOS	-739	7 937
Tilinpäätössiirrot	0	04
Tilikauden verot	-63	-51
Laskennalliset verot	69	222
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	127	-45
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-606	8 067
Vuosikate/Poistot, %	95,5 %	146,4 %
Vuosikate, euroa/ asukas	749	1 202
Asukasmäärä	20 895	20 839

Toimintatuotot/Toimintakulut,%= 100*Toimintatuotot/(toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate/Poistot, % = 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate, euroa/ asukas = Vuosikate jaettuna asukasmäärällä

Asukasmäärä = Kunnan asukasmäärä per 31.12.

Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	15 651	25 059
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-63	-51
Tulorahoituksen korjauserät	3 094	-2 108
Toiminnan rahavirta	18 682	22 900
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-25 769	-29 504
Rahoitusosuudet investointimenoihin	356	135
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 627	13 443
Investointien rahavirta	-19 786	-15 925
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 104	6 975
Rahoituksen rahavirta		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 119	-35
Antolainasaamisten vähennykset	0	06
Antolainauksen muutokset	-1 119	-28
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 586	31 826
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 811	-44 467
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 314	7 343
Lainakannan muutokset	-3 540	-5 297
Oman pääoman muutokset	-36	0
Muutokset vähemmistön osuudessa	-15	16
Oman pääoman muutokset	-51	16
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	13	-97
Vaihto-omaisuuden muutos	76	187
Saamisten muutos	1 316	-8 292
Korottomien velkojen muutos	5 649	8 359
Muut maksuvalmiuden muutokset	7 055	157
Rahoituksen rahavirta	2 346	-5 152
Rahavarojen muutos	1 241	1 823
Rahavarat 31.12.	30 996	29 755
Rahavarat 1.1.	29 755	27 933
Rahavarojen muutos	1 241	1 823
Tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä, €	-25 520	-37 392
Investointien tulorahoitus, %	61,5 %	85,3 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,6	1,0
Kassan riittävyys, pv	-40,3	-43,0
Asukasmäärä	20 895	20 839

Toiminnan ja investointien rahavirta / 5v. = Tilinpäätösvuoden ja 4 edellisen vuoden toiminnan ja investointien kertymä – Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien hankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} \times \text{Kassavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Konsernitase	2022	2021
		1000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	389	395
Konserniliikearvo	4 276	4 886
Muut pitkävaikutteiset menot	6 880	6 866
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0	05
Aineettomat hyödykkeet	11 545	12 153
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	30 439	29 674
Rakennukset	122 071	124 935
Kiinteät rakenteet ja laitteet	109 671	103 556
Koneet ja kalusto	6 293	6 084
Muut aineelliset hyödykkeet	149	161
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 091	12 428
Aineelliset hyödykkeet	283 714	276 838
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	1 110	1 185
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvono-	5 699	11 441
rotukset		
Muut lainasaamiset	35	35
Muut saamiset	1 677	558
Sijoitukset	8 520	13 219
PYSYVÄT VASTAAVAT	303 779	302 209
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	109	81
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	98	105
Muut toimeksiantojen varat	273	297
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	481	483
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	696	767
Keskeneräiset tuotteet	35	39
Vaihto-omaisuus	730	807
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0	200
Muut saamiset	35	10
Pitkäaikaiset saamiset	35	210
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	14 835	13 764
Laskennalliset verosaamiset	50	35
Muut saamiset	2 381	1 740
Siirtosaamiset	6 783	9 635

Lyhytaikaiset saamiset	24 048	25 174
Saamiset	24 083	25 384
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	01	01
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 252	1 330
Muut arvopaperit	514	514
Rahoitusarvopaperit	1 767	1 845
Rahat ja pankkisaamiset	29 229	27 910
VAIHTUVAT VASTAAVAT	56 290	56 430
VASTAAVAA	360 070	358 639

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	53 570	53 570
Muut omat rahastot	32	32
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	34 365	26 331
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-606	8 067
OMA PÄÄOMA	87 361	88 000

VÄHEMMISTÖOSUUDET

PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	07	07
Muut pakolliset varaukset	524	511
PAKOLLISET VARAUKSET	531	518

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	181	139
Lahjoitusrahastojen pääomat	316	192
Muut toimeksiantojen pääomat	275	298
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	772	629

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	50 000	50 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	110 996	103 336
Pääomalainat	500	500
Lainat julkisyhteisöiltä	0	5 823
Lainat muilta luotonantajilta	0	42
Saadut ennakot	0	0
Ostovelat	35	0
Liittymismaksut ja muut velat	23 103	23 067
Siirtovelat	547	533
Laskennalliset verovelat	8 411	8 465
Pitkäaikainen vieras pääoma	193 591	191 766

Lyhytaikainen vieras pääoma

Joukkovelkakirjalainat	0	23 213
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28 090	10 209
Lainat julkisyhteisöiltä	0	02
Saadut ennakot	2 073	2 046

Ostovelat	17 301	12 988
Liittymismaksut ja muut velat	4 796	4 581
Siirtovelat	24 808	23 798
Lyhytaikainen vieras pääoma	77 068	76 838
VIERAS PÄÄOMA	270 659	268 604
VASTATTAVAA	360 070	358 639

Tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	24,6 %	24,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, % *	93,0 %	95,4 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	33 759	34 398
Kertynyt yli-/alijäämä, € / asukas	1 616	1 651
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	189 586	193 125
Konsernin lainat, € / asukas	9 073	9 267
Konsernin lainat ja vastuut, 31.12.	219 132	225 810
Konsernin lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	10 487	10 934
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	35	35
Kunnan asukasmäärä	20 895	20 839

Omavaraisuusaste, % = $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \cdot (\text{vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}^*$

Kertynyt yli-/alijäämä 31.12., 1000€ = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainat ja vastuut 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainasaamiset 31.12. = Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

2.7 Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Mäntsälän kunnan vuoden 2022 tilinpäätöksen tulos on 3 896 496,83 euroa ylijäämäinen.

Kunnanhallitus ehdottaa tilikauden 2022 tuloksen käsittelystä että, kunnanvaltuustolle esitetään tilikauden 3 896 496,83 euron ylijäämämiseen tulok-

seen kirjattavaksi poistoeron vähennyksenä 30 684,12 euroa, varausten lisäyksenä 3 000 000,0 euron investointivarausta vesiliikuntakeskuksen rakentamiseen sekä tilikauden ylijäämän 927 180,95 euroa kirjaamista taseeseen tilikauden ylijäämäksi.

2.8 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnan talous heikentyi erityisesti vuonna 2019, jolloin yleisesti kuntatalous oli erityisen vaikeassa asemassa. Kunnan talouden nopean heikentymisen vuoksi ja tulevaisuuden investointitarpeisiin varautumiseksi kunnassa käynnistettiin vuoden 2020 alusta talouden tasapainottamiseen

tähtäävät toimenpiteet. Vuoden 2021 talousarviolaudin-nan yhteydessä hyväksyttiin kunnan talouden tasapainottamiseen tähtäävä Mäntsälä 2026 -ohjelma, jolla pyritään pysäyttämään kunnan talouden heikentyminen, kääntämään kunta-konsernin velkaantuminen laskevalle uralle ja

turvaamaan kuntastrategian mukainen toiminta. Kunnan ja sen palvelualueiden tulee sopeuttaa toimintaansa ja talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettiin sopeuttamistoimenpiteistä, joiden toteutumista on seurattu tilikaudella osavuosikatsauksien yhteydessä. Määritetyt sopeuttamistoimenpiteet olivat yhteensä ajanjaksolle 2020-2026 10 050 000 miljoonaa euroa, josta vuonna 2020 toteutettiin 429 832 euroa ja vuodelle 2021 kohdistuvia toimenpiteitä toteutui 3 875 307 euroa.

Sopeuttamisohjelman mukaisten toimenpiteiden seuraaminen on todettu haastavaksi tilikauden 2021-2022 aikana, koska kaikkia toimenpiteitä ei ole yksilöity ja osa toimenpiteistä on keskenään päällekkäisiä. Talouden sopeuttamisohjelmaa tarkasteltiin uudelleen vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä ja todettiin, että talousohjelma ei enää sellaisenaan ole nykyisessä tilanteessa sovellettavissa, kun vuoden 2023 alussa hyvinvointialueet ovat aloittaneet toimintansa ja

toimintakatteen ja verorahoituksen kehitys muuttuu alkuperäistä ohjelmaa reippaammin.

Tilinpäätösvuonna kunnan taseessa ei ollut kattamatonta alijäämää. Talousohjelman mukaisia tunnuslukuja kohti ollaan menossa. Vuoden 2023 talousarvio on laadittu 7,1 milj. euroa ylijäämäiseksi. Kunta ja erityisesti kuntakonserni on merkittävän velkainen. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus on 93 %, joka tarkoittaa sitä, että lähes kaikki konsernin käyttötulot menisivät vieraan pääoman takaisinmaksuun. Konsernin velat ja vastuut asukasta kohden on hieman laskenut edelliseen vuoteen verrattuna ja velkamäärä on saatu käännettyä laskevaan suuntaan konsernin osalta. Konsernin omavaraisuusaste on kuitenkin heikko 24,6 % ja se on pienentynyt edelliseltä tilikaudelta (24,9 %).

Alla olevissa taulukoissa on määritelty talousarviossa 2022 olleet ohjelmakohdat ja niiden toteutuminen tilinpäätöshetken 31.12.2022 mukaisena.

Tunnusluvut	Lähtötaso, TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	Tavoitetaso 2026	Ajoitus
Lainakanta, kunta	81 844 228	89 115 619	98 820 539	96 391 417	61 500 000	v. 2026
Lainakanta, konserni	193 527 386	198 454 352	193 125 206	189 585 578	181 500 000	v. 2026
Konserninlainat, euroa/asukas	9 339	9 549	9 267	9 073	8 500	v. 2026
Investointien tulorahoitusprosentti	-12,5 %	406,4 %	233,8 %	95,7 %	>125 %	v.2026
Toiminnan ja investointien rahavirta, 5v	-38,4 milj. €	-21,4 milj. €	-11,7 milj. €	-5,6milj. €	>0	v. 2024
Omavaraisuusaste	55,3 %	55,4 %	54,6 %	55,9 %	>60 %	v. 2024
Suhteellinen velkaantuneisuus	79,4 %	73,0 %	77,9 %	71,8 %	<66 %	v. 2025

Talousohjelma 2020 - 2026, ohjelmakohdat	
1.	Keskimääräinen toimintakatteen vuosikasvu 2020-2026 ei ylitä 1,6%:ia.
2.	Vuosien 2020 ja 2021 talousarviossa toteutetaan yhteensä vähintään 3,6 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet.
3.	Talousarviovuosilla 2023 - 2026 toteutetaan vähintään 7,0 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet.
4.	Vuotuinen väestönkasvu on 2020 ja 2021 vähintään 0,5% ja 2022-2026 vähintään 0,7%.
5.	Investointimenot ajanjaksolla 2020-2026 ovat enintään 54,2 milj. euroa.
6.	Vuosittainen verorahoituksen (verot+valtionosuudet) kasvu ajanjaksolla 2020-2026 on vähintään 2,5%.

1.	Keskimääräinen toimintakatteen vuosikasvu 2020-2026 ei ylitä 1,6%:ia.						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Toimintakatteen kehitys taloussuunnitelmassa	2,7	-0,1	8,3	-59	1,0	1,7	2,7

Toimintakatteen kasvu ei kaikilta osin ole vertailukelpoinen vuosien välillä. Vuonna 2021 kunta sai merkittävästi koronatukia osana Keusoten maksuosuuksia. Vuonna 2022 sote kustannusten kasvu olikin merkittävä edelliseen vuoteen verrattuna, kun koronatukia ei tullut yhtä paljon. Vuonna 2023 kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa niin kustannuksista häviää merkittävä osuus.

2. Vuosien 2020 ja 2021 talousarviossa toteutetaan yhteensä vähintään 3,6 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet.

Mäntsälä 2026 ohjelman mukaiset sopeuttamistoimenpiteet on jaettu palvelualueille ja jaettu vuosille 2020-2026. Mäntsälä 2026 ohjelman mukaisista sopeuttamistoimenpiteistä toteutui vuonna 2022 palvelualueiden arvioiden mukaan 0,5 milj. euroa. Osa ohjelman mukaisista toimenpiteistä on ollut vaikeasti arvioitavaa. Kunnan sopimushallinnan kehittämisen säästötavoitetta vuoden 2022 osalta 71 930 euroa ei ole esimerkiksi pystytty todentamaan. Kotihoidon kuntalisä

palautettiin vuoden 2022 talousarvioon, eikä tästä aiheutunut pysyvää säästöä. Asiantuntijapalveluiden vähentämistä ei ole myöskään pystytty todentamaan vuodelle 2022. Vuoden 2021 alusta korotettujen veroprosenttien nosto 0,5 % yksikköä vaikuttaa myös vuoden 2023 tulokertymään, mutta sitä ei ole erikseen arvioitu vuositasolle vaan koko tulolisäys oli laskettu kertaluonteisesti vuodelle 2021.

Sopeuttamisohjelman kokonaisuudesta vuoden 2022 sisälletystä jäi arvion mukaan 0,5 milj. euroa toteutumatta. Tuloja lisäävistä toimenpiteistä tarpeettomien kiinteistöjen myyntiä saatiin toteutettua yhden osakehuoneiston osalta.

Kokonaisuudessaan Mäntsälä 2026 ohjelman osalta on arvioitu, että säästöjä ja tuottoja saatiin 4,7 milj. euron edestä.

2.		Säästötavoite vuonna 2022:	TP 2022 €	Toteutunut yhteensä
Suunnitelmavuosien (2020-2026) tuottavuutta lisäävät toimenpiteet (koko kunta)				
Toimenpide	Suunnitelmavuodet	Säästötavoite 2022	TP 2022	2020-2022
Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet:	2020-2026			
Eläköitymiset ja ja kunnasta vapautuvat virat ja toimet	1 600 000	120 100	90 200	201 560
Kouluverkkomuutokset, Arolan koulun lakkautus	270 000	75 000	75 000	160 000
Päiväkotia Amanda ja siihen liittyvät toiminnalliset muutokset	623 000	0	0	129 500
Ruoka- ja siivouspalvelujen uudelleen organisointi sekä terveyskeskuksen keittiötuotannon uudistaminen	558 000	150 000	150 000	466 000
Yleinen kunnan tuottavuuden nousu 0,5%	250 000	10 375	0	140 069
C-salkun käyttötaloussäästöt	230 000	0	11 615	20 789
Kunnan sopimushallinnan kehittäminen	210 000	71 930	0	36 168
Varhaiskasvatuksen henkilöstösäästöt	160 000	0	0	40 000
Asiantuntijapalvelujen vähentäminen	150 000	46 510	0	30 691
Sähköiset työkalut ja palvelut	20 000	12 500	0	2 500
Kirjaston asiantuntijapalvelut ja erilliskorvaukset	16 000	6 000	0	16 000
Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet yhteensä:	4 335 000	492 415	326 815	1 243 277
Palvelun mitoittamiseen ja laatuun liittyvät toimenpiteet:	2020-2026	Säästötavoite 2022	TP 2022	2020-2022
Kotihoidontuen kuntalisä	423 000	0	0	372 515
Joukkoliikennesopimukset ja lipputuki	60 000	20 000	0	0
Toimielinkokouksien ja luottamushenkilöpalkkioiden vähentäminen	11 000	6 900	0	3 266
Palvelun mitoittamiseen ja laatuun liittyvät toimenpiteet yhteensä:	494 000	26 900	0	375 781
Tuloja lisäävät toimenpiteet:	2020-2026	Säästötavoite 2022	TP 2022	2020-2022
Veroprosentin nosto 0,5 %-yksikköä	1 700 000	0	0	2 100 000
Kiinteistöveroprosentin nosto 0,1 %-yksikköä kaikissa kiinteistöverolajeissa	800 000	0	0	816 000
Kiinteistöveropohjan tarkistus	650 000	100 000	100 000	150 000
Maksujen ja taksojen korotus 10 % (pl. päivähoito)	100 000	50 000	50 000	65 880
Tytäryhtiötuloutuksen lisääminen	300 000	0	0	0
Tuloja lisäävät toimenpiteet yhteensä:	3 550 000	150 000	150 000	3 131 880
Kertaerät:	2020-2026	Säästötavoite 2022	TP 2022	2020-2022
Tarpeettomien kiinteistöjen myynti	1 550 000	260 000	47 027	78 043
Kertaerät yhteensä:	1 550 000	260 000	47 027	78 043
Toimenpiteet ja kertaerät yhteensä ilman tuloslaskelmaosan tuottoja:	6 479 000	779 315	373 842	1 697 101
Toimenpiteet ja kertaerät yhteensä sis. tuloslaskelmaerät:	9 929 000	929 315	523 842	4 828 981

3.	Vuosien 2020 ja 2021 talousarvioissa toteutetaan yhteensä vähintään 3,6 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet. Talousarviovuosilla 2022 - 2026 toteutetaan vähintään 7 milj. euron pysyvät sopeuttamistoimet.
Toteutetut tuottavuustoimet 2020	429 832
Toteutuneet toimet 2021	3 875 307
Toteutuneet toimet 2022	523 842
Toteutetut toimet yhteensä 2020-2022	4 828 981

Vuotuinen väestönkasvu on 2020 ja 2021 vähintään 0,5 % ja 2022-2026 vähintään 0,7 %

4.

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi:

a.	Kunnan viestintään ja markkinointiin panostetaan lisäämällä henkilöresursseja
b.	Kunnan tonttitarjontaa monipuolistetaan ja myyntiä tehostetaan
c.	Kunnan joukkoliikennettä kehitetään

Väestönkasvu vuonna 2020 oli 0,29 %, vuonna 2021 oli 0,27 % ja vuonna 2022 0,27 %. Väestönkasvutavoitetta ei tältä osin olla saavutettu. Merkittävä tekijä tässä on syntyvyyden väheneminen.

Vuonna 2022 luonnollinen väestönlisäys (elävänä syntyneet-kuolleet) oli -49 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto oli +46 henkilöä ja nettomaahanmuutto + 44 henkilöä tilikaudella 2022.

5. Investointimenot ajanjaksolla 2020-2026 ovat enintään 54,2 milj. euroa.

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investointimenot talousarviossa, milj.€	3,8	6,8	12,4	9,5	8,6	10,3	7,1
Kumulatiiviset investointimenot, milj.€	3,8	10,6	23	32,5	41,1	51,4	58,5

Toteutuneet investointimenot ja vuoden 2023 talousarvion ja suunnitelmien mukaiset investointimenot ylittävät Mäntsälä2026 mukaisen investointitason. Tämä johtuu osittain valtuuston asettamasta tavoitteesta lisätä maanhankintaa.

Vuoden 2023 talousarviossa maanhankintaan lisättiin 0,5 milj. euroa vuosille 2023-2026 eli yht. 2 milj. euroa. Edelleen investointimenoja tulisi tarkastella kriittisesti tulevien vuosien osalta velkaantumisen vähentämiseksi.

6. Vuosittainen verorahoituksen (verot+valtionosuudet) kasvu ajanjaksolla 2020-2026 on vähintään 2,5%.

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Verorahoituksen kasvu %	12,0	1,5	5,3	-50,4	-6,6	2,4	0,9

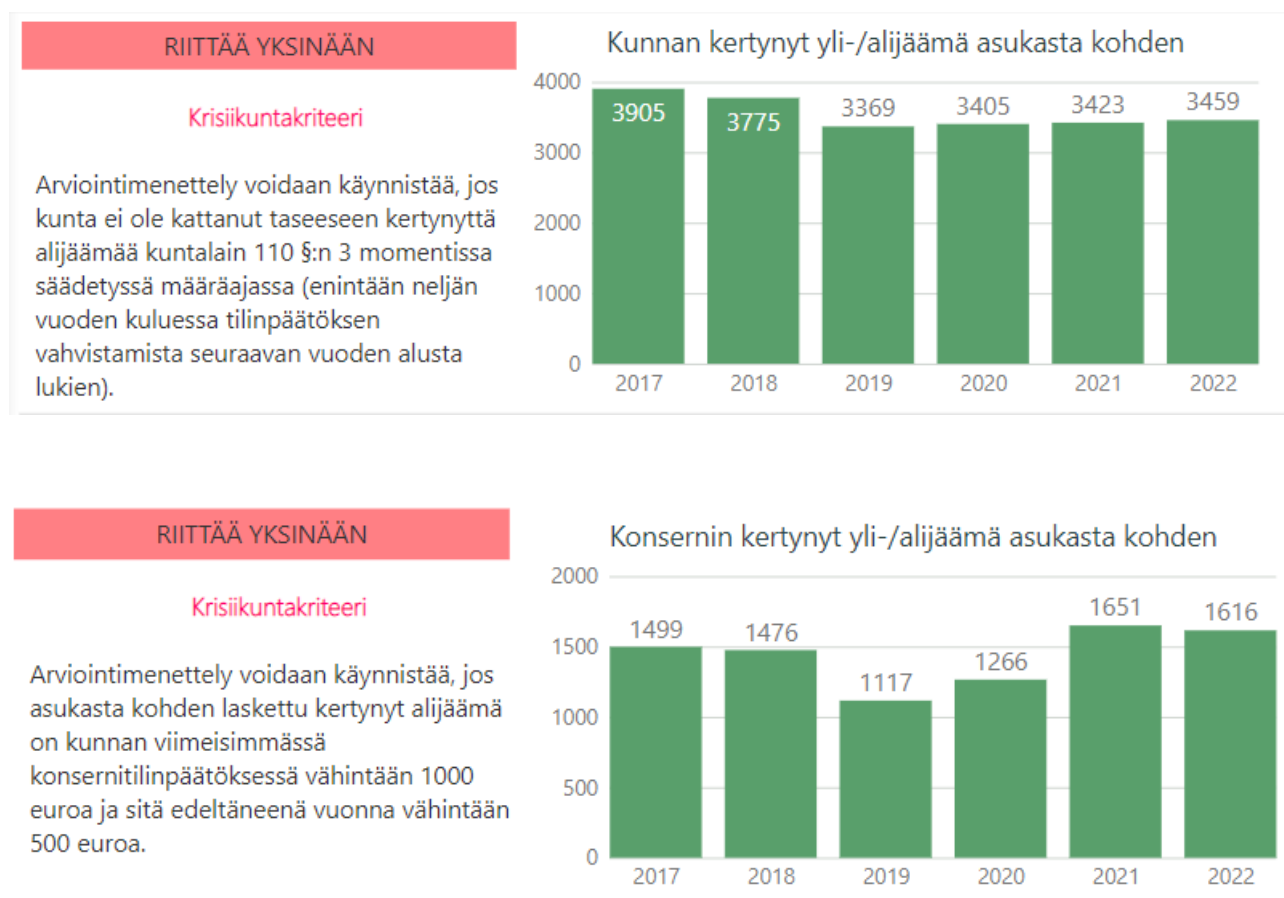
Verorahoituksessa on merkittävää heilahtelua koko Mäntsälä2026 ajanjaksolla. Koronasta aiheutuvista menoista maksettiin osana vuoden 2020 valtionosuuksia tukea kunnille, joka nosti vuoden 2020 kasvuprosenttia merkittävästi. Vuonna 2021 vastaavia tukia ei ole sisällytetty valtionosuuksiin ja vaikka verotulot kasvoivat kunnassa yli 8 prosenttia, valtionosuuksien merkittävä lasku vaikutti vuoden 2021 osalta verorahoituksen kertymään.

Vuonna 2022 verorahoitus kasvoi peräti 5,3 prosenttia. Vuonna 2023 verorahoituksessa tulee merkittävä käänne, kun osa verorahoituksesta siirtyy hyvinvointialueiden rahoitukseen. Edelleen vuoden 2024 valtionosuudet tulevat olemaan pienemmät kun vuoden 2023 sotekustannuksista aiheutuva muutosrajoitin pienentää myös vuosien 2024 ja 2025 valtionosuuksia.

2.9 Kriisikuntakriteerien toteutuminen Mäntsälän kunnassa

Kuntatalouden tasapainottamisesta säännellään Kuntalain 110 ja 118 §:ssä. Kuntalain mukaan kunnan ja valtion on yhdessä selvítettävä kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut ja ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos kunta ajautuu erityisen vaikeaan taloudelliseen

tilanteeseen. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu, uusittu laki tuli voimaan 1.3.2019. Seuraavissa kuvissa on esitetty Mäntsälän kunnan kriisikuntakriteerien toteutuminen. Vuonna 2022 mikään kriteeri ei ylittynyt.

Mäntsälän kunnalla ei ole kertynyttä alijäämää taseessa. Seuraavissa kuvioissa on tuotu esiin ne kriisikuntamittarit, joiden kaikkien yhtäaikainen toteutuminen nostaa kunnan ns. kriisikunnaksi.

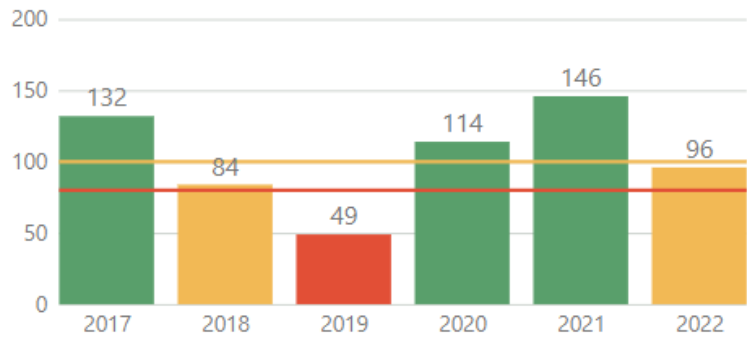
Jos palkki on vihreä, kriisikuntatunnusluku ei ylity. Punaisella viivalla on merkitty kriisikunnan raja-arvo.

1/4, KAIKKIEN NELJÄN TULEE TÄYTTÄÄ

Kriisiikuntakriteeri

Konsernin vuosikate on alle 80% poistoista.

Konsernin vuosikatteen suhde poistoihin, %

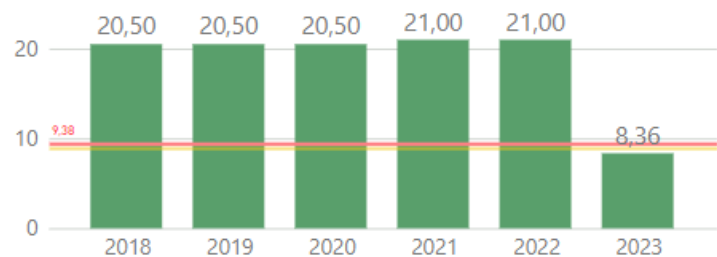

2/4, KAIKKIEN NELJÄN TULEE TÄYTTÄÄ

Kriisiikuntakriteeri

Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0% prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti. (Keltainen valo 1,5% korkeampi)

Tuloveroprosentti: kahtena vuonna vähintään 2,0 %-yksikköä yli keskimääräisen

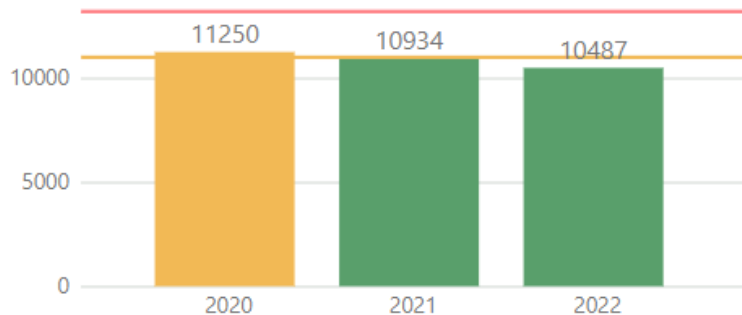

3/4, KAIKKIEN NELJÄN TULEE TÄYTTÄÄ

Kriisiikuntakriteeri

Konsernin lainat ja vastuut, euroa / asukas:
Kahtena vuonna vähintään 50 % yli keskimääräisen

Konsernin lainat ja vastuut asukasta kohden

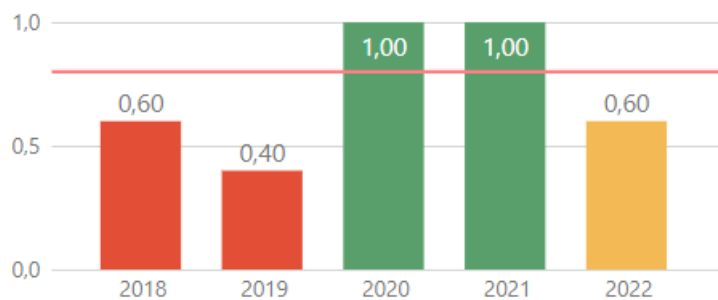

4/4, KAIKKIEN NELJÄN TULEE TÄYTTÄÄ

Kriisiikuntakriteeri

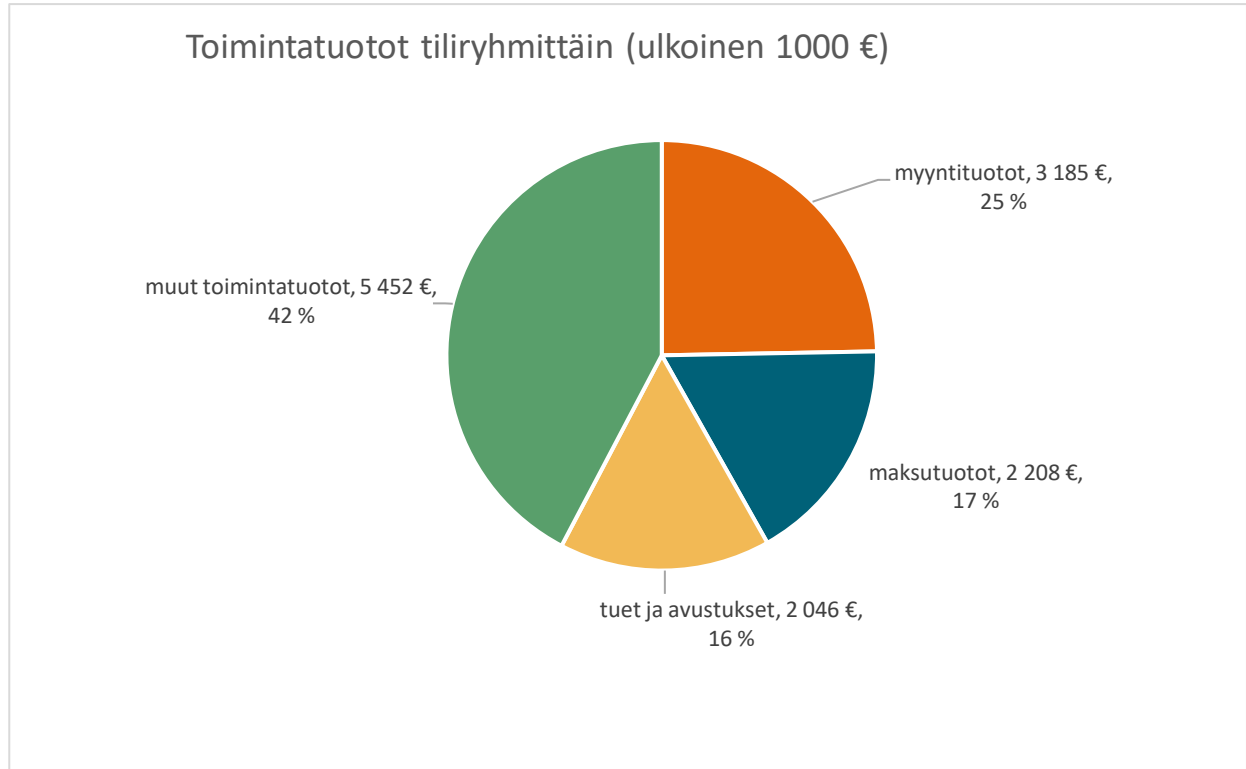
Konsernitalinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate kahtena vuonna <0,8.

Konsernin laskennallinen lainanhoitokate

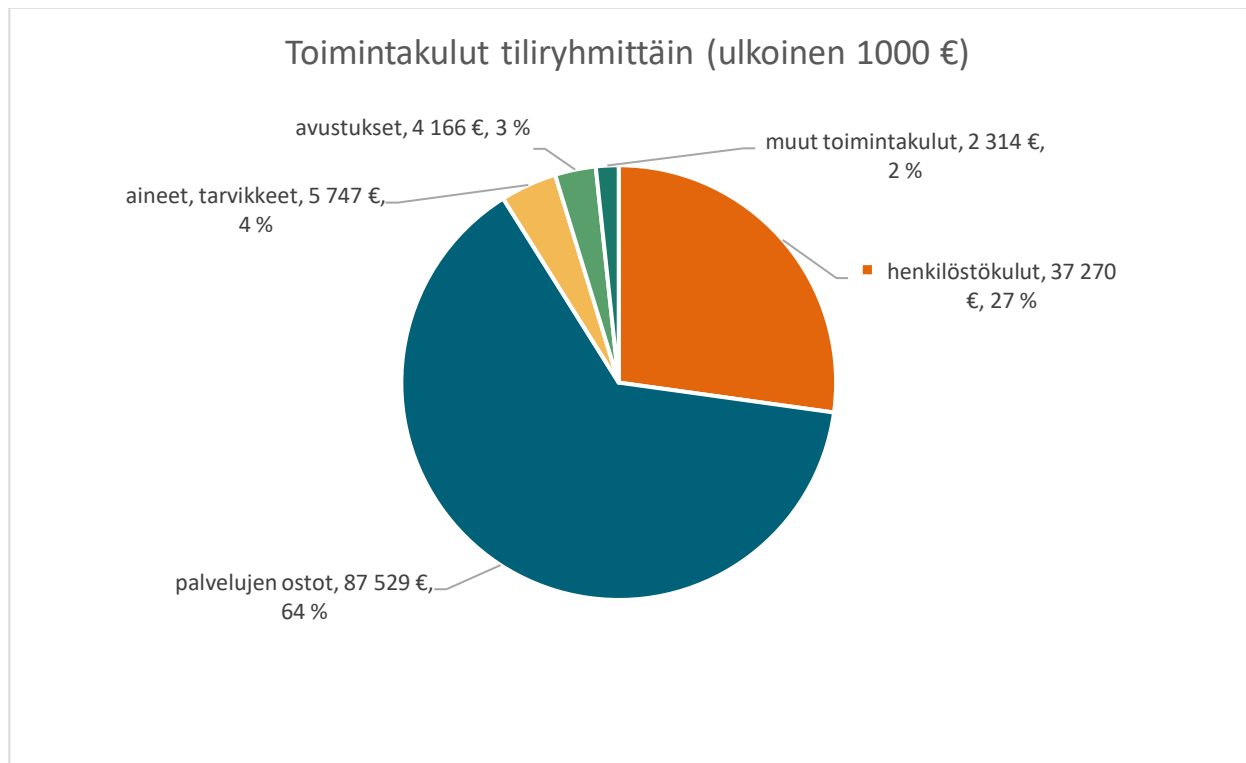

3. Talousarvion ja tavoitteiden toteutuminen

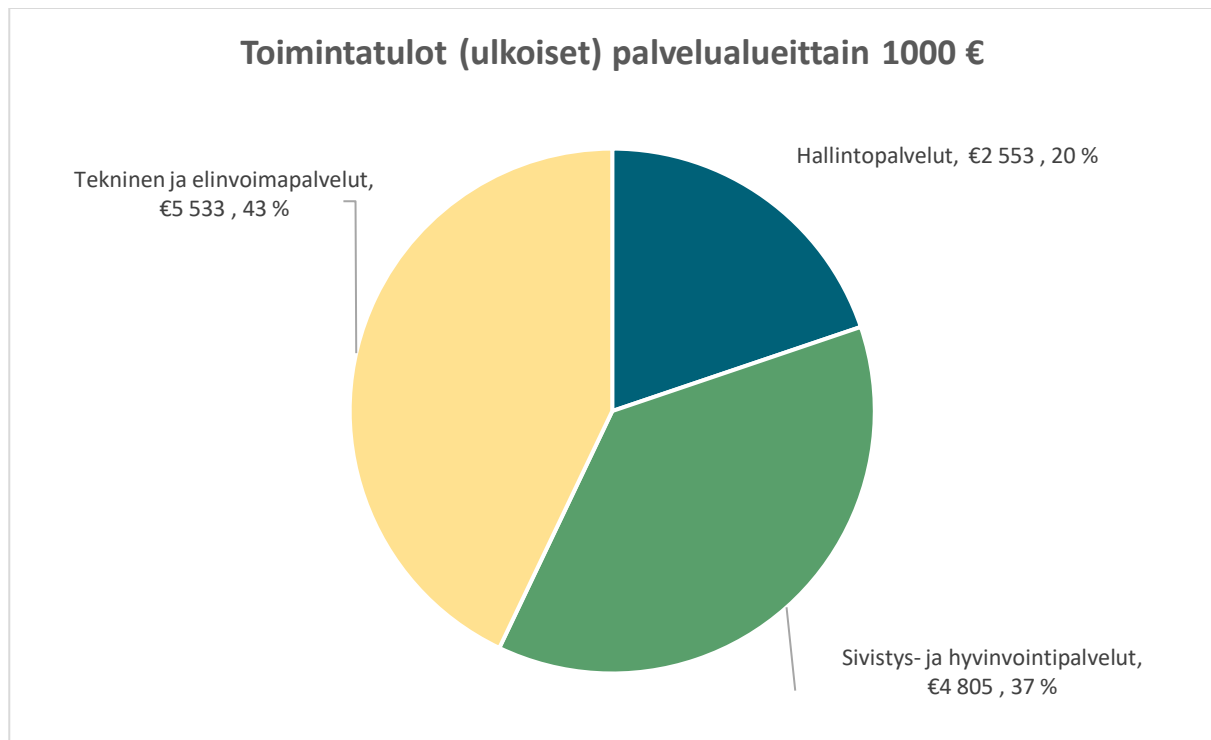
3.1 Käyttötalouden toteutuminen

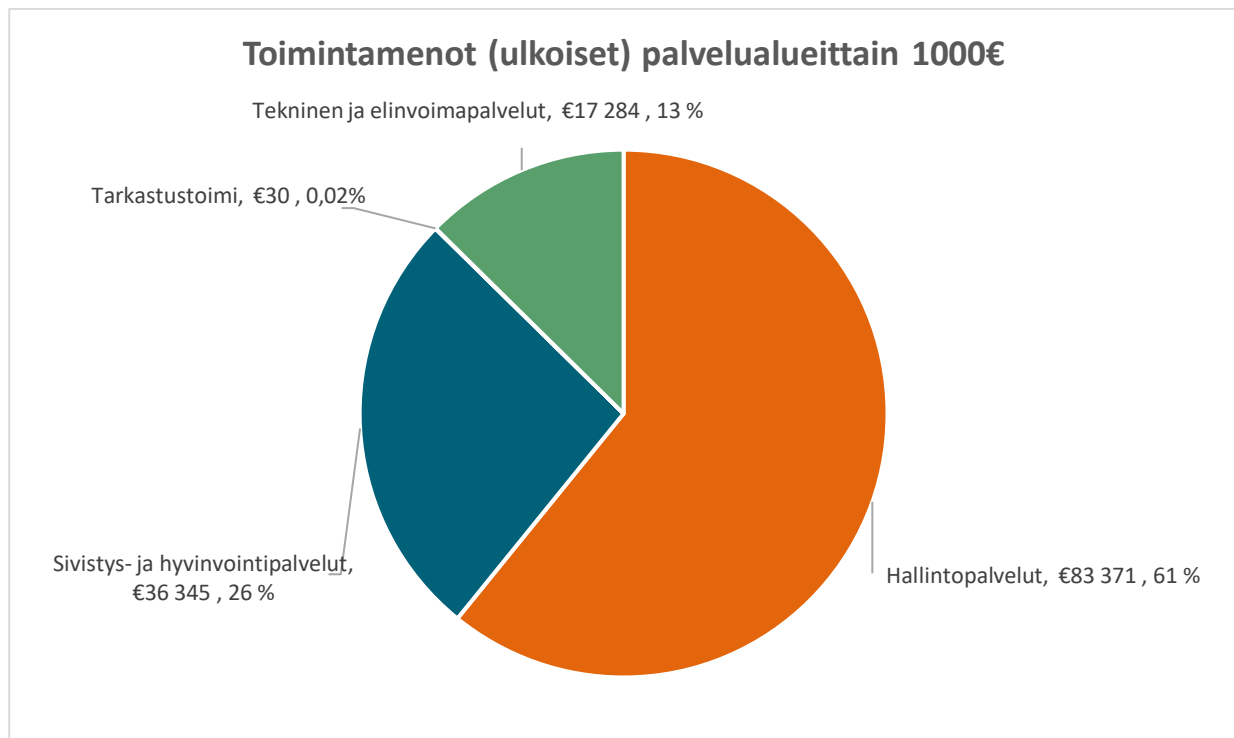
Kuvio: Käyttötalouden toimintatulot tiliryhmittäin (ulkoiset) 2022 (1000 €)

Kuvio: Käyttötalouden toimintakulut tiliryhmittäin (ulkoiset) 2022 (1000 €)

Kuvio: Käyttötalouden toimintatulot palvelualueittain (ulkoiset) 2022 (1000 €)

Kuvio: Käyttötalouden toimintamenot palvelualueittain (ulkoiset) 2022 (1000 €)

3.2 Tavoitteiden toteutuminen

Kunnan strategia ja kärkitavoitteet

Mäntsälän strategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 13. joulukuuta pidetyssä 2021 kokouksessa.

Kuntastrategiassa määriteltiin tavoitetila, sekä päämäärät, joihin pyritään tämän valtuustokauden aikana (2021–2025). Lähtökohtana oli kunta-laisten, kunnan työntekijöiden, alueen yrittäjien ja päätöksentekijöiden kanssa yhteistyössä määritetty kunnan arvopohja, sekä visio tavoitetilasta. Visiona on kasvava ja kehittyvä Mäntsälä, jossa arki on sujuvaa ja turvallista.

Vision lähtökohtana on toiminta-ajatus, jonka mukaan kuntalaisen hyvinvointia ja yhteisön elinvoimaisuutta pyritään edistämään.

1. Turvallinen, sujuva arki
2. Osallistava yhteisöllisyys
3. Vastuullinen, kehittävä vire

Palvelualueet ovat määritelleet strategian mukaisia omia talousarviotavoitteita ja ne on hyväksytty lautakunnissa.

Koko kuntaa koskevat strategiset mittarit on myös laadittu valtuustokaudelle, joita tullaan seuraamaan koko valtuustokauden ajan. Kuluvalle vuodelle 2022 ja tuleville vuosille 2023–2025 on määritetty vuosikohtaiset tavoitearvot, joita verrataan lähtötasoon v. 2021.

Mittareilla seurataan, kuinka valtuustokauden tavoitteiden saavuttamisessa edetään ja onko tekemisen suunta oikea.

Tästä näkökulmasta määriteltiin kolme tärkeintä painopistealuetta:

(kuva. Mäntsälän kunnanvaltuustossa 13.12.2021 § 159

hyväksytyt toiminta-ajatus, arvot ja visio.)

Valtuustokauden strategiset tavoitteet ja mittarit

= tavoite ei tule toteutumaan

= epävarma toteutuminen, "ehkä"/kesken/toteutuu osittain

= tulee toteutumaan tai on jo toteutunut

Turvallinen ja sujuva arki						
Kärkitavoite	Mittari	Lähtötaso 2021 >	tavoite 2022	31.12.2022	Arvio (väri)	tavoite 2025
Lähipalvelut toteutetaan palvelulupauksen mukaisesti, kustannustehokkaasti, asukaslähtöisinä.	Asukasluku, kasvu 0,5-1,0 %/vuosi	20 839	20 993	20 895		21 469
	Vapaa omakotitonttivaranto 31.12. (kpl)	17	30	22		30
	Rakennuslupien käsittelyaika siitä, kun lupahakemus on riittävä päätöksentekoon	selvityksessä	2-5 viikkoa	tavoitteen mukainen		2-5 viikkoa
	Palvelujen kustannukset suhteessa muihin Kuuma-kuntiin, ulkoiset toimintakulut €/as	Tp 2021: 6 062 €/asukas. Keskimäärin Kuuma-kunnat 6 271 €/asukas	Kustannukset keskimääristä alhaisemmat vrt. Kuuma-kuntiin	Mäntsälän toimintakulut 6 558 €/asukas (Kuuma kunnat keskim. 6730 €/asukas (tilinpäätösarvioiden mukaan))		Kustannukset keskimääristä alhaisemmat vrt. Kuuma-kuntiin
	Kuntalaisten tyytyväisyys -kysely	E mitattu	Luodaan kysely/mittari	Toteutuu vuonna 03/2023		Vuosittainen mittaus
Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvointia suunnitelmallisella tekemisellä.	Syrjäytymisriskissä olevat nuoret (17-29 v): Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret / ohjattu muihin palveluihin tai toimenpiteisiin	104 / 78	105 / 80	50/39		105 / 85
	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista. (Kouluterveyskysely joka toinen vuosi)	7,6		Mitataan 2023		4
	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista. (Kouluterveyskysely joka toinen vuosi)	10		Mitataan 2023		6
	Hyte-kerroin	16,8 €/as	17,4 €/as	16,9 €/as		18,4 €/as
Parannetaan arjen turvallisuutta.	Kevyen liikenteen uusia väyliä väh. €/vuosi	vaihdellut vuosittain +/- 400 000 €	400 000 €	540 000 €		400 000 €
	Huumausainerikokset yhteensä vuodessa, Mäntsälä (Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat)	54 (arvio)	50	55		40
	Liikenneturvallisuus, henkilövahingot Mäntsälässä	24	20	2 kuollut 13 loukkaantunut		alle 20

Osallistava yhteisöllisyys						
Kärkitavoite	Mittari	Lähtötaso 2021 >	tavoite 2022	31.12.2022	Arvio (väri)	tavoite 2025
Päätöksenteko on avointa ja osallistavaa.	Kotisivut: aloitteiden ja palautteiden teemojen määrä	ei mitattu	20	50 palautetta		30
	Äänestysaktiivisuus kunta- ja eduskuntavaaleissa	K 50,1 EK 68,5	EK 2023 70 %	ei vaaleja (vaalit 2023)		K 60 %
Rakennetaan yhteisöllisyyttä tukemalla yhteistä tekemistä.	Kunnan myöntämä tuki järjestöille eur/v (avustukset ja laskennallisesti maksuttomat tilat)	120 000	150 000	460 289		150 000
	Aloitteiden (kv ja kuntalais) läpimenoaika	9 kk	6 kk	6kk		6 kk
	Vaikuttamistoimielinten lausuntojen ja kannanottojen määrä	3	16	7		16
Vahvistetaan luottamusta osallistavalla johtamisella	Säännöllinen työtyytyväisyyskysely, asteikko 1-5	ei mitattu	3,5	ei vielä toteutettu, kevät 2023		3,7
	Sairauspoissaolot	11,13	alle 12	13,98		alle 12
Vastuullinen, kehittävä vire						
Kärkitavoite	Mittari	Lähtötaso 2021 >	tavoite 2022	31.12.2022	Arvio (väri)	tavoite 2025
Kuntakonserni toimii vahvistaen työllisyyttä sekä yrittäjyyttä.	Työttömyysaste, Uudenmaan 3. parhaan joukossa	6,90 %	Uudellamaalla 3. parhaan joukossa	6,9% (7. paras)		Uudellamaalla 3. parhaan joukossa
	Työpaikkojen määrä, yhteensä	6422 (2019)	6470	6134(v.2020), ajantasaista tietoa ei ole saatavilla		6617
	Raakamaanhankinta, ha	keskiarvo v. 2016-2021: n. 17,8 ha/v	30	4,6		30
	Myyntissä olevat vapaat yritystontit	Pieniä (alle 1 ha): 5 kpl, suuria (yli 1 ha): 4 kpl. Erityisen suuria (10-20 ha) tontteja vähintään 0 kpl.	Pieniä (alle 1 ha): vähintään 5 kpl, suuria (yli 1 ha): vähintään 5 kpl. Erityisen suuria (10-20 ha) tontteja vähintään 1 kpl.	Pieniä (alle 1 ha): 14 kpl, suuria (yli 1 ha): 5 kpl. Erityisen suuria (10-20 ha) tontteja 0 kpl.		Pieniä (alle 1 ha): vähintään 5 kpl, suuria (yli 1 ha): vähintään 5 kpl. Erityisen suuria (10-20 ha) tontteja vähintään 1 kpl.
Toimitapoja kehitetään ketterästi ja tuloksellisesti tietoon pohjaten	Vuosikate/poistot %	178 %	>100 %	151 %		>100 %
	Verotulojen kasvu %	7 %	>2%	5,5 %		>2%
	Konsernin lainat ja vastuut €/asukas	10 934 €/asukas	10 934 €/asukas	10 487 €/asukas		ei ylitetä kriisikuntakriteerejä
	Vuosittain arvioitavien (lean) prosessikuvausten määrä	-	2	2		5
Kunnan hankinnoissa, investoinneissa ja palvelukehityksessä noudatetaan vastuullisuutta.	Hankinnat/toteutetaan ja hyödynnetään elinkaari- ja vaikuttavuuslaskelmia / vuosi	0	2	Tarkastelujaksolla talonrakennushankkeita ei ole suunnitteluvaiheessa. Huomioidaan tulevaisuudessa.		4
	Investointihankkeissa työllistämisehtoa käyttäen luotujen työ- ja oppisopimuspaikkojen määrä/ vuosi	1	4	Tarkastelujaksolla talonrakennushankkeita ei ole kilpailutusvaiheessa. Huomioidaan tulevaisuudessa.		6
	Kuntakonserni on hiilineutraali v 2035 mennessä, vuosittaiset Co2 päästöt/asukas*	Päästöt/asukas 2019 (t CO2e) : 6,1	5,2	Päästöt/asukas 2020: (tCO2e): 5,6		4,5

*lisätietoja laskentatavasta: https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/#fi_kunta505

3.3 Talousarvion toteutuminen

3.3.1 Hallintopalvelut

Tilivelvollinen

Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja, henkilöstöjohtaja, kuntakehitysjohtaja, tietohallintopäällikkö, maaseutupäällikkö, maahanmuuttokoordinaattori

Palvelualueen toimielin

Kunnanhallitus

Palvelualueen tulosalueet

Yleishallinto, Tukipalvelut, Sosiaali- ja terveystalvet (Keusote), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, TE- ja maahanmuuttopalvelut ja Maaseutuhallintopalvelut.

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Palvelualue tuottaa keskitetysti kunnan yhteisistä hallinto-, talous- ja hankinta, hr- ja tietohallinnon palvelut. Hallintopalvelut luo edellytyksiä ja tukee muiden palvelualueiden palvelutuotantotehtävää. Kunnan-valtuuston ja -hallituksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät ja toimintatapojen kehittäminen on hallintopalvelujen vastuulla. Kunnan asiakaspalvelu-, asianhallinta- ja arkistopalvelut sekä viestintä- ja markkinointi- ja kulttuuripalvelut ovat myös osa palvelukokonaisuutta. Kunnan keskitetyt valmius- ja turvallisuustoiminnot ovat yleishallinnon tulosalueen alaisuudessa.

Palvelualueen alle sisältyi vuoden 2022 loppuun asti Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymä ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitos. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kuntaosuus on osana hallintopalveluja ja jatkuu vuodelle 2023 edelleen. Mäntsälä hoitaa isäntäkuntana Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalveluja ja tulosalue palasi 1.11.2022 lukien hallintopalvelujen alaisuuteen. Tällöin hallintosäännönmuutoksen yhteydessä hallintopalvelujen alaisuuteen siirtyi myös tekninen ja elinvoimapalveluista työllisyys- ja maahanmuuttopalvelujen tulosalue. Nämä kaksi siirtynyttä tulosaluetta raportoidaan tilinpäätöksessä 2022 osana hallintopalveluja.

Hallintopalvelut/ kunnan- hallitus	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	2 662 258	2 426 724		2 426 724	2 553 355	105,2 %	126 631
Myyntituotot	447 769	575 624		575 624	516 642	89,8 %	-58 982
Maksutuotot	8 173				10 567		10 567
Tuet ja avustukset	335 812	338 000		338 000	318 522	94,2 %	-19 478
Muut toimintatuotot	1 870 504	1 513 100		1 513 100	1 707 624	112,9 %	194 524
Toimintakulut	-75 932 953	-83 166 480	-3 805 000	-86 971 480	-84 288 869	96,9 %	2 682 611
Henkilöstökulut	-4 611 794	-4 361 803		-4 361 803	-5 101 422	117,0 %	-739 619
Palvelujen ostot	-68 789 574	-76 748 635	-3 600 000	-80 348 635	-77 021 527	95,9 %	3 327 108
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-64 483	-42 810		-42 810	-62 768	146,6 %	-19 958
Avustukset	-1 476 979	-1 073 000	-205 000	-1 278 000	-1 068 122	83,6 %	209 878
Muut toimintakulut	-990 124	-940 232		-940 232	-1 035 030	110,1 %	-94 798
Toimintakate	-73 270 695	-80 739 756	-3 805 000	-84 544 756	-81 735 514	96,7 %	2 809 242
Vuosikate	-73 270 695	-80 739 756	-3 805 000	-84 544 756	-81 735 514	96,7 %	2 809 242
Poistot ja arvonalentumiset							
Tilikauden tulos	-73 270 695	-80 739 756	-3 805 000	-84 544 756	-81 735 514	96,7 %	2 809 242
Tilikauden ylijäämä/ali-jäämä	-73 270 695	-80 739 756	-3 805 000	-84 544 756	-81 735 514	96,7 %	2 809 242
Vyörytyserät	3 788 873	4 620 717		4 620 717	4 620 717	100,0 %	
Vyörytystuotot	4 405 885	4 717 170		4 717 170	4 717 170	100,0 %	
Vyörytyskulut	-617 012	-96 453		-96 453	-96 453		
Kustannuslaskennalliset erät	6 045 432	5 981 630		5 981 630	5 981 630	100,0 %	
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-63 436 390	-70 137 409	-3 805 000	-73 942 409	-71 133 167	96,2 %	2 809 242

Hallintopalvelut palvelualueelle siirtyi 1.11.2022 alkaen TE- ja maahanmuuttopalvelut sekä maaseutuhallintopalvelut. Palvelualueen talousarvio-, toteutuma ja vertailuvuoden luvut on esitetty uuden rakenteen mukaisina lukujen vertailukelpisuuden hahmottamiseksi.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Alkuvuoden osalta pandemiatilanne oli vielä päällä ja palvelualueella vaikutukset näkyivät lähinnä kulttuurituotannossa sekä varautumisessa suojaruosteisiin. Viestintä pidettiin myös tehostettuna.

Ukrainan hyökkäyssodan johdosta valmiutta nostettiin ja kunnan varautumissuunnitelmat päivitettiin. Tilanteen johdosta tietoturva- ja energian saatavuusasiat nousivat valmistelussa tärkeiksi asioiksi. Kunnan tytäryhtiöihin sekä pandemia että energiahäiriötilanne vaikuttivat huomattavasti, joista raportoidaan tilinpäätöksessä erikseen.

Kunnan ulkoista markkinointia ja kuntakuvaa vahvistettiin toimintavuoden aikana merkittäväksi.

Jo vuoden 2022 aikana maailman tapahtumien myötä inflaatio on ollut merkittävää ja erityisen kova nousu on ollut energianhinnoissa. Kustannusten kohoamisen vaikutuksista palvelualueet raportoivat erikseen. Pääsääntöisesti kunta on omissa ostosopimuksissaan suojannut tai huomioinut hinnannousut hyvin. Palveluntuottajilta yhteydenottoja tuli maltillisesti.

Palvelualueen tehtävät ja henkilöstö pysyivät pääosin ennallaan. Suurin muutos oli kahden tulosalueen siirto hallintopalveluihin 1.11. 2022 lukien.

Kunta siirtyi 1.10.2022 lukien Sarastia Oy:stä Pro-
vincia Oy:n palveluiden

käyttäjäksi henkilöstö- ja talouspalvelujen osalta.
Palvelualueen tehtäviin on käytetty aktiivisesti
myös työllistettyjä.

Hallintopalvelujen alle kuuluvat käyttöomaisuuden
myyntivoitot toteutuivat yli budjetoidun.

Keski-Uudenmaan sotekuntayhtymän (myöh.
Keusote) antama talousarvion toteutumaennuste
(ylitys 3,9 milj. euroa) loppuvuodesta 2022 alittui
reilusti ja lopulta Keusoten joulukuussa muutettu
talousarvio alitettiin n. 2,9 milj. eurolla. Kunnan ta-
lousarvion sotekustannukset toteutuivat lähes al-
kuperäisen talousarvion mukaisena. Kuntayhtymä
kokonaisuutena alitti vuoden 2022 muutetun ta-
lousarvion 8,4 milj. eurolla. Suurin selittävä tekijä
alitukseen oli vuodelta 2022 oman toiminnan

Arvio tulevasta kehityksestä

Palvelualueen tehtäväkokonaisuus on viimeisen
hallintosääntöuudistuksen jälkeen vakiintunut.
Merkittävin ulkoinen muutos tulee olemaan työ-
lisyyss- ja elinkeinopalvelujen siirto kuntatasolle.
Olkoon alueellinen hallintomalli mikä tahansa,
kunnan palvelutarjonta ja vastuu kasvaa ja siihen
on turvattava riittävät resurssit. Hallinnon toi-
mintatapojen kehittäminen ja sähköisten proses-
sien hyödyntäminen jatkuu. Tähän luo paremmat
edellytykset 2023 vuoden aikana päätökseen tu-
leva tietoteknisen ympäristön (Telia) muutos.

Kunnan pito- ja vetovoimatyö niin väestökehityk-
sen kuin muun elinvoiman turvaamisessa, on tär-
keää ja hallintopalveluilla on siinä keskeinen rooli.
Myös työantajakuvan ja työolosuhteiden kehittä-
minen on tärkeä painopiste, jotta osaavan työvoi-
man saanti Mäntsälään varmistetaan. Kuntata-
louden haasteet tulevina vuosina kasvavat, koska
ennustettu kasvu on hidasta ja valtionosuusjär-
jestelmää oletettavasti tullaan tarkastelemaan.
Omistajaohjaus ja tytäryhtiöiden vakaan talouden
varmistaminen vaatii jatkossa vielä suurempaa
huomiota.

ennustetta parempana toteutuneet koronatu-
et, jonka johdosta vastaanottopalvelut alittivat n 4,7
milj. eurolla talousarvion ja erikoissairaanhoidon
alitus, joka oli noin 1,7 milj. Euroa. Kuntayhtymän
teettämä lopullinen kuntakohtainen laskenta, joka
perustuu palvelujen käyttöön aiheutti sen, että
Mäntsälän osuus alituksesta oli suurempi.

Toimintaympäristön muutoksiin liittyen kunnan
varautumiseen ja riskienhallintaan on tehty toi-
menpiteitä. Riskienarviointia koko kunnan tasolla
on päivitetty ja kunnan jatkuvuudenhallinnan sekä
yleisen valmiussuunnitelman päivittäminen on
tehty. Kaiken kaikkiaan tilannekuvan ajantasai-
suutta on pyritty parantamaan mm. ottamalla
käyttöön Secapp häiriötilanne viestisovellus.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuus- tekijöistä

Palvelualueella on tunnistettu avainhenkilöriskejä
niiden tehtävien osalta, joissa ei ole varahenkilöä
määritelty tai organisaatio on niin ohut, että työn-
tekijöiden poisjäänti voi aiheuttaa merkittävää
haittaa toiminnassa.

Hallintopalvelualueella on tunnistettu myös tieto-
suoja- ja tietoturvariskejä. Tietojärjestelmien toi-
mimattomuus, tietomurrot ja palvelunestohyök-
käykset ovat lisääntyneet ja riskien toteutuminen
ulkoisen palvelutuottajan palveluissa sekä kunnan
toiminnassa voi aiheuttaa merkittävää haittaa toi-
minnalle.

Tilikaudella 2023 toteutetaan hallinnon ja opetuk-
sen yhteisen toimintaympäristön eriyttäminen.
Kunnan korkea velkaantuminen ja inflaation kasvu
ja sen lieveilmiöt kuten korkojen nousu ja palkka-
ratkaisut ovat merkittävä riski kunnan talousarvi-
ossa pysymisessä.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä palvelualueella

Palvelualueella ei ole havaittu merkittäviä puutteita sisäisessä valvonnassa tai siihen liittyvissä toimintaprosesseissa. Kunta päätti toteuttaa ulkopuolisen palveluntuottajan kanssa erillisen koko kunnan riskikartoituksen vuonna 2021, jossa käytiin läpi olennaiset kuntaa koskevat riskit. Riskiarviointia päivitettiin uudelleen vuoden 2022 syksyllä. Myös hallintopalvelujen omaa sisäisen valvonnan tilaa ja riskiarviointia on tarkasteltu osana johtoryhmätyöskentelyä. Tilikaudella päivitettiin kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistus ja konserniohjeet. Kehittämistarpeena on

tunnistettu sisäiseen perehdyttämiseen, avainhenkilöriskeihin, käyttöoikeuksien hallintaan ja sopimushallintaan liittyvät asiat.

Tilikauden 2021 aikana kunta irtisanoi palkanlaskennan ja kirjanpidon palveluita tarjoavan Sarastia Oy:n kanssa laaditun ulkoistussopimuksen jatkuvien toiminnassa todettujen puutteiden vuoksi. Edelleen vuoden 2022 aikana on selvitetty takautuvia palkanmaksuja ja niiden oikeellisuutta. Kaikkia tilikaudella toiminnassa havaittuja puutteita ei ole korjattu tilinpäätökseen mennessä.

Kunnanhallitus

Yleishallinto

Tulosalueen toiminta-ajatus

Tulosalue käsittää keskusvaalilautakunnan, luottamushenkilöhallinnon, kunnanjohtajan, yleishallinnon, keskitetyn asianhallinnan sekä valmiussuunnittelun määrärahat. Lisäksi käyttöomaisuuden myyntien myyntivoitot 1,5 milj. euroa on budjetoitu tälle tulosalueelle.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Kunnan tonttien myyntivoitot ovat toteutuneet tänä vuonna talousarvion mukaisesti etupainotteisesti, myyntivoittoa kertyi n. 1,7 milj. euroa, joka oli n. 0,2 milj. euroa talousarviota parempi. Vuoden 2022 aikana otettiin käyttöön uusi versio asianhallintajärjestelmästä, Dynasty 10. Sen käyttöönotto on lisännyt vuon 2022 kustannuksia, joihin ei ole talousarviossa varauduttu. Yleishallinnon alle on kirjattu Mäntsälän Jäähalli Oy:lle annettu koronasta aiheutuva toiminta-avustus 100 000 euroa. Asianhallinnassa tiedonohjaussuunnitelma otettiin käyttöönottoon asianhallintajärjestelmän laajan versionvaihdon yhteydessä eli Dynasty 10 järjestelmä. Kunnan yhteiset turvallisuustoiminnot ovat valmiussuunnittelun alla.

Kustannusten osalta erityisesti turvallisuusviestintä on keskitetty tänne. Alla kuvaus toimintavuodesta:

Kunnan valmiussuunnittelu ja jatkuvuudenhallinta

Valtakunnallinen ja maailmanlaajuinen yleinen turvallisuustilanne ohjasi paikallista suunnittelua ja toimenpiteitä. Koronan vaikutukset olivat edelleen läsnä palvelutuotannon arjessa. Ukrainan sodan kuntavaikutusten myötä ukrainalaisten vastaanottoon ja heidän tarpeidensa mukaiseen palvelutuotantoon pystyttiin vastaamaan varsin onnistuneesti. Vastaanottajina oli alkuvaiheessa myös yksittäisiä kuntalaisia.

Kokonaistilannetta pyrittiin tukemaan varaamalla omaa vuokra-asuntojen palvelutuotantoa sekä muun avun tarjoamista apua tarvitseville. Sodan kuntavaikutukset näkyivät myös kuntalaisten turvallisuuden tunteen heilahteluina, joka näkyi keskusteluissa ja yhteydenottojen määrässä. Tarpeeseen pyrittiin vastaamaan normaalin

palvelutuotannon lisäksi vahvistamalla viestintää. Tilannekuvan mukaiset riskit tunnistettiin ja laadittiin eri tasoille suunnitelmat mahdollisten riskien toteutumisen ja seurausten hallitsemiseksi. Keskeisenä painopisteenä olivat energian saannin häiriöt, kriisiviestinnän varmistaminen sekä kyberturvallisuuden riskit.

Kunnan kriisi- sekä valmius- ja jatkuvuudenhallinnan suunnitelmat päivitettiin. Lisäksi palvelualueet ja kunnan tytäryhtiöt päivittivät omia turvallisuus- ja valmiussuunnitelmia vastaamaan tunnistettuihin riskeihin. Myös sidosryhmien kanssa tehtävää yhteistyötä lisättiin. Suunnittelun perusteella vahvistettiin kriisiviestinnän onnistumista tukevaa välineistöä ja yhteistoiminnan rakenteita. Toimenpiteitä kohdistettiin myös sähkönjakelun häiriöihin varautumista koskevan välineistön

hankintaan, tietoturvallisuuden edistämiseen sekä häiriötilanteiden harjoitteluun. Monihäiriötilanne lisäsi vaatimustasoa ja kuormittavuutta kunnan kaikilla palvelutasoilla.

Vuoden 2023 alusta lukien aloittavan Hyvinvointialueen valmistelutyötä tehtiin myös valmius- ja jatkuvuudenhallinnan näkökulmasta. Keskeiset yhteistoimintapinnat pyrittiin tunnistamaan ja varmistamaan. Valtakunnallinen valmistelutyö ja hyvinvointialueiden väliset sosiaali- ja terveystalouden rajapinnat vaikeuttivat ja hidastivat osin yhteissuunnittelua. Suunnittelu ja yhteistoiminta kuitenkin edistyi ja myös uuden rakenteen mukaisia yhteistoimintamuotoja tunnistettiin ja saatiin käynnistettyä (mm. Turvallisuus ja hyvinvointifoorumi).

Yleishallinto

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	1 878 921	1 493 000		1 493 000	1 690 582	113,2 %	197 582
Toimintakulut	-1 851 413	-1 181 554	-205 000	-1 386 554	-1 457 637	105,1 %	-71 083
Toimintakate	27 509	311 446	-205 000	106 446	232 945	218,8 %	126 499

Tukipalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Tulosalueelle kuuluvat yhteiset hallinto-, hr-, talous- ja hankinta-, IT-, viestintä – ja markkinointi- sekä tapahtumapalvelut.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Vuonna 2022 on toteutettu talous- ja henkilöstöpalvelujen ostopalveluissa palveluntuottajavaihdos, kun kunnan palkanlaskennan ja kirjanpidon palveluntuottajaa vaihdettiin Sarastia Oy:stä Provincia Oy:hyn 1.10 lukien. Muutoksen seurauksena kunnassa vaihtui palveluntuottajan lisäksi myös käytettävät järjestelmät.

Kulttuurimeijerin tapahtumatuotannon vakiinnutettiin osaksi kunnan kulttuuripalvelujen tarjontaa ja toiminta palautui normaaliksi maaliskuun ja erityisesti elokuun 2022 jälkeen.

Tietohallinnon puolella ollaan toteuttamassa palveluntuottajavaihdos Kuuma-ICT:ltä Telia Oy:lle. Infrapalvelut siirtyvät Telian vastuulle vuoden 2023 puolella; helpdesk palvelut ainoana siirtyi uudelle palveluntuottajalle 1.12. lukien.

Merkittävimmät muutokset talousarvioon nähden

Tukipalveluiden tulosalueen toimintakate ylittyi 0,4 milj. euroa (toteutuma 108 %). Suurimmat ylitykset kohdistuivat hallintopalveluihin (toimintakatteen ylitys 0,2 milj. euroa), henkilöstöpalveluihin (toimintakatteen ylitys 0,1 milj. euroa) ja viestintä-, ja markkinointi-, kulttuuri- ja tapahtumapalveluihin (toimintakatteen ylitys 0,1 milj. euroa).

Hallintopalveluiden toimintakulujen ylitys johtui pääsääntöisesti Telia-hankkeen menoista, joita

kertyi talousarviossa arvioitua enemmän vuoden 2022 aikana. Hankkeesta aiheutuvat nettomenot olivat 0,32 milj. euroa. Telia-hanke jatkuu vielä vuoden 2023 puolella.

Henkilöstöpalveluiden ylitys johtui Provinciaan siirtymisestä aiheutuvista lisäselvitystöistä, Sarastian loppuselvityksistä sekä sekä e-passin kustannuksista, joita kertyi loppuvuoden osalta arvioitua enemmän. Provincia palvelusiirtoon liittyvät kustannukset olivat yhteensä 0,42 milj. euroa. Lisäksi siirrosta aiheutui tilikaudella 2022 päällekkäisiä järjestelmäkustannuksia n. 0,02 milj. euroa. Siirrosta aiheutuvia ylimääräisiä kustannuksia syntyy vielä vuonna 2023 arviolta noin 0,06 milj. euroa päällekkäisistä ohjelmalisenssikustannuksista ja liittymien rakentamisesta sekä mm. HRD-osioiden käyttöönotoista.

Viestintä-, markkinointi-, kulttuuri- ja tapahtuma- palveluiden talousarvion ylitys johtui kunnan internet- ja intrasivujen päivityshankkeesta sekä

kunnan graafisen ilmeen sekä markkinoinnin pohjien rakentamisesta. Kunnan markkinoinnin osalta uusittiin kaikki perusjärjestelmät. Uudet kotisivut sekä intranet sivut tehtiin, joiden yhteiskustannus oli n. 51 000. Tähän ei oltu varauduttu talous-arviossa. Lisäksi toteutettiin kunnan digimarkkinoinnin suunnitelma, ml. kunnan ilmeen uudistus ja kanavien kehittäminen, projektin kustannus n. 21 000.

Myös kulttuurimeijerin tapahtumatuotanto pandemian jälkeen palautui lähemmäs normaalia, jota kustannuksissa ja tulonmuodostuksessa ei oltu enakoitu.

Kokonaisuudessaan vuodelle 2022 kirjaantui 0,77 milj. euroa kustannuksia palveluntuottajavaihdoksista aiheutuen ja siten vuosien 2021 ja 2022 toteutuneet kustannukset eivät ole tältä osin vertailukelpoisia. Palveluntuottajavaihdoksista aiheutuu vielä vuodelle 2023 myös kustannuksia.

Tukipalvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	179 838	236 500		236 500	254 736	107,7 %	18 236
Toimintakulut	-4 389 983	-5 126 153	-100 000	-5 226 153	-5 619 684	107,5 %	-393 531
Toimintakate	-4 210 145	-4 889 653	-100 000	-4 989 653	-5 364 948	107,5 %	-375 295

Sosiaali- ja terveystaloudet (Keusote)

Tulosalueen toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveystalouksien tulosalueella on kunnan sosiaali- ja terveystalouksien järjestämisestä aiheutuvat kustannukset. Palveluntuottajana toimii Keski-Uudenmaan Sote-kuntayhtymä, jonka maksuosuuteen sisältyy myös erikoissairaanhoidon kustannukset jotka tuottaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle. Tulosalueelle kirjataan myös sote-toimintoihin kohdistuva Kevan eläkemenoperusteinen maksuosuus.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Sosiaali- ja terveystalouksien tulosalueelle kirjaan Keusoten palvelujen käytöstä aiheutuneet sosiaali- ja terveystalouksien kustannukset sekä eläkemenoperusteiset maksut, joita kunnalle on aiheutunut aikaisemmin kunnalla sosiaali- ja terveystalouksien alla töissä olleiden henkilöiden osalta. Toimintakulut ovat toteutuneet Keusoten talousarviossa sovitun laskutuksen mukaisesti kuukausittain. Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystaloudet siirtyvät hyvinvointipalvelualueen hoidettavaksi ja tilikaudella valmisteltiin hyvinvointialuesiirtoa ja kuntayhtymän purkua eri työryhmissä.

Sosiaali- ja terveystalouden tulosalueen toimintakulut toteutuivat vuoden 2022 osalta 3,2 milj. euroa talousarviota parempana. Kuntayhtymän toteutuma oli lopulta parempi kuin odotettiin. Keusoten kuntayhtymä alitti muutetun talousarvion n. 8,4 milj. eurolla. Maksuosuudet jaettiin kuntakohtaisesti ja maksuosuuslaskennan jälkeen Mäntsälän kunta sai palautusta n. 2,9 milj. euroa muutettuun talousarvioon nähden. Joulukuussa vielä

ennustettiin Mäntsälän kunnan ylityksen olevan 3,9 milj. euroa.

Kuntayhtymä sai valtionosuutta koronakustannuksiin ja alla olevasta taulukosta käy ilmi koronavastustuksen kohdentuminen jäsenkunnittain. Summat sisältävät myös vuodelle 2021 myönnettyä avustusta, koska vuoden 2021 valtionavustuksen summa oli TP 2021 varausta suurempi.

Covid-19 valtionavustus	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula	Yhteensä
väestö	3 657 322	3 528 286	1 625 589	3 442 548	395 222	3 098 582	15 747 550
PTH-hoitopäivät	465 303	358 720	138 042	258 241	32 867	292 986	1 546 159
ESH hpv	569 241	368 862	124 684	341 852	28 424	244 961	1 678 024
Yhteensä	4 691 867	4 255 868	1 888 315	4 042 641	456 513	3 636 529	18 971 733

Vastaanottopalveluissa palveluiden saavutettavuus ja saatavuus on ollut heikkoa. Takaisinsoittajien vasteajat ovat kasvaneet ja lakisääteiseen tavoitteeseen ei ole päästy. Takaisinsoittajien vasteaika on kasvanut erityisesti elokuusta alkaen, jolloin myös puhelimen kautta tulleiden yhteydenottojen määrä kasvoi. Tärkeimpänä syynä huonoon saavutettavuuteen on henkilöstövaje.

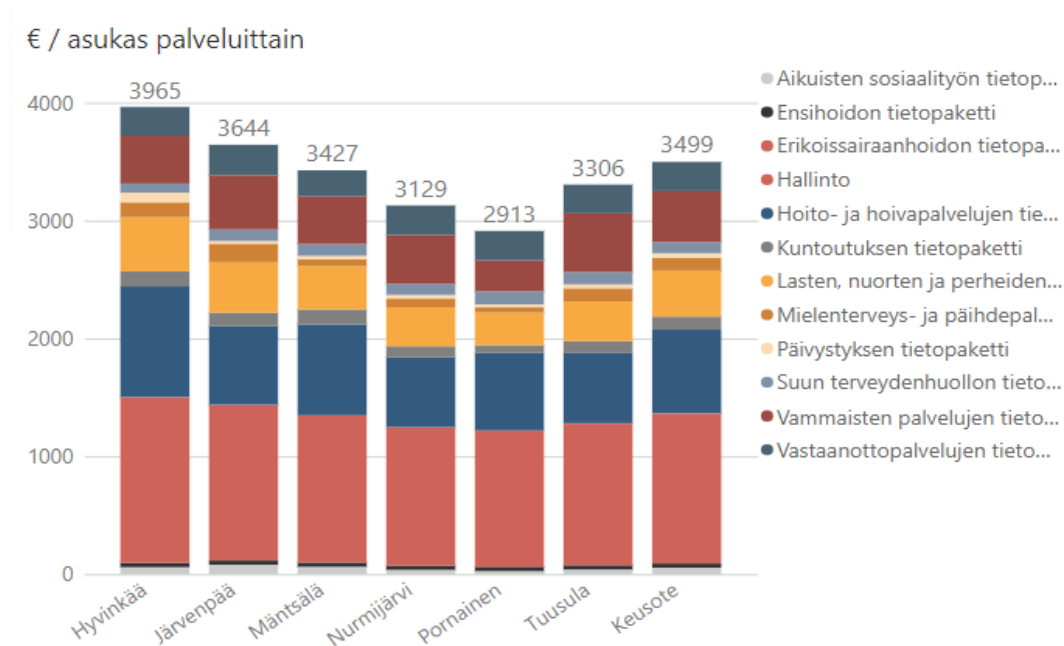
Toimintavuotta leimasi valtakunnallisesti syvenevä henkilöstöpula, mikä heijastui kaikkiin Keusoten palvelualueisiin. Henkilöstöpulaa on jouduttu korjaamaan vuokratyövoimalla sekä maksamalla omalle henkilöstölle ylityökorvauksia ja erillisiä kutsurahoja ylimääräisistä työvuoroista.

Kustannukset palveluittain				
Palvelu	Ed. vastaava kausi	Valittu TA	Valittu kausi	Toteuma-% (TA)
Oma toiminta	40 226 839	47 248 310	44 745 693	95 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	16 551 791	16 399 024	16 095 439	98 %
Vammaisten palvelujen tietopaketti	7 542 041	9 245 974	8 468 400	92 %
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	6 527 053	8 010 944	7 633 841	95 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti	2 465 436	2 015 195	2 088 221	104 %
Kuntoutuksen tietopaketti	2 291 703	2 770 528	2 666 850	96 %
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	1 584 063	5 227 395	4 552 967	87 %
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	1 534 887	1 593 859	1 333 830	84 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	984 223	1 270 303	1 255 749	99 %
Päivystyksen tietopaketti	604 944	648 257	585 948	90 %
Hallinto	140 696	66 831	64 448	96 %
ESH	23 984 852	27 031 733	26 672 325	99 %
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	23 194 982	26 208 595	25 901 350	99 %
Ensihoidon tietopaketti	789 870	823 138	770 975	94 %
Yhteensä	64 211 691	74 280 044	71 418 019	96 %

Ed. Vastaava kausi = Tilinpäätös 2021
Valittu TA = Muutettu talousarvio 2022

Valittu kausi = Tilinpäätös 2022
Toteuma-% (TA) = Tilinpäätös 2022 / Muutettu talousarvio 2022

Kustannukset €/asukas palveluittain

Merkittävimmät poikkeamat muutettuun talousarvioon verrattuna

Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketin alitus aiheutui sijaishuollon ennakoitua pienemmistä kustannuksista. Aikuissosiaalityön alitus muodostui sosiaalityön- ja ohjauksen kustannusten vähenemisestä. Suun terveydenhuollon tietopaketin ylitys johtuu tehdystä jononpurusta. Vastaanotto- palvelujen tietopaketti alitti muutetun

talousarvion, koska valtion korona-avustus kohdistuu ko. tietopakettiin. Valtion korona-avustus toteutui muutettua talousarviota suurempana. Vammaisten asumispalvelujen kustannukset toteutuivat merkittävästi arvioitua pienempinä.

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoido	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula	Yhteensä
ilman ensihoitoa	65 821 842	59 621 636	25 901 350	51 657 640	5 841 569	47 742 134	256 586 172

Edellä esitettyihin erikoissairaanhoidon toimintakuluihin sisältyy HUSin palvelutuotannon lisäksi myös muita erikoissairaanhoidon ostoja mm.

yksityisiltä palveluntuottajilta, mutta ei ensihoidon eikä terveyskeskuspäivystyksen kustannuksia.

Sosiaali- ja terveys- palvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	2 186						
Toimintakulut	-64 695 981	-71 494 217	-3 500 000	-74 994 217	-71 799 279	95,7 %	3 194 938
Toimintakate	-64 693 796	-71 494 217	-3 500 000	-74 994 217	-71 799 279	95,7 %	3 194 938

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Tulosalueen toiminta-ajatus

Tulosalueelle kuuluu alueellisen pelastustoimen määräraha Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle. Pelastuslaitos on vuokrannut kunnalta paloaseman, jolta osin tekninen- ja elinvoimapalvelut on vuokraaja.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Vantaan kaupunki on laskuttanut Mäntsälän kuntaa yhteisen pelastustoimen kustannuksista. Talousarvio on toteutunut suunnitellusti kuukausilaskutukseen perustuen.

Vuoden 2023 alusta palo- ja pelastustoiminta siirtyi hyvinvointipalvelualueen hoidettavaksi. Tilikaudella on suunniteltu siirtoa ja Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen taseessa olevat omaisuus-erät siirtyvät hyvinvointialueelle. Tilikauden kertynyt ja aikaisempien tilikausien ylijäämä palautetaan kunnille siltä osin kuin jaettavaa jää. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoslaitoksen antaman tilinpäätösennusteen mukaan arvioitiin kokonaispalautus kunnille olevan n. 7 milj. euroa, josta Mäntsälän osuus oli n. 0,48 milj. euroa. Ylijäämien palautuksen johdosta Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alkuperäinen talousarvio alittui, kun palautuksen suuruutta ei tiedetty vielä talousarvion laadinnan yhteydessä.

Pelastus

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot							
Toimintakulut	-1 890 261	-1 916 000		-1 916 000	-1 508 115	78,7 %	407 885
Toimintakate	-1 890 261	-1 916 000		-1 916 000	-1 508 115	78,7 %	407 885

Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus

Tulosalueen toiminta-ajatus

Tulosalueelle kirjataan ympäristötoimen määräraha Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselle.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Tuusulan kunta laskuttaa yhteisen eläinsuojelun, terveysvalvonnan ympäristönsuojelun ja –

valvonnan kustannuksista. Vuodelle 2022 on kirjaantunut aikaisemmalta vuodelta olevaa maksuosuuden palautusta n. 32 000 euroa, joka on pienentänyt vuoden 2022 kustannuksia. Talousarvion toteutui tältä osin ennustettua pienempänä.

Ympäristöpalvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot		29 000		29 000	15 439		-13 561
Toimintakulut	-471 827	-559 529		-559 529	-473 303	84,6 %	86 226
Toimintakate	-471 827	-530 529		-530 529	-457 864	86,3 %	72 665

Keski-Uudenmaan Maaseutuhallintopalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Yhteistoimitoimintasopimuksen mukaisesti Mäntsälän kunta järjestää lakisääteiset kunnan maaseutuhallinnon maksajavirastotehtävät Askolan, Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kuntien/kaupunkien alueella. Yhteistoiminta-alueen nimi on Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut. Kunnalla on maksajavirastosopimus Ruokaviraston kanssa ja sopimus määrittää yhteistoiminta-alueen tehtävät ja tavoitteet maksajavirastotehtävissä. Vuosittain yhteistoiminta-alueella myönnetään noin 31 milj. € maataloustukia.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Maaseutuhallintopalveluiden tavoitteet toteutuivat tai toteutuivat osittain. Maksajavirastosopi-

muksen mukaiset tavoitteet täyttyivät ja niistä raportoitiin maksajavirastovakuutuksen yhteydessä Ruokavirastolle. Strategisista tavoitteista sähköisten hakemusten määrä kasvoi maltillisesti, mutta lomakkeiden osalta tavoite ei täysin toteutunut. Sähköisen hakuprosessin osuutta on koko ohjelmakauden pystytty kasvattamaan systemaattisella tiedotuksella ja neuvonnalla. Viestinnälle asetetut tavoitteet saavutettiin, mutta palautteen osalta tavoite ei täysin toteutunut.

Talouden toteuman osalta toimintatuotot alittuivat. Toimintakuluissa muutokset aiheutuivat yksikössä tapahtuneista henkilöstömenojen jaksotuksista, jotka vaikuttuivat toimintamenojen sekä toimintakatteen alittumiseen. Tilikaudelle 2023 ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia toiminnassa.

Maaseutuhallintopalvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	280 865	278 224		278 224	271 877	97,7 %	-6 347
Toimintakulut	-395 694	-374 576		-374 576	-343 215	91,6 %	31 361
Toimintakate	-114 829	-96 352		-96 352	-71 338	74,0 %	25 014

TE- ja maahanmuuttopalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut siirtyivät 1.11. osaksi hallintopalveluja. Tulosalue vastaa kunnan yhteisistä työllisyys- ja maahanmuuttajapalveluista.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Työmarkkinatuen kuntaosuuden kokonaismeno on jäänyt n. 0,1 milj. euroa alle talousarviossa varatun. Kunta onkin tukenut vahvasti työllistymistä yrityksiin ja kolmannelle sektorille. Kunta on

isoimpana toimijana kantanut vastuuta työllistämällä omille palvelualueille mm. pitkäaikaistyöttömiä, osatyökykyisiä, tilapäistä suojelua hakeneita ja rakentanut erityisesti nuorille palkkatuettuja oppisopimustyösuhteita pitkittyneen työttömyyden katkaisemiseksi. Kunnan oma työllistäminen koronapandemian jälkeisinä toimina on aiheuttanut työllisyysmäärärahojen n. 0,49 milj. euron kasvun talousarvioon nähden.

Maahanmuuttopalvelut

Ukrainan sodan johdosta kunta on vastaanottanut tilapäistä suojelua hakeneita turvapaikanhakijoita

ja järjestänyt tarvittavat palvelut ja asunnot Migrin ohjeistusten mukaisesti, sekä tukenut työllistymistä. Valtio korvaa kunnalle takautuvasti mm. asuntojen vuokrauksesta ja palveluiden järjestämisestä aiheutuneet kulut. Kunta on tehnyt yhteistyötä Kotokunta Oy:n kanssa, joka on valtion kumppani hajautetussa vastaanottokeskustoiminnassa. Kunta on myös vastaanottanut 20 hengen ryhmän vuoden 2022 kiintiöpakolaisia elokuussa sopimuksen mukaisesti.

TE-palveluiden siirto vuonna 2024 näkyy vuonna 2023 tulevaan valmistautumisena ja tähän on tarpeen panostaa riittävin resurssein, sekä kehittää kunnan omia toimintoja mm. ammatillisia oppimisympäristöjä, joiden kautta voidaan ohjata ja vahvistaa osaavan henkilöstön saatavuutta avoimilla työmarkkinoilla. Tavoitteena on kehittää koko palvelualueen yhteisiä prosesseja sekä tiedolla johtamista.

TE- ja Maahanmuuttopalvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	318 115	390 000		390 000	320 721	82,2 %	-69 279
Toimintakulut	-2 645 529	-2 514 451		-2 514 451	-3 087 635	122,8 %	-573 184
Toimintakate	-2 327 415	-2 124 451		-2 124 451	-2 766 914	130,2 %	-642 463

Tarkastuslautakunta

Tarkastustoimi

Tulosalueen toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta vastaa lakisääteisenä toimielimenä kunnan talouden ja toiminnan

Merkittävimmät muutokset talousarvioon nähdessä

TE- ja maahanmuuttopalvelut siirtyivät omaksi tulosalueekseen hallintopalvelualueelle organisaatio- ja hallintosääntömuutoksen yhteydessä 1.11.2022 alkaen. Ennen muutosta TE- ja maahanmuuttopalvelut sisältyivät tekninen ja elinvoimapaikallisuuden yhteiset -tulosalueelle. Toimintakatteen ylitys 0,6 milj. euroa (toteutuma 130 %), johtui työllistämiseen käytetyistä palkkamenoista, jotka ylittyivät n. 0,5 milj. eurolla. Tulosalueelle kirjattava työmarkkinatuen kuntaosuus aleni 0,15 milj. eurolla budjetoidusta, mutta työmarkkinatuen kuntaosuuden aleneminen ei riittänyt kattamaan palkkamenoista aiheutunutta ylitystä. Myös tulot alittuivat, koska palkkatukia ei saatu haetun mukaisena.

arvioinnista. Tulosalue sisältää määrärahan tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toimintakuluihin.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Tarkastuslautakunta

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintakulut	-29 549	-30 100		-30 100	-29 593	98,3 %	507
Toimintakate	-29 549	-30 100		-30 100	-29 593	98,3 %	507

3.3.2 Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Tilivelvollinen

Sivistyslautakunta ja hyvinvointilautakunta

sivistysjohtaja, opetus-, varhaiskasvatus- ja hyvinvointipäällikkö

Palvelualueen toimielin

Sivistyslautakunta ja Hyvinvointilautakunta

Palvelualueen tulosalueet

Sivistys ja hyvinvointi yhteiset, Opetuspalvelut, Varhaiskasvatuspalvelut, Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut.

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella toimii kaksi lautakuntaa. Sivistyslautakunta ohjaa palvelutuotannossa varhaiskasvatuspalveluita, opetuspalveluita ja sivistyksen yhteisiä palveluita. Hyvinvointilautakunta ohjaa palvelutuotannossa elinikäisen oppimisen, nuoriso-, liikunta- ja hyvinvointipalveluita.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella edistetään tasa-arvoisesti kuntalaisten varhaiskasvatusta, opetusta, sivistystä, osaamista, vapaa-aikaa ja hyvinvointia. Palvelut on tuotettu asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti turvallisissa toimintaympäristöissä.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	4 208 404	3 673 450	975 393	4 648 843	4 800 592	103,3 %	151 749
Myyntituotot	1 659 706	1 489 200		1 489 200	1 577 947	106,0 %	88 747
Maksutuotot	1 490 456	1 557 000		1 557 000	1 417 568	91,0 %	-139 432
Tuet ja avustukset	1 014 255	553 000	975 393	1 528 393	1 718 902	112,5 %	190 509
Muut toimintatuotot	43 986	74 250		74 250	86 175	116,1 %	11 925
Toimintakulut	-51 997 781	-53 563 813	-15 393	-53 579 206	-52 971 931	98,9 %	607 275
Henkilöstökulut	-26 112 688	-26 634 400	257 836	-26 376 564	-26 421 812	100,2 %	-45 248
Palvelujen ostot	-9 289 369	-10 233 879	7 319	-10 226 560	-9 780 612	95,6 %	445 948
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-875 594	-1 023 000	-4 500	-1 027 500	-1 187 049	115,5 %	-159 549
Avustukset	-2 274 321	-3 053 000	-276 048	-3 329 048	-2 938 993	88,3 %	390 055
Muut toimintakulut	-13 445 808	-12 619 534		-12 619 534	-12 643 464	100,2 %	-23 930
Toimintakate	-47 789 377	-49 890 363	960 000	-48 930 363	-48 171 339	98,4 %	759 024
Vuosikate	-47 789 377	-49 890 363	960 000	-48 930 363	-48 171 339	98,4 %	759 024
Poistot ja arvonalentumiset	-645 908	-829 854		-829 854	-558 881	67,3 %	270 973
Suunnitelman mukaiset poistot	-645 908	-829 854		-829 854	-558 881	67,3 %	270 973
Tilikauden tulos	-48 435 286	-50 720 217	960 000	-49 760 217	-48 730 220	97,9 %	1 029 997
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-48 435 286	-50 720 217	960 000	-49 760 217	-48 730 220	97,9 %	1 029 997
Vyörytyserät	-2 611 783	-2 752 227		-2 752 227	-2 752 227	100,0 %	0
Vyörytystuotot							
Vyörytyskulut	-2 611 783	-2 752 227		-2 752 227	-2 752 227	100,0 %	0
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-51 047 069	-53 472 445	960 000	-52 512 445	-51 482 449	98,0 %	1 029 996

Organisaatiomuutoksien vaikutukset

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella hyvinvointilautakunnan ja sivistyslautakunnan päätösvallassa tapahtui muutos. Kunnanvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2022 hallintosääntöön muutoksen, jossa Mäntsälän kirjastoa ja kansalaisopistoa koskeva lautakuntapäätös-senteko siirrettiin sivistyslautakunnalta hyvinvointilautakunnalle. Muutos selkeytti sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen lautakuntien vastuut ja noudatti kunnanvaltuuston vuonna 2021 määrittelemää organisaatiouudistuksen rakennetta. Palvelualueen rakenteisiin ja johtamiseen muutosehdotus toi myös toiminnallisen selkeyden poistamalla johtamisen ja taloudellisen vastuiden ristiin menemisen lautakuntien välillä ja palvelualueen sisällä.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueelta siirrettiin ohjaamopalvelut lokakuun alussa työllisyyspalveluiden alaisuuteen hallinnon palvelualueelle. Muutoksella ennakoitaan työllisyshoidon uudistumista ja kehitetään palveluita kokonaisvaltaisesti. Muutos ei vähentänyt nuoriopaspalveluiden resursseja.

Olellaiset tapahtumat tilikaudella

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden tulosalueet saavuttivat vuoden 2022 toiminnalle asetetut tavoitteet.

Sivistyslautakunta päätti keväällä 2022 opetuspalveluiden tulosalueella Ehnroosin ja Myllymäen koulujen sekä Hepolan ja Kirkonkylän koulujen johtamisjärjestelmistä. Lautakunta päätti, että Ehnroosin koululle ja Myllymäen koululle tuli yhteinen virkarehtori ja virka-apulaisrehtori. Lautakunta päätti myös, että Hepolan koululle ja Kirkonkylän koululle tuli yhteinen virkarehtori ja virka-apulaisrehtori. Lautakunta valitsi uudet viranhaltijat huhtikuussa. Ehnroosin koulun rakennusurakka valmistui myös kesäkuussa 2022 ja uusi koulurakennus otettiin käyttöön elokuussa.

Varhaiskasvatuspalveluissa panostettiin henkilöstön rekrytointiin, joka tuotti tuloksia. Samalla

pyrittiin luopumaan mahdollisimman paljon määräaikaista työsuhteista ja kiinnittämään työntekijöitä vakinaisiin työsuhteisiin, jossa onnistuttiin. Varhaiskasvatuksessa ryhdyttiin myös kehittämään päiväkotien apulaisjohtamista, jotta palvelutuotanto pystytään turvaamaan häiriöttömästi.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palveluissa käynnistyi kaksi uutta hanketta, joihin saatiin avustusta Aluehallintovirastolta. Kirjaston Unelmoidaan uudesta – hanke on osallisuushanke, jossa kuntalaiset pääsevät mukaan uuden kirjastotilan tarpeiden määrittelyyn. Hankkeen ohjausryhmän on kokoontunut kaksi kertaa, ja hankeryhmä on tehnyt yhdessä hankkeen ulkopuolisen yhteistyökumppanin kanssa osallisuustyöskentelymallin ja aikataulun.

Mäntsälä liikkuu 2025 - hanke käynnistyi ja hanke on monivuotinen. Tavoitteena hankkeella on koskettaa laajasti kuntalaisia tulevien vuosien aikana. Hanke keskittyy aluksi varhaiskasvatukseen lapsiin, lasten huoltajiin ja varhaiskasvatuksen henkilökuntaan tavoitteenaan pienten lasten liikumisen lisääminen.

Arvio tulevasta kehityksestä

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toiminnan pohja on kunnossa ja sen varaan voidaan rakentaa tulevaa toimintaa. Toiminnan tavoitteet saavutettiin ja toiminnan sekä talouden yhteys Mäntsälän kunnan strategiaan on vahvistunut. Vuoden 2023 osalta vuoden 2022 tilinpäätös antaa realistisen pohjan sille, että asetetut tavoitteet ja talous tulevat toteutumaan ennakoitusti.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden palvelualueella merkittävimmät riskit kohdittuvat henkilöstöön. Vuoden 2022 aikana sijaisten, määräaikaisten ja vakinaisten työntekijöiden saatavuudessa oli haasteita. Samat haasteet ovat edelleen olemassa.

Jos osaavaa henkilöstöä ei saada ja kuntatyö ei kiinnosta, riskinä ovat palvelutason heikentyminen ja henkilöstön työn rasituksen kasvu.

Pienten lapsien määrän väheneminen muodostaa palvelutuotantoon merkittävän epävarmuustekijän. Mäntsälän syntyvyys on ollut viime vuosina merkittävästi pienempää kuin aiemmin ja tämä heijastuu 2020-luvun lopulla lasten ja nuorten palvelukysyntään. Epävarmuutta lisää vielä se, että muuttoliike ei korjaa syntyvyyden laskua samalla tavalla kuin aiemmin.

Palvelualueen käyttämä kiinteistöt ovat pääsääntöisesti hyvässä kunnossa. Kiinteistöt muodostavat kuitenkin riskin toiminnalle sitä kautta, että 2020-luvun lopulla lasten ja nuorten määrän vähentyessä kiinteistöjen käyttöasteet uhkaavat pudota, jolloin niihin jää käyttämätöntä tilaa. Osassa kiinteistöjä on odotettavissa peruskorjauksia, jolloin on tärkeää pystyä kohdentamaan tulevat investoinnit oikeisiin kohteisiin ja suuntamaan ne niin, että tilat ovat mitoitettu toiminnan tarpeiden mukaisesti.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä toimialalla

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueella sisäisessä valvonnassa ja riskien seuraamisessa otettiin käyttöön uusi toimintatapa ja ohjeistettiin tulosaluepäälliköitä kirjaamaan jatkuvasti muistiin riskienhallintatoimenpiteet sekä olennaisimmat esille nousseet palvelualueen toimintaan ja talouteen kohdistuvat riskit. Kirjaamisessa käytettiin taloushallinnon pohjalomaketta. Kirjaamista seurattiin osavuosikatsauksien valmistelun yhteydessä. Palvelualueelle nimitettiin tietosuojavastaava, jonka tehtäviin kuuluu tietosuojakäytäntöiden ylläpito ja tietosuojaan liittyvän informaation välittäminen palvelualueella.

Palvelualueella sovittiin valtiosouusjärjestelmän tietojen keruun aikataulukutus ja vastuiden jakaminen. Sopimushallinnassa otettiin käyttöön VismaSign sähköinen allekirjoitus. Palvelualueen

valmiussuunnitelman päivitystyö kännistettiin osana kunnan valmiuden ja jatkuvuuden hallinnan suunnitelman päivitystä. Hankkeiden hallinnassa palvelualueen hankeohjeistusta päivitettiin keväällä 2022 ja se kerrattiin syksyllä 2022. Kuntamaiseman talousarvion seurantatyökalut otettiin käyttöön.

Varhaiskasvatus huomasi lasten lääkehoitosuunnitelmaan liittyvän koulutustarpeen päivittämisen. Asia otettiin esille Keusoten kanssa, joka vastaa koulutuksesta.

Vuoden 2023 talousarviovalmistelussa sivistys- ja hyvinvointipalvelut esittivät tilaselvityksen tekemistä, jotta pystyttäisiin ennakoidaan tulevat kiinteistöjen investointitarpeet suhteessa palvelukysyntään.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen toimintakatteen tulos oli 0,76 milj. euroa ja siitä merkittävimmät alitukset kohdistuivat varhaiskasvatuspalveluihin ja hyvinvointipalveluihin. Toimintatuloja kertyi kaikille tulosalueille enemmän kuin mitä talousarviossa oli ennakoitu ja nämä tulot kohdistuivat hanketoimintaan 0,19 milj. eurolla.

Toimintamenoissa alitukset kohdistuivat varhaiskasvatuspalvelujen ja hyvinvointipalvelujen henkilöstömenoihin, palvelujen ostoihin ja avustuksiin yhteensä 0,6 milj. euroa.

Opetuspalveluissa toimintakatteen ylitykset kohdistuivat henkilöstömenoihin ja ne olivat yhteensä 0,34 milj. euroa. Ylitykset johtuivat hankkeista ja valmistavasta opetuksesta.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset

Tulosalueen toiminta-ajatus

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteisten palveluiden keskeinen tehtävä on tuottaa koko palvelualueen yhteisiä hallintopalveluja ja toimia sivistyslautakunnan ja hyvinvointilautakunnan tukena heidän työskentelyssään. Lisäksi palvelualueelle kuuluu lasten ja nuorten taiteen perusopetuksessa musiikkiopistopalveluiden osto ja ohjaus.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Sivistys- ja hyvinvointipalvelualueen yhteisten palveluissa keskityttiin uuden hallintorakenteen vahvistamiseen ja tulosalueiden tukemiseen. Sivistyslautakunnan puheenjohtaja ja sivistysjohtaja vierailivat päiväkodeissa ja kouluissa vuoden 2022 aikana. Mäntsälän kunnan valtuustolle valmisteltiin palvelualueen strategiset tavoitteet, jotka sivistyslautakunta ja hyvinvointilautakunta hyväksyivät. Samalla lautakunnat vahvistivat palvelualueen tulosalueille vuodelle 2022 lautakuntien talousarvion tavoitteet.

Palvelualueelle valmisteltiin lautakuntien vuosikellot ja palvelualueen vuosikello sekä tulosalueiden vuosikellot, joiden avulla tehostetaan toiminnanohjausta ja ennakkointia. Yhteiset palvelut ja opetuspalvelut kehittivät koulukuljetusprosessia yhdessä kuntakehityslautakunnan ja kuntakehityspalveluiden kanssa. Tämä työ jatkui syksyllä 2022. Muista prosesseista palvelualueen valtionosuustietojen tallentaminen ja niihin liittyvät vastuut määriteltiin ja prosessin yhteyttä taloustilaston

keruuseen selkiytettiin. Tämä työ jatkuu ja siihen liittyen oppilastilastoinnin prosessi otetaan seuraavana tarkasteluun. Riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan sovittiin jatkuvan seurannan käytäntö osavuosisikatsausten rytmissä.

Porvoon seudun musiikkiopiston Mäntsälän toimitalan selvitystä jatkettiin yhdessä Porvoon kaupungin ja muiden musiikkiopiston sopimuskuntien kanssa. Musiikkiopiston nykyisen toimitilan vuokrasta sovittiin, että talousarviovuodesta 2023 alkaen vuokra jyvitetään osaksi Porvoon seudun musiikkiopiston toimintakuluja ja se jakautuu musiikkiopiston sopimuskunnille oppilaskohtaisten maksuosuuksien mukaisesti. Porvoon kaupungin kanssa sovittiin, että musiikkiopiston tilanhanketta viedään eteenpäin yhdessä ja se pyritään ratkaisemaan osana Mäntsälän muita tilanhankkeita. Porvoon seudun musiikkiopisto aloitti syksyllä 2022 muskarin kokeilun kahdessa päiväkodissa ja vuoden 2023 aikana arvioidaan pystytäänkö toimintaa laajentamaan. Tulosalueen talousarvio toteutui ennakkoidusti.

Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintakulut	-562 238	-583 402		-583 402	-547 262	93,8 %	36 140
Toimintakate	-562 238	-583 402		-583 402	-547 262	93,8 %	36 140

Opetuspalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Opetuspalvelut toteuttavat laadukasta perus- ja lukio-opetusta kasvun, hyvinvoinnin ja elinikäisen oppimisen kyvyn edistämiseksi. Oppimisen, opetuksen ja oppilaitosten toimintaa ohjaa jatkuvan kehittymisen tavoite.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Vuoden 2022 aikana vallinnut monihäiriötilanne näkyi opetuspalveluissa ja perheissä monin eri tavoin. Korona lisäsi henkilöstön poissaoloja ja

vaikeutti sijaisten saatavuutta vuoden 2022 aikana. Ukrainan sodan kuntavaikutukset heijastuivat myös lasten, perheiden ja henkilöstön hyvinvointiin. Sähköpulaan varautumisen myötä laadittiin sekä suunnitelmia että toteutettiin erilaisia toimenpiteitä.

Lakimuutosten edellyttämät toimenpiteet toteutuivat hyvin. Hyvinvointialuesiirtymä edellytti valmistelua sekä henkilöstön, yhteistyön, suunnitelmien että tiedonkulun ja tietojen luovuttamisen

näkökulmista. Oppilas- ja opiskelijahuoltolakeja muutettiin vuoden 2022 aikana. Muutoksilla oli vaikutusta oppilashuoltohenkilöstön mitoituksiin, yhteistyöryhmiin, opiskeluhuoltosuunnitelmiin, oppilaitoksen henkilöstön yhteydenottomahdollisuuksiin sekä oppilaiden henkilötietojen suojaan. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (Tuva) aloitti toimintansa 1.8.2022.

Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointia kehitettiin kuntastrategian mukaisesti. Jokainen koulu kirjasi Sivistyslautakunnan hyväksymiin lukuvuosisuunnitelmiin koulukohtaiset toimenpiteensä kuntastrategian tavoitteiden toteuttamiseksi. Koulujen toimintakulttuuria ohjaavana painopistealueena oli kevätkaudella osallisuus ja demokraattinen toiminta sekä syyskaudella vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely. Kaikille yhteinen Yritysriihimonialainen oppimiskokonaisuus käynnistyi syyskaudella 2022. Koulujen opettajilla oli mahdollisuus ilmoittautua kuntakohtaiseen kehittämistyöhön tiimityön kautta. Paikallinen opetussuunnitelma siirrettiin Opetushallituksen ePerusteet-työkaluun. Siirrolla edistettiin suunnitelmien käytettävyyttä ja tuleviin perustemuutoksiin vastaamisen kykyä. Oppilaiden opinto-ohjausta vahvistettiin ja kasvaneisiin oppivelvollisuuden laajentamisen velvoitteisiin vastattiin palkkaamalla henkilöstösuunnitelman mukaisesti vastaava opinto-ohjaaja.

Lukuvuoden valmistelutyötä aikaistettiin kouluilla, jotta palkanmaksu saatiin elokuusta lukien toteutettua todellisten henkilöstömenojen mukaisina. Toimenpiteellä tavoiteltiin myös koulukuljetuksia koskevan asiakaspalvelun laadun kehittämistä ja talouden suunnittelun varhentamista. Tavoite saavutettiin hyvin. Henkilöstö- ja palkanmaksujärjestelmän käyttöönoton valmistelu työllisti erityisesti koulusihteereitä ja esihenkilöitä.

Oppilaitosturvallisuutta kehitettiin laatimalla suunnitelma, jossa edistetään esihenkilöiden,

henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien turvallisuutta koskevien suunnitelmien käytettävyyttä. Tässä yhteydessä käynnistettiin turvallisuuskansiorakenteen päivitys. Kouluilla käynnistettiin koulukohtainen Kiusaamisen vastaisen KiVa-koulukyselyn tulosten analysointi ja toimenpidesuunnittelu. Kouluterveyskyselyn, Tea-viisarin ja Opa-tiedonkeruun tuloksia tarkasteltiin monialaisessa hyvinvointiseminaarissa marraskuussa 2022. Hyvinvointin johtamista kehitettiin osana koulutuksellinen tasa-arvo-hanketta. Koululäsnäoloa vahvistava poissaolon seurantamalli otettiin käyttöön syyskaudesta 2022 alusta lukien. Wilman kehittämistyötä toteutettiin sähköisen allekirjoittamisen mahdollisuuksia lisäämällä, tuntimerkintöjä yhdenmukaistamalla ja Koski-tilastointia kehittämällä.

Koulujen johtamisjärjestelmää kehitettiin vuoden 2022 aikana. Ehnroosin / Myllymäen kouluilla käynnistyi ukrainalaisten myötä kaksi valmistavan opetuksen ryhmää. Ryhmät aloittivat toimintansa syyskaudella 2022.

Opetuspalveluiden toimintakate toteutui 31,2 milj. euroa ja ylitti muutetun talousarvion toimintakateen osalta 0,27 milj. eurolla. Edelliseen vuoteen nähden toimintakate kasvoi 0,23 milj. euroa. Toimintatulot toteutuivat lähes talousarvion mukaisina 3,08 milj. euroa. Merkittävimmät vaikutukset toimintakateen ylityksiin kohdistui henkilöstömenoihin 0,34 milj. euroa. Valmistavan opetuksen käynnistyminen Ukrainalaisten ja muiden maahanmuuttajien myötä lisäsi opetus- ja ohjaajaresursseja syksyn 2022 osalta. Hankkeiden osuus vaikutti myös henkilöstöresurssin ylitykseen. Muissa toimintamenoissa palveluiden ostoissa säästöä kertyi sisäisistä ateriapalveluiden ostoista kun taas opetusmateriaalin hankinnoissa ylitystä kertyi suhteessa saman verran palveluiden ostojen alitukseen nähden.

Opetuspalvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	2 591 545	2 032 900	975 393	3 008 293	3 084 599	102,5 %	76 306
Toimintakulut	-33 512 866	-33 477 741	-415 393	-33 893 134	-34 240 864	101,0 %	-347 730
Toimintakate	-30 921 320	-31 444 841	560 000	-30 884 841	-31 156 265	100,9 %	-271 424

Varhaiskasvatuspalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteuttavat lapsen huoltajien ja kasvu ympäristön muiden toimijoiden kanssa lapsen hoidon, tukevat pedagogisesti lapsen kasvua sekä edistävät lapsen kehityksen ja oppimisen edellytyksiä. Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutuvat henkilöstön, lasten, huoltajien ja ympäristön vuorovaikutuksessa, jossa kasvatus, opetus ja hoito muodostavat eheän kokonaisuuden.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Koronan vaikutukset näkyivät koko vuoden 2022 henkilöstön ja lasten sairastaessa koronaa enemmän kuin edellisenä vuotena. Tämän lisäksi toimintaa hankaloittivat keväällä käydyt työtaistelutoimet ylityö- ja vuoronvaihtokieltoineen. Sijaisten saatavuus oli heikkoa ja paikoin mahdotonta, joten keväällä päiväkotien toiminta-aikoja jouduttiin paikoin turvallisuussyistä supistamaan.

Mäntsälän kunnan uusi varhaiskasvatussuunnitelma 2022 ja Mäntsälän kunnan esiopetuksen suunnitelma 2022 otettiin käyttöön ja niiden toteuttaminen yksiköissä alkoi. Toiminnan kehittämistä tehtiin Kaikille yhteinen varhaiskasvatuksen –hankkeen avulla. Hanke sisälsi paljon koulutuksia henkilöstölle inklusioon liittyen. Koulutukset tukivat myös 1.8.2022 voimaan astuneita varhaiskasvatuslain muutoksia tuen tasojen toteuttamiseksi oikea-aikaisesti lasten tarpeiden mukaisesti.

Varhaiskasvatuksessa päättyi yksi koulutuksellisen tasa-arvon hanke vuoden 2022 aikana. Varhaiskasvatus haki ja sai kolmeen hankkeeseen avustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, mutta kaikkia hanketyöntekijöiden paikkoja ei saatu täytettyä. Näin ollen vuoden 2022 aikana alkoi kaksi uutta hanketta koulutukselliseen tasa-arvoon liittyen. Hankkeiden avulla vahvistettiin lapsen oikea-aikaisen tuen saantia päiväkodeissa ja esiopetuksessa sekä inklusion toteutumista. Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen kanssa yhteinen liikuntahanke vahvisti varhaiskasvatuksessa tapahtuvaa liikuntakasvatusta ja innosti lapsia ja perheitä liikkumaan.

Varhaiskasvatuspalveluiden tulosalueen toimintakate oli 13,7 milj. euroa jääden 0,8 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Toimintakulut 15 milj. euroa alittivat talousarvion 0,8 milj. eurolla ja toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 0,04 milj. eurolla saatujen avustusten ansiosta. Toimintatuotot pysyivät lähes vuoden 2021 tilinpäätöksen tasolla. Toimintamenoissa alitukset olivat seurausta kotihoidontuen ja yksityisen hoidontuen vähäisemmästä käytöstä yhteensä 0,36 milj. euroa. Myös sisäiset että ulkoiset palvelujen ostot alittuivat yhteensä 0,16 milj. euroa, josta sisäisistä ravitsemuspalveluista kertyi 0,09 milj. euron säästöt. Henkilöstömenoissa merkittävää oli lomapalkkavelka lähes 0,2 milj. euroa, joka paransi tulosta huomattavasti.

Varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	1 289 389	1 233 550		1 233 550	1 274 215	103,3 %	40 665
Toimintakulut	-14 900 437	-16 174 554	400 000	-15 774 554	-15 008 504	95,1 %	766 050
Toimintakate	-13 611 048	-14 941 004		-14 541 004	-13 734 289	94,5 %	806 715

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelualue edistää ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä matalankynnyksen opisto-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalveluita. Monipuoliset hyvinvointia edistävät palvelut toteutetaan asiakaslähtöisesti vastaamaan kuntalaisten tarpeita. Laadukkaat hyvinvointia edistävät palvelut ovat kunnan vetovoimatekijä.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Alkuvuodesta elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin tulosalueen toimintaan vaikutti vielä korona. Myös henkilökunnan vaihtuvuus, sijaisten saannin vaikeus ja sairauslomat vaikuttivat toiminnan toteutumiseen sekä palvelujen ostoihin. Syksyllä 2022 suunnitellut yleisötapahtumat (uniapnea - ja luustoterveysluennot) samoin kuntalaisille maksuton konsertti jäivät toteutumatta. Resurssien vähäisyys oli osittain syynä suunniteltujen tapahtumien toteutumatta jäämiseen. Tämän lisäksi oli vaikeuksia saada luennoitsijoita yleisötapahtumiin.

Liikuntapalveluiden osalta elintapa- ja liikuntaneuvonta asiakkaita lisääntyivät ja vähän liikkuvia tavoitettiin suunnitelman mukaan. Uusien liikuntamuotojen tutuksi tekeminen ei toteutunut. Toteutumattomuuteen syynä olivat henkilöstöresurssiin ja sääoloihin liittyvät asiat.

Ohjaamopalvelut siirtyivät lokakuun alussa työllisyyspalveluiden alaisuuteen. Siirto ei kuitenkaan vaikuttanut talouteen. Muutoksella ennakoidaan työllisyysshoidon uudistumista ja kehitetään palveluita kokonaisvaltaisesti. Kolmannen etsivän

nuorisotyön nimikkeellä ollut vakanssi muutettiin nuoriso-ohjaajan vakanssiksi. Tällä muutoksella saatiin vahvistusta perusnuorisotyöhön.

Mäntsälä liikkuu 2025 -hanke pääsi alkamaan vasta toukokuun lopulla, jonka jälkeen hanke eteni suunnitelman mukaan. Hankkeelle saatiin lisäaikaa huhtikuun 2023 loppuun saakka. Hankkeen painopisteenä on varhaiskasvatuksen ja esikouluikäisten liikkumisen lisääminen. Liikuntapalvelut toteuttivat kuntalaiskyselyn lokakuussa.

Starttivalmennus ja etsivän nuorisotyön hankkeet etenivät hankesuunnitelmien mukaan. Vuoden 2023 talousarvioon esitettiin starttivalmennuksen työntekijöiden vakinaistamista ja tämän kunnanvaltuusto hyväksyi vahvistaessaan vuoden 2023 talousarvion.

Kansalaisopiston toimintavuoden alkupuoliskolla korona vaikutti vielä kurssitoimintaan. Syksyllä ei enää ollut viranomaisten määräämiä rajoituksia, jolloin pystyttiin palaamaan normaaliin toimintaan. Netto-opiskelijamäärä ei ole vielä palautunut vuoden 2019 tasolle. Toteutuneissa kurssien ja opetustuntien määrissä tapahtui kuitenkin kasvua. Etäkurssien suosio, erityisesti liikunnassa, lisääntyi.

Opiston talous toteutui melkein suunnitellusti. Kurssimaksutuotoissa ei päästy ihan asetettuun tavoitteeseen.

Kirjaston aukiolotunnit lisääntyivät pysyvästi 25 %, kun omatoimiaikaa lisättiin toukokuun alusta alkaen. Lainausräjähdys päästi jo lähelle vuoden 2019 tasoa, mutta kävijöitä pääkirjastossa oli koronaa edeltävään aikaan verrattuna edelleen 29 % vähemmän. Kirjastoauton kävijämäärä palautui

ennalleen. Unelmoidaan uudesta –hankkeessa, toteutettiin verkkokysely ja kaksi kuntalaisia osallistavaa kumppanuuspöytää. Hanke jatkuu 2023 alkuvuoteen. Kirjasto oli mukana myös Kuntien lukevat yhteisöt -hankkeessa sekä Kirkes-kirjastojen yhteisessä musiikkiteemaisessa hankkeessa.

Elinikäisen oppimisen – ja hyvinvointipalvelualueen henkilöstömenot alittuivat koko palvelualueella 0,06 milj. eurolla samoin palvelujen ostot.

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	327 469	407 000		407 000	441 778	108,5 %	34 778
Toimintakulut	-3 022 240	-3 328 116		-3 328 116	-3 175 302	95,4 %	152 814
Toimintakate	-2 694 771	-2 921 116		-2 921 116	-2 733 524	93,6 %	187 592

Neuvostot

Lapsi- ja perheasiainneuvosto kokoontui vuoden 2022 aikana kolme kertaa ja lisäksi kerran yhdessä muiden neuvostojen kanssa kuulemaan ja lausumaan Mäntsälän kunnan vesiliikuntakeskuksen suunnittelusta.

Ikäihmisten neuvosto kokoontui vuoden 2022 aikana kahdeksan kertaa, joista yksi kokous järjestettiin yhteiskokouksena vammaisneuvoston ja lapsi- ja perheasiainneuvoston kanssa. Neuvosto järjesti vanhustenviikolla ikäinfoa sekä vanhustenviikon pääjuhlan. Ikäinfo järjestettiin Mäntsälän kunnantalolla ja juhla Pornaisten seurakuntakeskuksessa. Ikäihmisten neuvosto edusti erilaisissa Mäntsälässä ja Pornaisissa järjestetyissä tapahtumissa.

Vammaisneuvosto kokoontui vuoden 2022 aikana seitsemän kertaa, joista yksi kokous järjestettiin yhteiskokouksena ikäihmisten neuvoston ja lapsi- ja perheasiainneuvoston kanssa. Ensimmäinen kokous pidettiin helmikuussa ja vuoden viimeinen

kokous marraskuussa. Vammaisneuvoston kautta kunnan käsittelyyn tuli Autoliiton invapysäköinti

Lisäksi hankkeista saadut tulot olivat ennakointia suuremmat.

Alituksiin syynä olivat henkilöstön vaihtuvuus, palkattomat vapaat ja sijaisten saannin vaikeudet. Alkuvuodesta koronan aiheuttama epävarmuus tilaisuuksien ja toiminnan suunnitteluun aiheutti sen, että suunnitellut palvelujen ostot eivät toteutuneet. Hankkeista saatiin tuloja ennakoitua enemmän 0,05 milj. euroa. Koko palvelualueen toimintakate oli 0,19 milj. euroa.

mobiiliapplikaatio, johon Mäntsälä liittyi syksyllä mukaan. Vuoden aikana vammaisneuvosto edusti myös erilaisissa Mäntsälässä järjestetyissä tapahtumissa.

Syksyllä vammais- ja ikäihmisten neuvostot testasivat kunnan uudistettuja verkkosivuja yhdessä ja antoivat yhteispalautteen testauksesta kunnan hallintopalveluille. Neuvostot antoivat vuoden aikana kolme lausuntoa, joista kaksi toteutettiin yhteislausuntoina ja yksi kunnan kaikkien vaikuttamistoimielinten yhteislausuntona.

Mäntsälän nuorisovaltuustolla oli vuonna 2022 10 kokousta. Nuorisovaltuuston päätavoite oli tehdä nuorisovaltuustoa tutuksi nuorille sekä päättäjille. Nuorille annettiin tietoa kouluvierailuilla ja yleiskokouksessa. Päättäjille järjestettiin kuulemistilaisuus. Nuorisovaltuusto teki kaksi aloitetta (Häiriötön opiskelutila ja Aamupala yläkouluille ja lukioon) kunnanvaltuustolle sekä ottivat kantaa vesiliikuntakeskus-hankkeeseen. Näkyvyyttä nuorisovaltuusto lisäsi jakamalla stipendit yhdelle Hepolan, Riihenmäen ja Ehnroosin 9. luokkalaisille, jotka tekivät parhaimman loppukirin opiskelujen suhteen.

3.3.3 Tekninen ja elinvoimapalvelut

Tilivelvollinen

Tekninen ja elinvoimalautakunta, tekninen johtaja, kuntakehitysjohtaja, toimitilapäällikkö, kuntatekniikan päällikkö, palvelupäällikkö

Palvelualueen toimielin

Tekninen ja elinvoimalautakunta

Palvelualueen tulosalueet

Tekninen ja elinvoimapalvelut yhteiset, Toimitilapalvelut, Ateria- ja puhtauspalvelut, Kuntatekniikka, Maankäyttö, asuminen ja liikenne

Palvelualueen palvelusuunnitelma

Tekninen ja Elinvoimapalvelut palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa toimivat ja

tarkoituksen mukaiset yhdyskunta-, tekniset ja kuntakehityspalvelut kuntalaisille huomioiden talous, turvallisuus ja ympäristö. Vahvistamme asiakaslähtöisyyttä ja kuntalaisten hyvinvointia edistämällä ja tukemalla asukkaiden osallistamista.

1.11.2022 aloittaneella uudella organisaatiolla pyritään lisäämään kunnan sisäistä synergiaa ja parantamaan asiakaspalvelua.

Tekninen ja elinvoimapalvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	24 558 672	23 776 685	350 000	24 126 685	24 334 362	100,9 %	207 677
Myyntituotot	4 722 173	4 621 976	130 000	4 751 976	4 584 162	96,5 %	-167 814
Maksutuotot	480 949	852 500		852 500	766 744	89,9 %	-85 756
Tuet ja avustukset	47 264	25 000		25 000	48 884		23 884
Muut toimintatuotot	19 308 286	18 277 209	220 000	18 497 209	18 934 572	102,4 %	437 363
Valmistus omaan käyttöön	17 499				4 553		4 553
Toimintakulut	-18 129 590	-17 574 977	-630 000	-18 204 977	-18 535 155	101,8 %	-330 178
Henkilöstökulut	-5 358 985	-6 016 411	120 000	-5 896 411	-5 741 649	97,4 %	154 762
Palvelujen ostot	-6 465 605	-5 057 271	-440 000	-5 497 271	-5 522 387	100,5 %	-25 116
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 856 390	-3 908 098	-310 000	-4 218 098	-4 496 375	106,6 %	-278 277
Avustukset	-131 608	-163 000		-163 000	-158 462	97,2 %	4 538
Muut toimintakulut	-2 317 001	-2 430 197		-2 430 197	-2 616 281	107,7 %	-186 084
Toimintakate	6 446 581	6 201 708	-280 000	5 921 708	5 803 760	98,0 %	-117 948
Vuosikate	6 446 581	6 201 708	-280 000	5 921 708	5 803 760	98,0 %	-117 948
Poistot ja arvonalentumiset	-8 124 672	-7 747 183		-7 747 183	-6 793 308	87,7 %	953 875
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 124 672	-7 747 183		-7 747 183	-6 793 308	87,7 %	953 875
Tilikauden tulos	-1 678 091	-1 545 475	-280 000	-1 825 475	-989 548	54,2 %	835 927
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 678 091	-1 545 475	-280 000	-1 825 475	-989 548	54,2 %	835 927
Vyörytyserät	-2 914 868	-1 860 539		-1 860 539	-1 860 539	100,0 %	
Vyörytystuotot							
Vyörytyskulut	-2 914 868	-1 860 539		-1 860 539	-1 860 539	100,0 %	
Kustannuslaskennalliset erät	-4 302 447	-5 981 630		-5 981 630	-5 981 630	100,0 %	
Yli/alij. vyörytyser. jälkeen	-8 895 407	-9 387 644	-280 000	-9 667 644	-8 831 717	91,4 %	835 927

Tekninen ja elinvoimapalvelut palvelualueelta siirtyi 1.11.2022 alkaen TE- ja maahanmuuttopalvelut sekä Maaseutuhallintopalvelut hallintopalvelut palvelualueelle. Palvelualueen talousarvio-, toteuma ja vertailu-vuoden luvut on esitetty uuden rakenteen mukaisina lukujen vertailukelpoisuuden hahmottamiseksi.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Ukrainan sota on vaikuttanut osaltaan myös teknisen ja elinvoimapalvelualueen toimintaan. Yleinen kustannustaso on noussut ja aiheuttanut menojen yllättävää lisäystä mm. toimitilapalveluihin ja kuntatekniikkaan. Lisäksi tiettyjen tuotteiden saatavuus on vaikeutunut ja investointihankkeiden toteutus on paikoin viivästynyt.

Valtakunnallinen hyvinvointialueiden uudistus 1.1.2023 edellytti vuonna 2022 ateria- ja puhtauspalvelujen sekä toimitilapalvelujen ennakkovalmistelua ja varautumista tulevaan.

Kunta on jatkanut Kapulin teollisuusalueen kehittämistä Kapuli 5 asemakaavan valmistelun osalta. Kunta on vuokrannut tontin Tokmannille ja Retail Property Investment Oy:lle, ja tontille rakentuva Tokmannin uusi logistiikkakeskus on alueen kehittymisen kannalta merkittävä rakennushanke. Alueen kehittämistä jatketaan edelleen.

Kunnan asuinalueista tontteja on luovutettu pääosin Lempivaaran, Rauhamäen sekä Linjatiensivun alueilta. Asuintontteja myytiin 20 kpl ja vuokrattiin 10 kpl. Näistä kaksi oli yhtiömuotoiseen rakentamiseen vuokrattuja tontteja, muutoin asuintontit olivat omakotirakentamiseen. Yritystontteja myytiin 1 kpl ja vuokrattiin 1 kpl. Maanostoa 5,3 ha, josta raakamaata 4,6 ha. Maanostot sisälsivät myös rakennusten ostoja (kuvataiteilija Varjan ateljee sekä Porvoontie 33 oston). Lisäksi Tokmannille vuokratun tontin 110 kv -sähkölinjan muutostöiden kustannukset ovat kirjautuneet maanhankintakuluihin. Yhteensä maanhankintaan käytettiin rahaa 827 000 euroa.

Teknisen ja elinvoimapalvelualueen organisaatio muuttui 1.11.2022 siten, että maaseutupalvelujen tulosalue sekä ja työllistämisen ja kotouttamisen palvelut siirtyivät hallintopalveluihin. Muutoksen

myötä tarkistettiin palvelualueen toimintasääntöä vastaamaan uutta organisaatiota.

Henkilöstössä on ollut jonkin verran vaihtuvuutta ja uusien henkilöiden rekrytointi on ollut paikoin haastavaa. Henkilöstövaje on näkynyt erityisesti kuntakehityspalveluissa ja ateria- ja puhtauspalveluissa. Myös kuntatekniikan osalta erityisesti avainhenkilöstöä on vaihtunut, mikä on osaltaan vaikuttanut palveluun ja toiminnan kehittämiseen.

Merkittäviä tietojärjestelmämuutoksia on ollut poikkeuksellisen paljon vuonna 2022 ja näiden käyttöönotto on pääosin kohdentunut loppuvuoteen. Pelkästään tekniseen kohdistunut tietojärjestelmäprojekti on ollut kuntakehityksen vastuulle kuulunut Tiera City - maankäytön ja rakennetun ympäristön paikkatieto ja toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto.

Arvio tulevasta kehityksestä

Palvelu- ja tavarahinnoittelu ja näiden saatavuus pysynee nykyisellään tai heikkenee johtuen Ukrainan sodan vaikutuksista. Tekninen ja elinvoimapalvelut varautuu myös muihin erilaisiin häiriötilanteisiin varautumissuunnitelman mukaisesti.

Rakennuskustannukset ennustetaan pysyvän korkealla tasolla vuonna 2023 erityisesti talotekniikan osalta. Uusia, isoja talonrakennushankkeita ei käynnistetä vuoden 2023 aikana. Katurakentamiskohteita on merkittävä määrä vuonna 2023 ja tiettyjä hankkeita yhdistetään yhdeksi urakaksi.

Henkilöstön saatavuus pysynee ennallaan. Käytännössä vaihtuvuutta on ja osalla ammattialoista uusien henkilöiden rekrytointi on haastavaa. Tällä on vaikutusta kunnan omaan palvelutuotantoon ja tästä johtuen myös

ostopalvelut tulevat olemaan tulevaisuudessa palvelujen tuottamisen vaihtoehto.

Maanhankintaan panostetaan valtuuston tavoitteiden mukaisesti. Kaavoitusta viedään eteenpäin kaavoitusohjelman mukaisesti. Merkittävänä Kapuli 5 kaavan valmistelu valmiiksi. Koko kunnan strategisen yleiskaavan eteenpäin vieminen ja uusien aluiden kaavoitusedellytysten edistäminen.

Joukkoliikenteessä on kustannuspainetta inflaation johdosta (sopimusten mukaiset indeksitarkastukset) sekä markkinaehtoisien liikenteen loppumisesta vuoden 2022 päätteeksi. Joukkoliikenteen nykyinen palvelutarjonta vähintään nykyisellään on tarjottu turvata jatkossa.

Mahdolliset tulevat lakimuutokset (mm. rakentamislaki) vaikuttavat merkittävästi prosesseihin mikäli lait tulevat voimaan nopealla aikataululla. Lakimuutokset edellyttävät myös henkilöstön koulutusta.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Merkittävimpiä havaittuja riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat korjausvelan hallinta sekä riittävä henkilöstömäärä suhteessa palvelutehtäviin sekä Ukrainan sodan vaikutukset palveluiden ja tuotteiden hintoihin sekä saatavuuteen.

Palvelualueen investointitarve perustuu pitkälti korjausvelan hallintaan sekä toisaalta koulujen ja yleisten rakennusten ja kunnallistekniikan uusinvestointeihin. Mäntsälä 2026 –ohjelma sitoo kuitenkin palvelualueen investointiesityksiä ja riskinä on, että tarvittavia investointeja ei voida tehdä oikea-aikaisesti ja niitä siirretään liian

pitkälle tulevaisuuteen. Tämä puolestaan saattaa johtaa äkillisiin sisäilmakorjaustarpeisiin sekä toisaalta lisääntyvään kunnossapitotarpeeseen ja korjausvelan lisääntymiseen.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä toimialalla

Palvelualueella ei ole havaittu merkittäviä puutteita sisäisessä valvonnassa tai siihen liittyvissä toimintaprosesseissa.

Riskit käydään teknisen johtoryhmätasolla läpi vuosittain, havaitut riskit käsitellään ja niiden perusteella ryhdytään tarvittaviin prosessimuutoksiin.

Omaisuuksien vakuuttaminen on hoidettu annettujen ohjeiden mukaisesti ja erilaisia toimintaohjeita päivitetään tarpeen mukaan pitkin vuotta.

Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset

Tulosalueen toiminta-ajatus

Tulosalue tuottaa tekninen ja elinvoimalautakunnan tarvitsemat palvelut hankkeiden valmistelussa ja toimeenpanossa. Tulosalue huolehtii pää-
tösvalmistelusta ja niiden toimeenpanosta ja tiedottamisesta, suunnittelu- ja rakennuttamispalveluista, sisäisen valvonnan tehtävistä, hallinto- ja toimistopalveluista, asiakaspalveluista ja arkistoinnista. Painopisteenä on kehittää ja luoda koko palvelualueen yhteisiä prosesseja.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Teknisen ja elinvoimapalveluiden yhteisten toteuma vastaa pääosin ajankohdan suunnitelmaa.

**Tekninen ja elin-
voimapalvelujen
yhteiset**

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot							
Toimintakulut	-768 347	-827 730		-827 730	-840 799	101,6 %	-13 069
Toimintakate	-768 347	-827 730		-827 730	-840 799	101,6 %	-13 069

Toimitilapalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Toimitilapalvelut tulosalue tuottaa, ylläpitää ja vuokraa kunnan eri hallintokuntien käyttöön tar-
koitukseen sopivia tiloja, sekä huolehtii kiinteistö-
jen hoidosta ja kunnossapidosta.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Toimitilapalvelujen toimintakate oli hyvin lähellä
muutettua talousarviota toteutuman ollessa 99,7
%.

Toimintatuotot ylittyivät 0,35 milj. euroa, toteu-
tuman ollessa 102,1 %. Toimintatuottojen ylityk-
seen vaikutti mm. Kotokartanon tilojen vuokraus

Sipoon kunnalle 1.5.2022 alkaen sekä Paloase-
man väistötilojen vuokraus ajalle 8.8.-31.12.2022
Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle.

Toimintakulut ylittyivät 0,37 milj. euroa. Toimin-
takulujen ylitykset johtuivat pääosin hinnan nou-
suista etenkin energian sekä polttoaineiden
osalta. Lisäksi paloaseman väistötilojen vuokraku-
luja ei oltu budjetoitu.

Talousarvioon tehtiin lisäyksiä tilikauden aikana
toimintatuottoihin 0,22 milj. euroa ja toimintaku-
luihin 0,31 milj. euroa, jolloin toimintakate väheni
0,09 milj. eurolla.

Toimitilapalvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	17 416 626	16 334 148	220 000	16 554 148	16 905 919	102,1 %	351 771
Toimintakulut	-6 777 126	-6 916 219	-310 000	-7 226 219	-7 601 803	105,2 %	-375 584
Toimintakate	10 639 500	9 417 929	-90 000	9 327 929	9 304 115	99,7 %	-23 814
Poistot ja arvonalentu- miset	-4 755 290	-4 610 610		-4 610 610	-4 155 527	90,1 %	455 083
Tilikauden tulos	5 884 210	4 807 319	-90 000	4 717 319	5 148 588	109,1 %	431 269

Ateria- ja puhtauspalvelut

Tulosalueen toiminta-ajatus

Tulosalueen palveluajatus on itsenäisesti tuottaa
ja kehittää laadukkaasti kunnan ateria- ja puhtaus-
palveluja. Kaikki tulosalueen palvelut on tuotettu
1.7.2021 alkaen omana työnä.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Ateria- ja puhtauspalvelujen toimintakate ylittyi
muutettuun talousarvioon nähden 0,19 milj. eu-
roa toteutuman ollessa 139 %.

Ateriapalvelujen toimintatuottojen osuus jäi
suunniteltua pienemmäksi 0,45 milj. euroa toteu-
tuman ollessa 90 %. Puhtauspalvelujen osuus
kasvoi 0,06 milj. eurolla toteutuman ollessa 104,5
%. Yhtenä merkittävä syynä tulojen kasvuun oli
Keusoten kohteiden jatkuminen loppuvuoteen
2022.

Raaka-aineiden ja tarvikkeiden saatavuuteen liit-
tyvät haasteet kasvoivat loppuvuoden aikana.

Henkilöstöresurssiin, etenkin sijaisten saatavuuteen liittyvät haasteet jatkuivat koko vuoden 2022 ajan.

Toimintakulut alittuivat muutettuun talousarvioon nähden 0,58 milj. eurolla. Henkilöstökuluissa säästettiin 0,09 milj. euroa toimintaa tehostamalla. Lisäksi palveluiden ostoissa ja muissa toimintamenoissa säästöä kertyi 0,49 milj. euroa. Ateria- ja puhtauspalvelujen tuottaminen kunnan omana toimintana on osoittautunut sekä toiminnallisesti, että taloudellisesti kannattavaksi ratkaisuksi.

Ravitsemuspalvelujen kustannuksiin talousarviossa 2022 arvioitu euromäärä oli toteumaan

nähdessä liian suuri. Vuosi 2022 oli ateria- ja puhtauspalvelujen oman toiminnan osalta ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Elintarvikkeiden osuus toteutui hyvin lähelle talousarviota, toteuman ollessa 94,4 %.

Ateriapalvelujen suoritehinnoittelua päivitettiin edellisen vuoden 2021 hinnoitteluun nähden. Sisäinen ateriapalvelujen hinnoittelu tehdään ajantasaisesti toteutuneilla suoriteluilla aikaisemman keskiarvon sijaan. Säästö näkyy positiivisena ja tarkentuneena tuloksena myös muiden palvelualueiden ateriakustannusten toteutuksessa ja seurannassa.

Ateria- ja puhtauspalvelut

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	5 401 057	5 723 637		5 723 637	5 336 756	93,2 %	-386 881
Toimintakulut	-5 045 540	-5 228 358		-5 228 358	-4 648 317	88,9 %	580 041
Toimintakate	355 517	495 279		495 279	688 440	139,0 %	193 161

Kuntatekniikka

Tulosalueen toiminta-ajatus

Kuntatekniikan palveluajatus on ylläpitää ja rakentaa turvallisia liikenneväyliä, liikuntapaikkoja sekä puisto- ja leikkialueita ja vastata talous- ja puistometsien hoidosta.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Kuntatekniikan toimintakate ylittyi 0,31 milj. euroa toteutuman ollessa 112,5 %.

Toimintatulot ylittyivät 0,15 milj. euroa, joka johtui varikon sisäisistä kuljetustuloista, joita ei oltu budjetoitu.

Toimintakulut ylittyivät 0,47 milj. euroa. Luminen ja normaalia pidempi talvi 2021 - 2022 sekä joulukuun runsaslumisuu nosti useiden osa-alueiden kustannuksia. Ostopalveluja hankittiin tavanomaista enemmän katujen auraukseen. Myös

oman palvelutuotannon kustannukset kasvoivat polttoaineiden, palkka- ja kalustokustannusten osalta. Ukrainan sota aiheutti erityisesti polttoaineiden ja sähkön merkittävän kallistumisen. Häiriötilanteisiin varautuminen on myös kasvattanut tulosalueen käyttötalouden kustannuksia.

Tulosalueen henkilöstössä oli merkittäviä muutoksia. Rekrytointiprosesseja oli kuntatekniikan päällikön viran ja viheraluemestarin toimen täyttämiseksi. Uusi tiemestari aloitti tammikuussa. Keskeisten henkilöiden vaihtuvuudesta johtuen tulosalueen toiminnan kehitystyötä ja organisointia on tarpeen tulevaisuudessa jatkaa. Toimisto-insinööri siirtyi kuntatekniikan organisaatioon tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset- tulosalueelta.

Kuntatekniikka

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	646 635	369 900	130 000	499 900	653 893	130,8 %	153 993
Valmistus omaan käyttöön	17 499				4 553		4 553
Toimintakulut	-3 258 677	-2 671 985	-320 000	-2 991 985	-3 462 533	115,7 %	-470 548
Toimintakate	-2 594 544	-2 302 085	-190 000	-2 492 085	-2 804 087	112,5 %	-312 002

Kuntakehityspalvelut

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

Tulosalueen toiminta-ajatus

Vastaa rakennustoiminnan ja rakennetun ympäristön viranomaisohjauksesta ja -valvonnasta. Vastaa kuntakehityksestä ja ”kaupunkikuvasta”, yleis- ja asemakaavojen laatimisesta, kartasto- ja kiinteistötekniisten ja maapoliittisten asioiden valmistelusta sekä yhdyskuntarakenteen kehittämisestä. Kaavoituksen ja rakennusvalvonnan tavoitteena on turvallisen, terveellisen, hyvän ja toimivan elinympäristön aikaansaaminen. Vastaa MAL-tulosalueelle kuuluvista kunnan joukkoliikennetehävistä ja antaa joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena lausunnot ja päätökset. Vastaa MAL-tulosalueelle kuuluvista kuntakonsernin asuntoasioiden suunnittelusta, koordinoinnista ja kehittämisestä sekä näihin liittyvistä viranomais-tehtävistä. Lisäksi seuraa Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminnan ja tavoitteiden toteutumista.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Kuntakehityspalveluissa on ollut etenkin kaavoituksessa rekrytointivaikeutta ja siten henkilöstövajetta. Yleiskaavainsinööri aloitti työssään 1.6.2022 ja asemakaavainsinöörin tehtävä oli täyttämättä koko vuoden 2022. Lisäksi muita lyhyempiä vapaita henkilöstössä. Henkilöstökuluissa tuli säästöjä noin 6 %.

Maankäytön toiminnanohjausjärjestelmän hankintapäätös oli kunnanhallituksen päätettävänä 28.3.2022. Tavoitteen mukaisesti uusi yhtenäinen

ohjelmisto kaavoituksen, rakennusvalvonnan sekä kiinteistö- ja mittauspalveluiden ohjelmisto otettiin pääosin käyttöön vuoden 2022 aikana. Lisäkulua tuli hieman loppuvuoden osalle, kun kaksi järjestelmää oli tietojen siirron ajan samanaikaisesti käytössä.

Merkittävin rakennuslupa, tulolisäys ja rakennushanke oli Tokmannin kerrosalaltaan yli 55 000 m²:n suuruinen logistiikkakeskus Kapulin alueelle. Kapuli 5:n asemakaavatyö on vaatinut lisäselvityksiä ja kaavaehdotus on hyväksytty nähtäville lausuntoja varten kunnanhallituksessa 26.9.2022.

Koko kunnan yleiskaavaluonnoksesta saatiin paljon palautetta ja työn jatkamisesta linjattiin kunnanhallituksessa loppuvuodesta 2022 keskeimpänä, että laaditaan koko kunnan strateginen yleiskaava ja sen esitystapaa pelkistään sekä luovutaan emätilaperiaatteen päivittämisestä saadun palautteen perusteella.

Kunta on vuokrannut Kapulin alueelta korttelin 2315 Kiinteistöosakeyhtiö Tokmannin Moreenille ja Retail Property Investment Oy:lle. Kyseessä on merkittävä rakennushanke ja kaavatyötä tehdään vuokralaisten tulevien laajennussuunnitelmia varten. Sopimukseen liittyvänä kunnalle tullut kustannus oli viereisen ja tontin alueella olevan 110 kv –sähkölínjan siirtotyöt, joista tehtiin hankintapäätös tekninen- ja elinvoimalautakunnassa. Línjan siirron kustannukset kirjautuvat maanhankintaan ja Nivos toteutti muutokset. Lisäksi rakennustyömaan käynnistyessä tuli ilmi, että

esirakennetun tontin alueella oli jäänyt pintamaita täyttöjen alle. Aiheesta käydään tarkemmat selvitykset ja neuvottelut.

Joukkoliikenne

Pääosa ELY:n tukeman joukkoliikenteen uudesta sopimuskaudesta alkoi syksyllä 2022. Sopimuksen hintataso on kokonaisuudessaan hieman aiempaa kalliimpi. Täysin verrannollisia hinnat eivät ole, sillä vuoroihin on tehty jonkin verran muutoksia. Joukkoliikenteen kustannuspaikalle on korjattu kohdistettavaksi kunnan ostamien ostovuorojen kaikille avoimen joukkoliikenteen osuus kustannuksista. Lisäksi indeksikorotukset ovat nostaneet joukkoliikenteen kustannuksia.

Kokonaisuudessaan joukkoliikenteen kuluissa ylitys oli noin 0,08 milj. euroa.

Kuntakehityspalveluiden tulokertymä vuonna 2022 oli hyvä ja ylitti talousarvion 0,09 milj. eurolla lähes 7 %:lla. Merkittävimmät lisätulot saatiin rakennuslupamaksuissa ja maanvuokratuloissa indeksitarkistusten johdosta. Vastaavasti merkittävin alitus oli maankäyttösopimusten jaksotuksiin sidotun Roinilantien kunnallistekniikan rakentamisen viivästyminen.

Kokonaisuudessaan maankäytön, asumisen ja liikenteen tulosalueen vuoden 2022 toimintakate oli pääosin talousarvion mukainen ja lisätulot sekä henkilöstösäästöt kompensoivat muutamat palvelujen ostojen nousseet kustannukset.

Maankäyttö, asuminen ja liikenne

	TP 2021	TA 2022	MUUTOS	MTA 2022	TP 2022	TOT %	Poikkeama
Toimintatuotot	1 096 688	1 349 000		1 349 000	1 437 793	106,6 %	88 793
Toimintakulut	-1 872 164	-1 930 685		-1 930 685	-1 981 703	102,6 %	-51 018
Toimintakate	-775 476	-581 685		-581 685	-543 909	93,5 %	37 776

3.4 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ohessa esitellään Mäntsälän kunnan tuloslaskelman toteutuminen vuodelta 2022 sisältäen ulkoiset ja sisäiset menot ja tulot.

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	6 686 800	130 000	6 816 800	6 678 751	-138 049
MAKSUTUOTOT	2 409 500	0	2 409 500	2 194 878	-214 622
TUET JA AVUSTUKSET	916 000	975 393	1 891 393	2 086 308	194 915
MUUT TOIMINTATUOTOT	19 864 559	220 000	20 084 559	20 728 371	643 812
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	29 876 859	1 325 393	31 202 252	31 688 308	486 056
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN YHTEENSÄ	0	0	0	4 553	4 553
HENKILÖSTÖKULUT	-37 017 214	377 836	-36 639 378	-37 270 096	-630 719
PALKAT JA PALKKIOT	-29 473 311	339 029	-29 134 282	-29 615 343	-481 061
HENKILÖSIVUKULUT	-7 543 903	38 808	-7 505 095	-7 654 753	-149 658
ELÄKEKULUT	-6 480 803	32 272	-6 448 531	-6 600 261	-151 731
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 063 100	6 536	-1 056 564	-1 054 492	2 073
PALVELUJEN OSTOT	-92 064 285	-4 032 681	-96 096 966	-92 343 820	3 753 146
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 973 908	-314 500	-5 288 408	-5 746 273	-457 864
AVUSTUKSET	-4 289 000	-481 048	-4 770 048	-4 165 578	604 470
MUUT TOIMINTAKULUT	-15 990 963	0	-15 990 963	-16 295 228	-304 265
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-154 335 370	-4 450 393	-158 785 763	-155 820 995	2 964 768
TOIMINTAKATE	-124 458 511	-3 125 000	-127 583 511	-124 128 134	3 455 377
VEROTULOT*	96 351 000	3 472 893	99 823 893	99 756 888	-67 005
VALTIONOSUUDET*	34 283 669	1 640 690	35 924 359	35 823 319	-101 040
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ*	1 362 000	-1 638 000	-276 000	107 151	383 151
KORKOTUOTOT	1 750 000	-1 638 000	112 000	211 681	99 681
MUUT RAHOITUSTUOTOT	105 000	0	105 000	366 796	261 796
KORKOKULUT	-473 000	0	-473 000	-455 092	17 908
MUUT RAHOITUSKULUT	-20 000	0	-20 000	-16 235	3 765
VUOSIKATE	7 538 158	350 583	7 888 741	11 559 224	3 670 483
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-8 643 704	0	-8 643 704	-7 662 727	980 977
POISTOT JA ARVONALENTUMISET YHTEENSÄ	-8 643 704	0	-8 643 704	-7 662 727	980 977
TILIKAUDEN TULOS	-1 105 546	350 583	-754 963	3 896 497	4 651 460
POISTOERON MUUTOS	31 000	0	31 000	30 684	-316
VARAUSTEN MUUTOS	0	0	0	-3 000 000	-3 000 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 074 546	350 583	-723 963	927 181	1 651 144

*valtuuston nähden sitovat erät

Kunnan käyttötalouden toteutuma oli selvästi budjetoitua positiivisempi. Talousarviota laadittaessa näkymät vuoden 2022 toteutumaan olivat huomattavasti heikommat. Talousarvio laadittiin 1,07 milj. euroa alijäämäiseksi. Verorahoituksen hyvä kehitys tilikaudella, Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän odotettua parempi toteutuma, sekä säästöt toimintakuluissa käänsivät kunnan talouden selvästi positiiviseksi ja tilikauden tulos oli 3,9 milj. euroa ylijäämäinen.

Toimintatuotot ylittivät (toteutuma 101,6 %) ja toimintamenot alittivat (toteutuma 98,1 %) talousarvion.

Alkuperäisessä vuoden 2022 talousarviossa kunnan toimintakate oli -124,5 milj. euroa ja vuosikate oli 7,5 milj. euroa. Talousarviovuoden aikana tehtiin määrärahamuutoksia, joiden nettovaikutus toimintakatteeseen oli -3,1 milj. euroa ja vuosikatteen +0,35 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2022 toimintakate koheni talousarviosta ja oli -124,1 milj. euroa ja vuosikate nousi talousarviossa ennakoidusta 11,6 milj. euroon.

Kunnalle tilitettiin kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistö-verotuottoa yhteensä 99,7 milj. euroa (toteutuma 100 %). Verokertymä ylitti alkuperäisen talousarvion 3,4 milj. eurolla.

Valtionosuudet toteutuivat 0,3 milj. euroa alle talousarvion (toteutuma 99,7 %). Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin tuli tammikuussa 2023 oikaisupäätös, joka kohdistui erityisesti lukion oppilasmäärän vähentymiseen, joka pienensi valtionosuuskertymää.

Rahoitustuotoissa ja -kuluissa tilinpäätöksen toteutuma oli 0,1 milj. euroa, kun alkuperäinen talousarvio oli 1,3 milj. euroa. Rahoitustuottoihin sisältyy korkotuottoja kunnan antamista lainoista ulkopuolisille mm. Nivos Oy:lle 1,7 milj. euroa, jonka vuoksi rahoitustuotot- ja kulut netto on

kunnassa positiivinen. Alkuperäisessä talousarviossa oli Nivos Oy:n pääomalainan tuottoja 1,6 milj. euroa, joka päätettiin jättää perimättä osana Nivos Oy:n tukitoimenpiteitä. Korkokuluissa ei ole merkittäviä muutoksia tilikaudella, vaikka lainanhoitokustannukset ovat kasvaneet, koska kunnan lainat on yli 80 prosenttisesti suojattu koronavaihtosopimuksin ja kiinteäkorkoisilla lainoilla.

Suunnitelman mukaisia poistoja on tehty tilikaudella ja aikaisempina tilikausina tehdyistä investoinneista 7,7 milj. euroa, joka oli n. 0,98 milj. euroa talousarviossa arvioitua vähemmän. Tilikaudella ei tarvinnut tehdä merkittäviä lisäpoistoja, joita edellisillä tilikausilla on toteutettu n. 6 milj. eurolla.

Tilin nimi	Alkup. TA 2022	TA muutokset	Muutettu TA 2022	TP 2022	Poikkeama
Verotulot	96 351 000	3 472 893	99 823 893	99 756 888	-67 005
Kunnan tulovero	83 738 000	1 591 000	85 329 000	84 963 120	-365 881
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 461 000	1 478 434	5 939 434	6 239 525	300 091
Kiinteistövero	8 152 000	403 459	8 555 459	8 554 243	-1 216

	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo (1000)€	Muutos %	Verotulo €
Verovuosi 2017	20,5	339 111	-1,6	69 518
Verovuosi 2018	20,5	349 852	3,2	71 720
Verovuosi 2019	20,5	362 853	3,7	74 385
Verovuosi 2020	20,5	371 854	2,5	76 230
Verovuosi 2021	21,0	389 274	4,7	81 748
Verovuosi 2022**	21,0	406 076	4,3	85 276

Vuonna 2022 (**tieto ei vielä lopullinen) kunnallisverotettavat tulot kasvoivat 4,3 % ja olivat asukasta kohden 19 434 euroa

Tilinpäätöksen osalta muutetussa talousarviossa ei merkittävää poikkeamaa

Tilin nimi	Alkup. TA 2022	TA muutokset	Muutettu TA 2022	TP 2022	Poikkeama
Valtionosuudet	24 943 637	1 558 665	26 502 302	25 366 748	-1 135 554
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus ml. tasaukset	23 661 189	1 126 548	24 787 737	23 753 222	-1 034 515
Verotuloihin perustuva valtionosuus	3 637 043	177 924	3 814 967	3 814 966	-1
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 256 225	155 823	-2 100 402	-2 201 441	-101 039
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	-98 370	98 370	0	0	0
Verotulomenetysten korvaus	9 340 032	82 025	9 422 057	10 456 571	1 034 514
Yhteensä	34 283 669	1 640 690	35 924 359	35 823 319	-101 040

3.5 Investointiosan toteutuminen

Käyttöomaisuuden myynnit ja ostot

Maa-alueiden hankintaan varattu määräraha talousarviomuutoksen jälkeen 0,85 milj. euroa toteutui lähes kokonaan. Maanostoa tehtiin yhteensä 5,3 ha, josta raakamaata 4,6 ha. Maanostot sisälsivät myös rakennusten ostoja (kuvataiteilija Varjan ateljee sekä Porvoontie 33 oston). Lisäksi Tokmannille vuokratun Kapulin korttelista 2315 tontin 110 kv -sähkölínjan muutostöiden kustannukset ovat kirjautuneet maanhankintakuluihin. Yhteensä maanhankintaan käytettiin rahaa 0,83 milj.euroa. Maa-alueiden myyntiä tapahtui yhteensä noin 1,71 miljoonalla eurolla, josta myyntivoittoa noin 1,6 milj. euroa ja hankintameno osuutta noin 0,14 milj. euroa.

Aineeton käyttöomaisuus

Tilikauden aikana myytiin Aurinkorinteen osakkeet 0,02 milj. eurolla, joka oli osana Mäntsälä 2026-ohjelmaa.

Sivistys- ja hyvinvoinnin irtaimisto

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden irtaimen käyttöomaisuuden määräraha 0,915 milj. euroa toteutui 89 %, toteutuman ollessa 0,82 milj. euroa. Muilta osin hankinnat toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Ehnroosin koulun ensikertaisen kalustamisen osalta määrärahaa jäi käyttämättä 0,09 milj. euroa.

Talonrakennusinvestoinnit

Ehnroosin koulu

Ehnroosin koulun rakennushanke toteutui aikataulun mukaisesti. Leasing-rahoitusjärjestelmässä investoinnin kustannukset olivat 4,11 milj. euroa vuonna 2022. Rakennushanke kokonaisuutena on toteutumassa sille varatun leasing-rahoituksen 18,0 milj. euron puitteissa. Hanke jatkuu piharakentamisen osalta vuonna 2023.

Koskenrannan päiväkotia Amandaa

Koskenrannan päiväkotia Amandan rakennushanke käynnistyi 2021 jatkuen suunnitelmavuonna 2022. Harjannostajaisia vietettiin 20.5.2022. Taloudellinen toteuma alittui budjetoidusta loppuvuoden rakennusvaiheen edettyä ennakoitua hitaammin ja maksuerien jaksottuessa vuodelle 2023.

Ehnroosin ja Amandan rakennushankkeet ovat monivuotisia ja jatkuvat vuoteen 2023. Hankkeiden valmistuttua niistä tehdään jälkilaskelmat kokonaisuutena.

Hankesuunnitelmat

Myllymäen koulun hankesuunnitelma valmistui 2021 ja se hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 21.3.2022 § 20.

Vesiliikuntakeskuksen hankesuunnitelma valmistui 2021 ja se hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 13.6.2022 § 52.

Rakennusten perus- ja sisäilmakorjaukset

Rakennusten peruskorjauksiin oli budjetoitu talousarviomuutoksen jälkeen 0,87 milj. euroa ja toteuma oli 0,75 milj. euroa. Peruskorjauksissa toteutettiin kunnantalon julkisivukorjauksia ja lämmönjakopaketin uusinta sekä IV-koneen jäähdytyksen muutostyö sekä kiinteistöautomaatiikan päivitystä, joka jatkuu vielä vuonna 2023.

Lisäksi Anttilan päiväkodin leikki- ja piha-alue kunnostettiin, samoin Riihenmäen koululla tehtiin piha-alueelle koripallopelialue. Hepolan koulun vesikaton korjaus toteutui määräajassa ja taloudellinen toteuma alitti hankkeelle varatun määrärahan ja hanke valmistui sovituissa määräajassa.

Sisäilmakorjauksiin oli varattu talousarviomuutosten jälkeen 0,2 milj. euroa, josta toteutui 0,15 milj. euroa. Investoinnit kohdistuivat Kotokartanon,

Myllymäen- ja Hepolan koulujen sisäilmakorjauksiin.

Energiansäästötoimenpiteet

Energiansäästötoimenpiteisiin oli varattu 0,26 milj. euroa. Sääksjärven koulun lämmitystapa muutoksen hankinta keskeytettiin liian suurten hankintakustannusten vuoksi. Käyttämättä jäänyt määräraha siirrettiin Anttilan päiväkodin ja paloaseman kaasulämmityksen muuttamiseksi kaukolämpöön. Lisäksi matkahuollon öljylämmitys muutettiin ilmavesilämpöpumpulle ja kiinteistöjen pihavalaistusta muutettiin Led-valoiksi.

Kuntatekniikka

Kuntatekniikan investointikohteet toteutuvat pääsääntöisesti talousarvion mukaisesti. Investointiosan toimintamenot jäivät 0,56 milj. euroa alle talousarvion. Suurimmat investointikohteet olivat Lempivaara 3:n ja Roinilanpellon alueen katujen ja vesihuollon rakentaminen. Alitus johtui pääosin

investointikohteiden keskeneräisyydestä tilikauden päättyessä.

Roinilanpellon alueen katu- ja vesihuollon rakennustyö keskeytyi joulukuussa ja hanketta jatketaan vuonna 2023. Rautatieaseman pyöräkatosten rakentamisessa oli viivettä, eikä se valmistunut määräajassa. Hanketta jatketaan vuonna 2023. Tekojälälaitteiston rakentamisessa viivästystä aiheutui komponenttipulasta ja logistisista vaikeuksista. Tilikauden päättyessä urakka oli lähes valmis.

Investointikohteita oli kaikkiaan 21 kpl ja omana työnä toteutettiin Hyökännummen alueen kuivatus- ja Linnala II alueen hankkeet. Avustuksia investointihankkeille kirjautui yhteensä 0,34 milj. euroa.

Teknisen toimialan irtaimisto

Teknisten ja elinvoimapalvelujen irtaimen investointiosuuden määräraha toteutui 0,14 milj. eurolla toteuman ollessa 46 %. Määrärahaa jäi käyttämättä yhteensä 0,17 milj. euroa.

		Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2022	TA muutokset 2022	TA muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama	Tot %
Kunnanhallitus								
Kiinteä omaisuus								
Maa-alueiden hankinta	Menot		-700 000	240 000	-460 000	-439 636	20 364	96 %
Kapuli/Kortteli 2315	Menot			-390 000	-390 000	-388 789	1 211	100 %
Maa-alueiden myynti	Tulot		300 000		300 000	143 424	-156 576	48 %
Kiinteä omaisuus yhteensä	N Netto		-400 000	-150 000	-550 000	-685 002	-135 002	125 %
Osakkeiden hankinta	Menot					-3 126	-3 126	
Osakkeiden myynti	Tulot					21 316	21 316	
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	N Netto					18 190		
Kunnanhallitus yhteensä	Menot		-700 000	-150 000	-850 000	-831 551	18 449	98 %
	Tulot		300 000		300 000	164 739	-135 261	55 %
	N Netto		-400 000	-150 000	-550 000	-666 812	-116 812	121 %
Investoinnit								
		Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2022	TA muutokset 2022	TA muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama	Tot %
Sivistys- ja hyvinvointikunta								
Irtain omaisuus								
Tilojen kalustaminen								
Vaarojen ja riskien arvioinnin muk. investointitarp.	Menot		-60 000		-60 000	-56 114	3 886	94 %
Iltapäivätoiminnan ja uuden opetussuunnitelman mukainen	Menot		-15 000		-15 000	-14 937	63	100 %
Ehnoosin koulun ensikertainen kalustaminen	Menot		-840 000		-840 000	-746 995	93 005	88,9 %
	Menot							
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta yhteensä	Menot		-915 000		-915 000	-818 046	96 954	89 %
	Tulot							
	N Netto		-915 000		-915 000	-818 046	96 954	89 %

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2022	TA muutokset 2022	TA muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama	Tot %
Tekninen- ja elinvoimalautakunta								
Talonrakennus								
Koulurakennus								
Ehnroosin koulu toteutetaan leasingrahoituksella	N	Menot -18 000 000	-3 400 000		-3 400 000	-4 110 000	-710 000	120,9 %
Päiväkotirakennus								
Päiväkotikoti Amandan uudisrakennus	N	Menot -6 880 000	-2 600 000	-1 100 000	-3 700 000	-3 562 970	137 030	96,3 %
Rakennusten korjaukset/ sisäilmakorj.								
Terveyskeskuksen sisäilmakorjaus	Menot		-50 000	50 000				
Kotokartanon sisäilmakorjauksia	Menot		-50 000		-50 000	-30 768	19 232	61,5 %
Hepolan koulun sisäilmakorjaukset	Menot		-100 000		-100 000	-109 803	-9 803	109,8 %
Hepolan koulun lisärakennus	Menot		-50 000	50 000				
Myllymäen koulun sisäilmakorjaukset	Menot		-50 000		-50 000	-12 156	37 844	24,3 %
Rakennusten korj./ sisäilmakorj. yht*	N	Menot	-300 000	100 000	-200 000	-152 726	47 274	76 %
Peruskorjaukset								
Hepolan koulun peruskorjaus	N	Menot -9 000 000	-70 000	70 000				
Hepolan koulun vesikatkonkorjaus	N	Menot -1 440 000	-1 380 000	200 000	-1 180 000	-1 144 349	35 651	97,0 %
Myllymäen kouluhanke	N	Menot -5 670 000	-200 000	200 000		-13 838	-13 838	
Kunnantalon lämmönjakopaketin uusinta, perussäätö	Menot		-90 000		-90 000	-76 989	13 011	85,5 %
Kunnantalon IV-koneen jäähdytyksen uusinta	Menot		-110 000		-110 000	-39 724	70 276	36,1 %
Kunnantalo (julkisivukorjaukset)	Menot		-350 000	70 000	-280 000	-273 306	6 694	97,6 %
Autojen sähkölatauspaikkojen rakentaminen	Menot		-50 000		-50 000	-76 640	-26 640	153,3 %
Kiinteistöautomaatiikan päivitys uudempaan versioon	Menot		-140 000		-140 000	-110 953	29 047	79,3 %
Seurojentalo	Menot		-130 000	50 000	-80 000	-67 486	12 514	84,4 %
Paloaseman väistötilan perustaminen	Menot			-30 000	-30 000		30 000	
Anttilan PK leikki- ja piha-alueen kunnostus	Menot			-80 000	-80 000	-97 873	-17 873	122,3 %
Riihimäen koulun pihamuutokset ja kalusteet	Menot			-60 000	-60 000	-82 595	-22 595	137,7 %
Peruskorjaukset yhteensä*	N	Menot	-2 520 000	420 000	-2 100 000	-1 983 753	116 247	94 %
Energiansäästötoimenpiteet								
Kiinteistöjen piha-alueiden valaistuksen uusinta led-valoiksi	Menot		-50 000	-30 000	-80 000	-22 396	57 604	28,0 %
Led-valaistuksen uusinta						-99 836		
Energiansäästötoimenpiteet						-84 172		
Sääksjärven koulun lämmitystapamuutos maalämmölle	Menot		-120 000	120 000				
Anttilan päiväkodin lämmitystapamuutos	Menot			-60 000	-60 000	-66 074	-6 074	110,1 %
Paloaseman lämmitystapamuutos	Menot			-60 000	-60 000	-43 872	16 128	73,1 %
Matkahuollon rakennuksen energiatehokkuuden parantaminen	Menot		-60 000		-60 000	-35 750	24 250	59,6 %
Energiansäästötoimenpiteet yht.	N	Menot	-230 000	-30 000	-260 000	-352 101	-92 101	135 %
Talonrak. yhteensä (ilman leasingrah.)								
	Menot		-5 650 000	-610 000	-6 260 000	-6 051 550	208 450	97 %
	Tulot							
	N	Netto	-5 650 000	-610 000	-6 260 000	-6 051 550	208 450	97 %

Investoinnit		Kustannus- arvio ja muutokset	TA 2022	TA muutokset 2022	TA muutosten jälkeen	Toteuma 31.12.2022	Poikkeama	Tot %
Kuntatekniikka								
Alueet mm. teollisuus ja infra								
Kunnallistekniikan suunnittelutyöt	Menot		-150 000		-150 000	-236 072	-86 072	157,4 %
Lempivaara (Kapuli III)	Tulot			200 000	200 000	249 941		
Lempivaara (Kapuli III)	N Menot	-1650000	-500 000	-370 000	-870 000	-807 075	62 925	92,8 %
Linnala II alue	N Menot	-500 000	-100 000	-100 000	-200 000	-212 155	-12 155	106,1 %
Hyökännummen alueen kuivatus	N Menot	-400 000	-150 000		-150 000	-84 266	65 734	56,2 %
Pienet liikenneturvallisuustoimenpiteet	Menot		-50 000		-50 000	-40 278	9 723	80,6 %
Roinilanpellon alue	N Menot	-750000	-500 000	53 000	-447 000	-362 074	84 926	81 %
Antintien hulevesiviemärinti	Menot		-200 000	-150 000	-350 000	-375 545	-25 545	107 %
Moreenikadun- ja kujan rakentaminen	Menot			-300 000	-300 000	-198 956	101 044	66 %
Alueet mm. teollisuus ja infra yhteensä	N Menot		-1 650 000	-867 000	-2 517 000	-2 316 419	200 581	92 %
Kevytliikenne								
Ullantien kevyen liikenteen väylä	Menot		-450 000		-450 000	-324 002	125 998	72,0 %
Nordenskiöldintien järjestelyt Ehnroosin koululla	Menot		-300 000		-300 000	-338 488	-38 488	112,8 %
Rautatieaseman pyöräkatoksen rakentaminen	Menot			-200 000	-200 000	-179 027	20 973	89,5 %
Rautatieaseman pyöräkatoksen rakentaminen	Tulot			100 000	100 000		-100 000	
Kevyt liikenne yhteensä	N Menot		-750 000	-200 000	-950 000	-841 517	108 483	89 %
Liikenne								
Päällystystyöt	Menot		-200 000		-200 000	-180 969	19 031	90,5 %
Katuvalaistus	Menot		-100 000		-100 000	-75 820	24 180	75,8 %
Pienet täydennysrakennuskohteet	Menot		-100 000		-100 000	-41 364	58 636	41,4 %
Apposen alue	Menot		-50 000		-50 000	-37852	12 148	75,7 %
Viertolantie	Menot		-300 000		-300 000	-290 983	9 017	97,0 %
Liikenne yhteensä	N Menot		-750 000		-750 000	-626 987	123 013	84 %
Puistot ja leikkipaikat								
Mäntsälänjoen kunnostussuunnitelma	Menot	-1 400 000	-300 000		-300 000	-87 979	212 021	29,3 %
Oinaanpolun leikkipuisto	Menot		-60 000		-60 000	-96 035	-36 035	160,1 %
Hirvihaaran hiihtokeskuksen silta	Tulot			90 000	90 000	85 500		
Hirvihaaran hiihtokeskuksen silta	Menot		-200 000		-200 000	-277 539	-77 539	138,8 %
Tekojään jäädytyslaitteiston uusiminen	Menot		-350 000		-350 000	-322 337	27 663	92,1 %
Puistot ja leikkipaikat yhteensä	N Menot		-910 000		-910 000	-783 889	126 111	86,1 %
Kuntatekniikka yhteensä								
	Menot		-4 060 000	-1 067 000	-5 127 000	-4 568 812	558 188	89,11
	Tulot			390 000	390 000	335 441	-54 559	86,01
	N Netto		-4 060 000	-677 000	-4 737 000	-4 233 371	503 629	89 %
Teknisen irtain omaisuus								
Keittiöiden kalusto/laitehankinnat (omatuotanto;	Menot		-100 000		-100 000	-27 247	72 753	27,2 %
Siivouspuolen laitehankinnat (omatuotanto;	Menot		-20 000		-20 000	-15 971	4 029	79,9 %
Piha-alueiden ulkoleikkivälineet	Menot		-50 000		-50 000	-40 530	9 470	81,1 %
Toimitilapalveluiden laite- ja kalustohankinnat	Menot		-50 000		-50 000	-35 316	14 684	70,6 %
Kuntatekniikan kone- ja laitehankinnat	Menot		-90 000		-90 000	-23 000	67 000	25,6 %
Irtain yhteensä	N Menot		-310 000		-310 000	-142 063	167 937	46 %
Tekninen lautakunta yhteensä								
	Menot		-10 020 000	-1 677 000	-11 697 000	-10 762 426	934 574	92 %
	Tulot			390 000	390 000	335 441	-54 559	86 %
	N Netto		-10 020 000	-1 287 000	-11 307 000	-10 426 985	880 015	92 %
Bruttoinvestoinnit								
Rahoitusosuudet investointimenoihin	Tulot			390 000	390 000	335 441	-54 559	
Leasingrahoitteiset investoinnit (käyttötalous)			-3 400 000		-3 400 000	-4 110 000	-710 000	121 %
Käyttöomaisuuden myynnit	Tulot		300 000		300 000	164 739	-135 261	55 %
KUNNAN NETTOINVESTOINNIT YHTEENSÄ	Netto		-14 735 000	-1 437 000	-16 172 000	-16 021 842	150 157	99 %
NETTOINVESTOINNIT ILMAN LEASINGRAH. HANKKEITA	Netto		-11 335 000	-1 437 000	-12 772 000	-11 911 842	860 157	93 %

3.6 Rahoitusosan toteutuminen

Kunnan vuosikate oli 3,7 milj. euroa muutettua talousarviota parempi ja kunta pystyi rahoittamaan investoinnit lähes kokonaisuudessaan tulorahoituksella.

Mäntsälän kunnan bruttoinvestoinnit olivat tilikaudella 12,4 milj. euroa, alittaen 1 milj. eurolla muutetun talousarvion.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli 0,36 milj. euroa negatiivinen ja 4,5 milj. euroa muutettua talousarviota parempi.

Antolainoja ei myönnetty tilikaudella. Antolainoja lyhennettiin 0,25 milj. eurolla.

Pitkäaikaista lainaa nostettiin suunnitellusti 24,6 milj. euroa ja samalla vähennettiin lyhytaikaisia kuntatodistuslainoja 16 milj. eurolla ja lyhennettiin pitkäaikaisia lainoja 11 milj. euroa. Lainakan-
taa pystyttiin pienentämään 2,4 milj. euroa.

Tiliniemi	TA 2022	muutos	MTA 2022	TP 2022	Poikkeama
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta	6 078 158,00	350 582,99	6 428 740,99	9 910 289,86	3 481 548,87
Vuosikate	7 538 158,00	350 582,99	7 888 740,99	11 559 223,87	3 670 482,88
Tulorahoituksen korjauserät	-1 460 000,00		-1 460 000,00	-1 648 934,01	-188 934,01
Investointien rahavirta	-9 875 000,00	-1 437 000,00	-11 312 000,00	-10 265 766,04	1 046 233,96
Investointimenot	-11 635 000,00	-1 827 000,00	-13 462 000,00	-12 412 022,36	1 049 977,64
Rahoitusosuudet investointimenoihin		390 000,00	390 000,00	335 441,00	-54 559,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 760 000,00		1 760 000,00	1 810 815,32	50 815,32
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 796 842,00	-1 086 417,01	-4 883 259,01	-355 476,18	4 527 782,83
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset*	150 000,00	0,00	150 000,00	245 076,24	95 076,24
Antolainasaamisten vähennykset muilta	150 000,00	0,00	150 000,00	245 076,24	95 076,24
Lainakannan muutokset*	3 661 000,00	0,00	3 661 000,00	-2 429 122,48	-6 090 122,48
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000 000,00	0,00	25 000 000,00	24 629 027,00	-370 973,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 795 000,00	0,00	-10 795 000,00	-11 058 149,48	-263 149,48
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-10 544 000,00	0,00	-10 544 000,00	-16 000 000,00	-5 456 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				-349 160,30	-349 160,30
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				-885,00	-885,00
Vaihto-omaisuuden muutos				1 106,76	1 106,76
Saamisten muutos				-961 845,36	-961 845,36
Korottomien velkojen muutos				612 463,30	612 463,30
Vaikutus maksuvalmiuteen	14 158,00	-1 086 417,01	-1 072 259,01	-2 888 682,72	-1 816 423,71

*valuustoon nähden sitovat erät

3.7 Yhteenvedo valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisvertailusta

	sito- vuus N	TA 2022	TA muutos	TA muutettu 2022	Toteutuma 31.12.2022	Poikkeama TAM 2022 vs. Toteuma 2022
N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio						
KÄYTTÖTALOUSOSA						
Hallintopalvelut						
Yleishallinto	N	311	-205	106	233	126
Tukipalvelut	N	-4 890	-100	-4 990	-5 365	-375
Sosiaali- ja tervetyspalvelut(KEUSOTE)	N	-71 494	-3 500	-74 994	-71 799	3 195
Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos	N	-1 916		-1 916	-1 508	408
Keski-Uudenmaan Ympäristöpalvelut	N	-531		-531	-458	73
TE- ja maahanmuuttopalvelut	N	-2 124		-2 124	-2 767	-642
Maaseutuhallintopalvelut	N	-96		-96	-71	25
		-80 740	-3 805	-84 545	-81 736	2 809
Tarkastuslautakunta						
Tarkastustoimi	N	-30		-30	-30	1
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut						
Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset	N	-583		-583	-547	36
Opetuspalvelut	N	-31 445	560	-30 885	-31 156	-271
Varhaiskasvatuspalvelut	N	-14 941	400	-14 541	-13 734	807
Elinikäinen oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut	N	-2 921		-2 921	-2 734	188
		-49 890	960	-48 930	-48 171	759
Tekninen ja elinvoimapaalvelut						
Tekninen ja elinvoimapaalvelujen yhteiset	N	-828		-828	-841	-13
Toimitilapalvelut		9 418	-90	9 328	9 304	-24
Toimitilapalvelut = tilikauden tulos	N	4 807	-90	4 717	5 149	431
Ateria- ja puhtauspalvelut	N	495		495	688	193
Kuntatekniikka	N	-2 302	-190	-2 492	-2 804	-312
Maankäyttö, asuminen ja liikenne	N	-582		-582	-544	38
		6 202	-280	5 922	5 804	-118
Toimintakate yhteensä		-124 459	-3 125	-127 584	-124 133	3 451

	sito- vuus N	TA 2022	TA muutos	TA muutettu 2022	Toteutuma 31.12.2022	Poikkeama TAM 2022 vs. Toteuma 2022
N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio						
TULOSLASKELMAOSA						
Verotulot	N	96 351	3 473	99 824	99 757	-67
Valtionosuudet	N	34 284	1 641	35 924	35 823	-101
Rahoitus, netto	N	1 362	-1 638	-276	107	383
Korkotulot		1 750	-1 638	112	212	100
Muut rahoitustulot		105		105	367	262
Korkomenot		-473		-473	-455	18
Muut rahoitusmenot		-20		-20	-16	4
Tuloslaskelmaosa yhteensä		131 997	3 476	135 472	135 687	215

	sito- vuus N	TA 2022	TA muutos	TA muutettu 2022	Toteutuma 31.12.2022	Poikkeama TAM 2022 vs. Toteuma 2022
N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio						
INVESTOINTIOSA						
Kunnanhallitus						
- maa-alueiden hankinta		-700	240	-460	-440	20
- Kapuli/Kortteli 2315			-390	-390	-389	1
- maa-alueiden myynti		300		300	143	-157
Kiinteä omaisuus yhteensä	N	-400	-150	-550	-685	-135
-osakkeiden myynti					-3	-3
-osakkeiden osto					21	21
Aineeton omaisuus yhteensä	N	0	0	0	18	18
Kasvatus- ja sivistyslautakunta						
- irtain omaisuus	N	-915		-915	-818	97
Tekniset palvelut						
-Talonrakennus	N	-5 650	-610	-6 260	-6 052	208
- Elinkaarihankkeet leasing	N	-3 400		-3 400	-4 110	-710
- Kevyt liikenne	N	-750	-200	-850	-842	8
- Alueet, teollisuus ja infra	N	-1 650	-867	-2 317	-2 066	251
- Liikenne	N	-750		-750	-627	123
- Puistot ja leikkipaikat	N	-910		-820	-698	122
- Teknisen toimialan irtain omaisuus	N	-310		-310	-142	168
Investoinnit yhteensä		-14 735	-1 827	-16 172	-16 022	150

	sito- vuus N	TA 2022	TA muutos	TA muutettu 2022	Toteutuma 31.12.2022	Poikkeama TAM 2022 vs. Toteuma 2022
N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio						
RAHOITUSOSA						
Antolainauksen muutokset	N	150		150	245	95
Lainakannan muutokset	N	3 661		3 661	-2 429	-6 090
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		25 000		25 000	24 629	-371
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset		-10 795		-10 795	-7 058	3 737
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-10 544		-10 544	-20 000	-9 456
Rahoitusosa yhteensä		3 811		3 811	-2 184	-5 995

SITOVAT MÄÄRÄRAHAT / TULOARVIO YHTEENSÄ		-3 386	-1 476	-4 472	-6 651	2179
--	--	---------------	---------------	---------------	---------------	-------------

4 Tilinpäätöslaskelmat

4.1 Tuloslaskelma

	TP 2022		TP 2021	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	3 185 151,85		3 064 792,06	
Maksutuotot	2 208 332,39		1 979 577,23	
Tuet ja avustukset	2 046 006,70		1 397 331,06	
Muut toimintatuotot	5 452 456,08	12 891 947,02	5 222 344,45	11 664 044,80
Valmistus omaan käyttöön		4 552,93		17 499,03
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot yhteensä	-29 615 343,24		-28 576 321,38	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-6 600 261,42		-6 482 476,62	
Muut henkilösivukulut	-1 054 491,71		-1 031 823,98	
Palvelujen ostot	-87 528 585,56		-79 532 413,93	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 746 622,54		-4 796 424,91	
Avustukset	-4 165 577,59		-3 882 908,58	
Muut toimintakulut	-2 313 751,46	-137 024 633,52	-2 022 214,12	-126 324 583,52
Toimintakate		-124 128 133,57		-114 643 039,69
Verotulot		99 756 887,62		94 526 477,86
Valtionosuudet		35 823 319,13		34 229 639,97
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	211 681,43		1 821 599,37	
Muut rahoitustuotot	366 796,05		318 788,59	
Korkokulut	-455 092,10		-527 581,21	
Muut rahoituskulut	-16 234,69	107 150,69	-75 607,29	1 537 199,46
Vuosikate		11 559 223,87		15 650 277,60
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 662 727,04		-7 761 140,22	
Kertaluonteiset poistot	0,00		-1 009 439,98	
Arvonalentumiset	0,00	-7 662 727,04	0,00	-8 770 580,20
Tilikauden tulos		3 896 496,83		6 879 697,40
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		30 684,12		30 684,12
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		-3 000 000,00		-6 000 000,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		927 180,95		910 381,52

4.2 Rahoituslaskelma

	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	11 559 223,87		15 650 277,60	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 648 934,01	9 910 289,86	-2 096 462,91	13 553 814,69
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-12 412 022,36		-6 814 399,58	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	335 441,00		120 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 810 815,32	-10 265 766,04	2 119 123,62	-4 575 275,96
Toiminnan ja investointien rahavirta		-355 476,18		8 978 538,73
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0,00		-19 701 600,00	
Antolainasaamisten vähennys	245 076,24	245 076,24	276 253,24	-19 425 346,76
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 629 027,00		20 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 058 149,48		-20 295 079,88	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-16 000 000,00	-2 429 122,48	10 000 000,00	9 704 920,12
Oman pääoman muutokset		0,00		-328 246,76
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-885,00		-17 795,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	1 106,76		1 443,61	
Saamisten muutos	-961 845,36		-2 868 220,62	
Korottomien velkojen muutos	612 463,30	-349 160,30	-287 387,55	-3 171 959,56
Rahoituksen rahavirta		-2 533 206,54		-13 220 632,96
Rahavarojen muutos		-2 888 682,72		-4 242 094,23
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 683 223,99		7 571 906,71	
Rahavarat 1.1.	7 571 906,71	-2 888 682,72	11 814 000,94	-4 242 094,23

4.3 Tase

	2022	2021
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	232 858 665,12	228 722 626,25
I Aineettomat hyödykkeet	1 836 573,81	2 018 944,07
2. Tietokoneohjelmistot	0,00	0,00
3. Muut pitkävaikutteiset menot	1 836 573,81	2 018 944,07
II Aineelliset hyödykkeet	136 800 592,35	132 350 916,87
1. Maa- ja vesialueet	28 870 489,01	28 093 224,03
2. Rakennukset	70 590 930,76	71 669 169,09
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	28 221 341,94	24 736 626,48
4. Koneet ja kalusto	1 417 527,66	1 213 430,36
5. Muut aineelliset hyödykkeet	61 653,07	61 653,07
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 638 649,91	6 576 813,84
III Sijoitukset	94 221 498,96	94 352 765,31
1. Osakkeet ja osuudet	43 430 068,85	43 316 258,96
3. Muut lainasaamiset	48 522 977,78	48 768 054,02
4. Muut saamiset	2 268 452,33	2 268 452,33
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	10 762,77	10 850,75
2. Lahjoitusrahastojen varat	10 762,77	10 850,75
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 145 412,02	12 758 642,79
I Vaihto-omaisuus	89 628,88	90 735,64
1. Aineet ja tarvikkeet	89 628,88	90 735,64
II Saamiset	6 055 783,14	5 096 000,44
Pitkäaikaiset saamiset	10 759,00	10 000,00
3. Muut saamiset	10 759,00	10 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	6 045 024,14	5 086 000,44
1. Myyntisaamiset	1 207 634,21	898 886,89
3. Muut saamiset	742 819,44	699 433,29
4. Siirtosaamiset	4 094 570,49	3 487 680,26
IV Rahat ja pankkisaamiset	4 683 223,99	7 571 906,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ	243 698 063,90	241 492 119,79

VASTATTAVAA

A OMA PÄÄOMA	125 837 110,54	124 909 929,59
I Peruspääoma	53 570 006,79	53 570 006,79
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	71 339 922,80	70 429 541,28
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	927 180,95	910 381,52
 B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	 9 634 241,37	 6 664 925,49
1. Poistoero	634 241,37	664 925,49
2. Vapaaehtoiset varaukset	9 000 000,00	6 000 000,00
 C PAKOLLISET VARAUKSET	 1 942,10	 4 800,00
2. Muut pakolliset varaukset	1 942,10	4 800,00
 D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	 229 854,84	 98 827,82
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	229 854,84	98 827,82
 E VIERAS PÄÄOMA	 107 994 915,05	 109 813 636,89
I Pitkäaikainen	88 178 778,43	74 010 198,37
1. Joukkovelkakirjalainat	50 000 000,00	50 000 000,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	37 723 495,00	23 581 071,52
7. Muut velat	455 283,43	429 126,85
 II Lyhytaikainen	 19 816 136,62	 35 803 438,52
1. Joukkovelkakirjalainat	0,00	20 000 000,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 667 922,00	5 239 467,96
5. Saadut ennakot	1 394 635,39	464 222,35
6. Ostovelat	5 362 997,34	2 746 559,03
7. Muut velat	644 359,39	769 500,26
8. Siirtovelat	3 746 222,50	6 583 688,92
 VASTATTAVAA YHTEENSÄ	 <u>243 698 063,90</u>	 <u>241 492 119,79</u>

4.4 Kuntakonsernin tulos- ja rahoituslaskelma sekä tase

Konsernituloslaskelma	2022	2021
Toimintatuotot	153 520 305,19	147 291 082,17
Toimintakulut	-265 894 208,66	-252 801 617,47
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-49 980,80	2 875,62
TOIMINTAKATE	-112 423 884,27	-105 507 659,68
Verotulot	99 474 495,44	94 294 427,09
Valtionosuudet	35 823 319,13	37 672 577,99
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	136 947,55	131 902,60
Muut rahoitustuotot	340 297,28	247 732,84
Korkokulut	-1 111 179,93	-1 539 489,75
Muut rahoituskulut	-6 589 089,11	-240 663,46
Rahoitustuotot ja -kulut	-7 223 024,21	-1 400 517,77
VUOSIKATE	15 650 906,09	25 058 827,63
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 329 588,30	-17 111 750,95
Omistuksen eliminointierot		-10 054,22
Arvonalentumiset	-59 993,50	-124,78
Poistot ja arvonalentumiset	-16 389 581,80	-17 121 929,95
TILIKAUDEN TULOS	-738 675,71	7 936 897,68
Tilinpäätössiirrot	0,00	4 217,92
Tilikauden verot	-62 886,38	-50 678,35
Laskennalliset verot	69 286,36	221 719,11
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	126 670,09	-44 850,94
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-605 605,64	8 067 305,42

Konsernirahoituslaskelma	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
VUOSIKATE	15 650 906,09	25 058 827,62
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-62 886,38	-50 678,35
Tulorahoituksen korjauserät	3 093 580,57	-2 108 315,62
Toiminnan rahavirta	18 681 600,28	22 899 833,65
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-25 769 306,31	-29 503 541,63
Rahoitusosuudet investointimenoihin	356 121,16	135 281,50
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 627 230,49	13 443 465,10
Investointien rahavirta	-19 785 954,66	-15 924 795,02
<u>Toiminnan ja investointien rahavirta</u>	<u>-1 104 354,38</u>	<u>6 975 038,63</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainasaamisten lisäykset	-1 118 725,31	-34 800,00
Antolainasaamisten vähennykset	165,50	6 314,95
Antolainauksen muutokset	-1 118 559,81	-28 485,05
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 585 588,94	31 826 257,74
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 810 720,22	-44 466 564,38
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 314 496,60	7 343 310,00
Lainakannan muutokset	-3 539 627,88	-5 296 996,64
Oman pääoman muutokset	-36 160,53	0,00
Muutokset vähemmistön osuudessa	-14 859,98	15 859,90
Oman pääoman muutokset	-51 020,51	15 859,90
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	13 110,31	-96 908,78
Vaihto-omaisuuden muutos	76 295,76	186 839,18
Saamisten muutos	1 316 172,51	-8 292 023,13
Korottomien velkojen muutos	5 649 129,73	8 359 346,06
Muut maksuvalmiuden muutokset	7 054 708,31	157 253,33
Rahoituksen rahavirta	2 345 500,10	-5 152 368,45
<u>Rahavarojen muutos</u>	<u>1 241 145,73</u>	<u>1 822 670,18</u>
Rahavarat 31.12.	30 996 327,55	29 755 181,83
Rahavarat 1.1.	29 755 181,83	27 932 511,65
<u>Rahavarojen muutos</u>	<u>1 241 145,72</u>	<u>1 822 670,18</u>

Konsernitase	2022	2021
TASE		
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	388 502,38	395 373,92
Konserniliikearvo	4 275 678,24	4 886 489,40
Muut pitkävaikutteiset menot	6 880 236,18	6 865 670,61
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	199,88	5 337,88
Aineettomat hyödykkeet	11 544 616,68	12 152 871,81
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	30 439 437,69	29 673 681,98
Rakennukset	122 070 671,54	124 935 456,74
Kiinteät rakenteet ja laitteet	109 670 558,80	103 555 547,17
Koneet ja kalusto	6 293 339,89	6 084 069,33
Muut aineelliset hyödykkeet	149 198,55	160 506,75
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	15 091 190,73	12 428 444,74
Aineelliset hyödykkeet	283 714 397,20	276 837 706,71
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	1 110 326,68	1 184 638,91
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonnkorotukset	5 698 703,83	11 441 267,18
Muut lainasaamiset	34 800,00	34 965,50
Muut saamiset	1 676 610,89	557 885,58
Sijoitukset	8 520 441,40	13 218 757,17
PYSYVÄT VASTAAVAT	303 779 455,28	302 209 335,69
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	108 934,72	81 308,13
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	98 371,65	104 635,47
Muut toimeksiantojen varat	273 265,19	297 232,25
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	480 571,56	483 175,85
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
<u>Vaihto-omaisuus</u>		
Aineet ja tarvikkeet	695 814,89	767 353,35
Keskeneräiset tuotteet	34 658,00	39 415,30
Vaihto-omaisuus	730 472,89	806 768,65
Saamiset		
<u>Pitkäaikaiset saamiset</u>		
Myyntisaamiset	139,75	0,00
Lainasaamiset	0,00	199 880,61
Muut saamiset	35 117,71	10 139,75
Pitkäaikaiset saamiset	35 257,46	210 020,36

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	14 834 774,85	13 764 059,41
Laskennalliset verosaamiset	49 706,63	34 961,38
Muut saamiset	2 380 588,76	1 740 365,41
Siirtosaamiset	6 782 662,26	9 635 010,67
Lyhytaikaiset saamiset	24 047 732,50	25 174 396,86
Saamiset	24 082 989,96	25 384 417,22

Rahoitusarvopaperit

Osakkeet ja osuudet	1 409,43	1 409,43
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 251 668,07	1 330 026,26
Muut arvopaperit	514 000,00	514 000,00
Rahoitusarvopaperit	1 767 077,50	1 845 435,69

Rahat ja pankkisaamiset	29 229 250,05	27 909 746,15
VAIHTUVAT VASTAAVAT	56 290 361,96	56 429 543,56
VASTAAVAA	360 069 817,24	358 638 879,25

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	53 570 006,79	53 570 006,79
Muut omat rahastot	31 635,78	31 635,78
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	34 364 625,35	26 330 892,08
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-605 605,64	8 067 305,42
OMA PÄÄOMA	87 360 662,28	87 999 840,07

VÄHEMMISTÖOSUUDET	746 990,80	886 795,29
--------------------------	-------------------	-------------------

KONSERNIRESERVI**PAKOLLISET VARAUKSET**

Eläkevaraukset	7 140,15	7 140,15
Muut pakolliset varaukset	523 611,15	511 157,64
PAKOLLISET VARAUKSET	530 751,30	518 297,79

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	180 756,70	139 205,52
Lahjoitusrahastojen pääomat	316 399,25	192 013,07
Muut toimeksiantojen pääomat	274 805,84	298 237,18
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	771 961,79	629 455,77

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen vieras pääoma****Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma**

Joukkovelkakirjalainat	50 000 000,00	50 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	110 996 014,46	103 336 093,33
Pääomalainat	500 000,00	500 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	5 822 728,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	41 673,16

Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	161 496 014,46	159 700 494,49
<u>Pitkäaikainen koroton vieras pääoma</u>		
Saadut ennakot	17,04	17,04
Ostovelat	35 086,01	0,00
Liittymismaksut ja muut velat	23 102 679,49	23 067 471,88
Siirtovelat	546 812,65	533 235,47
Laskennalliset verovelat	8 410 668,32	8 465 209,43
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	32 095 263,51	32 065 933,82
Pitkäaikainen vieras pääoma	193 591 277,97	191 766 428,31
 Lyhytaikainen vieras pääoma		
<u>Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma</u>		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	23 213 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28 089 563,59	10 209 431,44
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	2 280,00
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	28 089 563,59	33 424 711,44
 <u>Lyhytaikainen koroton vieras pääoma</u>		
Saadut ennakot	2 073 102,61	2 046 338,35
Ostovelat	17 300 904,00	12 987 865,90
Liittymismaksut ja muut velat	4 796 289,98	4 581 402,41
Siirtovelat	24 808 312,92	23 797 743,92
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	48 978 609,51	43 413 350,58
Lyhytaikainen vieras pääoma	77 068 173,10	76 838 062,02
VIERAS PÄÄOMA	270 659 451,07	268 604 490,33
VASTATTAVAA	360 069 817,24	358 638 879,25

5 Tilinpäätöksen liitetiedot

5.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 'Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet'.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoonsa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Johdannaisopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Johdannaisten käypää arvoa ei ole kirjattu tilinpäätöksessä kuluksi. Käypä arvo on esitetty

liitetietojen muissa taseen ulkopuolisissa järjestyksissä.

Koronvaihtosopimuksilla on kunnan pitkäaikaisia, vaihtuvakorkoisia lainoja suojattu kiinteään korkoon.

Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos

Tuloslaskelman tai taseen esittämistapaa ei ole muutettu edellisestä tilikaudesta (KPA 2:2.1 § 2-kohta) tai kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamista ohjeista poikkeavaksi.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty oikaisuja.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus ja edellisen tilikauden virheen korjaus

Edellistä tilikautta koskevat tiedot ovat vertailukelpoiset päätyneen tilikauden tietojen kanssa (KPA 2:2.1 § 4-kohta).

5.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhtiöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero

konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen vähäisen merkityksen vuoksi.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuoden 2022 tilinpäätöksen yhteydessä oikaistiin 2021 tulosta ja taseen eriä. Konsernin 2021 tulos parantui 57 Teur ja taseen 1,9 Teur. Oikaisut tehtiin uuteen taloushallinnonjärjestelmään siirryttäessä.

Konsernin rahoituslaskelmalla vuoden 2021 investointi menojen vertailutieto poikkeaa tilinpäätöksen 2021 luvuista 9 Meur, investointien lisäykset oli kirjattu tileille, jotka eivät nousseet rahoituslaskelmaan.

Tämä virhe korjattiin järjestelmä vaihdoksen yhteydessä, jolloin vertailut vuosien luvut ovat oikein.

Konserni järjestelmän vaihdosta johtuen tunnusluvut vuodelta 2021 poikkeavat tilinpäätöksen 2021 lukuihin, tuloksen ja taseen erien oikaisujen johdosta.

Konsernirakenteen muutokset tilikaudella

Vuonna 2022 Mäntsälän kunta myi As Oy Aurinkorinne osakkuusyhtiön osakkeita, jonka johdosta omistusosuus on muuttunut konsernissa niin ettei sitä lueta enää osakkuusyhteisöksi.

Oleelliset tapahtumat konsernissa 2022

Nivos Energia Oy kirjasi arvonalennuksena tilinpäätökseen Suomen Voiman sijoitukset Fennovoiman Hanhikiven ydinvoimalaa, 6.366.068,41 eur.

Keski-Uudenmaan sote-ky:llä on taseen ulkopuo-
lisissa järjestelyissä maininta mahdollisesta ris-
kistä, jolla voi taloudellisia vaikutuksia. Itä-uuden-
maan poliisi tutkii petosrikoskokonaisuutta, koska
asian käsittely on vasta tutkintavaiheessa, on eu-
romääräisten vaikutusten arviointi mahdotonta.

5.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Kunnan toimintatuotot palvelualueittain	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Hallintopalvelut	114 832 280	121 554 528	2 553 238	2 662 258
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	7 731 612	5 488 120	4 805 428	4 208 361
Tekninen ja elinvoimapalvelut	30 954 391	35 512 593	5 533 282	4 793 425
Keskinäiset ostot ja myynnit(tämän voi jättää omaksi kokonaisuudeksi)	-	15 518 979		
Yhteensä	153 520 305	147 038 283	12 891 947	11 664 044

Verotulojen erittely

	Kunta	
	2022	2021
Kunnan tulovero	84 963 120	80 320 874
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 239 525	6 220 316
Kiinteistövero	8 554 243	7 985 288
Yhteensä	99 756 888	94 526 478

Valtionosuuksien erittely

	Kunta	
	2022	2021
Peruspalvelujen valtionosuus	27 568 189	26 858 002
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionos.tasaus</i>	3 814 966	3 940 255
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	- 2 201 441	- 2 536 540
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	-	1 550 000
Verotulomenetyksen korvaus	10 456 571	8 358 178
Yhteensä	35 823 319	34 229 640

Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	74 575 699	66 803 954
Muiden palvelujen ostot	12 952 887	12 728 460
Yhteensä	87 528 586	79 532 414

Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltynä.

Ei ilmoitettavaa

Kunnan poistosuunnitelma

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Valtuusto hyväksyi uuden poistosuunnitelman 22.3.2021.

POISTOSUUNNITELMA	Kirjanpitolautakunnan kuntajako: poistoajaksuositus	31.12.2012 mennessä valmistuneet kohteet	1.1.2013 - 31.12.2019 valmistuneet kohteet	1.1.2020 jälkeen valmistuneet kohteet
		Tasapoisto, poistoaika	Tasapoisto, poistoaika	Tasapoisto, poistoaika
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	2 - 5 vuotta			2 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 - 20 vuotta			5 vuotta
Likearvo	2 - 5 vuotta			2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot				
Atk-ohjelmit	2 - 5 vuotta	3 vuotta	4 vuotta	2 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön tietohankkeisiin	15 - 20 vuotta			15 vuotta
ratahankeisiin	30 - 40 vuotta			30 vuotta
väylähankeisiin	sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen poistoajoja			sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen poistoajoja
Osake- ja vuokrahuoneistojen peruseränmenot	5 - 10 vuotta		5-10 vuotta	5 vuotta
Muut	2 - 10 vuotta			2 vuotta
alueet (aloituskustannukset)		15 vuotta	20 vuotta	5 vuotta
vesiosuuskunnat				20 vuotta
elinkaarisuunnittelu				10 vuotta / jäljellä oleva sopimuskausi
muut		3 vuotta	3 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	ei poistoajaa	ei poistoajaa	ei poistoajaa	ei poistoajaa
Rakennukset ja rakennelmat				
Hallinto- ja laitosrakennukset (koulurakennukset, päiväkodit, terveyskeskukset)	20 - 50 vuotta	50 vuotta	40 vuotta, 25-35 vuotta	30 vuotta
betonirakenteiset				20 vuotta
puurakenteiset				
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 vuotta	50 vuotta	40 vuotta, 25-35 vuotta	30 vuotta
betonirakenteiset				20 vuotta
puurakenteiset				
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30 vuotta	50 vuotta	25-35 vuotta	30 vuotta
betonirakenteiset				20 vuotta
puurakenteiset				
Taloussrakennukset	10 - 20 vuotta	15 vuotta	15 vuotta	10 vuotta
Asuinrakennukset	30 - 50 vuotta	50 vuotta	30 vuotta	30 vuotta
Muut rakennukset		30 vuotta		
Kallioluolat ja tunnelit, väestönsuojat	30 - 70 vuotta			30 vuotta
Rakennusten peruskorjaukset			20 vuotta tai suhteutus poistoajaksi	suhteutetaan alkuperäiseen poistosuunnitelmaan tai max. 10 vuotta
Sisäilmakorjaukset				5 vuotta
Vipalekoulut				5 vuotta
Energiansäästötoimenpiteet				5 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Kadut, tie, torit, puistot ja pihat	15 - 20 vuotta	20 vuotta	15-20 vuotta	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 - 30 vuotta	20 vuotta	20 vuotta	10 vuotta
Muu maa- ja vesirakenteet	15 - 30 vuotta	20 vuotta	20 vuotta	15 vuotta
Vedenjakeluverkko	30 - 40 vuotta	30 vuotta	30 vuotta	30 vuotta
Viemäriverkko	30 - 40 vuotta	30 vuotta	30 vuotta	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 - 30 vuotta			20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 - 20 vuotta	20 vuotta	20 vuotta	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 - 12 vuotta			10 vuotta
Maakaasuverkko	20 - 25 vuotta			20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20 vuotta			15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	10 - 20 vuotta			10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20 vuotta			15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15 vuotta			10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15 vuotta	20 vuotta	15 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto				
Rautaiset alukset	15 - 20 vuotta			15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 - 15 vuotta			8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	4 - 7 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	5 - 10 vuotta			5 vuotta
Muut raskaat koneet	10 - 15 vuotta			10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 - 10 vuotta			5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 - 15 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	3 - 5 vuotta	3 vuotta	3 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet				
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	käytön mukainen poisto	käytön mukainen poisto	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoajaa	ei poistoajaa	ei poistoajaa	ei poistoajaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoajaa	ei poistoajaa	ei poistoajaa	ei poistoajaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	ei poistoajaa			ei poistoajaa

Hallintosäännön mukaisesti kunnanhallituksella on mahdollisuus erityisestä perustellusta syystä päättää poikkeavasta hyödykkekohtaisesta poistoajasta. Enintään 10 000 euron hankinnat kirjataan käyttötalouteen kuluksi.

Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Eläkevastuu 1.1.	7 140	10 178		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella/ HUS	-	3 038		
Eläkevastuu 31.12.	7 140	7 140		
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 1.1.	4 800	348 442	4 800	348 442
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	- 2 858	- 343 642	- 2 858	- 343 642
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus 31.12.	1 942	4 800	1 942	4 800
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	473 961	466 509	-	-
Lisäykset tilikaudella	47 708	9 155		
Vähennykset tilikaudella/	-	1 703		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	521 669	473 961	-	-
Muut varaukset 1.1.	37 197	369 194	-	-
Lisäykset tilikaudella/		11 645		
Vähennykset tilikaudella/	- 37 197	- 343 642		
Muut varaukset 31.12.	-	37 197	-	-
Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	530 751	523 097	1 942	4 800

Muihin tuottoihin sisältyvät olennaiset pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 667 187	1 488 018	1 599 974	1 488 018
Rakennusten luovutusvoitot	14 746	43 491		43 492
Osakkeiden luovutusvoitot		323 516	47 027	309 942
Muut luovutusvoitot	1 655 625	14 173		
Luovutusvoitot yhteensä	3 337 558	1 869 198	1 647 001	1 841 452
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot		88 497	925	88 497
Osakkeiden luovutustappiot		135		135
Muut luovutustappiot		1 008		
Luovutustappiot yhteensä	-	89 640	925	88 632

Satunnaiset tuotot ja kulut

Ei ilmoitettavaa.

Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä, mikäli ne ovat olennaisia

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Osinkotuotot konserniyhteisöistä				
Osinkotuotot muista yhteisöistä	60 790	184 324	86 839	39 432
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä			144 891	144 891

Erittely poistoeron muutoksista

Ei ilmoitettavaa.

5.4 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset (KPA 2:4.1 § 5-kohta)

Kunnan ja konsernin tilinpäätökseen ei sisälly lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneita kuluksi kirjaamattomia menoja ja pääoma-alennuksia.

Arvonkorotukset

Kunnan ja konsernin tilinpäätöksiin ei sisälly olennaisia arvonkorotuksia.

Pysyvät vastaavat

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	Muut		
	Aineettomat oikeudet	pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2022	-	2 018 944,07	2 018 944,07
Lisäykset tilikauden aikana	-		-
Rahoitusosuudet tilikaudella	-	-	-
Vähennykset tilikauden aikana			-
Siirto erien välillä		-	-
Tilikauden poistot	-	- 182 370,26	182 370,26
Lisäpoistot	-		-
Arvon alennukset ja niiden palautukset	-	-	-
Aktivoidut korkomenot (KPL4.5.3)	-	-	-
Poistamaton hankintam. 31.12.2022	0	1 836 573,81	1 836 573,81
Arvonkorotukset	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	0	1 836 573,81	1 836 573,81

AINEELLISET HYÖDYKKEET	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat						Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1.2022	28 093 224,03	71 669 169,09	24 736 626,48	1 213 430,36	61 653,07	6 576 813,84	132 350 916,87
Lisäykset tilikauden aikana	531 899,73		4 552,93	72 953,23		11 464 049,92	12 073 455,81
Rahoitusosuudet tilikaudella	-						-
Vähennykset tilikauden aikana	- 143 423,55					-	143 423,55
Siirto erien välillä	388 788,80	3 022 465,33	6 131 049,95	859 909,77		- 10 402 213,85	-
Tilikauden poistot	-	- 4 100 703,66	- 2 650 887,42	- 728 765,70		-	7 480 356,78
Lisäpoistot				-			-
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-				-		-
Aktivoidut korkomenot (KPL4.5.3)	-	-	-	-	-		-
Poistamaton hankintam. 31.12.2022	28 870 489,01	70 590 930,76	28 221 341,94	1 417 527,66	61 653,07	7 638 649,91	136 800 592,35
Arvonkorotukset	-	-	-	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	28 870 489,01	70 590 930,76	28 221 341,94	1 417 527,66	61 653,07	7 638 649,91	136 800 592,35

MAA- JA VESIALUEET		
	2022	2021
Kiinteistöjen liittymismaksut	330 098	236 545
Muut maa- ja vesialueet	28 540 391	27 856 679
Yhteensä	28 870 489	28 093 224

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2022	35 614 186,81	171 908,34	5 503 919,05	2 026 244,76	43 316 258,96
Lisäykset	-	-	-	135 125,55	135 125,55
Rahoitusosuudet tilikaudella	-	-	-	-	-
Vähennykset	-	20 915,66	-	400,00	21 315,66
Siirto erien välillä	-	87 701,79	-	87 701,79	-
Hankintameno 31.12.2022	35 614 186,81	63 290,89	5 503 919,05	2 248 672,10	43 430 068,85
Arvonlennukset tilikaudella	-	-	-	-	-
Arvonkorotukset	-	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	35 614 186,81	63 290,89	5 503 919,05	2 248 672,10	43 430 068,85

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2022	48 768 054,02	-	2 268 452,33	51 036 506,35
Lisäykset	-	-	-	-
Rahoitusosuudet tilikaudella	-	-	-	-
Vähennykset	- 245 076,24	-	-	245 076,24
Siirto erien välillä	-	-	-	-
Hankintameno 31.12.2022	48 522 977,78	-	2 268 452,33	50 791 430,11
Arvonlennukset tilikaudella	-	-	-	-
Arvonkorotukset	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	48 522 977,78	-	2 268 452,33	50 791 430,11

Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt									
Mäntsälän									
Nimi	Kotipaikka	Y-tunnus	Kunnan Omistus- osuus	Hankinta- hintaa	kunnan Äänivalta- osuus, %	Konsernin Omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
							Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/ tappiosta
TYTÄRYHTEISÖT									
Nivos Oy	Mäntsälä	2519715-3	100,0	35 002 500,00		100,0	17 106	146 064	-7 211
Mäntsälän Kodit Oy	Mäntsälä	0835787-2	100,0	306 486,81	100,0	100,0	198	25 888	52
Mäntsälän Yrityskehitys Oy	Mäntsälä	1804569-6	70,0	91 000,00	70,0	100,0	219	139	10
Kiint.Oy Mäntsälän Toimistotalo	Mäntsälä	2417203-4	51,0	102 000,00		52,1	224	1 782	28
Mäntsälän Jäähalli Oy	Mäntsälä	1787050-4	48,65	112 200,00	48,65	50,95	-154	3 492	-158
Yhteensä				35 614 186,81			17 594	177 366	-7 279
KUNTAYHTYMÄT									
HUS	Helsinki	1567535-0	1,234	4 722 865,76	1,234	1,234	4 775	18 832	-64
Eteva ky	Mäntsälä	0203300-9	2,280	237 300,90	2,700	2,280	366	1 086	-25
Uudenmaan päihdehuollon ky	Hyvinkää	0125920-9	2,900	31 012,68	2,874	2,900	130	11	58
Uudenmaan liitto	Helsinki	0201296-1	1,450	961,87	1,553	1,450	25	42	-3
K-Uud. amm.koulutusyht.	Järvenpää	0213834-5	5,589	501 066,64	5,589	5,589	4 558	591	131
K-Uud. sote-kuntayhtymä	Hyvinkää	2844969-4	10,71	10 711,20		10,710	11	11 091	0
Yhteensä				5 503 919,05			9 864	31 653	97
Yhdistelemättömät OSAKKUUSYHTEISÖT									
As. Oy Onnilanrinne	Mäntsälä	0129303-6	37,50	63 290,89	47,50	37,50			
Yhteensä				63 290,89					
				41 181 396,75		Yhteensä	27 457	209 019	-7 182

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset

	2022		2021	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	-	63 380	-	2 623
Lainasaamiset	-	-	48 768 054	-
Muut saamiset	-	-	2 099 572	-
Siirtosaamiset	-	-	-	-
Yhteensä	-	63 380	50 867 626	2 623
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	-	217 410	-	178 026
Lainasaamiset	-	-	-	-
Muut saamiset	-	-	-	-
Siirtosaamiset	-	2 862 025	-	2 839 492
Yhteensä	-	3 079 435	-	3 017 518
Yhteensä	-	3 142 815	50 867 626	3 020 141
Saamiset yhteensä	-	3 142 815	50 867 626	3 020 141

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Kunta				
Muut siirtosaamiset:				
Siirtyvät korot				
E-S Läänihallitus/ joukkoliikenneavustus	53 495	65 982	53 495	65 982
Kela-korvaukset	454 285	157 811	185 000	157 811
Ely-keskus/ työllistämistuet	602 663	101 665	101 950	101 665
Keha-keskus/ kotouttaminen		28 800		28 800
Mäntsälänjoen hankeavustus		120 000		120 000
Mäntsälän Jäähalli KUHA valtiontuki		63 860		63 860
Keusote tasauslasku	2 862 025	2 839 492	2 862 025	2 839 492
Pelän pääoman palautus	489 620		489 620	
Muut siirtosaamiset	2 317 774	6 257 401	402 480	110 071
yhteensä	6 779 861	9 635 011	4 094 570	3 487 680
Tulojäämät yhteensä	6 779 861	9 635 011	4 094 570	3 487 680
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	6 779 861	9 635 011	4 094 570	3 487 680

5.5 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana (KPA 2:5 § 1-kohta)

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	53 570 007	53 570 007	53 570 007	53 570 007
Lisäykset tilikaudella			-	-
Vähennykset tilikaudella			-	-
Peruspääoma 31.12.	53 570 007	53 570 007	53 570 007	53 570 007
Arvonkorotusraho 1.1.	-	-	-	-
Lisäykset tilikaudella			-	-
Vähennykset tilikaudella			-	-
Arvonkorotusraho 31.12.	-	-	-	-
Muut omat rahastot 1.1.	31 636	35 854	-	-
Lisäykset tilikaudella			-	-
Vähennykset tilikaudella		- 4 218	-	-
Muut omat rahastot 31.12.	31 636	31 636	-	-
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	34 398 198	26 330 892	71 339 923	70 757 788
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Aiempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	- 33 572		-	328 247
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	34 364 625	26 330 892	71 339 923	70 429 541
Tilikauden yli-/alijäämä	- 605 606	8 067 305	927 181	910 382
Oma pääoma 31.12.	87 360 663	87 999 840	125 837 111	124 909 930

Erittely verotussyistä tehdyn poistoeron muutoksesta

Kunnan tilinpäätöksessä poistoeroon ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa (evl 54 §)

Pitkäaikaiset velat

Velat, jotka erääntyvät 5 vuoden kuluttua (1.1.2028 tai sen jälkeen)

(KPA 2:5 § 2-kohta)

	Kunta	
	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 719 729	4 728 467
Lainat julkisyhteisöiltä		-
Yhteensä	23 719 729	4 728 467

Joukkovelkakirjalainat

	Kunta	
	2022	2021
JVK-laina, kertalyhenteinen, erääntyy 9.9.2025, korko -0,09%	30 000 000	30 000 000
JVK-laina, kertalyhenteinen, erääntyy 4.2.2026, korko -0,09%	20 000 000	20 000 000
JVK-laina, erääntyy 28.1.2022	-	20 000 000
Yhteensä	50 000 000	70 000 000

Olennaiset pakollisiin varauksiin merkityt erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	7 140	7 140		
Pilaantuneiden maiden puhdistusvaraus	1 942	4 800	1 942	4 800
Potilasvakuutus	521 669	473 961		-
Muu pakollinen varaus	-	32 397		-
Muut pakolliset varaukset yhteensä	530 751	518 298	1 942	4 800

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat

	2022		2021	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot		-	-	375
Ostovelat		471 602	-	458 534
Muut velat	-	-	411 140	-
Siirtovelat	-	-	-	16 922
Yhteensä	-	471 602	411 140	475 080
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	-	8 885	-	31 701
Siirtovelat	-	-	-	34 434
Yhteensä	-	8 885	-	66 135
Vieras pääoma yhteensä	-	480 487	411 140	541 216

Maksuvalmiuden kannalta merkittävät tililimiitit

	2022	2021
Luotollisen shekkitilin limiitti,	2 000 000	2 000 000
siitä käyttämättä oleva määrä	2 000 000	2 000 000

Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut velat				
Liittymismaksut	22 976 565	22 948 366	411 140	411 140
Muut velat	126 115	119 106	688 503	787 487
Muut velat yhteensä	23 102 680	23 067 472	1 099 643	1 198 627

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Korkojaksotukset	224 301	219 060	131 950	130 967
Jaksotetut henkilöstökulut	11 809 136	12 471 731	3 337 803	4 362 982
Valtionosuusennakot	101 039	1 782 239	101 039	1 782 239
Muut siirtovelat				
KEU Sote tasauslasku				
HUS alijäämän kattaminen ja varaston alaskirjaus				
Muut siirtovelat	12 996 348	9 638 890	175 430	307 501
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	25 130 824	24 111 920	3 746 223	6 583 689

5.6 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28 089 564	24 547 725		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	24 284 366	25 092 624		

Vakuudet, jotka kunta on antanut muiden sitoumusten kuin velkojen vakuudeksi

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Annetut vakuudet	29 412 464	23 845 800		

Vakuudet, jotka kunta on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Ei ilmoitettavaa

Yhteenlaskettu arvo kunnan antamista muista kuin edellä mainituista tarkoitetuista vakuuksista lajeittain

Ei ilmoitettavaa

Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä	10 752 971	11 706 616	1 231 721	2 085 075
Seuraavalla tilikaudella maksettavat Sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	3 442 379	3 519 520	450 568	737 382
Leasingvastuut yhteensä	18 793 458	22 988 977	17 558 482	21 472 665
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 929 418	1 988 977	1 385 040	472 665
Näistä kiinteistöihin liittyvät rahoitus-	16 345 988	21 000 000	16 345 988	21 000 000
	29 546 429	34 695 593	18 790 203	23 557 740

Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut (KPA 2:7.2 § 4-kohta)

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
puolesta				
Alkuperäinen pääoma	89 010 000	89 843 789	89 010 000	89 776 666
Jäljellä oleva pääoma	46 849 354	56 959 536	57 649 345	56 916 186
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 472 889	11 319 493	4 122 000	9 021 920
Jäljellä oleva pääoma	1 948 321	3 667 673	722 734	1 689 895
Jälleenvuokraussitoumus/Paloasemanpellon päiväkotin	757 351	910 325	757 351	910 325
vastuu voimassa 31.7.2028 asti				
josta seuraavalla tilikaudella maksettavat	152 974	152 974	152 974	152 974
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista	157 748 972	146 940 369	157 748 972	146 940 369
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista			-	
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus	91 224	96 254	91 224	96 254

*) Kunta on sitoutunut vuokraamaan Paloasemanpellon päiväkodin tilat omaan käyttöönsä, mikäli yksityisen palveluntuottajan toiminta lakkaa tuotannollis-taloudellisista syistä, eikä tiloihin löydy toimintaa jatkamaan yksityistä palveluntuottajaa. Jälleenvuokraussopimus on voimassa LapTi-Invest Oy:n ja yksityisen palveluntuottajan 15 vuoden sopimuskauden 1.8.2013 alkaen.

Muut kuntaa koskevat taloudelliset vastuut, joita ei ole merkitty taseeseen

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Sopimusvastuut				
Muut sopimusvastuut/ HUS	57 684	92 898		
Nivos Oy:n sitoumus sijoituksesta Suomen Voima Oy:n kautta Fennovoima hankkeeseen enintään n. 12 M e laitoksen käynnistymiseen (2024) mennessä, jos sitoumuksen ehdot täyttyvät.	1 218 000	1 218 000		
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset				
Palvelusopimusvastuu / NCC				
Hyökännummen ja Riihimäen koulujen sekä Hyökännummen päiväkodin palvelusopimusvastuu + optio 5 v. (palvelusopimus 24.8.2015: 20vuotta ajalle 2017-2037 20,4 milj.euroa + 5 vuoden optio)	20 551 427	24 286 917	20 551 427	24 286 917
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat veloitteet				
Maankäyttösopimus	526 096	928 411	526 096	928 411
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	237 926	650 000	237 926	650 000
Sopimusvastuut yhteensä	22 591 133	27 176 226	21 077 523	25 215 328
Alv-palautusvastuu				
Kunnalla ei tilinpäätöshetkellä ole tiedossa kiinteistöjä, joiden osalta palautusvastuun toteutuminen olisi todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.			-	
Tytäryhteisöjen palautusvastuut Mva, Nivos, Toimistotalo ja Jäähalli	1 738 870	1 932 112		
Kuntayhtymien palautusvastuut Hus ja Eteva	49 142	61 293		
Valtionosuuksien palautusvastuu Eteva ja Keuda, Jäähalli	1 215 446	1 215 446		
Kuntien eläkevakuutus/ vastuu eläkemenoperusteisesta maksusta				
HUS/ Vammaispalvelulain mukaiset varaukset				

Mäntsälän kunnan koronvaihtosopimukset

Kunnanvaltuusto päätti 22.8.2022 § 61 kunnan rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteista. Periaatteiden mukaisesti kunnan voimassa olevan lainakannan osalta suojaus tehdään vähintään 50 prosenttiin lainasalkusta. Tilinpäätöshetkellä kunnan lainojen suojausaste on 84.7 %. Koronvaihtosopimukset on tehty vuosina 2012–2015. Uusia sopimuksia ei ole tehty vuosina 2016–2022. Koronvaihtosopimukset on tehty vaihtuvakorkoisten lainojen korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Kunta on ottanut tilikaudella 3 vaihtuvakorkoista lainaa, jotka ovat kytketty koronvaihtosopimuksiin 1 ja 2.

Kuntarahoituksen korkosuojaus nro1 vastaa Kuntarahoitukselta otettuja lainoja 5,550 milj. euroa ja 6,9 milj. euroa. Kuntarahoituksen korkosuojaus nro 2 vastaa Kuntarahoitukselta otettua lainaa 11,915 milj. euroa.

Koronvaihtosopimusten (nro 3 Nordea ja nro 4 Danske Bank) ja niitä vastaavien lainojen pääomat, eräpäivät ovat vastanneet toisiaan. Nämä koronvaihtosopimukset ovat päättyneet ja niihin liittyneet lainat on maksettu tilikaudella pois.

1. Kuntarahoituksen kanssa v.2015 tehty 15,148 milj. euron koronvaihtosopimus on laadittu suojaamistarkoituksessa. Sopimuksen alkamispäivämäärä on 7.9.2017. Sopimus on voimassa 7.9.2025 asti. Koronvaihtosopimuksessa on kiinteä korko 1,131 %-yksikköä p.a./6 kk euribor. Maksupäivät ovat 7.3. ja 7.9. Korot on kirjattu korkokuluihin. (Kh 17.8.2015 § 194/Kunnanjohtaja vhp 24.8.2015 § 12).
2. Kuntarahoituksen kanssa v.2015 tehty 14,021 milj. euron koronvaihtosopimus on laadittu suojaamistarkoituksessa. Sopimuksen alkamispäivämäärä on 24.9.2018. Sopimus on voimassa 24.9.2025 asti. Koronvaihtosopimuksessa on kiinteä korko 1,279 %-yksikköä p.a./6 kk euribor. Maksupäivät ovat 24.3. ja 24.9. Korot on kirjattu korkokuluihin. (Kh 17.8.2015 § 194/Kunnanjohtaja vhp 24.8.2015 § 12).
3. Nordean kanssa v.2013 tehty 4,2 milj. euron koronvaihtosopimus on laadittu suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisen lainan vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivämäärä on 30.12.2013. Sopimus on tilinpäätöshetkellä päättynyt (voimassa 20.6.2022 asti). Koronvaihtosopimuksessa oli kiinteä korko 1,613 %-yksikköä p.a./6 kk euribor. Maksupäivät olivat 30.6. ja 30.12. Korot on kirjattu korkokuluihin. (Kh 17.8.2015 § 194/Kunnankamreeri vhp 22.8.2013 § 20).
4. Dansken kanssa v.2013 tehty 5 milj. euron koronvaihtosopimus on laadittu suojaamistarkoituksessa. Kunta on sitoutunut pitkäaikaisen lainan vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Sopimuksen alkamispäivämäärä on 30.6.2013. Sopimus on tilinpäätöshetkellä päättynyt (voimassa 30.6.2022 asti). Koronvaihtosopimuksessa oli kiinteä korko 1,389 %-yksikköä p.a./6 kk euribor. Maksupäivät olivat 30.6. ja 30.12. Korot on kirjattu korkokuluihin. (Kh 17.8.2015 § 194/Kunnankamreeri vhp 14.2.2013 § 6).
5. Kunta on 12.1.2023 tehnyt Nordean kanssa 10,337 milj. euron koronvaihtosopimuksen, minkä aloituspäivä on 24.9.2025. Koronvaihtosopimuksessa on kiinteä korko 2,547 %-yksikköä p.a./6 kk euribor. Maksupäivät ovat 24.3. ja 24.9. Tämä sopimus alkaa, kun Kuntarahoituksen kanssa tehty koronvaihtosopimus (nro2) päättyy 24.9.2025.

Kuntarahoitus Oyj, nro 35195				
Sopimus erääntyy 8.9.2025				
Nimellisarvo			12 450 035	12 989 665
Käypä arvo			615 274	- 543 286
Kuntarahoitus Oyj, nro 35197				
Sopimus erääntyy 24.9.2025				
Nimellisarvo			11 915 866	12 442 118
Käypä arvo			559 938	- 588 367
Nordea Bank AB (publ), nro 1253644/1674747)				
Sopimus erääntyy 30.6.2022				
Nimellisarvo			-	252 330
Käypä arvo			-	- 2 764
Danske Bank Oyj, nro 7830Z				
Sopimus erääntyy 30.6.2022				
Nimellisarvo			-	274 000
Käypä arvo			-	- 2 688
Konserniyhtiöiden koronvaihtosopimukset				
HUS				
Nimellisarvo		123 442		
Käypä arvo				
Eteva				
Nimellisarvo		62 802		
Käypä arvo		- 2 138		
Nivos				
Nimellisarvo	15 000 000	15 000 000		
Käypä arvo	26 637	- 180 379		
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Sähköjohdannaiset				
Ostosopimukset				
Myyntisopimukset	217 171	558 275		

5.7 Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Ei ilmoitettavaa

5.8 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstö toimialoittain 31.12.2022

Toimiala	Vakituiset		Määräaikaiset		Työllistetyt		Oppisopimus-suhteiset		Kaikki yhteensä		Määräaikaisten osuus	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Hallintopalvelut	34	20	5	6	38		0	1	77	27	6,58 %	22,2 %
Sivistys- hyvinvointipalvelut	456	415	171	234					627	649	31,74 %	36,1 %
Tekninen ja elinvoimapalvelut	139	131	10	20	3	31			152	182	6,62 %	11,0 %
Yhteensä	629	566	186	260	41	31	0	1	856	858	21,73 %	30,30 %

Henkilöstökulut

HENKILÖSTÖKULUT

	2022	2021
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	37 270 096	36 090 622
Yhteensä henkilöstökulut	37 270 096	36 090 622

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetut luottamushenkilömaksut (Kuntalaki 82.3.§)

	2022	2021
Mäntsälän Kokoomus ry	1 556	6 098
Keskustan Mäntsälän kunnallisjärjestö ry	1 568	9 447
Vihreä Verkko ry/ Mäntsälän vihreät	223	1 311
Mäntsälän Vasemmisto ry	285	1 790
Mäntsälän Sos.dem.työväenyhdistys	1 346	5 692
Mäntsälän Perussuomalaiset ry	789	1 798
Suomen Kristillisdem.Mäntsälän paikallisosasto ry	68	312
PRO Mäntsälä ry Mäntsälän puolesta	27	689
Yhteensä	5 862	27 135

Tilintarkastuspalkkiot

	Kunta	
	2022	2021
Lakisääteistä tilintarkastusta suorittava tarkastusyhteisö:		
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot, lakisääteinen tilintarkastus	16972	15271
Tilintarkastajan lausunnot	0	2500
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	4673	2873
Muut palkkiot	469	9100
Palkkiot yhteensä	22114	29744

Intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Intressitaho	1. Kuvaus liiketoimesta	2. Liiketoimen arvo	3. Intressisuhteen luonne	4. Muut kunnan taloudellisen aseman arvioimisen kannalta välttämättömät tiedot liiketoimesta
1. Kunnanjohtaja Hannu Laurila	Johtajasopimus 17.5.2021 kh		kunnanjohtajan työtehtävät	Sopimuksessa ei ole sovittu erokorvauksesta
2. Vesiosuuskunta Suoni	Kunnan antama omavelkainen takaus	Takausvastuun määrä 189 060,39€	muu osake/osuusomistus	
3. Hirvihaaran vesiosuuskunta	Kunnan antama omavelkainen takaus	Takausvastuun määrä 91 674€	muu osake/osuusomistus	
4. Vesiosuuskunta Mustijoki	Kunnan antama omavelkainen takaus	Takausvastuun määrä 442 000€	muu osake/osuusomistus	
5. Mäntsälän Kodit Oy	Kunnan antama pääomalaina (kh 11.12.2017 § 130 / kh 27.11.2017 § 304)	1 200 000 €	Tytäryritys	
6. Mäntsälän Kodit Oy	Kunnan antama omavelkainen takaus	Vastuun määrä 980 000€ ja 1 300 000€ ja 339 682€ ja 1 169 790€ ja 412 500€, joista 100%	Tytäryritys	
7. Mäntsälän Kodit Oy	Luotollinen yrittystili	Vastuun määrä 200 000€, 100%, käytössä 0,00€	Tytäryritys	
8. Nivos Oy	Kunnan antama pääomalaina (Kh 22.9.2014 § 247)	27 300 000 €	Tytäryritys	
9. Nivos Oy	Kunnan antama takaus	12 000 000€ sekä 8 800 000 €, josta 80%	Tytäryritys	
10. Nivos Oy	Kunnan antama omavelkainen takaus	4 480 000€, josta 100%	Tytäryritys	
11. Nivos Verkot Oy	Kunnan antama takaus	2 400 000€ ja 12 000 000 € ja 2 400 000 €, josta 80%	Tytäryritys	
12. Nivos Verkot Oy	Kunnan antama omavelkainen takaus	Vastuun määrä 285 720€, josta 100%	Tytäryritys	
13. Nivos Vesi ja lämpö Oy	Takausvastuu	1 500 000 €, josta 80%	Tytäryritys	
14. Nivos Vesi ja lämpö Oy	Takausvastuu	2 000 000€ josta 100%	Tytäryritys	
15. Kiinteistö Oy Mäntsälän toimistotalo	Kunnan antama omavelkainen takaus	Vastuun määrä 1 562 698,00€, josta 100%	Tytäryritys	
16. Kiinteistö Oy Mäntsälän toimistotalo	Takausvastuu luotollinen yrittystili	Vastuun määrä 100 000, josta 100%, käytössä 18 955,10	Tytäryritys	
17. Mäntsälän Jäähalli Oy	Kunnan antama omavelkainen takaus	Vastuun määrä 6 300 000,00 € josta 100%	Tytäryritys	
8. Mäntsälän Jäähalli Oy	Kunnan antama pääomalaina (kh 14.12.2020 § 257)	117 600 €	Tytäryritys	

Kilpailulain eriyttämisvaatimuksen alainen toiminta

Vuoden 2020 alusta kilpailulain 30 d §:n perusteella julkisyhteisön on eriytettävä kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamansa taloudellinen toiminta kirjanpidossaan. Poikkeuksena tähän on toiminta, jonka liikevaihto on alle 40 000 euroa tai jos menettely tai toiminnan rakenne seuraa välittömästi lainsäädännöstä, taikka, jos soveltaminen estäisi merkittävän kansalaisten hyvinvointiin, turvallisuuteen tai muuhun sellaiseen yleiseen etuun liittyvän tehtävän hoitamisen (kilpailulain 30 b §).

Mäntsälän kunnan eriytettäviä toimintoja ovat lounaskahvila Tarinan henkilöstöruokala-/kahvilapalvelujen myynti, sekä ateriapalvelujen myynti kunnan yksityisille palveluntuottajille. Tuloslaskelman mukaan eriytettävissä toiminnoissa toimintatuotot olivat yhteensä 67 559,33 euroa ja toimintakulut olivat xxx euroa. Toimintojen tilikauden tulos poistojen ja arvonalentumisien jälkeen oli yhteensä xxx euroa.

LOUNASKAHVILA TARINA	Toteutuma 1-12 / 2022
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	13 933,35
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	13 933,35
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	-9 940,43
Palvelujen ostot	-2 305,55
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-10 707,25
Muut toimintakulut	-21 520,62
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-44 473,85
TILIKAUDEN TULOS	-30 540,50
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/-ALIJÄÄMÄ	-30 540,50

ATERIAPALVELUT	Toteutuma 1-12 / 2022
TOIMINTATUOTOT	
Myyntituotot	53 625,98
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	53 625,98
TOIMINTAKULUT	
Henkilöstökulut	-40 482,43
Palvelujen ostot	-5 416,65
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-20 378,27
Muut toimintakulut	-312,84
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-66 590,19
Poistot ja arvonalentumiset	-588,01
TILIKAUDEN TULOS	-13 552,22
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/-ALIJÄÄMÄ	-13 552,22

Lounaskahvila Tarina

Tarina avattiin 18.11.2022, jolloin oli kunnantalon 30 v-juhlapäivä. Varsinainen lounasmyynti alkoi 21.11.2022.

Tarina on avoinna arkisin klo 9–15.00 välillä ja tarjolla on lounaan lisäksi kahvia, sekä pientä suolaista. Lounaan hinta on Mäntsälän kunnan henkilökunnalle 8 eur. ja muille ruokailijoille 11 eur.

Lounasta myydään lähes 100% henkilöstölle, josta kahvilatarjoilun osuus on n. 95% sisäistä myyntiä kohdistuen kunnantalon kokouksiin ja tapahtumiin.

Tarinan loppuvuoden myyntituotot eivät vielä kattaneet toiminnasta aiheutuneita kuluja, jotka ovat luonnollisesti suuremmat toimintaa aloitettaessa.

Ateriapalveluiden myynti yksityisille palveluntuottajille

Mäntsälän keskuskeittiö tuotti v. 2022 ateriapalveluja kolmelle yksityiselle palveluntuottajalle, jotka harjoittavat toimintaansa Mäntsälässä; Päiväkotia Omenapuulle, Mäntsälän Englanninkieliselle Montessorileikkikoululle, sekä Mäntsälän palvelukotiyhdistykselle.

Ateriapalvelujen myynti yksityisille toimijoille on noin 9 % tulosityksikön kokonaismyynnistä. Kulut on laskettu prosentuaalisesti suhteutettuna Ateriapalvelujen tulosityksikön kokonaiskuluihin.

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Mäntsälässä 27.3.2023

Tapio Havula

Heli Hallikainen

Satu Lampi

Eero Kokko

Annika Warras-Stjernvall

Timo Leino

Katri Manninen

Tero Toivonen

Tuuli Särkijärvi

Hannu Laurila

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Mäntsälässä _____/_____ 2023

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö
Mark Lassfolk

Luettelot ja selvitykset

Luettelo kirjanpitoakirjoista:

Tilinpäätös sidottuna paperitulosteena
Pääkirja sähköinen arkistointi
Päiväkirja sähköinen arkistointi
Tase-erittelyt paperitulosteina
Liitetietojen erittelyt paperitulosteina
Myyntireskontra sähköinen arkistointi
Ostoreskontra sähköinen arkistointi
Pysyvien vastaavien erilliskirjanpito sähköisenä
Konsernikirjanpito sähköisenä ja paperitulosteena
Tiliotteet ja viitteet sähköisenä

Sidottu tilinpäätös säilytetään pysyvästi, muut kirjanpitoakirjat arkistonmuodostussuunnitelman mukaisesti 6-10 vuotta.

Luettelo tositelajeista joita säilytetään sähköisesti:

Kirjanpidon osa	Tositelaji	Numero-sarja alk.		Kirjanpitojärjestelmien keskinäiset yhteydet	Miten ja missä säilytetään
Tilinpäätös			Tasekirja	Kunnan tasekirjassa on esitetty	Kunnassa paperilla
			Tase-erittelyjen saldosiselvitykset	kirjanpitolain edellyttämä	
		1	Liitetietositteet	tilinpäätös, toimintakertomus sekä	
			Tilikartta	luettelo kirjanpidoista ja aineistosta	
Pääkirjanpito			Pää- ja Päiväkirjat	Pääkirjanpitoon kootaan yhteenveto esijärjestelmien tapahtumista	Tapahtumat säilytetään sähköisessä arkistossa
Käyttöomaisuus				KOM osa Raindancejärjestelmää,	Kuntamalli Raindance
	KOMTOS	34001	Käyttöomaisuusositteet	joka on integroitu suoraan	kirjanpitojärjestelmässä
	KOMKOR	39001	Käyttöomaisuusositteet		
	KOMMUI	39001	Käyttöom. muistiotositteet	pääkirjanpitoon	
Pääkirjatiliotite					
	MUISRD	15001	Muistiotositteet Raindance/Prov.	Muistiotiden kierrätys	Kuntamalli Raindance
	MUSSRD	25001	Muistiotositteet Raindance sis	Sisäisten muistiotiden kierrätys	kirjanpitojärjestelmässä
	MUIASI	60001	Muistiotositteet Raindance/kunta	Muistiotiden kierrätys	
	MUIST1	10001	Muistiotositteet Raindance	Ei kierrätystä	
	VYÖR	31001	Vyörytys	samoin vyörytysositteet	
Liittymät	PALKAT	100001	Populus palkkaliittymä, palkkasiselvitykset, matkalaskut	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon yhdistelmänä	Palkkaliittymä palkkaliselvitykset ja siihen liittyvät erittelyt ja laskelmat säilytetään sähköisenä Populus palkanlaskentajärjestelmässä
Myyntireskontra					
	MRP10	10000001		Myyntireskontra ja -laskutus siirtyivät	Kuntamalli Raindance -
	MRP20	20000001			
	MRP22	22000001			
	MRP40	40000001			
	MRP41	41000001			
	MRP54	54000001	ProCons Päivähoito		
	MRP56	56000001	Primus iltapäivähoito		
	MRP57	57000001	Hellewi kansalaisopisto		
	MRP58	58000001	Hellewi vapaa-aika		
	MRP70	70000001			
	MRPK	5410001	Luottotappio		
	MRPMAN	5110001	MRP Manuaalisuoritukset		
	MRPVII	5210001	MRP Viitesuoritukset		
Ostoreskontra					
	ORPRD	8000001	Ostolaskut	Raindance kierrätys	Tapahtumat säilytetään
	ORPMAK	8990001	Ostoreskontra maksut	Ostoreskontran tapahtumat ovat osa Kuntamalli Raindance järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	
Tiliotteet				Basware maksuliikenneohjelmasta liittyvien kautta Kuntamalli Raindance	Tapahtumat säilytetään sähköisenä Baswaren InvoiceReady-arkistossa
	PANKKI	101001	Pankkien tiliotteet	kirjanpitojärjestelmään	

Kirjanpidon osa	Tositelaji	Numero-sarja alk.	Kirjanpitojärjestelmien keskinäiset yhteydet	Miten ja missä säilytetään
Avaava tase	ALKUSA	1001	Alkusaldot	Kuntamalli Raindance
Talous-arvio	BUD	2001	Talousarvio	kirjanpitojärjestelmässä
Lisä-talous-arvio	BUDL	3001	Lisätalousarvio	Kuntamalli Raindance
Konserni				kirjanpitojärjestelmässä
		10000	Erillistilinpäätös (Tuloslaskelma ja tase)	Kuntamalli Raindance
		110000	Erillistilinpäätöksen oikaisu	Säilytetään sähköisenä FPM järjestelmässä
		120000	Sisäiset erät, ETP-oikaisut	
		123000	Konsolidointiviennit, etp-oikaisut, sisäiset erät	
		130000	Konsolidointiviennit, erillistilinpäätöksen oikaisu	
		140000	Alakonsernin vähemmistöosuus	
		20000	Sisäiset erät	
		23000	Konsolidointiviennit, sisäiset erät	
		30000	Konsolidointiviennit, erillistilinpäätös	
		32000	Vapaaehtoisten varausten purku, erillistilinpäätös	
		410000	KK-oikaisut	
		420000	Sisäiset erät, KK-oikaisut	
		423000	Konsolidointiviennit, KK-oikaisut, sisäiset erät	
		430000	Konsolidointiviennit, KK-oikaisut	
		50000	Käyttöomaisuuden sisäisen katteen eliminointi	
		60000	Sisäisen omistuksen eliminointi	
		80000	Pääomaosuusmenetelmä konsolidointi	
	Rahoituslaskelmatositteet:			
		800100	Erillistilinpäätös (Tuloslaskelma ja tase)	
		800200	Sisäiset erät	
		800230	Konsolidointiviennit, sisäiset erät	
		800300	Konsolidointiviennit, erillistilinpäätös	
		800320	Vapaaehtoisten varausten purku, erillistilinpäätös	
		800400	Vaihto-omaisuuden sisäisen katteen eliminointi	
		800500	Käyttöomaisuuden sisäisen katteen eliminointi	
		800600	Sisäisen omistuksen eliminointi	
		800800	Pääomaosuusmenetelmä konsolidointi	
		801100	Erillistilinpäätöksen oikaisu	
		801200	Sisäiset erät, ETP-oikaisut	
		801230	Konsolidointiviennit, etp-oikaisu, sis.erät	
		801300	Konsolidointiviennit, erillistilinpäätöksen oikaisu	
		804100	KK-oikaisut	
		804200	Sisäiset erät, KK-oikaisut	
		804230	Konsolidointiviennit, KK-oikaisu, sis.erät	
		804300	Konsolidointiviennit, KK-oikaisu	
		810000	Muut viennit	
		810300	Muut viennit, Konsolidointiviennit	
		815000	Muut viennit, KK-oikaisu	
		815300	Muut viennit, Konsolidointiviennit, KK-oikaisu	
		830000	Tase, hankinta	
		840000	Tase, myynti	
		845000	Tase, myynti, eliminoinnit/konsernitason viennit	
		850000	Muut järjestelyt	
		870000	CF oikaisut	

Liitteet

Liite 1 Suoritteet ja tunnusluvut

Liite 2 palvelualueiden tavoitteet

Liite 3 Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä tilinpäätösote 2022

Liite 1

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite- ja tunnuslukutaulukot				
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022
Sivistyksen ja hyvinvoinnin yhteiset				
Musiikkiopiston oppilaat	124	124	124	124
Musiikkileikkikoululaisia	182	197	138	209
Opetuspalvelut	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022
Perusopetuksen oppilaat, joista	2 678	2627	2 592	2551
- erityisoppilaat	217	222	236	244
- pienryhmissä	127	148	137	154
- integroituna	90	92	99	83
Tehostetussa tuessa	390	370	389	380
Vieraskuntalaisia Mäntsälässä	102	102	82	79
Mäntsäläläisiä	207	197	222	223
Oppilaat/alakoulut	1 881	1 868	1 805	1748
Oppilaat/yläkoulut	797	797	798	803
Oppilaat esiopetuksessa	271	234	0	0
Koulut/perusopetus	13	13	12	12
Lukion opiskelijat	304	295	263	266
Varhaiskasvatuspalvelut	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022
Avoim ja kerhotoiminta				
Lapsia	54	8	22	24
Läsnäolopäivät osapv-hoito	3 750	890	731	1073
Perhepäivähoito				
Lapsia	35	31	32	22
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	6151	4329	4502	3839
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	208	97	239	209
Ryhmäperhepäivähoito				
Lapsia	10	10	11	12
Läsnäolopäivät, kokopv-hoito	1901	1279	1502	1713
Läsnäolopäivät, osapv-hoito	121	116	68	61
Kotihoidontuki/lapset	348	323	289	268
Yksityisen hoidon tuki, valtakunnallinen, lapsia	227	198	188	207
Yksityisen hoidon tuki, kunnanllinen, lapsia	227	198	188	207
Päiväkotihoidon (sis. ostot)				
Lapsia	670	646	632	626
Vuorohoito päiväkodissa				
Lapsia	102	103	114	119
Esiopetus				
Lapsia	195	191	214	242
Läsnäolopäivät	31 062	24 825	33276	44528

Elinikäisen oppimisen ja hyvinvoinnin palvel	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022
Kansalaisopisto				
- opetustunnit	8 508	6 959	6 954	7706
- opiskelijat	3 241	2 938	2 343	2602
- kurssit	421	392	372	390
Kirjasto				
- lainat	235 046	196 791	191 457	225 785
- lainat/asukas	11	9,5	9	11
- lainaajat	5 327	4 477	3 991	4 632
Hyvinvoinnin edistämisen palvelut				
Vapaa-aikapalvelut				
Liikuntapalvelut				
- kurssit				29
- osallistujat				2997
- Kävelykipinä tapahtumien osallistujat				70
- Inbody mittaukset				68
-rantahulinat osallistujat				114
-uimakouluun osallistujat				100
-kuntosalipäivystyksen osallistujat				92
-talvilomatoiminnan osallistujat				67
- syyslomatoiminnan osallistujat				151
Nuorisopalvelut				
Nuorisotalo (syksyn 2022): kävijät				60
Erityisnuorisotyö: asiakkaat				81
Sepänmäen kesäleiri: osallistujat				0
Discord: osallistujat keskim./kerta				0
Nuorisovaltuuston kokoukset				10
Nuorisovaltuuston työryhmät				5

Tekniset palvelut	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022
Tekninen ja elinvoimapalvelujen yhteiset				
Hallinto- ja talouspalvelut + suunnittelu- ja rakennuttamispalvelut				
-Menot ulkoinen	810230	777562	707736	840799
- joista henkilöstömenot	564100	498323	494294	493371
-Henkilöt	9	8	7	7
Yksityistie-avustukset				
-yks.tieav. €	133222	157808	131608	156807
-yks.tieav. km	290	290	284	293
Tiekuntia	114	117	115	124
Avustus € / km	459	544	463	535
Maankäyttö, asuminen ja liikenne	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022
MAAKAUPAT				
Kauppojen lukumäärä / ostot, kpl	8	6	6	7
Ostettu, ha	37,7	10,1	15,5	5,3
, josta raakamaata, ha	17,8	9	13,5	4,6
Maaomaisuuden määrä, ha	1715	1697		1695
Rahaa mennyt ostoihin, €	779 959	193 206	778 689	827 135
Myyty/vuokrattu, kpl	18 / 11	19/23	25/29	28/14
, josta asuintontteja	7 / 4	15/11	15/18	20/10
, josta yritystontteja	1 / 1	0/1	3/0	1/1
, josta muita alueita	10 / 6	4/11	3/11	7/3
Vuokratulot, €/v	522 453	575 684	611244	670 148
Rahaa tullut myynneistä, €	2 086 107	1 542 553	1775431	1 761 173
Maankäyttösopimuksia ,	4	2	3	1
(joista käynnistämissopimuksia), kpl	4	2	1	1
KAAVOITUS				
kv / kh hyväksynyt				
kpl	3	2	5	1
ha	10,9	4,8	26,2	30
rakennusoikeuden lisäys kem	6083	5810	16 338	0
Myytäviä asuintontteja lkm	47	57	17	22
Myytäviä yritystontteja lkm	8	9	9	19
RAKENNUSVALVONTA				
Myönnetyt luvat				
lkm	223	194	251	116
kem	53992	14396	22113	70663
omakoteja kpl	42	53	62	54
asuntoja yht kpl	263	57	86	83
asuntoja kaava/haja %	97/3	74/26	83/17	
asuntoja kem	19202	8160	11801	8846
Valmistuneet kohteet				
lkm	81	150	133	163
kem	14421	33793	14606	32019
omakoteja kpl	32	42	45	48
asuntoja yht kpl	84	136	71	261
asuntoja kaava/haja	86/14	90/10	82/18	
asuntoja kem	7946	11369	8554	13896
katselmukset	381	485	557	605
Suunnittelutarveratkaisut				
lkm	36	33	36	26
myönt./kielteiset	34 / 2	33 / 0	33/3	20/6
, joista omakotitalo:				
Myönt/kielt	26 / 2	30 / 0	26 / 1	17/5
Näille haettu rak.lupa	14	7	15	
MITTAUSTOIMINTA				
Rakennuksen/paikan	126			
merkinnät lkm	41	29	47	35
Sijaintikatselmukset	43	32	52	38

Toimitilapalvelut	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022
Toimitilat ja huoneistot				
Kiinteistöt, tilavuus m ³	430137	439617	404340	455655
Kiinteistöt, kerrosala m ²	95191	95549	88743	99451
Ulkoiset menot €, kiinteistönhoitopalvelut	5861315	5936063	5733026	6592312
€ / m ³	14	14	14	14
€ / m ²	62	62	65	66
Ulkoiset menot €, kunnossapitopalvelut	1250077	1060406	939406	920807
€ / m ³	3	2	2	2
€ / m ²	13	11	11	9
Kiinteistöjen tekninen arvo €	158763354			
Jälleenhankinta-arvo €	207034971			
Kiinteistöjen korjausvelka €	11608804			
Kiinteistöjen kirjanpitoarvo 31.12	85021395	84364617	71669169	70590931
Kysyntä- ja laajuustiedot	TP-2022			
	SÄHKÖL.*	KAUKOL.	ÖLJYL.	VESI
Kiinteistöt/ Energia ja vesi	MWh	MWh	MWh	1000 m3
1 Asuinrakennukset	0	130	137	1
2 Hoitoalan rakennukset	300	3244	144	11
3 Toimisto- ja hallintorakennukset	0	1188	0	1
4 Kokoontumisrakennukset	51	611	70	1
5 Opetusrakennukset	397	3723	551	11
6 Varastorakennukset	0	0	0	0
7 Liikenteen rakennukset	0	0	363	0
8 Väestönsuojat	0	0	0	1
9 Muut	42	424	0	1
Yhteensä	790	9320	1265	27
*Sähkölämmityksen osuus kokonaissähköstä arvioitu jos erillistä mittausta ei				
Ateria- ja puhtauspalvelut	TP2019	TP2020	TP2021	TP2022
Siivottava pinta-ala m²	59840	58949	58200	59970
€ / m ² / vuosi	20,73	20,82	22,31	22,43
€ / m ² / kuukausi	1,73	1,74	1,86	1,87
Puhtauspalvelu henkilöstön lkm	11	12,5	21,5	23,4
Ateriapalvelujen suoritehinta				
Päiväkodit	3,48	3,4	3,47	3,45
Koulut	3,23	3,5	3,08	3,15
Terveyskeskus	4,69	5,4	4,98	4,00
Kivistöntie 16 Hirvitalo (päättynyt)	5,43	6,1	6,10	0
Ateriapalvelut				
Henkilöstön lkm	45,9	47,5	52,5	52
Keittiöiden lkm				
- keskuskeittiö	1	1	1	1
-terveyskeskuksen keittiö	1	1	1	1
Päiväkotien valmistava keittiö	2	2	1	0
-päiväkotien jakelukeittiöt	10	7	7	6
-koulujen jakelukeittiöt	7	8	8	8
-koulujen valmistavat keittiöt	7	7	6	6
Ruokapalveluyksiköt yht.	28	26	24	22
-Mäntsälän palvelukotiyhdistys	1	1	1	1
Kivistöntie 16 Hirvitalo	1	1	0	0
Kunnantalon ravintola	1	1	1	0
Kaikki yhteensä	32	29	25	23
Suoritteet:				
-Terveyskeskus	198220	162035	158733	143 856
-Päiväkodit	314472,03	252766	327303	338 799
-Koulut	668481,52	500049	628776	617 566
Kivistöntie 16 Vuokra-asunnot	16706	16940	9743	0
Mesikämmen (Keusote)				4 410
Mäntsälä yhteensä	1197880	931790	1124555	1 104 631
Suoritteet / yksikkö	40178	35838	46856	48 027
Suoritteet / Hlö	26498	19617	21420	21 243

Kuntatekniikka	TP2019	TP2020	TA2021	TP2022
Kadut ja yleiset alueet				
kaavatie km	110	112	119	122
€	1777400	2848078	2420666	2170396
€ / km	16158	25429	20342	17800
Puistot, puistometsät ja muut hoidossa olevat alueet				
ha	187	187	187	188
€	318225	320000	58164	382268
€ / ha	1702	1711	311	2033
Talousmetsät				
ha	848	848	848	848
puunmyyntituotot (€)	100000	74704	60419	233826
Liikuntapaikat				
Asukkaat 31.12.	20750	20721	20839	20895
€	273400	203826	201140	43000
€ / as	13	10		2
Valaistus liikenne- ja tievalot MWh	2000	1800	1800	1750
Valaistus kuntoradat ja kentät MWh	105	100	100	100
Katu - ja aluevalaistus €	231000	745900	254737	356289
Kadut ja väylät				
Kadut (km)	25	28	31	33
Kokoojakadut (km)	39	41	45	45
Asuntokadut (km)	36	40	43	44
Kevyen liikenteen väylät	40	42	43	43
Katujen ja kevyenliikenteen väylien korjausv	9610000			
Katuvalaistus (lkm)	4730	4750	4790	4880
Mäntsälän jätteet				
Mäntsälän jätteet (tonnia)	7050	6277	6756,33	4939
Vaarallinen jäte kiinteäpiste(tonnia)	78	69	55	56
Vaarallinen jäte keräysauto (tonnia)	12	2	3	3

Liite 2 Palvelualueiden tavoitteet

Hallintopalvelut

Arvio toteumasta		
0 =		tavoite ei tule toteutumaan
1 =		epävarma toteutuminen, "ehkä"
2 =		tulee todennäköisesti toteutumaan tai on jo toteutunut

Näkökulma	Strateginen tavoite
Turvallinen, sujuva arki	Lähipalvelut toteutetaan palvelulupauksen mukaisesti, kustannustehokkaasti, asukaslähtöisinä.
	Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvointia suunnitelmallisella tekemisellä. Parannetaan arjen turvallisuutta.
Näkökulma	Strateginen tavoite
Vastuullinen, kehittävä vire	Kuntakonserni toimii vahvistaen työllisyyttä sekä yrittäjyyttä.
	Toimintatapoja kehitetään ketterästi ja tuloksisesti tietoon pohjaten. Kunnan hankinnoissa, investoinneissa ja palvelukehityksessä noudatetaan vastuullisuutta.
Näkökulma	Strateginen tavoite
Osallistava yhteisöllisyys	Päätöksenteko on avointa ja osallistavaa.
	Rakennetaan yhteisöllisyyttä tukemalla yhteistä tekemistä. Vahvistetaan luottamusta osallistavalla johtamisella.

Turvallinen, sujuva arki - Vastuullinen, kehittävä vire - Osallistava yhteisöllisyys			Seuranta	
Strategiatavoite	Hallintopalveluiden strategiaa tukevat tavoitteet ja toimenpiteet	Mittari ja tavoitearvo	Tavoitteen edistyminen/ toteutuminen 31.12.2022	Arvio toteumasta
	Palvelutorin asiakaspalvelu toteutetaan tasalaatuisena. Tiedottaminen ja viestintä on ennakkoivaa ja huomioi eri kuntalaisryhmät. (Asiakaspalvelu, hankinnat, talouspalvelut). Kunnan keskeisimmät vuosikellot ovat julkisia ja ajan tasalla.	Asiakastytyväisyysskyselyt, kotisivujen keräämä data, sivuvierailujen TOP 10, palautteiden määrä ja käsittelyaika. Asiakastytyväisyysskyselyiden tavoitearvoksi 80% -tyytyväisiä.	maaliskuussa 2023. TOP 5 kävijät sivuilla: Kokonaismäärä 70 229, 100 % 1.etusivu 11 314 (16,6 %) 2.työllisyyspalvelut > avoimet työpaikat 3 865 (2,07 %) 3.päätöksenteko ja kuulutukset 1 394 (1,70 %) 4.avoimet työpaikat 0 637 (1,59 %) 5.aka/hoitopaikojen sähköinen ilmoittaminen 906 (1,48 %)	
	Asukasillat kunnanhallituksen ja valtuuston kanssa 2 x vuodessa. Osallisuussuunnitelman laadinta yhdessä sivistys- ja hyvinvointipalveluiden kanssa.	Asukaitojen osallistujamäärät ja palautemäärät	Kolme kuntalaisilta järjestetty. Osallistujia yhteensä n.70-80. Kunnantalon avoimet ovat järjestettiin, jonka yleisömäärä ja suosio oli erinomainen. Valmistelussa on osallistavan budjetoinnin (vanha alueraha) uudelleen käynnistäminen.	
	Kunnan riskienhallinnan toimenpiteen on arvioitu ja muihin suunnitelmiin liitetty. Hallintopalveluiden vastuulla: kunnan valmiussuunnitelman yleinen osa, palvelualueen oma valmiussuunnitelma, kriisiviestintäsuunnitelman testaaminen ja kunnantalon pelastussuunnitelma.	Tehdään riskienhallinnan arviointi tilinpäätöksen yhteydessä, suunnitelmat ovat päivitettyinä 30.9.2022. Valmiussuunnitelman osalta aluevalvojakoulutus/ensiapukoulutettujen määrä, poistumisharjoitus/turvakävely tehty 1 x vuodessa.	Kunnan johtoryhmä on päivittänyt yhteisen riskienarvioinnin, joka toimii pohjana palvelualueiden sekä tilinpäätöksen riskienarvioinnille. Vastuutahot ja toimenpiteet päivitetty. Kunnanjohtaja hyväksynyt Valmius- ja jatkuvuudenhallinnan suunnitelman, joka toimii pohjana palvelualueiden valmiussuunnitelmiin. Kunnantalon asiakaspalvelun turvakävely toteutettu ja väestänsuojan muutos johtokeskukseksi on edennyt.	
	Kunnanhallituksen avoin kokous 1xvuodessa (sähköiset osallisuustyökalut ovat käytössä). Kuntalaiset mukaan viestintäkampanjaan.	Avoin kokous toteutuu vuosittain 30.10 mennessä.	Avointa kokousta ei toteutettu 2022. Tavoitteena toukokuu 2023. Viestinnän toimivuutta kysytään em. kuntalaiskyselyssä.	
	Kunnan myöntämä taloudellinen tuki järjestöille (eur.).	Taloudellinen tuki järjestöille 140 000 eur. Tilojen ilmainen käyttö ja ilmainen tiedottaminen kunnan kautta.	Kunnan taloudellinen tuki raportoidaan Siihen toimesta valtuuston sitovissa tavoitteissa.	
	Osallistavan johtamisen toimintamalli, sekä osallisuus ja kehittäminen työyhteisöissä.	Yhteistoiminnalliset säännölliset kokoukset työpaikoilla, työtyytyväisyyskyselyt ja kehityskeskustelujen määrä/laatu (uusi hr-järjestelmä). > työtyytyväisyyskyselyn taso 3,5. Kehityskeskustelut 25/25.	Työtyytyväisyyskyselyä ei toteutettu 2022. Se tehdään Kevan mallin mukaisesti huhtikuussa 2023.	

	Taustatietojen tuottaminen sijoitusmarkkinoitiin, kunnan yhteinen markkinointisuunnitelma ja sen käytäntöön vienti, kunnan TE-malli.	Mittarit kunnan markkinointisuunnitelmasta (mm. kampanjan vaikuttavuus, näkyvyys, eurot). Kunnan tarjoamien harjoittelu-, kesätyö- ja työllisyyspaikkojen määrät. Kunnan TE-malli päätetty 30.9. mennessä.	Markkinoinnin tavoitteet raportoidaan erikseen TP yhteydessä. On toteutuneet 2022.	
	Talous-, HR- ja hankintapalveluiden ohjelmistot parantavat ja tukevat sujuvaa tekemistä. Kunnan tietohallintostrategiana organisaatio >> kuntalaiset (molemmat näkökulmat), tiedolla johtamisen malli	Uusi HR- ja talousohjelmiston kokonaisuus käytössä 2023 alusta. tavoite > Uuden työntekijän työvälineet "heti" kunnossa, jotta prosessi nopeutuu.	Uudet ohjelmistot on otettu käyttöön 1.10.2022 alkaen. Säännölliset palvelutasotapaamiset järjestetty ja kunta ollut aktiivinen reklamoinnissa. Loppukäyttäjien palaute viety eteenpäin. Palvelutoimittajan asiakaspalvelu ollut toimivaa, haasteet ohjelmistojen toiminnassa.	
	Hankintojen vastuullisuuskriteerit huomioidaan kaikissa kilpailutuksissa ja puitesopimuksissa.	1. Taloudellinen kestävyys; kuinka monessa hankinnassa suunnitelmallisesti toteutetaan ja hyödynnetään elinkaari- ja vaikuttavuuslaskelmia/vuosi? 2. Sosiaalinen kestävyys; a) kuinka monessa hankinnassa on käytetty työllistämisehtoa/vuosi b) kuinka monta työ- ja oppisopimuspaikkaa on luotu työllistämisehtoa käyttäen/vuosi? 3. Ekologinen kestävyys: a) Mikä on luomuruoan hankinnan % ruokapalveluhankinnoista/vuosi? (muutoin hankintasuunnitelmassa)	1. Investointi/rakennushankkeissa toteutettu, muut hankinnat ei aloitettu. 2. Työllistämisehtoa ei käytetty uusissa kohteissa 2022 (pieniä) 3. Pilottikohde Hyökännummen koulu - luomun osuus n.18 % nyt.	
	Maaseutu: avoin viestiminen ja neuvonta viestintäsuunnitelman mukaisesti.	Vuodessa 9 viljelijäkirjettä sähköpostilla.	Tavoite on toteutunut.	
	Maaseutu: asiakaspalautteen jatkuva keräminen ja sykleittäin tehtävät (n. 3 v. välein) asiakastytytävyyskyselyt. Nostetaan palautekanavan näkyvyyttä ja sähköpostin allekirjoituksessa, viljelijäkirjeessä ja nettisivuilla.	Pyritään saamaan 50% enemmän palauteita edelliseen vuoteen verrattuna. Verrataan tuloksia.	Palautteen määrä nousi edellisen vuoden tasolle, mutta tavoiteltua 50% lisäystä ei saavutettu.	
	Maaseutu: Kehitetään sähköisiä palveluita vastaamaan asiakkaiden tarpeita. Käytetään erilaisia kanavia vastaamaan asiakkaiden erilaisiin tarpeisiin ja osaamistasoon.	Asiakaskontaktien määrän ja yhteydenottoapojen seuraminen kk-tasolla. Sähköpostisten hakemusten määrätavoitteeksi v. 2022 = 94%	Asiakaskontakteja on seurattu. Hakijoita on kannustettu sähköiseen tukihakuun. Tavoite on toteutunut ja sähköisen päätukihauksen osuus oli 94%.	
	Maaseutu: Sähköisten hakemusten palauttamismahdollisuus toimistolla. Apua hakemuksen tekemiseen voi saada Teamsilla. Asiakaspalvelupäivät muissa yt-alueen kunnissa (jos mahdollista toteuttaa turvallisesti). Lähetetään kirje kaikille paperilla 2021 hakeneille.	Paperisten hakemusten määräksi v. 2022 korkeintaan 40 (vertailuna v. 2021, 58 kpl.)	Tavoite toteutui osittain. Päätukihauksen palautti lomakkeella 52 tilaa.	
	Työllistäminen/kotoutus: kunnan työllisyys- ja maahanmuuttopalvelut järjestetään kustannustehokkaasti ja asukaslähtöisesti, palvelut ovat helposti saavutettavia ja asiakasta hyödyttäviä.	Resurssien karttumismittaristo ja kykyviisarit, asiakastietojärjestelmien tuottama data, asiakaspalvelukyselyt 2 x vuodessa. Tavoitearvo on tasolla hyvä (huono-välttävä-tyy-erinomainen)	Asiakaskontaktien määrää ja laatua on seurattu työntekijäkohtaisella seurannalla. Asiakastietojärjestelmän käytettävyyttä on parannettu.	
	Työllistäminen/kotoutus: avoin ja ajantasainen viestintä, päivitettyt sivut ja esteetön tiedonkulku.	Asiakastietojärjestelmä ja asiakasraati asiakkaiden osallisuuden vahvistamiseksi; kohderyhmien tuottama palaute tavoitearvoksi hyvä (asteikolla: huono-välttävä-tyy-erinomainen)	Asiakastietojärjestelmä on käytössä, käytettävyyttä on parannettu, asiakastietoraatia ei vielä perustettu.	
	Työllistäminen/kotoutus: Yritysten toimintaedellytyksiä vahvistetaan yhteistyössä MYK:n ja TE-hallinnon kanssa. Tiedonkulkua sujuvoitetaan ja kehitetään työnantajalähtöisiä tukitoimia. Työttömien ammattitaitoa, osaamisen kasvua ja työmarkkina-asemaa tuetaan ja parannetaan tavoitteellisilla ja pitkäjänteisillä toimenpiteillä, kuten koulutukseen ohjaamalla ja oppisopimuskoulutusta hyödyntämällä. Työllistymistä edistetään työhönvalmennus keinoin ja parantamalla hakijoiden digi- ja it-taitoja	Tavoitteita seurataan palautteiden kautta. Työnantaja-asteikon palaute > hyvä. Työttömien työnhakijoiden tavoitteellisen työllistymisen tuloksellisuuden palautearvo > hyvä (asteikko: huono-välttävä-tyy-erinomainen). Kunnan työttömyys-%n tavoitetaso on säilyä Uudenmaan alhaisimmalla tasolla.	Yritysyhteistyötä on edistetty ja kehitetty. Asiakastietojärjestelmän käytettävyyden parantamisen jälkeen voidaan käynnistää aktiivinen palautteen keruu.	

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Turvallinen, sujuva arki - Vastuullinen, kehittävä vire - Osallistava yhteisöllisyys			Seuranta	
Strategiatavoite	Sivistys ja hyvinvointipalveluiden strategiaa tukevat tavoitteet ja toimenpiteet	Mittari ja tavoitearvo	Tavoitteen edistyminen/toteutuminen 31.12.2022	Arvio toteumasta
	Opistolla on monipuolinen kurssitarjonta, jota markkinoidaan tehokkaasti	Opisto: seurataan opiskelija- ja kurssimääriä > opiskelijat pysyvät ja tulevat uudelleen kursseille ja tapahtumiin	Opiskelijoiden osallistuminen kursseille toteutui, tosin jonkin verran vielä varovaisuutta on nähtävissä. Etäkurssit ovat monipuolistaneet kurssitarjontaa.	●
	Kirjaston laadukas ja ystävällinen asiakaspalvelu, kaikenikäisten monipuolisiin luku- ja digitaltointiin liittyvät opastukset, ryhmät ja tapahtumat, aktiivinen tiedottaminen ja neuvonta, kuntalaisten arjen tarpeisiin vastaava aineistovalikoima yhteistyössä Kirkes-kirjastojen kanssa.	Kirjasto: kansallisen asiakaskyselyn tulokset ja muu asiakas- ja yhteistyöpalautte, opastusten, ryhmien ja tapahtumien määrä, muiden järjestämiin tapahtumiin osallistuminen, somekanavien ja nettisivujen tavoitavuus, uusien kirjastokorttien määrä vuosittain > kirjasto on osa yhä useamman kuntalaisen arkea	Uusien kirjastokorttien määrä 2022: 723 (2021: 503). Opastusten, ryhmien ja tapahtumien määrään liittyvä tilastojen keruu on vielä kesken. Unelmoidaan uudesta verkkokyselyn tulokset on koottu. Saatuihin asiakaspalautteisiin on vastattu kohtuullisessa ajassa.	●
	Opetuspalveluihin toimenpideohjelma ennaltaehkäisemään koulukiusaamista, väkivaltaa ja häirintää, sekä puuttuminen ongelma-kohtiin tältä osin.	Opetuspalvelut: tehdään vuosittaiset KivaKoulu -kyselyt ja analysoidaan tuloksia > kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän vähentäminen	KiVa-kuntaraportin 2022 (N= 1535) mukaan kiusaajana toimiminen on vähentynyt vuodesta 2019 (n. 5%) vuoteen 2022 (n. 3,3%). Vertailukunnat: 2019 (n. 4,4%) ja 2022 (n. 3,9%). Kiusatuksi joutuminen on vähentynyt vuodesta 2019 (n. 13,2%) vuoteen 2022 (n. 10,7%). Vertailukunnat: 2019 (n. 11,8%) ja 2022 (n. 10%).	●
	Kirjaston tilahankkeen osallisuustyöskentely v. 2022 ja osallisuustyöskentelymallien luominen palvelualueille	Osallisuustyöskentely: Kuntalaisille ja sidosryhmille järjestetään osallistumistapahtumia > tapahtumia vähintään 2 kpl. sekä kuntalaisille, että sidosryhmille.	Syksyllä pidettiin kaksi kumppanuuspöytää ja kunnan henkilöstöä koulutettiin osallistamismenetelmistä joulukuussa yhteisessä koulutuspäivässä.	●
	Varhaiskasvatukseen työvoiman saatavuuden parantaminen; imagon nostatus ja valtakunnallinen näkyvyys	Varhaiskasvatus: avoimien toimien täyttöprosentti > täyttöprosenttitavoitteeksi 30 %	Koko vuoden aikana avoimia toimia on täytetty 10 (33:sta) irtisanoutumiset huomioiden. Avointen toimien täyttöprosentti 31%	●

Tekniset palvelut

Turvallinen, sujuva arki - Vastuullinen, kehittävä vire - Osallistava yhteisöllisyys			Seuranta	
Strategiatavoite	Kuntakehityslautakunnan strategiaa tukevat tavoitteet ja toimenpiteet	Mittari ja tavoitearvo	Tavoitteen edistymisen/ toteutuminen 31.12.2022	Arvio toteumasta
	Ateria/puhtaus: Tuotamme "maailman parasta ja ravitsemuksellista ruokaa & puhtauspalvelua". Toimitaan taloudellisesti, kestävästi ja työ tehokkaasti organisoiden. Mahdollistetaan eri toiminnoissa asiakkaan vaikutusmahdollisuus.	Jatkuva palautteen anto mahdollisuus. Järjetetään kattava asiakastyytyväisyyskysely 1 x vuodessa. Annetun palautteen keskinäinen suhde ja kyselyn keskiarvon tavoitearvo tasoa "hyvä".	Jatkuva palautteen anto/ käsittely toimii hyvin. Kysely 10/22. Tulosten ja palautteiden keskiarvoksi saatiin 2,95. Kyselylomaketta kehitetään seuraavalle kerralle.	●
	Ateria/puhtaus: Säännölliset henkilöstöpalaverit/teamsit. Perustetaan yhteistyössä asiakkaan edustajien kanssa ns. "Ruokaraadit".	Henkilöstöpalaverit; 10 x v. Ruokaraatien perustaminen 3 kohteeseen.	Henkilöstöpalaverit pidetty 12/10, kuukausikirjeet + teamsit lisäksi. Ruokaraateja perustettu 3 kpl. Vakan kanssa toteutettu nykytila.fi arviointi yhdessä.	●
	Ateria/puhtaus: Tarjotaan mahdollisuus työllistää ateria- ja puhtauspalvelujen tehtäviin työttömille työnhakijoille. Toteutus yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa.	Tavoitteena työllistää minimissään 3 hlöä/vuosi.	Työllistimme eri pituisiksi jaksokoiksi 5 työttömää työnhakijaa vuoden 2022 aikana. Osan työsuhde jatkui vuoden 2023 puolelle.	●
	Toimitila: Otetaan kiinteistössä käyttöön Tampuuri järjestelmään liittyvä QR-koodien palaute, jonka avulla käyttäjät voivat tehdä huomioita mahdollisista puutteista tai jättää parannusehdotuksia.	Joka kiinteistön alueelle vähintään 5 kpl QR-kooditarroja; seurataan kuukausittain ilmoituksia ja nostetaan parannusehdotuksia käytäntöön.	Kunnassa ollaan kehittämässä yhtenäistä palautejärjestelmään, joten tästä QR-koodi palautejärjestelmästä luovuttiin ja odotetaan, että kuntaan valitaan yksi yhteinen palautekanava, jota kaikki tahot käyttävät	●
	Toimitila: Skenarios on palvelu kunnille, joka on kehitetty ja kehittyy yhteistyössä Kuntien tilatieto -hankkeen kuntein kanssa. Rakennustason tietojen kokoaminen, päivittäminen ja kohteiden salkuttaminen, sekä erilaiset PTS suunnitelmat laskentojen tekemiseen ja tiedolla johtamiseen.	Järjestelmään tietojen vienti vuoden 2022 aikana ja sen käyttöönotto vuoden 2022 lopussa; tietojen vientiä seurataan 3 kk:n välein työryhmässä (tekninen johtaja, toimitilapäällikkö, asiantuntijasihteeri)	Skenarios järjestelmään tietojen vienti on vaiheessa, kiinteistöjen tietojen tarkastukset/syötöt kesken osittain resurssipulan johdosta. Senaatti kiinteistöille toimitettu tilinpäätös tiedot 2019 - 2021. Tietojen järjestelmään vienti on kesken, mutta tulee toteutumaan vuoden 2023 aikana	●
	Toimitila: Tampuuri kiinteistönhallintajärjestelmän systemaattinen seuranta, huoltoilmoitusten tehtyjen tehtävien kuitaamiseksi valmiiksi.	Kuukausittainen seuranta ja raportointi; avointen huoltoilmoitusten vähentäminen 50 % 1.2.2022 alkaen.	Vuoden vaihteessa 2022 siivottu Tampuuri ilmoituksia, joita mm. siirtynyt vanhasta järjestelmästä, siivottu vanhojen työntekijöiden kuitaamattomat ilmoitukset. Vuoden 2022 tuli tampuuri ilmoituksia yht. 698 kpl, joista 2 kpl oli vuoden lopussa avoimena.	●
	Kuntatekniikka: avoin tiedottaminen tulevista hankkeista ja ajankohtaisista aiheista.	Kunnossapidon tiedotteita 2/kk/kunnossapitokausi, viherrakentamisen tiedotteita 1/kk/kesä. Muita tiedotteita 1-2/kk.	Tavoite toteutunut kaikkien osa-alueiden osalta.	●
	Kuntatekniikka: kävelyn ja pyöräilyn kehittäminen	Käpy kehittämisohjelman päivittäminen ja kevytväylien vuosittainen toteuttaminen (400 000 eur./vuosi)	Kevyttiikenneväyliä rakennettiin valmiiksi vuonna 2022 noin 540 000 euron arvosta. Kehittämisohjelma on päivitetty ja sieltä nousseita hankkeita on nostettu mukaan tulevien vuosien rakennusohjelmaan.	●

	Kuntatekniikka: virkistys- ja ulkoalueiden kehittäminen yhteistyössä kuntakehityksen kanssa.	Virkistys ja ulkoalueiden rakentamishojelman/taulukon laatiminen; yksi alue suunnitteluun/toteutukseen per. vuosi.	Porakallion suunnitelma valmis. Suunnitelman nähtävilläolon aikaan tullut muistutuksia ja hanke ei toteudu suunnitellussa aikataulussa. Rakentamishojelmaulukkoa päivitetty.	●
	Kuntatekniikka: liikenneturvallisuustyöryhmä ja vuosittaiset pienet liikenneturvallisuustoimenpiteet.	Litu-hankkeita valitaan toteuttamishojelmaan; rakennusohjelmaan noin 1-5 kpl/vuosi, Litu -ryhmä kokoukseen 3 krt/vuosi	Litu-ryhmä kokoukseen vuoden aikana kahdesti. Toimenpiteinä toteutettiin mm. Meijerintien ajoratakavennukset.	●
	Kuntatekniikka: haja- asutusalueilla sijaitsevien liikunta- ja uimarantojen hoidossa ja ylläpidossa avustetaan kyläyhdistyksiä ja talkooporukoita.	Vuosittaiset avustettavat kohteet taulukoidaan ja toteutumista seurataan interaktiivisesti.	Hoidossa ja ylläpidossa on avustettu kyläyhdistyksiä ja talkooporukoita. Avustettavien kohteiden taulukointi kesken. Eli tavoite toteutunut pääosin.	●
	Kuntatekniikka: henkilöstön kouluttaminen ja palvelualueen toiminnallisen kehittämisen osallistuminen.	Koulutuspäivien toteutuminen, tarkistetaan kehityskeskustelun yhteydessä; koulutuspäiviä vähintään 1-2 hlo/vuosi.	Kehityskeskustelut pidetty, henkilöstö koulutautunut.	●
	TEL-yhteiset: Palauteisiin reagoiminen, hankkeiden ohjelmointi, katu- ja puistosuunnitelmien nähtävillä asettaminen, taloussuunnitelmallisuus.	Seurataan toteutumista; suunnittelu ja rakentamispäätökset, rakentamisen toteutuminen taloussuunnitelman mukaisesti.	Taulukkoja päivitetty osavuosikatsausten yhteydessä.	●
	TEL-yhteiset: infran liikenneturvallisuushankkeet	Hankkeiden määrä vuosittain 2-5- kpl.	Meijerintien ajoradan hidasteet toteutettu. Einontien ajoradan hidasteet eivät toteutuneet. Koivumäentien ja Sälinkäntien väistämismuutokset toteutettu.	●
	TEL-yhteiset: Katu- ja puistosuunnitelmien nähtävillä asettaminen. Talonrakennushankkeissa käyttäjäedustus läpi koko tilahankkeiden toteuttamisprosessin. "Kärkihankkeiden" esittely valmisteluvaiheessa laaja-alaisesti keskeisille osapuolille ja päättäjille. Sisäinen ja ulkoinen viestintä.	Toteutumisen seuranta; vuorovaikutus kaikissa hankkeissa.	Instagram julkaisuja ajankohtaisista rakennushankkeista ja niiden etenemisestä. Instagram ja Facebook tiedotteita liikunta- ja reittien ajankohtaisesta tilanteesta. Katu- ja puistosuunnitelmat asetettu nähtävillä MRL:n mukaisesti	●
	TEL-yhteiset: työllistämisen- tai työssäoppimishankkeiden asettaminen talonrakennusurakoihin.	Seuranta urakoittain; työllistämishankkeet toteutuu yli 2 M eur:n talonrakennusurakoissa.	Koskenan päiväkotin Amandan osalta toteutunut työssäoppimishankkeella.	●
	TEL-yhteiset: henkilöstön kouluttaminen ja palvelualueen toiminnallisen kehittämisen osallistuminen.	Koulutuspäivien toteutuminen, tarkistetaan kehityskeskustelun yhteydessä; koulutuspäiviä vähintään 1-2 / hlo/vuosi.	On toteutunut jokaisella tulosalueella	●
	TEL-yhteiset: Talonrakennusinvestoinneissa huomioidaan energiatehokkuus ja hiilijalanjälki. laaditaan elinkaarilaskelmat investointien ja 25 v. käyttöajaksi. Valitaan teknisesti toimivat, pitkäikäisiä ratkaisuja ja materiaaleja huomioiden elinkaarikustannustehokkuus.	Energiatietokannat. Hankesuunnitelmassa määritetään tavoitekäyttöä; uusien rakennusten energiatehokkuustavoitteeksi asetetaan pääsääntöisesti A-luokkaa. Uudisrakennusten tavoitekäyttöä asetetaan 50 v.	Ei toteutunut koska tarkasteluajaksi ei ollut talonrakennushankkeita suunnitteluvaiheessa.	●

Kuntakehityspalvelut

Turvallinen, sujuva arki - Vastuullinen, kehittävä vire - Osallistava yhteisöllisyys			Seuranta	Seuranta	
Strategia- tavoite	Tekninen ja elinvoimapaikallisuuden strategiat tukevat tavoitteet ja toimenpiteet	Mittari ja tavoitearvo	Tavoitteen edistyminen/ toteutuminen 30.9.2022	Tavoitteen edistyminen/ toteutuminen 31.12.2022	Arvio toteumasta
	Aktiivinen maanhankinta ja kaavoitus (AO-tontit)	Kaavoitus: Vapaa omakotitonttivaranto 31.12. (kpl) 30 tonttia, raakamaan hankinta asumiseen ja yritystoimintaan soveltuvilla yleiskaava-alueilla> tavoite: raakamaan hankinta 30 ha	Omakotitonttivarannon tavoitteeseen päästään uusien tonttialueiden (Lempivaara ja Rointilantie) myötä (+32 tonttia). Raakamaan hankinnan osalta hehtaanimäärän tavoitteeseen ei päästä vuonna 2022, vaan maanhankinnoissa painottunut vuonna 2022 muut kohteet	Vapaat omakotitontit 22 kpl. Rointilantien kunnallistekniikan rakentaminen viivästyi ja tontit tulevat sieltä myytäväksi kesällä 2023. Raakamaan hankinta 4,6 ha. Maa-alueiden neuvotteluja käyty. Kauppoihin päästy pienemmistä kohteista ja mm. omakotitalo ostettu.	●
	Aktiivinen maanhankinta ja kaavoitus (AO-tontit)	Kaavoitus: rakennuslupien käsittelyaika > rakennuslupien käsittelyaika 2-5 vk siitä, kun lupahakemus on riittävä päätöksentekoon.	käsittelyaika tavoitteen mukainen	Käsittelyaika tavoitteen mukainen.	●
	Joukkoliikenteen edellytysten parantaminen.	Liikenne: Joukkoliikenteen vuorot ja käyttömäärät, sekä joukkoliikenteen verkosto > uudet kilpailutukset ja vuorotarjonta säilyy nykyisellä. Tuleville vuosille aseman bussipysäkkien toteutus edellytykset	Joukkoliikenteen palvelutaso ja vuorotarjonnassa lisäyksiä Porvoon suunnan liikenteeseen elokuusta 2022 lähtien	Palvelutaso säilynyt. Vuorotarjonnassa lisäyksiä Porvoon suunnan liikenteeseen elokuusta 2022 lähtien	●
	Aktiivinen maanhankinta ja kaavoitus (yritystontit).	Kaavoitus: vapaat myynnissä olevat yritystontit (kpl) ja erityisen suuret yritystontit (10-20 ha)> pieniä yritystontteja (alle 1ha) vähintään 5 kpl, suuria yritystontteja (yli 1 ha) vähintään 5 kpl. Erityisen suuria (10-20 ha) tontteja vähintään 1 kpl.	Pienempiä yritystontteja on myynnissä erityisesti Linnalan uuden alueen myötä. Suuria tontteja 4 kpl. Erityisen suuria tontteja ei ole.	Yhteensä 19 kpl vapaata yritystonttia, joista pieniä yritystontteja 14 kpl, suuria 5 kpl ja erityisen suuria 0 kpl.	●
	Paikkatietojärjestelmä ja -aineisto ajankohtainen.	Maankäyttö: Paikkatietojärjestelmän uudistus > ohjelmisto käytössä v. 2022 aikana.	Hankintapäätös tehty, järjestelmän uudistus käyttöönotto 12/22	Ohjelmiston käyttöönotto oli 12/22	●

Liite 3

KESKI-UUDENMAAN SOTE –KUNTAYHTYMÄ tilinpäätösote

KUNTAKOHTAISET ANALYYSIT / TAMMI-JOULUKUU 2022 / Mäntsälä

Vuosi 2022 on ollut koronaepidemian vuoksi poikkeusvuosi, kun aiempaa herkemmin tarttuva Omikron-variantti vaihtui vuodenvaihteessa valtavirukseksi. Tartuntamäärät kasvoivat erittäin suuriksi, ja tartunnan jäljityksellä ei voitu enää estää epidemian leviämistä. Laajamittaisesta eristykseen ja karanteeniin asettamisesta luovuttiin alkuvuonna ja tartunnan saaneille siirryttiin antamaan tekstiviestiohjausta.

Samanaikaisesti toteutettiin STM:n koronarokotusstrategian mukaisesti nopea ja laaja kolmansien koronarokotusannosten anto 3.-21.1.2022, jolloin rokotushenkilöstön turvaamiseksi muuta kiireetöntä toimintaa ajettiin hetkellisesti alas. Koronarokotuspalveluita on ylläpidetty ja tarjottu läpi vuoden tarjoten 3. 4. ja 5. THL:n suosittelemat koronavirusrokoteannokset, sekä marras-joulukuussa kausi-influenssarokotteet. Massarokotusten koordinointi siirtyi lokakuussa infekti- ja tartuntatautiyksikön tehtäviin. Koronavirusrokotteita annettiin yhteensä: 146 449 kpl, joista Omikron BA4/5-spesifejä rokotteita 28 757 kpl. Rokotukset on toteutettu pääsääntöisesti vuokratyövoimalla. Keväällä Ukrainan sodan pakolaisten saapuessa kokeiltiin liikkuvaa palvelua kausitiloille ja asuntoloihin, joissa tarjottiin rokotteita ja selvitettiin sote-palveluiden tarvetta.

Yhteistyössä vastaanottopalveluiden kanssa tuotettiin koronahoitopuhelinpalvelua, jossa elokuussa aloitettiin tekemään Paxlovid-koronaviruslääkitysarvioita. Koronasuojainten pandemiavaraston purkamista aloitettiin ja samalla alkoi kartoitus valmiusvaraston toteuttamisen eri vaihtoehtoista. Koronaviruksen PCR-näytteiden otto on jatkunut laajamittaisena koko vuoden, koska testiä on edellytetty tartuntatautipäivärahan saamiseksi.

Koronapandemian vaikutukset näkyivät koko vuoden osastojen ja kotisairaalan toiminnassa. Alkuvuoden aallon jälkeen koronapotilaiden määrä osastoilla tasaantui mutta lähti nousuun lokakuussa, jolloin potilaita oli enimmillään osastoilla jopa 40 kerralla. Haasteellinen tilanne jatkui joulukuun puoliväliin asti. Koronapotilas sitoo tavallista enemmän hoitohenkilökuntaa, joka johti siihen, että ns. puhtaita paikkoja oli käytössä normaalia vähemmän. Avopalveluilta lainaksi saadun hoitohenkilöstön ja ostopalvelujen avulla tilanteesta selvitettiin.

Alla olevasta taulukosta käy ilmi valtion korona-avustuksen kohdentuminen jäsenkunnittain. Summat sisältävät myös vuodelle 2021 myönnettyä avustusta, koska vuoden 2021 valtionavustuksen summa oli TP 2021 varausta suurempi.

Covid-19 valtionavustus	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula	Yhteensä
väestö	3 657 322	3 528 286	1 625 589	3 442 548	395 222	3 098 582	15 747 550
PTH-hoitopäivät	465 303	358 720	138 042	258 241	32 867	292 986	1 546 159
ESH hpv	569 241	368 862	124 684	341 852	28 424	244 961	1 678 024
Yhteensä	4 691 867	4 255 868	1 888 315	4 042 641	456 513	3 636 529	18 971 733

Vastaanottopalveluissa palveluiden saavutettavuus ja saatavuus on ollut heikkoa. Takaisinsoittojen vasteajat ovat kasvaneet ja lakisääteiseen tavoitteeseen ei ole päästy. Takaisinsoittojen vasteaika on kasvanut erityisesti elokuusta alkaen, jolloin myös puhelimen kautta tulleiden yhteydenottojen määrä kasvoi. Tärkeimpänä syynä huonoon saavutettavuuteen on henkilöstövaje.

Toimintavuotta leimasi valtakunnallisesti syvenevä henkilöstöpula, mikä heijastui kaikkiin Keusoten palvelualueisiin. Henkilöstöpulaa on jouduttu korjaamaan vuokratyövoimalla sekä maksamalla omalle henkilöstölle ylityökorvauksia ja erillisiä kutsurahoja ylimääräisistä työvuoroista.

Kustannukset palveluittain				
Palvelu	Ed. vastaava kausi	Valittu TA	Valittu kausi	Toteuma-% (TA)
Oma toiminta	40 226 839	47 248 310	44 745 693	95 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	16 551 791	16 399 024	16 095 439	98 %
Vammaisten palvelujen tietopaketti	7 542 041	9 245 974	8 468 400	92 %
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	6 527 053	8 010 944	7 633 841	95 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti	2 465 436	2 015 195	2 088 221	104 %
Kuntoutuksen tietopaketti	2 291 703	2 770 528	2 666 850	96 %
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	1 584 063	5 227 395	4 552 967	87 %
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	1 534 887	1 593 859	1 333 830	84 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	984 223	1 270 303	1 255 749	99 %
Päivystyksen tietopaketti	604 944	648 257	585 948	90 %
Hallinto	140 696	66 831	64 448	96 %
ESH	23 984 852	27 031 733	26 672 325	99 %
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	23 194 982	26 208 595	25 901 350	99 %
Ensihoidon tietopaketti	789 870	823 138	770 975	94 %
Yhteensä	64 211 691	74 280 044	71 418 019	96 %

Ed. Vastaava kausi = Tilinpäätös 2021

Valittu TA = Muutettu talousarvio 2022

Valittu kausi = Tilinpäätös 2022

Toteuma-% (TA) = Tilinpäätös 2022 / Muutettu talousarvio 2022

Merkittävimmät poikkeamat muutettuun talousarvioon verrattuna

Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketin alitus aiheutui sijaishuollon ennakoitua pienemmistä kustannuksista.

Aikuissosiaalityön alitus muodostui sosiaalityön- ja ohjauksen kustannusten vähenemisestä.

Suun terveydenhuollon tietopaketin ylitys johtuu tehdystä jononpurusta.

Vastaanottopalvelujen tietopaketti alitti muutetun talousarvion, koska valtion korona-avustus kohdistuu ko. tietopakettiin. Valtion korona-avustus toteutui muutettua talousarviota suurempana.

Vammaisten asumispalvelujen kustannukset toteutuivat merkittävästi arvioitua pienempinä.

Erikoissairaanhoido

Erikoissairaanhoido	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornainen	Tuusula	Yhteensä
ilman ensihoitoa	65 821 842	59 621 636	25 901 350	51 657 640	5 841 569	47 742 134	256 586 172

Edellä esitettyihin erikoissairaanhoidon toimintakuluihin sisältyy HUSin palvelutuotannon lisäksi myös muita erikoissairaanhoidon ostoja mm. yksityisiltä palveluntuottajilta, mutta ei ensihoidon eikä terveyskeskuspäivystyksen kustannuksia.

JÄSENKUNTIEN TUOTTEISTETUT PALVELUT JA KAPITAATIOPERUSTESET ERIKOISSAIRAANHOIDON PALVELUT

505 Mäntsälä

Laskutus 1 000 euroina	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Poikk-% TP 2022/ TA 2022	Muutos-% TP 2022/ TP 2021	Ennuste 2022	Poikk-% TP 2022/ ENN 2022
Hoitopäivätuotteet	1 114	1 417	1 175	-17,1 %	5,4 %	1 202	-2,3 %
josta psykiatrian osuus	1 114	0	1 160		4,1 %	0	
NordDRG-tuotteet	13 914	16 411	13 999	-14,7 %	0,6 %	14 131	-0,9 %
Käynnit käyntitilaypyn mukaan	6 387	7 189	6 463	-10,1 %	1,2 %	6 387	1,2 %
josta psykiatrian osuus	2 156	0	2 257		4,7 %	0	
Sähköiset palvelut	183	343	222	-35,1 %	21,5 %	226	-1,8 %
josta psykiatrian osuus	32	0	43		33,9 %	0	
Potilashotelliavopalvelut	1	0	3		169,8 %	2	25,0 %
Palvelupaketit	0	0	0			0	
Ostopalvelut ja hoitopalvelut muista sairaaloista	1 517	1 173	1 755	49,7 %	15,7 %	1 663	5,5 %
josta psykiatrian osuus	226	0	326		44,2 %	0	
Palveluseitit	79	97	135	39,5 %	70,1 %	112	20,5 %
Potilashotelli	1	0	1	106,9 %	-19,4 %	1	34,6 %
Tartuntatauti- ja lääkkeet	134	178	105	-41,2 %	-21,7 %	122	-14,3 %
Päivystysapu	53	48	53	10,3 %	1,8 %	48	-10,3 %
Potilasvakuutus*	180	220	252	14,3 %	40,1 %	256	-1,6 %
Muut**	-723	279	1 521	445,8 %	-310,2 %	4	36958,6 %
Yhteensä (ennen kalliin hoidon laskusta)	22 839	27 355	25 683	-6,1 %	12,5 %	24 155	6,3 %
Kalliin hoidon lasku (netto)	504	0	73		-85,5 %	0	
Jäsenkunnan maksuosuus (tuotteistett. palv.)	23 343	27 355	25 756	-5,8 %	10,3 %	24 155	6,6 %
Myrkytystietokeskus	6	7	7	0,0 %	8,6 %	7	0,0 %
Hammastäädäntöeriden erikoistumis- ja perusopetus	14	13	13	0,0 %	-0,5 %	13	0,0 %
Lääkärilähtökortti	25	27	27	0,0 %	4,2 %	26	-1,1 %
Ensihoito	790	805	831	3,2 %	5,2 %	824	-0,9 %
Kapitaatiooperusteiset palvelut	835	852	878	3,0 %	5,1 %	870	0,9 %
MAKSUOSUUS JA KAPITAATIOPERUSTESET MAKSUT YHT.	24 178	28 207	26 634	-5,6 %	10,2 %	25 025	6,4 %
Terveyskeskushoitopäivä	0	0	7			7	0,0 %
Terveyskeskuspäivystys	414	441	469	6,3 %	13,2 %	460	1,9 %
Klininen hammashoito (TK)	0	0	0			0	
Sirtoviivahoitopäivät, oma toiminta	32	0	151		366,7 %	37	306,8 %
Sirtoviivahoitopäivät, ostopalvelut	0	10	14	47,5 %		19	-24,8 %
Muiden palveluiden laskutus	447	451	642	42,4 %	43,6 %	523	22,6 %
Muut tot. laskutus/ennusteensa kohdentamaton laskutus	14	0	0		-100,0 %	0	
SAIRAANHOID. PALVELULASKUTUS YHTEENSÄ	24 639	28 658	27 276	-4,8 %	10,7 %	25 549	6,8 %
Tuotteet yhteensä lkm	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Poikk-% TP 2022/ TA 2022	Muutos-% TP 2022/ TP 2021	Ennuste 2022	Poikk-% TP 2022/ ENN 2022
Hoitopäivätuotteet	2 227	2 228	2 074	-6,9 %	-6,9 %	2 405	-13,8 %
NordDRG-tuotteet	9 203	9 198	8 220	-10,6 %	-10,7 %	8 189	-0,4 %
Käynnit käyntitilaypyn mukaan	26 904	27 290	26 482	-3,0 %	-1,6 %	27 856	-4,9 %
Sähköiset palvelut	784	1 220	903	-26,0 %	15,2 %	873	3,4 %
Potilashotelliavopalvelut	2	0	5		150,0 %	0	
Palvelupaketit	0	0	0			0	
Palveluseitit	348	0	710		104,0 %	364	95,1 %
Potilashotelli	7	0	5		-28,6 %	0	
Terveyskeskushoitopäivä	0	0	16			16	0,0 %
Terveyskeskuspäivystys	1 760	1 811	1 892	4,5 %	7,5 %	1 844	2,6 %
Klininen hammashoito (TK)	0	0	0			0	
Sirtoviivahoitopäivät, oma toiminta	54	0	229		324,1 %	0	
Sirtoviivahoitopäivät, ostopalvelut	0	0	0			0	
Jäsenkunnan maksuosuus sairaanhoitoalueittain 1 000 euroina	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Poikk-% TP 2022/ TA 2022	Muutos-% TP 2022/ TP 2021	Ennuste 2022	Poikk-% TP 2022/ ENN 2022
Organisaatio yhteensä	23 343	27 355	25 756	-5,8 %	10,3 %	24 155	6,6 %
10 HYKS-SAIRAANHOITOALUE	3 976	4 469	3 923	-12,2 %	-1,3 %	4 052	-3,2 %
20 MAAKUNNALLISET KLINISET PALVELUT	10 430	12 253	11 978	-2,2 %	14,8 %	11 238	6,6 %
30 HYVINKÄÄN SAIRAANHOITOALUE	8 086	9 809	9 517	-3,0 %	17,7 %	8 415	13,1 %
40 LOHJAN SAIRAANHOITOALUE	6	2	4	75,6 %	-29,8 %	4	-2,8 %
60 PORVOON SAIRAANHOITOALUE	43	107	44	-59,1 %	2,7 %	30	45,3 %
71 YHTYMÄHALLINTO	741	677	257	-62,1 %	-65,4 %	378	-32,1 %
78 HUS DIAGNOSTIIKKAKESKUS	61	38	33	-13,5 %	-46,2 %	38	-12,7 %

*] Yhtymähallinnon tulosalueella.

**] VRK-tarkistuksen vaikutus, lisäveloitukset/palautus ja luokittelematon sekä diagnoosipuuhteellisten jaksotus.

Yleiskatsaus (Kuntamaisema – Tilinpäätösanalyysi 2022)

2.3 Kustannuserot tietopaketeittain - Maksuosuudet asukasta kohden

Maksuosuudet keskimäärin

Keskimäärin Keski-Uudenmaan kuntien sotepalveluiden asukaskohtaiset nettokustannukset (eli maksuosuudet) ovat vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaisesti 3 499€ (2021 TP 3 140€). Kustannusnousu per asukas vuosien 2021 ja 2022 välillä selittyy pitkälti koronatuilla. Kuntayhtymän maksuosuus vaihtelee vuoden 2022 tilinpäätöksessä Pornaisten 2 913 eurosta Hyvinkään 3 965 euroon.

Vaihtelut kuntien välillä selittyvät eniten suurien palvelukokonaisuuksien, erikoissairaanhoidon ja hoivapalveluiden, kustannusten vaihtelulla. Erikoissairaanhoidon kustannusten kuntakohtainen vaihteluväli asukaskohtaisissa kustannuksissa on n. 250€ ja hoivapalveluiden 350€.

Maksuosuudet kunnittain

Hyvinkään maksuosuus (3 965€/asukas) on korkein erikoissairaanhoidossa, hoivapalveluissa, lasten, nuorten ja perheiden palveluissa sekä päivystyksessä. Suun terveydenhuolto ja vammaispalvelut ovat Keusoten keskitasoa edullisemmat.

Järvenpäässä (3 644€) maksuosuus on muita kuntia korkeampi aikuisten sosiaalityössä, vastaanottopalveluissa sekä mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Kuntoutus- ja suun terveydenhuolto ovat kustannuksiltaan kuntayhtymän keskitasoa ja päivystys- ja hoivapalvelut tätä edullisemmat.

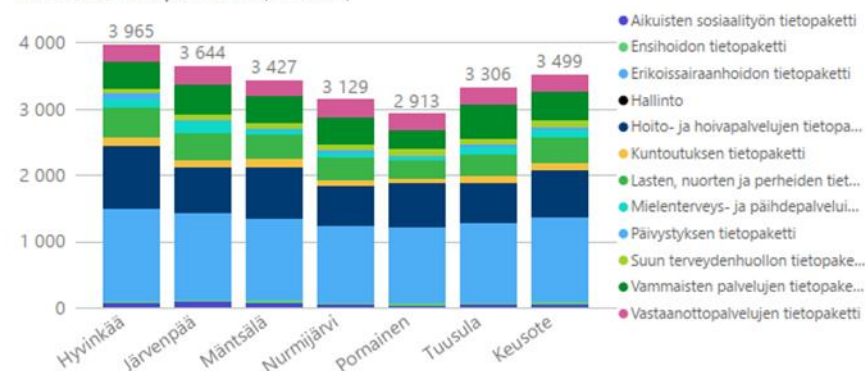
Mäntsälän (3 427€) kuntoutuspalvelut ovat Keusoten kalleimmat. Myös aikuissosiaalityö on kuntayhtymän kalleimpia. Toisaalta erikoissairaanhoidon on keskitasoa edullisempi.

Tuusulassa (3 306€) ky:n kalleimmat vammaispalvelut nostavat kustannuksia, mutta hoivapalvelut ovat koko asukasluukuun suhteutettuna toiseksi edullisimmat. Lasten ja nuorten palvelut sekä erikoissairaanhoidon on keskitasoa edullisempaa.

Nurmijärven (3 129€) hoivapalvelut ovat ky:n edullisimmat. Myös lasten ja nuorten palvelut sekä erikoissairaanhoidon ovat kuntayhtymän keskitasoa edullisemmat. Vain vastaanottopalvelut ovat Keusoten keskitasoa kalliimmat.

Pornaisten (2 913€) erikoissairaanhoidon, lasten ja nuorten palveluiden, aikuissosiaalityön, kuntoutuksen sekä vammaispalveluiden kustannukset ovat Keusoten edullisimmat. Vastaanottopalvelut ovat keskitasoa ja hoivapalvelut ovat keskitasoa edullisempia.

Kustannukset tietopaketeittain (€ / asukas)

Kustannukset tietopaketeittain (€ / asukas)

Tietopaketti	Hyvinkää	Järvenpää	Mäntsälä	Nurmijärvi	Pornaisten	Tuusula	Keusote
Oma toiminta	2 524	2 289	2 147	1 922	1 722	2 068	2 191
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	60	81	64	38	26	41	56
Hallinto	3	3	3	3	3	3	3
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	938	666	772	591	656	593	709
Kuntoutuksen tietopaketti	126	114	128	95	67	103	111
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	460	428	366	332	277	337	387
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	127	157	60	73	45	111	110
Päivystyksen tietopaketti	81	23	28	32	24	33	41
Suun terveydenhuollon tietopaketti	78	98	100	93	111	104	94
Vammaisten palvelujen tietopaketti	402	460	406	414	264	499	434
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	247	258	219	251	248	243	247
ESH	1 441	1 355	1 280	1 207	1 191	1 238	1 308
Ensihoidon tietopaketti	37	37	37	37	38	36	37
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	1 404	1 318	1 243	1 171	1 153	1 202	1 271
Yhteensä	3 965	3 644	3 427	3 129	2 913	3 306	3 499

2.4 Kustannuserot tietopaketeittain - Maksuosuuksien muutos 2020-2022

Tällä sivulla on tarkasteltu kustannusmuutoksia **ilman valtion korona-avustuksia**, jotta tieto olisi vertailukelpoisempaa vuosien välillä. Vaikkei korona-avustusten vaikutus ollut vuonna 2022 enää yhtä suuri kuin vuonna 2021, oli vielä vuonna 2022 korona-avustuksien kanssa kuntien yhteenlaskettu maksuosuus on n. 20 miljoonaa euroa pienempi.

Ilman valtion avustuksia kustannukset olisivat nousseet Keusotessa vuosien 2021 ja 2022 välillä 5,3 %, mutta kunnittain muutos vaihtelee Mäntsälän 3,5 %:sta Järvenpään yli seitsemään prosenttiin. Vuosien 2020 ja 2022 välillä kustannusnousu Keusotessa ilman valtion avustuksia oli 13 %, ja kunnittainen muutos vaihtelee Pornaisten 7,7 % ja Järvenpään 16,6 % välillä.

Vuonna 2021 erityisesti vastaanottopalveluiden kustannustasoon vaikuttivat koronapandemiasta johtuneet lisäkustannukset. Vuosien 2021-2022 välillä vastaanottopalveluiden kustannukset palautuivat lähes koronaa edeltävälle tasolle. Myös suun terveydenhuoltoon korona vaikutti kustannuksia nostavasti - myös siellä kustannukset laskivat hieman 2021-2022. Toisaalta kuntoutuksessa kustannuskasvu on jatkunut myös vuonna 2022. Erikoissairaanhoidon palveluiden kustannukset nousivat 2021-2022 välillä noin 10 %.

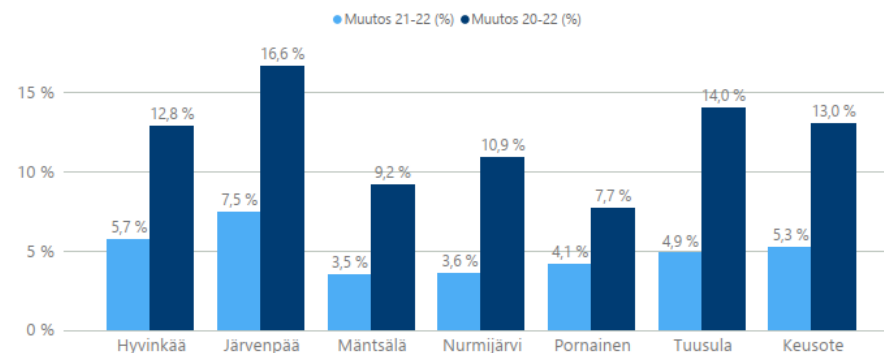
Sosiaalipalveluista eniten suhteellista kustannusnousua on ollut 2021-2022 välillä mielenterveys- ja päihdepalveluissa, 13,1 %. Euromääräisesti suurta kustannuskasvu oli vammaispalveluissa (9,5 milj. €), sekä hoivapalveluissa (10,2 milj. €).

Keusoten omissa palveluissa kustannusnousu on ollut erikoissairaanhoidon pienempää, noin 2,7 % kun erikoissairaanhoidon tuottamissa palveluissa (erikoissairaanhoidosta johtuen) nousu on ollut lähes 10 %.

Muutos tietopaketeittain (1000€)

Tietopaketti	2020 TP	2021 TP	2022 TP	Muutos 21-22 (€)	Muutos 21-22 (%)	Muutos 20-22 (€)	Muutos 20-22 (%)
Oma toiminta	407 540	446 720	458 925	12 204	2,7 %	51 385	12,6 %
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	10 053	10 633	11 266	633	6,0 %	1 214	12,1 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	138 318	134 545	144 704	10 159	7,6 %	6 387	4,6 %
Kuntoutuksen tietopaketti	15 114	20 874	22 386	1 512	7,2 %	7 272	48,1 %
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	73 523	73 499	78 033	4 534	6,2 %	4 510	6,1 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	18 915	19 567	22 138	2 571	13,1 %	3 222	17,0 %
Päivystyksen tietopaketti	6 284	7 879	8 265	386	4,9 %	1 981	31,5 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti	16 670	20 341	19 024	-1 317	-6,5 %	2 354	14,1 %
Vammaisten palvelujen tietopaketti	70 629	78 071	87 584	9 513	12,2 %	16 955	24,0 %
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	58 034	81 312	65 524	-15 788	-19,4 %	7 490	12,9 %
ESH	233 477	241 715	265 668	23 953	9,9 %	32 191	13,8 %
Ensihoidon tietopaketti	6 860	7 507	7 404	-103	-1,4 %	544	7,9 %
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	226 617	234 208	258 264	24 057	10,3 %	31 647	14,0 %
Yhteensä	641 017	688 435	724 593	36 158	5,3 %	83 576	13,0 %

Muutos-% kunnittain (2020-2022 & 2021-2022)

Mäntsälän aluetalous – Muutokset 2020-2022 (Kuntamaisema – Tilinpäätösanalyysi 2022)

2.4 Kustannuserot tietopaketeittain - Maksuosuuksien muutos 2020-2022

Mäntsälän muutokset

Mäntsälässä kustannukset ovat ilman korona-avustusten huomioimista nousseet vähemmän kuin koko kuntayhtymässä ajanjaksoina 2021-2022 ja 2020-2022. Sekä oman toiminnan että erikoissairaanhoidon kustannukset ovat kasvaneet hieman vähemmän kuin koko kuntayhtymän tasolla vuosien 2020-2022 välillä. Vuosien 2021-2022 välillä erikoissairaanhoidon kustannustaso on kallistunut hieman Keusoten keskiarvoa enemmän. Toisaalta oman toiminnan kustannukset ovat olleet samalla aikavälillä lievässä laskussa. Tilinpäätöksen 22 mukaisesti Mäntsälän maksuosuus koko kuntayhtymästä on n. 10 %.

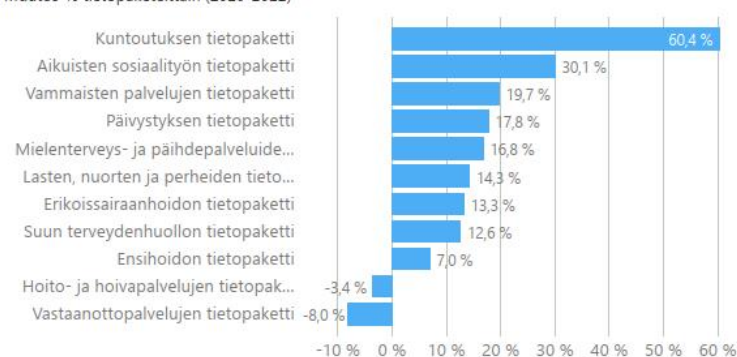
Koko ajanjaksolla 2020-2022 kustannukset kasvoivat kaikissa muissa palveluissa paitsi vastaanotto- ja hoivapalveluissa. Erityisesti hoivapalveluiden kustannuslasku on merkittävää palvelun koon vuoksi. Euromääräisesti eniten kustannuskasvua tapahtui vammaispalveluissa sekä hoivapalveluissa. Toisaalta prosentuaalisesti kustannuskasvu oli suurinta kuntoutuksessa ja aikuisten sosiaalisuudessa.

Vuosien 2021-2022 välillä vastaanottopalveluiden, hoivapalveluiden, aikuisten sosiaalisuuden, suun terveydenhuollon sekä päivystyksen palvelut ovat kustannuksiltaan laskeneet, kun taas muiden palveluiden kustannukset ovat nousseet. Euromääräisesti eniten kustannuskasvua 2021-2022 tapahtui lasten ja nuorten palveluissa.

Muutos tietopaketeittain (1000€)

Tietopaketti	2020 TP	2021 TP	2022 TP	Muutos 21-22 (€)	Muutos 21-22 (%)	Muutos 20-22 (€)	Muutos 20-22 (%)
Oma toiminta	43 389	46 536	46 445	-91	-0,2 %	3 055	7,0 %
Aikuisten sosiaalisuuden tietopaketti	1 026	1 535	1 334	-201	-13,1 %	308	30,1 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	16 806	16 579	16 233	-345	-2,1 %	-572	-3,4 %
Kuntoutuksen tietopaketti	1 663	2 292	2 667	375	16,4 %	1 004	60,4 %
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	6 680	6 527	7 634	1 107	17,0 %	954	14,3 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tietopaketti	1 075	984	1 256	272	27,6 %	181	16,8 %
Päivystyksen tietopaketti	498	605	586	-19	-3,1 %	88	17,8 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti	1 854	2 465	2 088	-377	-15,3 %	234	12,6 %
Vammaisten palvelujen tietopaketti	7 072	7 542	8 468	926	12,3 %	1 396	19,7 %
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	6 717	8 007	6 179	-1 829	-22,8 %	-538	-8,0 %
ESH	23 701	24 223	26 797	2 574	10,6 %	3 096	13,1 %
Ensihoidon tietopaketti	721	790	771	-19	-2,4 %	50	7,0 %
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	22 980	23 434	26 026	2 593	11,1 %	3 046	13,3 %
Yhteensä	67 090	70 760	73 242	2 482	3,5 %	6 152	9,2 %

Muutos-% tietopaketeittain (2020-2022)

3.5. Mäntsälä

Mäntsälässä maksuosuus on kokonaisuudessaan Keusoten keskitasossa (3 424€/asukas). Keusoten keskitasoa korkeammat kustannukset ovat Mäntsälässä hoito- ja hoivapalveluissa sekä kuntoutuksen ja suun terveydenhuollon palveluissa. Keskitasoa edullisempia ovat etenkin mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä vammais- ja vastaanottopalvelut. Erikoissairaanhoidon kustannukset ovat sairastavuuteen nähden melko edulliset.

Merkittäviä selittäviä tekijöitä kustannustasoon tietopaketeittain ovat seuraavat (- = kustannuksiin nostavasti vaikuttava tekijä, + = kustannuksiin laskevasti vaikuttava tekijä):

Aikuissosiaalityössä

- sekä sosiaalityön resurssi että kuntouttavan työtoiminnan kustannus ovat kuntayhtymän korkeimpia.

Hoito- ja hoivapalvelut ovat toiseksi kalleimmat, kun huomioidaan yli 75-vuotiaan väestön osuus. Syinä ovat:

- Kotiin annettavien palveluiden kalleus, mikä selittyy kuntayhtymän keskitasoa suuremmalla kotihoidon käyntimäärällä
- Tehostetun palveluasumisen määrä - hoitopäiviä kuntayhtymän eniten

Lasten ja nuorten palvelut

+ Kodin ulkopuolelle sijoituksia keskimääräistä vähemmän

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

+ Panostukset avopalveluihin korkeat ja esim. ympärivuorokautisten asumispalveluiden kustannukset selvästi kuntayhtymän keskitasoa pienemmät

Suun terveydenhuolto

- Käyntejä kertyy kuntayhtymästä eniten, joka nostaa kustannustasoa

Vammaispalvelut

+ Asumispalveluiden osuus kustannuksista keskimääräistä pienempi

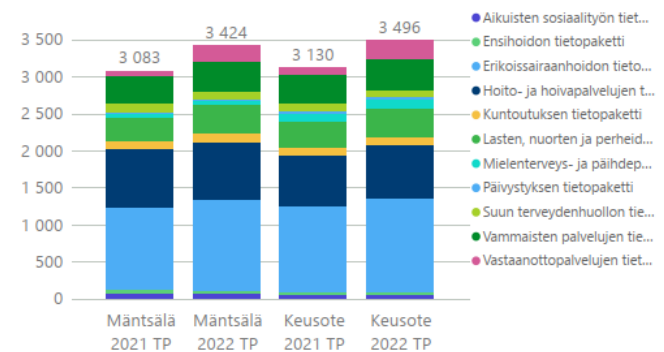
Vastaanottopalvelut ja esh

+ Vastaanottopalveluissa alueen edullisin käynti
+ Erikoissairaanhoidon kustannukset sairastavuuteen nähden muuta kuntayhtymää pienemmät

Sairastavuus
Mäntsälä
92,10

Keski-Uudenmaan sote
90,21

Kustannukset tietopaketeittain (€ / asukas)

Kustannukset tietopaketeittain (€ / asukas)

Tietopaketti	Mäntsälä	Keusote
Oma toiminta	2 144	2 188
Aikuisten sosiaalityön tietopaketti	64	56
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	772	709
Kuntoutuksen tietopaketti	128	111
Lasten, nuorten ja perheid...	366	387
Mielenterveys- ja päihdep...	60	110
Päivystyksen tietopaketti	28	41
Suun terveydenhuollon tietopaketti	100	94
Vammaisten palvelujen tietopaketti	406	434
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	219	247
ESH	1 280	1 308
Ensihoidon tietopaketti	37	37
Erikoissairaanhoidon tietopaketti	1 243	1 271
Yhteensä	3 424	3 496